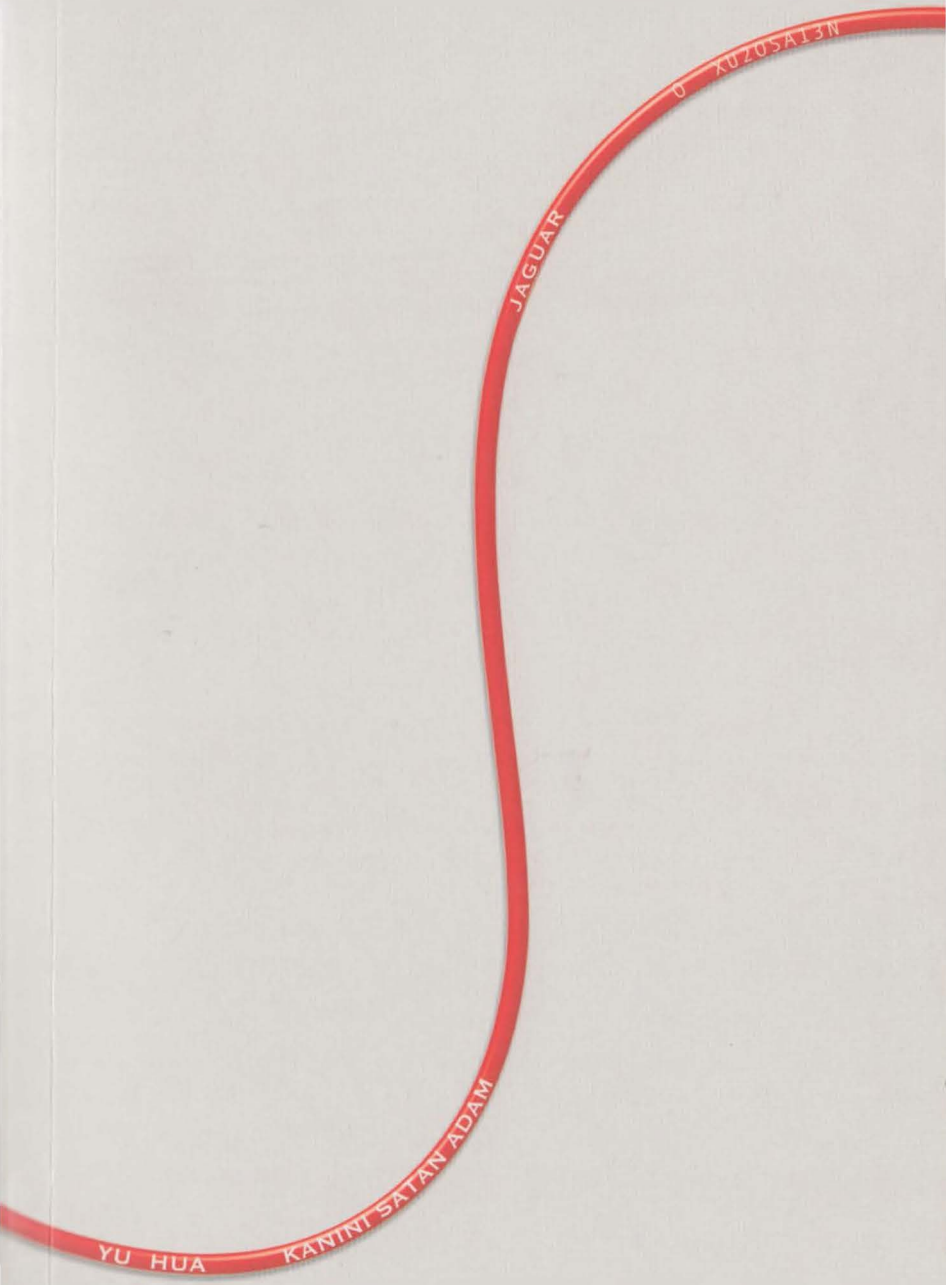

JAGUAR
KANINI SATAN ADAM
YU HUA

YU HUA

1960 yılında, Çin'in doğusunda yer alan Hangzhou'da doğdu. Çocukluğu, izleri tüm yapıtlarında görülebilecek Çin Kültür Devrimi yıllarında (1966-76) geçti. Diş hekimliği öğrenimi gördü. Beş yıl boyunca diş hekimliği yaptıktan sonra mesleğini tümüyle bırakıp kendisini edebiyat çalışmalarına adadı. 1993'te yayımlanır yayımlanmaz yasaklanan romanı *Yaşamak* [Huózhe], Çinli yönetmen Zhang Yimou tarafından sinemaya aktarıldı. Ülkesinde -tıpkı uyarlandığı roman gibi- yasaklanan film, Cannes Film Festivali'nde Büyük Ödül'e [Grand Prix, 1994] layık görüldü. Her ne kadar romandaki duyguları aktarmakta yetersiz kaldığı ve kurguya sadık kalmadığı için eleştirilse de film, kitabın ülkesinde büyük bir şöhret kazanmasını ve dünyada dikkat çekmesini sağladı. *Yaşamak*, Ingilizceye çevrilmesinin ardından Amerika başta olmak üzere birçok ülkede çok satan kitaplar listelerine girmekle kalmadı, edebî niteliğiyle edebiyat çevrelerinde büyük bir heyecan uyandırdı. İtalya'da Premio Grinzane Cavour Ödülü'nü alan roman art arda birçok dile çevrildi ve yazarın *Kanını Satan Adam* [Xǔ Sānguān Mài Xuè Jī, 1995] romanıyla birlikte, doksanlı yılların en etkileyici romanları arasında gösterildi. Nobel ödüllü Mo Yan ile birlikte modern Çin edebiyatının yaşayan en önemli yazarı kabul edilen ve ilk kez bir Çinlinin aldığı James Joyce Ödülü'nün de aralarında olduğu birçok saygın ödüle layık görülen Yu Hua'nın eserleri, iki binli yıllarda yayımlanan *Yağmurda Gözyaşları* [Zaixiyuzhong Huhan], *Kardeşler* [Xiōng Dì], *Alacakaranlıktaki Çocuk: Sakl Çin'in Hikâyeleri* [Huánghūn lǐ de nánhái] romanları ve öykü kitapları ile birlikte şimdilik yirmiden fazla dile çevrilmiştir. Yazarın *Yaşamak* adlı romanı, yine Jaguar Kitap tarafından yayımlandı.

ERDEM KURTULDU

1981 yılında İstanbul'da doğdu. 2006 yılında Ankara Üniversitesi DTCF Sinoloji Bölümü'nden mezun olduktan sonra Çin hükümetinden kazandığı bursla Pekin Dil ve Kültür Üniversitesi'nde Çince eğitimine devam etti. Türkiye'ye döndükten sonra çeşitli sektörlerde çevirmen olarak çalıştı. Derlemesini ve çevirisini yaptığı *Klasik Çin Şiirinden Seçmeler* adlı çalışması YKY tarafından basıldı. 2012 yılı Nobel Edebiyat Ödülü sahibi Mo Yan'dan, hepsi Can Yayınları tarafından yayımlanan *Kızıl Dan Tarlaları, İri Memeler ve Geniş Kalçalar, Yaşam ve Ölüm Yorgunu, Değişim, Saydam Turp* adlı eserleri dilimize kazandıran Erdem Kurtuldu, çeviri çalışmalarına devam etmektedir.

Kanını Satan Adam / Yu Hua

Kitabın Özgün Adı
许三观卖血记 [Xǔ Sānguān Mài Xue Jı]

© Yu Hua, 1995
© Jaguar Kitap, 2018

1. Baskı: Eylül 2018
ISBN: 978-605-6840-53-1

Çince Aslından Çeviren
© Erdem Kurtuldu

Editör
Gökhan Aksay

Düzelti
Cansu Canseven

Sayfa Tasarım
Hakan Güngör

Baskı-Cilt
Ana Basın Yayın San. Tic. A.Ş.
Sertifika No: 20699

Bu kitabın yayın hakları Jaguar Kitap'a aittir. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

JAGUAR KİTAP

Cemal Nadir Sk. No: 16/77 Cağaloğlu / İstanbul
Tel: 0 212 522 94 22
www.jaguarkitap.com
iletisim@jaguarkitap.com
Sertifika No: 27215

KANINI SATAN ADAM

YU HUA

Çince Aslından Çeviren
Erdem Kurtuldu



1. Bölüm

Geçimini şehirdeki ipek fabrikasında ipek böceği kozası dağıtmakla sağlayan Xu Sanguan, o gün dedesini ziyaret etmek için köye gitmişti. Yaşlılıktan gözleri iyi görmeyen dedesi, kapının ağzında duran Xu Sanguan'ın yüzünü seçemeyince onu yanına çağırdı. Bir süre torununa baktıktan sonra, "Oğlum, yüzün nerede senin?" diye sordu.

"Dede, ben senin oğlun değilim, torununum. Yüzüm de işte burada," dedi Xu Sanguan.

Xu Sanguan, dokunması için dedesinin elini kendi yüzüne götürdü, hemen ardından da bırakıverdi. Dedesinin avuç içleri fabrikadaki zımpara kâğıtlarını andırıyordu.

"Baban neden beni görmeye gelmedi?" diye sordu dedesi.

"Babam öldü ya."

Dedesi başını salladı, ağzının kenarından salyaları aktı, başını eğip salyaları içine çektikten sonra, "Oğlum, sağlığın yerinde mi, kemiklerin sağlam mı?" diye sordu.

"Yerinde, yerinde," dedi Xu Sanguan. "Dede, ben senin oğlun değilim."

"Oğlum," diye konuşmaya devam etti dedesi, "sen de kanını satıyor musun?"

Xu Sanguan başını iki yana salladı. "Hayır, ben kanımı hiç satmadım."

"Oğlum," dedi dedesi, "kanını hiç satmamışsın, bir de kalkmış sağlığım yerinde diyorsun. Sen benimle dalga mı geçiyorsun?"

"Dede, ne demek istiyorsun? Anlamıyorum seni. Yoksa bunadın mı dede?"

Dedesi başını iki yana salladı.

Xu Sanguan, "Dede, ben senin oğlun değil, torununum," diye tekrarladı.

"Oğlum," dedi dedesi, "baban benim sözümü dinlemiyor, şehirde bilmem ne çiçeğine tutulmuş."

"Altın Çiçek, benim annem o."

"Baban bana gelip artık büyüdüğünü, şehre gidip bilmem ne çiçeğiyle evlenmek istediğini söyledi. Ben de ona, 'İki ağabeyin evlenmedi daha, büyük olanı henüz evlenmemişken küçüğün evlenmesine nasıl izin veririm, bizim buralarda böyle bir âdet yok,' dedim."

XU SANGUAN, amcasının çatısına oturmuş, etrafa bakınırken, gök sanki uzaktaki çamur birikintilerinin içinden yükselmiş gibi duruyor, gittikçe kızıllaşıyor; uzaktaki tarlaları aydınlatıyor ve ekinleri domates kırmızısına boyuyordu. Bir de oradan geçen dereler ve patikalar vardı; ağaçlar, sazdan kulübeler, göletler ve hatta çatılardaki bacalardan kıvrımlar çizerek yükselen dumanlar bile kızıla çalmıştı.

Xu Sanguan'ın dördüncü amcası, aşağıda karpuz bostanına gübre serperken, biri yaşlı diğeri genç iki kadının geldiğini görünce onlara doğru seslendi:

"Guihua gittikçe annesine daha çok benziyor."

Genç kız gülümsedi, yaşlı kadın çatıda oturan Xu Sanguan'a baktı.

"Senin çatıda oturan da kim?"

"Üçüncü ağabeyimin oğlu," dedi Xu Sanguan'ın amcası.

Aşağıdaki üçlü, başlarını kaldırmış, Xu Sanguan'a bakıyorlardı şimdi; Xu Sanguan, adı Guihua olan genç kıza bakıp kıkırdamaya başlayınca genç kız başını önüne eğdi.

"Tıpkı babasına benziyor," dedi yaşlı kadın.

"Guihua önümüzdeki ay evleniyor, değil mi?" diye sordu Xu Sanguan'ın amcası.

Yaşlı kadın başını hayır anlamında sallayıp "Guihua önümüzdeki ay evlenmiyor, nişanı attık," dedi.

"Nişanı attınız mı?" diye sordu Xu Sanguan'ın amcası; elindeki bahçe küreği yere düşmüştü.

Yaşlı kadın sesini iyice kısıp "Oğlanın sağlığı yerinde değil, bir kâse yemek yedi mi kâfi. Bizim Guihua'mızsa iki kâse yiyor," yanıtını verdi.

Xu Sanguan'ın amcası da sesini iyice kısarak, "Oğlanın sağlığı nasıl oldu da böyle bozuldu ki?" diye sordu.

"Nasıl olduğunu bilmiyorum," dedi yaşlı kadın. "Başta ben de başkalarından duydum. Neredeyse bir yıldır şehirdeki hastaneye gidip kanını satmadığını öğrenince kalbim güm güm atmaya başladı, iyice meraklandım. Acaba sağlığı yerinde değil mi diye işkillendim. Birini yollayıp kendisini eve yemeğe davet ettim, ne kadar yemek yiyebildiğini görmek istiyordum. Şöyle iki koca kâse pilav yese içim rahatlayacaktı, üç kâse yese Guihua hemen orada onun olacaktı. Bir kâse yedi, ben tam kalkıp bir kâse daha getirecektim ki karnının doyduğunu söyledi, daha fazla yiyemezmiş. Boylu poslu adam, biraz daha fazla yemek yiyemiyorsa sağlığı hiç de yerinde değil demektir."

Xu Sanguan'ın amcası yaşlı kadının dediklerini başıyla onayladıktan sonra kendi düşüncesini dile getirdi:

"Anne olarak ihtiyatlı davranmışsın."

"Bütün anneler ihtiyatlıdır," dedi yaşlı kadın.

Anne ve kızı başlarını kaldırıp çatıdaki Xu Sanguan'a baktılar; Xu Sanguan hâlâ genç kıza bakarak kıkırdıyordu, yaşlı kadın yine aynı şeyi söyledi:

"Tıpkı babasına benziyor."

İki kadın daha sonra, biri önde, diğeri arkada, yola koyuldular; ikisinin de kıçı kocamandı. Xu Sanguan yukarıdan onlara bakarken kıçlarının nerede bitip kalçalarının nerede başladığını ayırt edemedi. Kadınlar gözden kaybolduktan

sonra, hâlâ gübre serpmekte olan amcasını izlemeye koyuldu. O sırada güneş batmaya, amcasının vücudu da havanın kararmasıyla birlikte koyulaşmaya başlamıştı.

"Dördüncü amca," diye seslendi ona, "daha çalışacak mısın?"

"Bitti sayılır."

"Dördüncü amca, anlamadığım bir konu var, sana danışmak istiyorum."

"Söyle o zaman."

"Kanını satmayanın sağlığının yerinde olmadığı doğru mu?"

"Öyle ya," dedi amcası, "az önce Guihua'nın annesinin dediklerini duymadın mı? Kanını satmayan adama kız vermezler buralarda."

"Nasıl bir âdet bu böyle?"

"Nasıl bir âdet olduğunu ben de bilmiyorum ama sağlığı yerinde olan herkes kanını satıyor; bir satışta tam otuz beş yuan* veriyorlar, altı ay tarlada çalışsan bu kadar para kazanamazsın. İnsanın kanı kuyudaki suya benzer, gidip de su çekmezsen kuyunun suyu çoğalmaz ama günaşırı su çeksen de kuyunun suyu hep aynı kalır."

"Dördüncü amca, eğer dediğin gibiyse, kan satmak tam bir para ağacı öyleyse?"

"Sağlığının yerinde olup olmamasına göre değişir tabii, sağlıklı değilsen kan satmaya gittiğinde hayatını satıyorsun demektir. Kan satmaya gittiğinde hastanede tahlile giriyorsun, önce bir tüp kanını alıyorlar sağlıklı olup olmadığını kontrol etmek için, ancak sağlıklı çıkarsa satmana izin veriyorlar."

"Dördüncü amca, sence kanımı satacak kadar sağlıklı mıyım ben?"

---

* Çin para birimi. -ç.n.

Xu Sanguan'ın amcası çatıdaki yeğenine baktı, üçüncü ağabeyinin oğlu, belden yukarısı çıplak bir halde, kıkır kıkır gülerek orada oturuyordu. Xu Sanguan'ın kollarındaki et pek de az değildi hani. Bunu gören amcası, "Sende bu sağlıklı beden olduğu sürece kan satabilirsin," dedi.

Xu Sanguan çatının üzerinde kıkırdamaya devam etti bir süre, sonra aklına bir şey gelmiş olmalı ki başını aşağıya eğip amcasına seslendi:

"Dördüncü amca, sana sormak istediğim bir şey daha var."

"Ne soracaksın?"

"Hastanede tahlil yapmak için bir tüp kan aldıklarını söylemiştin ya."

"Evet."

"O bir tüp kan için para veriyorlar mı?"

"Vermiyorlar," dedi amcası, "o tüp hastaneye bedavaya gidiyor."

ÜÇÜ YOLDA YÜRÜYORDU, yaşı en büyük olan otuzlarındaydı, en küçükleri on dokuz yaşındaydı, Xu Sanguan'ın yaşıysa ikisinin arasında bir yerdeydi. Yürürken de zaten ortalarında duruyordu.

"Yanınızda karpuz getirmişsiniz, ceplerinizde de birer kâse taşıyorsunuz, kan sattıktan sonra bir de sokakta karpuz mu satacaksınız yoksa? Bir, iki, üç, dört... Her birinizde altışar karpuz var, neden ellişer kiloluk karpuz getirmediniz? O kâselerle ne yapacaksınız? Karpuz alanlar içine para mı atacak yoksa? Neden yanınızda yiyecek bir şeyler getirmediniz? Öğlen ne yiyeceksiniz?" diye sorular sordu Xu Sanguan onunla birlikte yürüyenlere.

"Kan satmaya giderken yanımıza hiç yiyecek almayız," dedi on dokuz yaşındaki Genlong, "Kan sattıktan sonra lokantaya gidip bir tabak kızarmış domuz ciğeri yer, yanında da iki kâse sarı pirinç likörü içeriz."

Otuzlu yaşlarındakinin adı A Fang'dı. O da "Domuz ciğeri kan yapar, sarı pirinç likörü de kana hayat verir," diyerek açıklama yaptı.

"Her seferinde dört yüz mililitre kan sattığınızı söylüyorsunuz ya, bu dört yüz mililitre ne kadar kana tekabül ediyor?" diye sordu Xu Sanguan.

A Fang cebindeki kâseyi çıkarıp "Bu kâseyi görüyor musun?" diye sordu.

"Görüyorum."

"İşte bunun gibi iki kâse kadar."

"İki kâse mi?" diye sordu Xu Sanguan içini çekerek, "Dediklerine göre bir kâse pilav yedin mi en fazla birkaç damla kan yaparmış, peki iki kâse kan verdikten sonra kaç kâse pilav yemen gerek?"

Bunu duyan A Fang ile Genlong kıkır kıkır gülmeye başladılar.

"Kuru kuru pirinç yemenin hiçbir faydası yok," dedi A Fang, "kızarmış domuz ciğeri yiyip sarı pirinç likörü içmen gerek."

"Xu Sanguan," dedi Genlong, "az önce bizim karpuzların az olduğunu söylememiş miydin sen? Sana şunu söyleyeyim, bugün karpuz satmayacağız, birine hediye edeceğiz bunları..."

"Kan alım şefi Li'ye hediye edeceğiz," diye ekledi A Fang.

"Kan alım şefi Li de kim?" diye sordu Xu Sanguan.

Ahşap bir köprünün önüne gelmişlerdi, köprünün altından kâh genişleyen kâh daralan bir dere akıyordu. Derenin içinde yetişen otlar set boyunca yukarı tırmanıp çeltik tarlasına kadar uzanıyordu. A Fang durup Genglong'a baktı.

"Genlong, su içmemiz lazım."

Genlong karpuzları taşıdığı sırığı yere bırakıp "Su içme zamanı!" diye bağırdı.

İkisi ceplerinden kâselerini çıkarıp setin altına doğru yürümeye başladılar; Xu Sanguan da köprünün üzerine çıktı,

korkuluğa dayanıp kâseleri suya daldırmalarını izledi. Kâseler suya bir dalıp bir çıkarak suyun üzerindeki otları ve önlerine çıkan her şeyi süpürür gibi yerlerinden ediyordu; sonra o ikisi lıkır lıkır su içti, her biri dört beş kâse su içmişti. Xu Sanguan köprünün üzerinden onlara seslendi:

"Kahvaltıda çok mu turşu yediniz yoksa?"

Aşağıdan yanıtladı A Fang: "Kahvaltı etmedik, sadece birkaç kâse su içtik, şimdi de içiyoruz, şehre varınca orada da içeceğiz, karnımız şişene ve ağrıyana kadar içmeliyiz, diş köklerimiz sızlayana kadar... Ne kadar çok su içersen kanın da o kadar çok olur, kan suyu emer."

"Kan suyu emince kanın sulanmaz mı peki?"

"Sulanır sulanmasına da, kan çoktur insan vücudunda."

"Ceplerinizde neden birer kâse taşıdığınızı şimdi anladım," dedi Xu Sanguan setin altına doğru yürürken.

"Hanginiz bana kâsesini ödünç verir, ben de su içeyim biraz."

Genlong kendi kâsesini ona uzattı: "Al, benimkini kullan."

Xu Sanguan, Genlong'un kâsesini aldı, derenin kenarına gidip aşağıya doğru eğildi, A Fang onu izlerken "Üsteki su kirlidir, alttaki de öyle, ortadaki suyu içmelisin," diye tembihledi.

Su içtikten sonra tekrar yola koyuldular; A Fang ile Genlong, taşıma sırıklarını omuzlarına atıp yan yana yürümeye başladılar bu kez. Xu Sanguan ise yanlarında yürüyor, taşıma sırıklarının çıkardığı ritmik gıcırtıyı dinliyordu.

Bir ara "Yol boyunca hep ikiniz taşıdınız karpuzları, biraz da ben taşıyayım," diye bir teklifte bulundu.

"A Fang'ınkini al," dedi Genlong.

"Birkaç karpuz taşımakla yorulmadım daha," dedi A Fang, "şehre karpuz satmaya giderken her seferinde yüz kilo taşıyorum."

"Az önce kan alım şefi Li'den bahsediyordunuz ya, kim bu kan alım şefi Li?"

"Kan alım şefi Li," dedi Genlong, "hastanede kan sattığımız kel kafalı adamın biri, birazdan kendi gözlerinle görürsün sen de."

"Bizim köyün muhtarı gibi yani," diye ekledi A Fang, "muhtar nasıl bizimle ilgileniyorsa, kan alım şefi Li de bizim kanımızın muhtarı işte, kimin kan satıp kimin satamayacağına hep o karar verir."

Bu sözler üzerine, "Demek ona bu yüzden kan alım şefi Li diyorsunuz," dedi Xu Sanguan.

"Bazen kan satmak isteyen çok insan oluyor," dedi A Fang, "ama hastanede kana ihtiyacı olan hasta sayısı aksi gibi az oluyor. İşte o zaman şef Li ile aranın nasıl olduğuna bakıyor iş, onunla kimin arası iyiyse onun kanı satılıyor."

Durumu açıklamaya çalıştı A Fang: "Aranın iyi olması ne mi demek? Kan alım şefi Li'nin sözleriyle söyleyecek olursam: Kan satmadığı zamanlarda da onu hatırlamak, ara sıra halini hatırını sormak. Ara sıra onu hatırlamak ne demek peki?"

A Fang taşıdığı karpuzları işaret ederek "Ara sıra onu hatırlamak, işte bu demek," diye ekledi.

"Ara sıra onu hatırlayanlar sadece biz değiliz," dedi Genlong, "hani şu adı Ying bilmem ne olan kız da ara sıra hatırlar onu."

İkisi birden kıkırdamaya başladı.

"O kızla şefin dostluğu yorgan altında son buluyor, eğer kız kan satmak isterse, diğerleri kim olurlarsa olsun bir kenara çekilip beklemek zorundadır. Biri kızı gücendirecek olursa, isterse bir ölümsüzün kanına sahip olsun, kan alım şefi Li hayatta kabul etmez onun kanını," dedi A Fang.

Konuşa konuşa şehre vardılar. Şehre girdiklerinde Xu Sanguan öne çıkıp yolu tayin etmeye başladı, ne de olsa şehirliydi, şehrin yollarını avucunun içi gibi biliyordu. O önde, diğer ikisi arkada yola koyuldular. Diğer ikisi biraz daha su

içmek istediklerini söyleyince Xu Sanguan, "Şehirde dere suyu içilmez, kirlidir; sizi kuyu suyu içmeye götüreyim," dedi.

Xu Sanguan'ın peşine takılıp yürümeye başladılar yine. Xu Sanguan onları şehrin kıvrılan, dar yollarında dolaştırırken birden, "Daha fazla tutamayacağım, önce bir yer bulup işeyelim," dedi.

"Olmaz!" diye karşı çıktı Genlong, "Bir kez işedin mi, o kâselerce suyu boşa içtin demektir, kanın da azalır hem."

A Fang, "Biz senden daha fazla su içmemize rağmen çişimizi tutuyoruz bak," dedi.

Sonra Genlong'a dönüp "Bunun da mesanesi amma küçükmüş," diyerek güldü.

Mesanesi şiştiğinden karnı ağrıyan Xu Sanguan kaşlarını çattı, giderek daha yavaş yürümeye başladı. "İnsanı öldürür mü bu?" diye sordu birden.

"Kimi öldürür mü?"

"Beni işte," dedi Xu Sanguan, "midem patlar mı yani?"

"Diş köklerin acıyor mu?" diye sordu A Fang.

"Diş köklerim mi? Dur bir dilimin ucuyla yoklayayım. Yok, acımıyor."

"O zaman korkmana gerek yok," dedi A Fang, "diş köklerin acımıyorsa mesanen de patlamaz."

Xu Sanguan ikisini hastanenin yanındaki bir kuyunun başına götürdü, ulu bir ağacın altındaydı kuyu, taşlarının etrafını yosun tutmuştu. Kuyunun yanında ahşap bir kovayla düzgünce örülmüş kenevir bir ip vardı, çıkrığa bağlı olan ipin geri kalanı kovanın içine sarkıyordu. Kovayı suya sarkıttılar, suya çarpan kova birinin yüzüne atılan tokat gibi şapladı. Suyu çektikten sonra A Fang ile Genlong ikişer kâse su içtiler. A Fang kendi kâsesini Xu Sanguan'a uzattı, o da bir kâse su içti, diğer ikisi bir kâse daha su içmesi için diretince kâseyi tekrar kovaya daldırdı, iki yudum su içtikten sonra suyun geri kalanını kovanın içine boşaltırken mırıldandı:

"Benim mesanem çok küçük, daha fazla içemem."

Hastanenin kan alım odasına doğru yola koyuldular, çişlerini tutmaktan üçünün de yüzü kıpkırmızı olmuştu; gebeliğinin son günlerindeki hamile kadınlar gibi adım adım ve çok dikkatlice yürüyorlardı. A Fang ile Genlong, taşıdıkları karpuzlar yüzünden Xu Sanguan'dan daha ağır hareket ediyorlardı. İki ucuna karpuz dolu sepetlerin bağlanmış olduğu taşıma sırıklarının bir öne bir arkaya sallanmaması için tüm güçleriyle ipleri sıkıca tutmaya çalışıyorlardı. Ama hastanenin koridoru o kadar dardı ki arada sırada yanlarından geçen insanlar, taşıma sırıklarına çarpıyordu haliyle; taşıma sırıkları sallandıkça A Fang ile Genlong'un midelerindeki su da çalkalanıyordu. İkisinin de yüzü çarpılmıştı acıdan, hareket etmeye bile cesaret edemeden orada öylece ayakta duruyorlardı. Taşıma sırığının sallantısının geçmesini bekliyorlar, dengeyi sağladıktan sonra aheste aheste yürümeye devam ediyorlardı.

Kan alım şefi Li, hastanenin kan alım odasında bir masanın arkasında oturuyordu, ayaklarını açık bir çekmecenin üzerine uzatmıştı. İki yana açtığı bacaklarından apış arası görünüyordu, pantolonunun düğmesi kopmuş olduğundan çiçek desenli donu bile meydandaydı. Xu Sanguan diğer ikisiyle odaya girdiğinde içeride kan alım şefi Li'den başka kimse yoktu. Xu Sanguan, onu gördüğünde şef Li dedikleri bu muymuş diye düşündü. Sık sık bizim fabrikaya gelip kızarmış ipek böceği kozası satmaya çalışan kel kafalı adam değil mi bu kan alım şefi Li diye sordu kendine.

Karpuz taşıyan A Fang ile Genlong'ın içeriye girdiğini gören kan alım şefi, ayaklarını çekmeceden çekip yere koyduktan sonra gülerek karşıladı onları.

"Siz miydiniz? Demek yine geldiniz."

Kan alım şefi Li daha sonra Xu Sanguan'ı fark etti, onu işaret ederek, "Bunu daha önce bir yerlerde gördüm galiba," dedi.

"Şehirde yaşıyor o," dedi A Fang.

"O yüzden gördüm demek," dedi şef Li.

"Bizim fabrikaya kızarmış ipek böceği kozası satmaya geliyorsun ya," dedi Xu Sanguan.

"İpek fabrikasında mı çalışıyorsun?" diye sordu kan alım şefi Li.

"Evet."

"Hay Allah!" dedi şef Li, "Orada görmüşüm demek. Sen de mi kanını satmaya geldin?"

"Sana karpuz getirdik," dedi A Fang, "bostandan daha bu sabah topladık."

Kan alım şefi Li sandalyedeki kıçını havaya dikip karpuzlara baktıktan sonra güldü.

"Hepsi de epey büyükmüş hani, şöyle duvarın kenarına bırakıverin."

A Fang ile Genlong yere eğilip sepetlerdeki karpuzları şefin dediği gibi duvarın köşesine koymaya yeltendiler ama ne kadar eğilseler de karpuzlara yetişebilecek kadar eğilemiyorlardı bir türlü; yüzleri kıpkırmızı bir halde, nefes nefese kaldılar, onların bu halini gören şefin yüzündeki gülücükler soldu birden.

"Ne kadar su içtiniz bakayım?" diye sordu şef.

"Üç kâse kadar," diye atıldı A Fang.

Onun yanında duran Genlong arkadaşının sözlerini "O üç kâse içti, ben de dört," diyerek düzeltti.

"Hadi oradan!" dedi şef Li gözlerini ikisine dikerek, "Amma attınız ha! Mesanenizin ne kadar büyük olduğunu bilmediğimi mi sanıyorsunuz yoksa? Sizin mesaneniz hamile kadının rahminden bile daha büyük, en az on kâse su alır."

A Fang ile Genlong utangaç utangaç sırıtmaya başladılar, onların sırıttığını gören şef Li iki elini konuyu kapatıyorum edasıyla aşağıya doğru salladı.

"Boş verin, siz ikiniz yine vicdan sahibi insanlarsınız, arada sırada beni hatırlayıp halimi hatırımı soruyorsunuz.

Bu sefer kan satmanıza izin veriyorum ama bir dahakine yine böyle gelirseniz katiyen olmaz."

Sözlerini bitirdikten sonra Xu Sanguan'a döndü şef Li:

"Buraya gel!"

Xu Sanguan şefin yanına gitti hemen.

"Başını biraz eğ bakayım."

Xu Sanguan başını eğince, şef Li elini uzatıp göz kapağını tuttu ve sonra da göz kapağını ileri doğru çekiverdi.

"Dur da gözlerine bakayım bir, sarılık falan var mı görelim. Yokmuş, dilini çıkar şimdi, bağırsaklarınla midene de bakayım. Onlar da fena değil, oldu, kan satabilirsin. Şimdi beni iyi dinle, kurallar gereği önce bir tüp kan alınıp bir hastalığın var mı diye kontrol edilir ama bugün A Fang ile Genlong'un hatırına senden örnek almayacağız. Bugün tanışmamızın şerefine hediyem olsun sana bu, yüz görümlüğüne say."

KANLARINI SATTIKTAN SONRA yalpalayarak hastanenin tuvaletine gittiler, üçünün de ağzı çarpılmıştı. Xu Sanguan diğer ikisinin arkasındaydı, hiçbirinin konuşacak hali kalmamıştı; başlarını eğmiş, önlerine bakıyorlardı, en ufak bir harekette mesaneleri patlayacaktı sanki.

Hastane tuvaletinin geniş pisuvarının önüne yan yana dizildiler, işerken diş köklerine dalga dalga bir acı yayılıyor, acıdan dişleri birbirine çarpıyordu; dişlerinin takırtısı, idrarın pisuvarın etrafına çarparken çıkarttığı sesi bile geçti.

Sonra, Zafer adlı o lokantaya gittiler; lokanta taş bir köprünün altındaydı, lokantanın çatısı köprünün kemeri kadar yüksek değildi, çatının üzerini yabani otlar bürümüştü, saçaklardan taşan otlar insan kaşını andırıyordu. Lokantanın kapısı uzun pencereler arasında neredeyse yok gibi görünüyordu, kapı ve pencereler âdeta yekpareydi, ortalarından iki tane lata geçiyordu sadece. Xu Sanguan ve diğer ikisi pencereden içeriye girdiler ve diğer bir pencere kenarındaki masaya oturdular,

masaları şehrin içinden geçen nehre bakıyordu, nehrin üzerindeyse akıntıyla süzülen birkaç lahana yaprağı vardı.

"Bir tabak kızarmış domuz ciğeri, iki kâse sarı pirinç likörü," diye garsona seslendi A Fang ve ardından da hemen ekledi: "Likör ılık olsun."

Genlong da aynı şekilde seslendi garsona: "Bir tabak kızarmış domuz ciğeri, iki kâse sarı pirinç likörü. Likör ılık olsun."

Onların garsona seslenirken yüksek sesle konuşup elleriyle havalı havalı masaya vurduklarını gören Xu Sanguan da aynısını yapması gerektiğini düşünüp eliyle masaya vurduğu gibi yüksek sesle bağırdı:

"Bir tabak kızarmış domuz ciğeri, iki kâse sarı pirinç likörü, sarı pirinç likörü... Ilık, ılık olsun."

Göz açıp kapayıncaya kadar masaya geldi üç tabak kızarmış domuz ciğeriyle üç kâse sarı pirinç likörü; Xu Sanguan yemek çubuklarını eline alıp tam domuz ciğerinden alacaktı ki A Fang ile Genlong'un önce likör kâselerine uzandıklarını gördü. Gözlerini iyice kısıp likörden birer yudum aldılar, sonra aynı anda, tükürür gibi uzun bir tıslama sesi çıkardılar; yüz kasları üzerlerinden büyük bir gerginliği atıyormuşçasına yumuşayıverdi birden.

"En iyi tarafı işte bu," dedi A Fang rahat rahat içini çekerek.

Xu Sanguan yemek çubuklarını bırakıp içki kâsesine sarıldı hemen, bir yudum aldı, sarı pirinç likörü boğazından geçip içini ısıttı; farkında olmadan o da tükürür gibi uzun bir tıslama koyuverdi ağzından. A Fang ile Genlong'un kıkırdadıklarını gördü.

"Sen de kan satmış oldun artık, başın dönüyor mu?" diye sordu A Fang.

"Başım dönmüyor da," dedi Xu Sanguan, "sanki mecalim kalmamış gibi hissediyorum. Elim ayağım tutmuyor, yolda yürürken yürümüyor da süzülüyordum sanki."

"Mecalini sattın da ondan," dedi A Fang, "işte bu yüzden mecalin kalmamış gibi hissediyorsun. Bizim sattığımız şey mecal aslında, biliyor musun? Siz şehirliler kan dersiniz, biz köylüler mecal deriz. Mecal iki çeşittir: Biri kandan gelir, diğeri etten. Ama kandaki mecal ettekinden daha fazla para kazandırır."

"Kandan nasıl bir mecal geliyor? Etten nasıl bir mecal geliyor?" diye sordu Xu Sanguan.

"Yatağa girerken, bir kâse pirince uzanırken, bizim evden Genlong'un evine yürürken pek fazla güç sarf etmezsin, işte bunları yaparken etten gelen mecali kullanıyorsun. Tarlada çalışırken, elli kilo karpuzu taşıma sırığıyla şehre taşırken falan daha fazla güç sarf etmen lazım, işte bunları yaparken kullandığın mecal de kandan geliyor."

Xu Sanguan başını sallayıp "Anladım, bu mecal dediğiniz şey tıpkı para gibi, önce harcar, sonra yine kazanırsın," dedi.

A Fang, başını sallayarak onu onayladıktan sonra Genlong'a dönüp "Bu şehirliler de çok akıllı," dedi.

"Siz her gün tarlada çalışıyor, bir de üzerine şehre gelip kan satıyorsunuz. Sizin mecaliniz benimkinden fazla," dedi Xu Sanguan.

"Bizim mecalimizin seninkinden fazla olduğu söylenemez," dedi Genlong, "biz köylüler, siz şehirlilerden daha alışığız mecalimizi harcamaya; evlenirken, yeni bir ev inşa ederken falan, kan satışından kazandığımız paraya güveniyoruz. Tarlada çalışırken kazandığımız paraysa açlıktan ölmememize yetiyor ancak."

"Genlong doğru söylüyor," dedi A Fang. "Bugün kanımı satarken kazandığım parayı yeni bir ev yapmak için biriktireceğim, kanımı bir kere daha sattım mı evin parası çıkıyor. Genlong'un kanını satmasının nedeniyse bizim köyden Guihua'ya tutulması. Aslında başka biriyle nişanlıydı kız ama daha sonra nişanı attı, Genlong da ona âşık oldu."

"Guihua denen kızı gördüm ben," dedi Xu Sanguan, "kıçı kocaman. Genlong, büyük kıçlardan mı hoşlanıyorsun yoksa?"

Bunu duyan Genlong kıkırdamaya başladı.

"Büyük kıçlı kadınlar daha güvenilir oluyor. Onlarla aynı yatağa girmek tıpkı gemiye binmek gibi, rahat ve sağlam," dedi A Fang.

Xu Sanguan da kıkırdamaya başlayınca bu kez A Fang, "Xu Sanguan, iyice düşündün mü? Kanını satarak kazandığın parayı neye harcayacaksın?" diye sordu.

"Düşünmedim henüz," dedi Xu Sanguan, "kanla kazanılan parayla alın teriyle kazanılan paranın ayrımını daha bugün öğrendim. Fabrikada çalışırken kazandığım alın teriyle kazanılan para, bugün kazandığımsa kanla kazanılan para; kanla kazandığım parayı öyle gelişigüzel harcamamalıyım, önemli bir şey için harcamalıyım."

O sırada, "Kan alım şefi Li'nin çiçekli donunu gördünüz mü?" diye sorarak araya girdi Genlong.

Bunu duyan A Fang sırıtmaya başladı hemen.

"Şu Ying bilmem ne dedikleri kızın donu olmasın o sakın?" dedi Genlong.

"Söze ne hacet," dedi A Fang, "sabah uyandıklarında yanlışlıkla birbirlerinin donlarını giymişlerdir."

"Gerçekten de gidip görmek isterim," dedi Genlong kıkırdayarak, "acaba kan alım şefi Li'nin donu da o kızın üzerinde midir şimdi?"

2. Bölüm

Xu Sanguan, karpuz bostanına oturmuş, karpuz yiyordu. Aynı zamanda bostanının sahibi de olan amcası ayağa kalkıp iki eliyle kıçındaki tozları silkelemeye başladı, havada uçuşan toz bulutu Xu Sanguan'ın başının etrafını sarıp elindeki karpuz diliminin üzerine düştü; toz bulutunu üfleyen Xu Sanguan o taze ve etli kırmızı karpuzu dişlemeye devam etti; amcası üstünü iyice silkeledikten sonra bostandaki arıklardan birinin üzerine oturdu yeniden.

"Şuradaki sarı sarı parlayan karpuz ne karpuzu?" diye sordu Xu Sanguan.

Önlerinde belli belirsiz uzanan karpuz sürgünlerinin ilerisinde bambudan yapılmış bir çardak vardı. Çardağın üzerinde el büyüklüğünde, yusyuvarlak, altın sarısı karpuzlar vardı, başka bir çardağın üzerinden ise diğerlerine göre daha enli olan yeşil renkli karpuzlar sarkıyordu; karpuzların hepsi güneşin altında pırıl pırıl parıldıyordu; rüzgâr estikçe karpuz sürgünleri ve yaprakları rüzgârla birlikte sallanıyor, nihayetinde karpuzlar da sallanmaya başlıyordu.

Xu Sanguan'ın amcası o sıska kolunu havaya kaldırdı, derisi zayıflıktan iyice kırışmıştı, eliyle bostanı işaret etti:

"Şu sarı sarı parlayanları mı diyorsun? Altın sarısı deriz onlara. Onların hemen yanında duran yeşil olanlarsa kocakarı karpuzu."

"Daha fazla karpuz yemeyeyim Dördüncü amca, şimdiden iki tane yedim bile," dedi Xu Sanguan.

"Yok, yemedin o kadar," dedi amcası, "ben de yedim ya, yarısını ben yemişimdir."

"Altın sarısı olanları biliyorum," dedi Xu Sanguan, "çok güzel kokuyorlar ama pek tatlı değiller aslında, çekirdekleriyse tam tersine çok tatlı. Şehirdekiler altın sarısı yediklerinde çekirdeklerini tükürüyorlar niyeyse. Ben hiç tükürmem, topraktan ne çıkarsa yenebilir bence, hepsi çok besleyici. Kocakarı karpuzundan da yemişliğim var, öyle pek tatlı değil, gevrek de sayılmaz; ağzında lapa gibi dağılıveriyor, dişlerin olmasa da yiyebilirsin yani. Dördüncü amca, sanırım biraz daha karpuz yiyebilirim şimdi, iki tane altın sarısından, bir tane de kocakarı karpuzundan yiyeceğim."

Xu Sanguan, amcasının karpuz bostanında oturdu bütün gün, akşam olurken ancak kalkabildi yerinden; gün batımında yüzü domuz ciğeri gibi kızıllaşmıştı; uzaktaki çiftlik evlerinin bacalarından kıvrılarak yükselen dumanları izledi bir süre, kıçındaki tozu silkeledi, sonra iyice şişmiş olan göbeğinin üzerinde gezdirdi ellerini; midesi altın sarısı karpuz, kocakarı karpuzu, salatalık ve şeftaliyle tıka basa dolmuştu.

Göbeğini okşarken amcasına döndü ve "Ben evlenmek istiyorum," dedi.

Sonra ardına dönüp amcasının karpuz bostanına işemeye başladı.

"Dördüncü amca, evlenebileceğim bir kız bulmak istiyorum. Kanımı satıp kazandığım otuz beş yuan'ı nasıl harcayacağımı düşünüyorum son iki gündür. Birazını dedeme vereyim dedim ama o çok, hem de para harcayamayacak kadar çok yaşlandı. Sonra birazını sana vereyim diye düşündüm, babamın kardeşleri arasında bana en iyi davranan sensin çünkü. Ama parayı sana da veremem, bu parayı kanımı satarak kazandım ben, kas gücüyle değil, işte bu yüzden sana da veremem. Dördüncü amca, az önce ayağa kalkarken aklıma evlenmek geldi birden. Kanımı satarak kazandığım parayı işte o zaman boşa harcamamış olurum... Dördüncü amca,

alt tarafı bir mide dolusu karpuz yedim sadece, nasıl oluyor da bir litre içki içmiş gibi hissediyorum; yüzüm, boynum, tabanlarım, avuç içlerim alev alev yanıyor amca.

3. Bölüm

Xu Sanguan'ın fabrikadaki işi, üzeri kabarık, beyaz ipek böceği kozalarıyla dolu olan bir el arabasını büyük bir atölye boyunca itmekti. O ve bir grup genç kız iplik makinelerinin sağır edici gürültüsü içinde, bütün gün kıkırdayarak birbirleriyle şakalaşırlardı; genç kızlar sık sık başına vurur ya da göğsüne uzanıp şaka yollu iterlerdi onu. Eğer içlerinden birisini karısı olarak seçecek olsaydı, kışın kar yağdığında birlikte yorganın altına girip sımsıkı sarılabileceği bir kadın olan Lin Fenfang'ı seçerdi; saç örgüsü beline kadar sarkan o kızı, güldü mü bembeyaz ve düzgün dişleri görünen o kızı. Bir de gamzeleri vardı kızın, o kocaman gözlerine bir ömür bakabilse hayatı boyunca rahat edeceğini düşünüyordu Xu Sanguan. Lin Fenfang da sık sık başına vurup göğsünden iterdi Xu Sanguan'ı, bir keresinde gizlice elini çimdiklediği bile olmuştu, ondan sonra ipek böceği kozalarının en iyilerini ona vermeye başlamıştı Xu Sanguan. İyi olmayan tek bir ipek böceği kozası bile veremezdi artık ona.

Güzel olan başka bir kız daha vardı. Küçük bir büfede çalışıyordu, sabahları dev bir kazanın başında durup börek kızartırken durmadan oflayıp puflardı. Kaynar yağ eline sıçrayınca, elbisesinin üzerinde bir leke görünce, yolda yürürken ayağı kayınca ya da yağmur yağarken şimşek çakınca yüksek sesle hep aynı tepkiyi verirdi kız: "Amanın!"

Bu kızın adı Xu Yulan'dı, öğlen olmadan işi de biterdi. Günün geri kalanında sokaklarda bir aşağı bir yukarı tembelce dolanır, nereye gitse karpuz çekirdeği çitlerdi, bazen olduğu yerde durup yolun karşısındaki tanıdık birine yüksek

sesle selam verirdi; yüksek sesle kahkaha atıp yine aynı perdeden "amanın"lar savururdu; ağzının kenarında karpuz çekirdeklerinin kabukları kalırdı bazen. Konuşmak için ağzını açtığında, yanından geçenler, eğer şanslılarsa, kızın ağzından çıkan o hoş bitkisel kokuyu alırlardı.

Sokaklarda birkaç tur attıktan sonra mutlaka evine döner, on dakika oyalandıktan sonra dışarı çıkıp üzerinde yeni bir elbiseyle tekrar sokağa atardı kendini. Günde üç kez üzerini değiştirirdi, aslında sadece üç çeşit elbisesi vardı; günde dört kere de ayakkabılarını değiştirirdi, dört çift de ayakkabısı vardı yani. Üzerine giyecek yeni bir şeyi kalmayınca da boynuna ipek bir eşarp bağlardı.

Aslında başkalarınınkinden fazla değildi kızın giysileri ama herkes onun şehirdeki en çok giysiye sahip, bir moda ikonu olduğunu düşünürdü. Onu sokaklarda dolanırken gören herkes, şehrin içinden geçen nehre alıştıkları gibi alışmışlardı onun o güzel yüzüne, herkes "Kızarmış Börek Güzeli" diye bilirdi onu. *Bakın, Kızarmış Börek Güzeli geliyor. Kızarmış Börek Güzeli, kumaşçıya girdi, her gün yeni bir kumaş alıyor. Hayır, kumaş almıyor, sadece bakıyor. Kızarmış Börek Güzeli'nin yüzünden hoş kokular yükseliyor. Kızarmış Börek Güzeli'nin elleri pek de güzel değil, hem çok kısa hem de parmakları çok kalın. Kızarmış Börek Güzeli dedikleri bu mu?* vesaire, vesaire...

Kızarmış Börek Güzeli ya da Xu Yulan, bir gün He Xiaoyong adında bir delikanlıyla sokak sokak turluyor, bir yandan konuşuyor bir yandan da gülüşüyorlardı; sonra ahşap bir köprünün üzerine çıkıp orada uzunca bir süre durdular, gün batımından hava iyice kararana dek. He Xiaolong temiz, beyaz bir gömlek giymişti, gömleğin kollarını dirseklerine kadar kıvırmıştı, öyle konuşup gülüşürken kollarını göğsünde kavuşturup dirseklerinden tutuyordu. Xu Yulan onun bu

hareketine pek bir hayran kalmıştı, o güzelim kızın gözleri parlıyordu delikanlının yüzüne bakarken.

Daha sonra He Xiaoyong'u kızın kapısının önünden geçerken görmüştü biri; Xu Yulan tam da evden dışarı çıkıyormuş ki He Xiaoyong'u görünce bir "Amanın!" çıkmış ağzından, yüzünde gülücükler açarak "İçeri gel de otur biraz," demiş oğlana.

He Xiaoyong, eve girdiğinde kızın babası masada oturmuş, sarı pirinç likörü içiyormuş; tanımadığı bir delikanlının kızının ardından yürüdüğünü görünce kıçını masadan kaldırıp delikanlıyı masaya davet etmiş.

"Bir kâse içer misin?"

O günden sonra He Xiaoyong, sık sık Xu Yulan'ların evine gidip kızın babasıyla aynı masada pirinç likörü içer oldu. İki erkek usul usul konuşuyor, arada gizli gizli gülüşüyorlardı. Sonunda bir gün dayanamayan Xu Yulan odasından çıkıp yanlarına giderek yüksek sesle "Ne konuşuyorsunuz bakayım? Neden gülüp duruyorsunuz?" diye bağırdı bunlara.

Aynı gün Xu Sanguan köyden şehre dönmüştü; şehre vardığında hava çoktan kararmıştı bile, o yıllarda şehirde sokak lambası filan yoktu henüz. Bazı dükkânların saçaklarından sarkan kırmızı fenerler, taş döşeli yolların kimi kısımlarını aydınlatıyordu; Xu Sanguan işte bu kâh karanlık kâh aydınlık yollardan eve dönüyordu ki tiyatronun yanından geçerken Xu Yulan'ı gördü birden. Kızarmış Börek Güzeli, tiyatronun giriş kapısının önünde, iki fenerin arasında ayakta dikiliyor, bir yandan da başını eğmiş bir halde karpuz çekirdeği çitliyordu; yüzü fenerin ışığı altında kıpkırmızı parlıyordu.

Xu Sanguan kızın önünden geçtikten sonra geri döndü, yolun karşısında dikildi ve sırıtarak Xu Yulan'ı izlemeye koyuldu; kızın o güzelim dudaklarını aralayıp çekirdek kabuklarını tükürmesini izliyordu. Xu Yulan da onu fark etti, önce kaçamak bir bakış attı, ardından da o sırada yoldan

geçmekte olan iki adama çevirdi bakışlarını, onları izledikten sonra kaçamak bir bakış daha fırlattı Xu Sanguan'a, sonra da başını çevirip tiyatronun fuayesine baktı. Bir adamla bir kadın oyun üzerine konuşuyorlardı içeride, arkasına döndüğünde Xu Sanguan'ın hâlâ aynı yerde ayakta dikildiğini gördü.

Xu Sanguan'ı işaret ederek "Amanın!" diye bağırdı sonunda Xu Yulan. "Gözlerini dikmiş, neden öyle bakıyorsun bana? Üstüne üstlük bir de kalkmış sırıtıyorsun!"

Xu Sanguan caddenin karşısına doğru yürümeye başladı, fenerin ışığının altında kırmızı kırmızı parlayan genç kızın yanına geldi.

"Seni buharda pişmiş Çin mantısı yemeğe davet ediyorum."

"Seni tanımıyorum," dedi Xu Yulan.

"Xu Sanguan'ım ben, ipek fabrikasında işçiyim."

"Hâlâ tanımıyorum."

"Ben seni tanıyorum," dedi Xu Sanguan kıkırdayarak, "Kızarmış Börek Güzeli'sin sen."

Bunu duyan Xu Yulan da kıkırdamaya başladı.

"Demek sen de biliyorsun."

"Seni bilmeyen yok ki... Hadi yürü, sana buharda pişmiş Çin mantısı ısmarlayayım."

"Şimdi karnım tok," dedi Xu Sanguan hafifçe gülümseyerek, "istersen yarın ısmarla."

Ertesi gün kızı Zafer Lokantası'na götürdü Xu Sanguan, pencere önündeki masaya oturdular, daha önce A Fang ve Genlong ile birlikte kızarmış domuz ciğeri yiyip sarı pirinç likörü içtikleri masaydı bu. A Fang ve Genlong'dan öğrendiği gibi eliyle masaya vurup yüksek sesle garsona seslendi:

"Bir tabak buharda pişmiş Çin mantısı getir!"

Xu Yulan'a buharda pişmiş Çin mantısı ısmarlamıştı işte, kız mantıyı yedikten sonra biraz da wonton mantısı yiyebileceğini söyleyince masaya tekrar vurdu Xu Sanguan:

"Bir kâse wonton mantısı getir!"

Xu Yulan o gün öğleden sonra içten içe gülümseyerek bir tabak da erik kurusu yedi. Erik kurusunu yedikten sonra ağzında tuz tadının kaldığını söyleyip bir tabak da meyve şekeri yedi; meyve şekerini yedikten sonra susadığını söyleyince Xu Sanguan yarım karpuz söyledi ona. Xu Sanguan'la birlikte o ahşap köprünün üzerinde ayakta dikilirken yine içten içe gülümseyerek o koca karpuzun yarısını da midesine indirdi; ardından da yine gülümseyerek hıçkırmaya başladı. Kızın vücudu art arda gelen hıçkırıklarla sarsılırken Xu Sanguan o gün kaç para harcadığını hesaplamaya çalışıyordu parmak hesabıyla.

"Buharda pişmiş Çin mantısı yirmi dört fen,* wonton mantısı dokuz fen, erik kurusu on fen, iki tabak meyve şekeri yirmi üç fen, yarım karpuz bir buçuk kilodan on yedi fen eder, toplamda seksen üç fen... Ne zaman evleniyoruz?"

"Amanın!" diye çığlık attı Xu Yulan şaşkınlıkla, "Seninle evleneceğimi de nereden çıkardın?"

"Bugün senin için seksen üç fen harcadım," dedi Xu Sanguan.

"Sen kendin ısmarladın ya bana!" dedi Xu Yulan hıçkırarak, "Yediklerim bedava sanıyordum, ısmarladıklarını yedikten sonra seninle evleneceğimi söylemedin ki bana..."

"Benimle evlenmenin neresi kötü?" diye sordu Xu Sanguan, "Benimle evlenirsen sever, korurum seni; her gün seksen üç fen'lik yemek yemene izin veririm."

"Amanın," diye bağırdı yine Xu Yulan, "seninle evlensem bile bu kadar çok yemek yemem ki ben, ayrıca kendi yediğimin parasını kendim öderim, hem bilseydim... Bunun böyle olacağını bilseydim hayatta yemezdim."

"Pişman olmana gerek yok," diye teselli etti onu Xu Sanguan, "bana varırsın olur biter."

---

* Çin para birimi yuan'ın onda biri. -ç.n.

"Seninle evlenemem, erkek arkadaşım var benim. Üstelik babam da onaylamaz seni, He Xiaoyong'u seviyor o."

Xu Sanguan koltuğunun altına bir şişe sarı pirinç likörüyle bir karton Daqianmen* sigarası sıkıştırıp soluğu Xu Yulan'ların evinde aldı. Xu Yulan'ın babasının tam karşısına oturup içkiyi ve sigarayı masanın üzerine bıraktıktan sonra uzun mu uzun bir söyleve başladı:

"Babamı bilir misiniz? Meşhur marangoz ustası Xu. Hayattayken şehrin en iyi ailelerine mobilyalar yapmıştır, onun kadar iyi masa yapan biri daha yoktur; babamın yaptığı masanın yüzeyine dokunduğunuzda parlak ve pürüzsüz bir ipeğe dokunmuş gibi olursunuz. Annemi bilir misiniz peki? Altın Çiçek'ti benim annem, Altın Çiçek'i bilir misiniz? Şehrin batı kısmının en güzel kadınıydı o; Şehrin Batısının Güzeli diye seslenirdi insanlar ona. Babam öldükten sonra bir Kuomintang** komutanıyla evlenip kaçtı buradan. Babamın tek oğluyum ben, annemle o komutan daha sonra başka çocuk yapmış mıdır hiç bilmiyorum. Benim adım Xu Sanguan, amcalarımın iki oğlu benden daha büyük, Xu ailesinde üç numarayım yani. O yüzden Xu Sanguan*** koymuşlar adımı, ipek fabrikasında işçiyim; He Xiaoyong'dan iki yaş büyüğüm, ondan üç yıl önce çalışmaya başladım fabrikada, bu yüzden muhtemelen ondan daha fazla param var. Eğer Xu Yulan'la evlenmek istiyorsa birkaç yıl daha para biriktirmesi lazım. Benim düğün paramsa çoktan hazır, her şey hazır, geriye bir sizin rızanız kalıyor."

Sonra da ekledi: "Sizin sadece bir kız çocuğunuz var, o da Xu Yulan. Eğer He Xiaoyong ile evlenirse soyunun bittiğinin

---

* 1916 yılında Şanghay'da üretilmeye başlayan bir sigara. Adını Tiananmen Meydanı'nın güney girişindeki Büyük Ön Kapı'dan alır. -ç.n.

** Milliyetçi Çin Partisi. -ç.n.

*** San, Çincede üç anlamına gelir. -ç.n.

resmidir bu. İster erkek, ister kız çocuğu olsun, soyadı He olacak. Eğer bana varırsa, benim soyadım Xu ya, doğacak çocuğumuz ister erkek ister kız olsun Xu soyadını taşıyacak. Sizin Xu ailesinin soyu devam edecek yani, torunlarınız ardınızdan tütsü yakabilecek. Xu Yulan'ı karım olarak almakla sizin aileye iç güveyi geliyorum desem yeridir aslında."

Xu Yulan'ın babası son cümleyi duyduktan sonra kıkırdamaya başladı, karşısında oturup masanın üzerinde parmaklarıyla ritim tutan Xu Sanguan'a baktı.

"Bu içkiyle sigarayı kabul ediyorum. Doğru söylüyorsun, eğer kızım He Xiaoyong'la evlenirse bizim Xu ailesinin soyu da bitmiş demektir. Eğer kızım seninle evlenirse iki Xu ailesinin soyu da devam eder, ardımızdan tütsü yakacak torunlarımız olur," dedi adam.

Xu Yulan babasının kararını öğrendikten sonra yatağa oturup gözyaşı dökmeye başladı; babasıyla Xu Sanguan ise ayakta dikilmiş, elinin tersiyle gözyaşlarını kurulamaya çalışan Xu Yulan'a bakıyorlardı. Xu Sanguan'a "Gördün mü bak? Kadınlar böyledir işte, mutlu oldukları zaman güleceklerı yerde ağlamaya başlarlar hemen," dedi kızın babası.

"Bence pek mutlu görünmüyor," dedi Xu Sanguan.

O sırada Xu Yulan "He Xiaoyong'a ne diyeceğim ben şimdi?" diyerek söze karıştı.

"Evleneceğini söyle yeter, damadın adı da Xu Sanguan, He Xiaoyong değil dersin," dedi babası.

"Ona böyle bir şeyi nasıl söylerim? Ya bu haberi kaldıramayıp başını duvarlara vurmaya başlarsa ne yaparım ben?"

"Eğer başını duvara vurup ölürse," dedi babası, "daha fazla konuşmana da gerek kalmaz."

Xu Yulan'ın yüreği el vermiyordu He Xiaolong denen delikanlıyı bırakmaya. Konuşurken kollarını göğsünde kavuşturup dirseklerinden tutmayı seven bir adamdı o, neredeyse her gün yüzünde tatlı bir gülümsemeyle evlerine gelirdi.

Günaşırı bir şişe sarı pirinç likörü getirir, babasıyla aynı masaya oturur, bir yandan içki içer, bir yandan da sohbet ederdi; arada kıkır kıkır güldüğü de olurdu. Babasının başka bir sokaktaki umumi tuvalete gitmesinden faydalanıp birkaç kez kapının arkasına sıkıştırdığı da olmuştu kızı, kızın vücudunu kendi vücuduyla duvara yasladığında korkudan kalbi küt küt atmıştı Xu Yulan'ın. İlk seferinde kalbinin küt küt atmasından başka bir şey hissetmemişti, ikinci seferdeyse sakallarını fark etmişti delikanlının; kızın yüzüne fırça gibi batmıştı sakalları.

Ya üçüncüsü? Gecenin sessizliğinde yatağına uzanmış, bunları geçiriyordu aklından Xu Yulan. Babasının ayağa kalkıp odadan çıktığını, başka bir sokaktaki umumi tuvalete gittiğini hatırladığında ise kalbi hızla atmaya başlamıştı. He Xiaoyong hemen ayağa fırlamış, oturduğu tabureyi bir kenara itip üçüncü kez duvara yaslamıştı onu.

He Xiaoyong ile o ahşap köprüde bir buluşma ayarladı Xu Yulan. Hava iyice kararmıştı, onu görünce hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı kız. Xu Sanguan adında birinin onu Çin mantısı yemeye davet ettiğini, ardından erik kurusu, meyve şekeri, yarım karpuz filan ısmarladığını, tüm bunları yedikten sonra da onunla evlenmek istediğini anlattı ona. Birinin köprüye çıktığını gören He Xiaoyong endişeyle fısıldadı:

"Dur, tamam, ağlama, ağlama sakın! Biri ağladığını görürse ben ne yaparım sonra?"

"Benim yerime Xu Sanguan'a seksen üç fen ödersen," dedi Xu Yulan, "ona borcum filan kalmaz."

"Daha evlenmedik bile," dedi He Xiaoyong. "Bir de borcunu ödememi istiyorsun benden?"

"He Xiaoyong, bizim eve iç güveyi gelsene! Yoksa babam Xu Sanguan'a verecek beni," dedi Xu Yulan.

"Saçmalıyorsun," dedi He Xiaoyong, "benim gibi onurlu bir adam nasıl olur da iç güveyi gelir sizin eve? Çocuklarımın hepsi Xu soyadını mı taşısın sonra? Hayatta olmaz."

"O zaman Xu Sanguan ile evlenmek zorunda kalırım ben de."

Bir ay sonra Xu Sanguan'a vardı Xu Yulan. Düğünde giymek için parlak kırmızı bir Çin elbisesi isteyince hemen aldı elbiseyi Xu Sanguan. Ayrıca kışın giymek için biri parlak kırmızı, biri parlak yeşil, iki adet kapitone ceket istiyordu kız. Xu Sanguan boş zamanında ceketleri kendi diksin diye istediği renklerde iki top kumaş aldı ona. Evde bir duvar saati, bir yüz aynası, bir yatak, birkaç tabure, yüz yıkamak için bir leğen ve bir lazımlık olması gerektiğini söylediğinde her şeyin hazır olduğu yanıtını aldı Xu Sanguan'dan.

Xu Sanguan'ın aslında He Xiaoyong'dan hiç de kötü olmadığını düşünüyordu Xu Yulan. Hatta He Xiaoyong'dan daha yakışıklıydı ve daha çok parası vardı, üstelik ondan çok daha güçlü görünüyordu. Sonunda ne zaman Xu Sanguan'ı görse yüzünde bir tebessüm belirmeye başladı Xu Yulan'ın.

"Elimden her iş gelir, dikiş diker, yemek yaparım. Karın olduğum için çok şanslısın."

Xu Sanguan taburenin üzerinde otururken ışıltılı gözlerle üst üste başını sallayarak onayladı onu.

"Hem güzelim, hem de elimden her iş gelir," diye devam etti Xu Yulan "ileride bütün giysilerini ben dikeceğim. Evdeki her işi de ben göreceğim, pirinç ve kömür almak gibi ağır işleri sana bırakıyorum ama. Başka bir şeye elini sürdürtmem, sana çok iyi bakacağım. Gerçekten de çok şanslısın, farkında mısın? Ne oldu, niye başını sallamıyorsun?"

"Sallıyorum, başından beri sallıyorum zaten," dedi Xu Sanguan.

"Aa, bir de," dedi Xu Yulan sanki aklına bir şey gelmişçesine, "beni iyi dinle, tatilde parmağımı bile oynatmam; pirinç ayıklamak, sebze yıkamak... Hiçbirine elimi sürmem, dinlenmem lazım. Evin bütün işi sana kalıyor o zaman, duydun mu beni? Neden başını sallamıyorsun?"

Xu Sanguan "Ne tatili bu? Kaç gün sürüyor?" diye sordu.

"Amanın," dedi Xu Yulan, "ne tatili olduğunu bilmiyor musun yoksa?"

Xu Sanguan başını sallayarak, "Bilmiyorum," dedi.

"Aybaşı olduğum zaman."

"Aybaşı mı?"

"Biz kadınların aybaşı olduğunu bilmiyor musun?"

"Duymuştum."

"Onu diyorum işte, aybaşı olduğum zaman parmağımı bile oynatmam. Yorulmamam, soğuk suya dokunmamam gerek. Ne zaman yorulsam, ne zaman soğuk suya değsem hemen karnım ağrır, ateşim çıkar."

4. Bölüm

"Daha en zor kısmına gelmeden bebek gibi ciyaklamaya başladın," dedi doğum uzmanı.

Xu Yulan doğum masasına uzanmış, bacakları iki yana açılmış havada duruyordu; elleri doğum masasının iki yanına kilitlenmişti, masasının yanında duran doktor ona "Ikın," dedikçe acıdan küplere binmiş bir halde bir yandan ıkınıyor, bir yandan da küfürler ediyordu:

"Xu Sanguan! Seni orospu çocuğu... Nereye gittin? Acıdan ölüyorum... Nereye kaçtın? Seni kör bıçaklara gelesice orospu çocuğu seni... Mutlu musun? Ben burada acıdan ölürken sen pek bir mutlusun... Neredesin Xu Sanguan? Çabuk gel de bana yardım et... Daha fazla dayanamayacağım... Xu Sanguan, hemen buraya gel, çabuk... Doktor! Doğdu mu bebek?"

"Ikın," dedi doktor, "daha çok erken."

"Hay senin... Xu Sanguan! Hepsi senin suçun! Siz erkekler bir boka yaramazsınız zaten... Sadece kendi mutluluğunuzu düşünürsünüz... İşiniz bitti mi toz olursunuz... Acıyı biz kadınlar çekiyoruz. Ölüyorum! Dokuz aydır karnımda... Acıdan ölüyorum... Xu Sanguan, nereye kayboldun? Doktor, doğdu mu bebek?"

"Ikınmaya devam et," dedi doktor, "sadece başı çıktı."

"Başı çıkmış... Biraz daha ıkınsam... Halim kalmadı ki... Xu Sanguan, gel de yardım et bana... Xu Sanguan, ölüyorum... Ölüyorum..."

"İkinci kez doğuruyorsun ama hâlâ böyle bağırıyorsun," dedi doktor.

Xu Yulan boncuk boncuk terliyordu, nefes nefese kalmıştı; bir yandan inliyor, bir yandan da bağırıyordu:

"Amanın a... Acıyor! Ah, çok canım yanıyor... Xu Sanguan... Yine yaptın yapacağını... Amanın... Ölesiye nefret ediyorum senden... Acıyor... Eğer buradan sağ çıkarsam... Amanın... Ölsem de bir daha aynı yatağa girmem seninle... Acıyor... Bak bir de kıkırdıyorsun ha... Önümde diz çöksen de... Yalvarıp yakarsan da bir daha asla... Bir daha asla aynı yatağa girmem seninle... Amanın, ah, amanın... Acıyor... Ikınıyorum... Biraz daha ıkınmam lazım..."

"Ikın, daha güçlü ıkın," dedi doktor.

Xu Yulan ıkınabildiği kadar ıkındı, sırtı doğum masasından yükselip kemerleşene kadar ıkınıyor, bir yandan da bağırıyordu:

"Xu Sanguan! Seni üçkâğıtçı! Seni orospu çocuğu! Seni kör bıçaklara gelesice! Xu Sanguan! Seni kara vicdanlı, ciğeri bozuk! Başında çıban çıksın..."

"Ne diye bağırıyorsun?" dedi hemşire, "Bebek geldi bile, ne diye bağırıyorsun hâlâ?"

"Doğdu mu?" dedi Xu Yulan, vücudunu hafiften dikleştirerek, "Ne çabuk!"

Beş yıl içinde üç oğlan doğurdu Xu Yulan. İsimlerini Xu Sanguan koydu: Xu Yile, Xu Erle ve Xu Sanle.*

Bir gün, Xu Sanle on beş aylıkken, Xu Yulan kocasının kulağını çekerek, "Ben doğum yaparken sen dışarıda kıkırdıyordun, değil mi?" diye sordu.

"Kıkırdamıyordum," dedi Xu Sanguan, "bıyık altından gülümsüyordum, sesimi bile çıkarmadan."

"Amanın!" dedi Xu Yulan, "Demek çocuklara bu yüzden Yile, Erle, Sanle isimlerini verdin. Ben orada doğum odasında bir değil, iki değil, tam üç kere acı çekerken, sen her seferinde dışarıda mutluluktan uçuyordun, öyle mi?"

---

* Çocukların isimleri sırasıyla Birinci Bahtiyar, İkinci Bahtiyar ve Üçüncü Bahtiyar olarak çevrilebilir Türkçeye. Çincede *yi* bir, *er* iki, *san* üç; *le* ise mutluluk, neşe anlamına gelir. -ç.n.

5. Bölüm

Şehirde Xu Sanguan'ı tanıyanlar, Erle'nin Xu Sanguan'ın burnunu, Sanle'nin de gözlerini aldığını görebiliyor ama büyük oğlan Yile'nin yüzünde babasını andıran herhangi bir şey bulamıyordu. Durumu önce kendi aralarında tartışmaya başladılar. Yile'nin hiç de Xu Sanguan'a benzemediğini söylüyorlardı, Yile'nin ağzı Xu Yulan'ın ağzına benziyordu benzemesine de bunun dışında ona benzeyen başka bir yeri yoktu. Tamam, Yile'nin annesi Xu Yulan ama babası gerçekten Xu Sanguan mıydı? Yile'nin tohumunu acaba kim ekmişti Xu Yulan'ın rahmine? He Xiaoyong olmasındı sakın? Yile'nin gözleri, burnu, o kepçe kulakları filan... Oğlan büyüdükçe He Xiaoyong'a daha çok benzemeye başlamıştı.

Xu Sanguan'ın kulağına da gitti bu sözler. Xu Sanguan, Yile'yi önüne alıp dikkatlice süzmeye başladı, o sırada dokuz yaşındaydı Yile. Xu Sanguan onu bir süre inceledikten sonra bir karara varmış değildi henüz, bunun üzerine evdeki tek yüz aynasını aldı eline.

Aynayı evlenirken almışlardı; Xu Yulan bu aynayı pencere pervazına koyardı her zaman, her sabah kalktıktan sonra pencerenin önünde alırdı soluğu; orada öylece dikilir, dışarıdaki ağaçlara bakar, aynada kendi yüzünü inceler, saçını tarayıp ağır bir kokusu olan kremler filan sürerdi yüzüne. Sonra Yile'nin boyu uzadı, elini uzattığı gibi yetişebiliyordu pencere pervazındaki aynaya; ardından Erle'nin de boyu uzadı, o da elini uzattığı gibi yetişebilmeye başladı aynaya. Sonunda Sanle'nin de boyu uzamıştı, aynaysa hâlâ pencere pervazındaki yerinde duruyordu, kırılması kaçınılmazdı

artık ve kırıldı da. Kırılan aynanın en büyük parçası, üçgen şeklinde ve yumurta büyüklüğündeydi. Xu Yulan işte o en büyük parçayı alıp pervazın önüne koydu yine.

Xu Sanguan'ın şimdi eline almış olduğu ayna, o aynadan kalan en büyük parçaydı işte; önce kendi gözlerini inceledi aynada bir süre, sonra Yile'nin gözlerine baktı, ikisi de gözdü işte; sonra kendi burnunu inceledi, ardından da Yile'nin burnunu, ikisi de burundu işte. "Bir de bana benzemediğini söylüyorlar," diye düşündü kendi kendine, "az da olsa benziyor bence."

Babasının boş bakışlarla kendisine baktığını gören Yile "Baba, ne diye bir kendine, bir bana bakıp duruyorsun, ne görmeye çalışıyorsun?" diye sordu.

"Bana benzeyip benzemediğine bakıyorum," dedi Xu Sanguan.

"Makine fabrikasında çalışan He Xiaoyong'a benzediğimi söylediklerini duydum," dedi Yile.

"Yile," dedi Xu Sanguan, "git de Erle ile Sanle'yi çağır buraya."

Xu Sanguan'ın üç oğlu da önündeydi şimdi; oğlanlar sırayla dizilmiş bir halde yatağın üzerinde, kendisi de onların karşısındaki taburede oturuyordu. Xu Sanguan önce Yile'yi, sonra da sırayla Erle ve Sanle'yi süzdü bir süre; hemen ardından Sanle'den başlayıp tekrar başa döndü, oğlanlar kıkırdamaya başladılar; bunu gören Xu Sanguan oğlanların kıkırdadıkları zaman kendisine daha çok benzediklerini fark etti.

"Kıkırdamaya devam edin," dedi Xu Sanguan vücudunu iki yana sallayarak, "kahkahalar atarak gülün bakayım."

Babalarının önlerinde komik bir şekilde bir o yana bir bu yana sallandığını gören çocuklar gülmekten kırılırken Xu Sanguan da onlarla birlikte gülmeye başladı.

"Bu üç enik güldükçe bana daha çok benziyor," dedi Xu Sanguan.

Ardından kendi kendine konuşmaya başladı. "Bir de Yile'nin bana benzemediğini söylüyorsunuz ama Yile, Erle ve Sanle birbirlerine benziyor. Çocuklar babasına benzemeseler de en azından birbirlerine benziyorlar işte. Erle ile Sanle'nin bana benzemediğini kimse söylemedi ki, onların benim çocuklarım olmadığını kimse söylemedi bana. Yile'nin bana benzeyip benzememesi sorun değil, kardeşlerine benzemesi yeterli benim için."

Sonra oğullarına dönüp "Yile makine fabrikasında çalışan He Xiaoyong'u duymuş birilerinden. Erle, Sanle, siz tanıyor musunuz onu? Tanımasanız da sorun değil. Ne diyordum, işte Yile'nin bahsettiği o adam şehrin batısındaki eski postanenin orada oturuyor, genelde kasket takar başına, şimdi iyi dinleyin beni. Onun adı He Xiaoyong, ezberlediniz mi? Erle, Sanle, adamın adını tekrar edin bakayım... Tamam, iyi dinleyin şimdi. He Xiaoyong denilen o adam iyi bir adam değil, anlaşıldı mı? Neden mi iyi bir adam değil? Anlatayım. Çok önceden, daha sizler yoktunuz o zaman, anneniz daha doğurmamıştı sizleri, He Xiaoyong denilen o adam her gün dedenizin evine gidiyordu, oraya gidip ne yapıyordu peki? Dedenizle içki içiyordu, o zamanlar anneniz benimle evlenmemişti henüz. He Xiaoyong her gün oraya giderken koltuğunun altına içki şişesi sıkıştırırdı bir de. Sonra anneniz benimle evlendi, He Xiaoyong da bana mısın demeyip her gün dedenizle içki içmeye devam etti. İyi dinleyin şimdi, anneniz benimle evlendikten sonra He Xiaoyong dedenize içki götürmedi bir daha; tersine dedenizin içkisinden içti durmadan... Bir gün, He Xiaoyong'un geldiğini gören dedeniz ayağa kalkıp ona, 'He Xiaoyong, içkiyi bıraktım ben,' dedi. İşte o günden sonra bir daha dedenizin evine gidip de içki içmeye cesaret edemedi He Xiaoyong."

Yile'nin aslında He Xiaoyong'un oğlu olduğuna dair dedikodular almış başını giderken "Bir kere başlamaya görsünler,

durmadan konuşup durur bunlar, hiç susmazlar. Acaba gerçekten doğru mu söylüyorlar?" diye düşünüyordu Xu Sanguan. Bunun üzerine Xu Yulan'ın yanına giderek, "Ne dediklerini duydun mu?" diye sordu.

Xu Yulan, kocasının neyi kastettiğini çok iyi biliyordu, o sırada yıkamakta olduğu çamaşırı bir yana bıraktı, elinin üstündeki deterjan köpüklerini önlüğüne silerken kapıya doğru yürümeye başladı, eşiğe oturdu; bir yandan ağlıyor, bir yandan da kendi kendine "Ah, daha önceki hayatımda ne günah işledim de bu geldi başıma?" diyordu.

Xu Yulan'ın kapının eşiğine oturmuş hüngür hüngür ağlarken çıkardığı sesler, çocukların koşarak eve gelmelerine neden oldu. Annelerinin etrafını sarıp, ağladıkça daha yüksek sesler çıkarmaya başlayan kadını korkuyla izlemeye koyuldular. Xu Yulan eliyle kuruladığı gözyaşlarını sanki az önce burnunu sümkürmüş gibi yere fırlattıktan sonra başını sağa sola sallayıp "Ah, daha önceki hayatımda ne günah işledim de bu geldi başıma? Dul değilim, sadece bir kez evlendim, kimsenin kocasında gözüm yok, üç oğlumun iki farklı babası olduğunu söyleyip duruyorlar. Ah, önceki hayatımda ne günah işledim de bu geldi başıma? Benim üç oğlumun sadece bir tek babası var, ikidir deyip iftira atıyorlar," diye sızlanmaya devam etti.

Onu eşiğe oturmuş ağlar halde gören Xu Sanguan'ın kulakları uğuldamaya başladı. Karısına seslendi:

"İçeri gel hadi, kapının eşiğinde oturma öyle, neden ağlıyorsun? Neden bağırıp duruyorsun? Seni kalpsiz kadın, ağlamanın ne faydası var? Bağırsan ne fayda artık? İçeri gel çabuk."

Komşular bir bir kapının önüne toplanıp hep bir ağızdan "Xu Yulan, neden ağlıyorsun... Tahıl kuponların mı bitti? Xu Sanguan el mi kaldırdı yoksa sana? Xu Sanguan! Xu Sanguan nerede? Daha az önce sesini duyduk... Xu Yulan, neden

ağlıyorsun? Bir şey mi kaybettin yoksa? Birine borcun mu var? Oğullarından birine bir şey mi oldu?" diye sorup duruyorlardı.

"Hayır," dedi Erle, "dediklerinizin hiçbiri olmadı. Annemin ağlamasının nedeni Yile'nin He Xiaoyong'a benzemesi."

"Aa! Demek buymuş," dedi komşular.

"Erle!" diye çıkıştı Yile, "İçeri gir hadi, dışarıda dikilip durma öyle."

"Girmeyeceğim işte," dedi Erle.

"Ben de girmeyeceğim," dedi Sanle.

"Anne!" diye seslendi Yile, "Ağlama artık, hadi gir içeri."

Xu Sanguan evin içinde ayakta dikilirken dişlerini birbirine kenetlemiş "Aptal bu kadın, gerçekten de aptal! Kirli çamaşırlarını dışarıda yıkama derler bir de! Şuna bak, kapının eşeğine oturmuş, evde ne olup bitiyorsa dünya âleme bağırarak yayın yapıyor," diye düşünüyordu.

Xu Sanguan yatak odasında dişlerini gıcırdatırken bir yandan da karısının bağıra çağıra ağlamasını dinliyordu.

"Ah, daha önceki hayatımda ne günah işledim de bu geldi başıma? Dul değilim, sadece bir kez evlendim, kimsenin kocasında gözüm yok, üç çocuk doğurdum... Ah, daha önceki hayatımda ne günah işledim de bu geldi başıma? Ne suçum vardı da He Xiaoyong'la tanıştım? Ah, onun durumu iyi tabii, onun için bir sorun yok, asıl ben ne yapacağım? Yile de giderek ona benziyor, sadece bir seferlikti, bir daha olmadı bile, sadece bir kerecik. Yile yine de giderek ona benziyor..."

Ne? Sadece bir kerecik mi? Xu Sanguan'ın kanı beynine sıçramıştı, yatak odasının kapısını tekmeyle açıp eşikte oturan Xu Yulan'a âdeta kükredi:

"Seni anasını sattığımın karısı, çabuk içeri gir!"

Xu Sanguan'ın kükremesi dışarıda toplanan kalabalığı korkudan havaya zıplattı, Xu Yulan da ağlamayı kesti, bir daha ağzını bile açmadı; arkaya dönüp Xu Sanguan'a baktı.

Xu Sanguan kapının ağzına gelip onu ayağa kaldırdıktan sonra dışarıdaki kalabalığa bağırdı:

"Siktir olup gidin hadi!"

Sonra tam kapıyı kapatacaktı ki çocuklarının da içeriye girmek istediğini görünce onlara da bağırıverdi:

"Siz de siktirip gidin, haydi!"

Dış kapıyı kapattı, Xu Yulan'ı yatak odasına götürüp odanın kapısını da örttü; karısına bir tokat atıp yatağa savurduktan sonra "He Xiaoyong'un seninle yatmasına izin verdin demek?" diye bağırdı kadına.

Xu Yulan, gözyaşlarını kurulamaya çalışırken bir yandan da hıçkıra hıçkıra ağlamaya devam ediyordu.

"Söyle çabuk!" diye kükredi Xu Sanguan.

"Yattık," diye hıçkırdı Xu Yulan.

"Kaç kere?"

"Sadece bir kerecik."

Xu Sanguan onu ayağa kaldırıp bir tokat daha attı.

"Seni orospu!" diye küfretti, "Bir de kalkmış kimsenin kocasında gözüm yok diyorsun."

"Kimsenin kocasında gözüm yok ki," dedi Xu Yulan, "her şeyi He Xiaoyong yaptı. Önce beni duvara yasladı, sonra da yatağa attı..."

"Daha fazlasını anlatma!"

Xu Sanguan bağırıp çağırdıktan sonra olayın nasıl gerçekleştiğini bilmek istedi.

"İtmedin mi peki onu? Isırmadın mı? Tekmelemedin mi?"

"İttim, tekmeledim de," dedi Xu Yulan, "beni duvara yasladıktan sonra memelerimi çimdikledi..."

"Tamam, anlatma artık!"

Xu Sanguan böyle bağırmaya devam ederken iki tokat daha attı karısına, önce sol sonra da sağ yanağına; tokatladıktan sonra olayın devamını duymak istedi.

"Memelerini elleyince mi izin verdin seninle yatmasına?"

Xu Yulan iki eliyle yüzünü kapadı.

"Söyle hadi!"

"Söyleyemem," dedi Xu Yulan başını iki yana sallayıp, "söylersem tokat atarsın yine. Öyle kötü vurdun ki gözlerim bulanık görüyor, dişlerim ağrıyor, yüzüm ateş gibi yanıyor."

"Söyle hadi! Memelerini elledikten sonra..."

"Memelerimi elleyince vücudumda derman kalmadı..."

"Hemen yatağa gittin sen de?"

"Dedim ya dermanım kalmamıştı diye, beni yatağa o sürükledi..."

"Sus, konuşma!"

Yine bağırıp çağırmaya başlayan Xu Sanguan, kadının bacağına bir tekme attı, acıdan gıkı bile çıkmadı Xu Yulan'ın.

"Bu bizim evde mi oldu peki?" diye sordu Xu Sanguan, "Bu yatağın üzerinde mi oldu?"

Kısa bir süre geçtikten sonra ancak konuşabildi Xu Yulan:

"Babamın evinde."

Yorulduğunu hisseden Xu Sanguan bir tabureye oturdu, beyninden vurulmuşa dönmüştü.

"Dokuz yıl oldu," dedi, "dokuz yıldır çok mutluydum, ta ki Yile'nin benim oğlum olmadığını öğrenene kadar. Beyhude bir mutlulukmuş meğer... Hay anasını, dokuz yıldır boşuna bakmışım ona, başkasının oğluymuş meğer."

Xu Sanguan sanki birden bir şey hatırlamışçasına tabureden kalkıp Xu Yulan'a doğru kükremeye başladı yine:

"İlk yattığın adam He Xiaoyong mu?"

"Hayır," dedi Xu Yulan, "ilk yattığım adam sensin..."

"Şimdi hatırladım," dedi Xu Sanguan, "ilk yattığın adam He Xiaoyong olmalı, o gece sana ışığı açalım dediğimde izin vermemiştin bana, ancak şimdi anlıyorum nedenini, anlamamdan korkuyordun. He Xiaoyong'la yattığını anlamamdan korkuyordun demek."

"Sana ışığı açtırmamıştım," dedi Xu Yulan ağlayarak, "çünkü utanıyordum."

"İlk yattığın adam He Xiaoyong olmalı, eğer öyle değilse, Erle neden ona benzemiyor? Peki ya Sanle neden ona benzemiyor ha? Ama Yile tıpkı o orospu çocuğuna benziyor işte. Karımın ilk seferi başka biriyle olduğundan, benim ilk oğlum da başkasının çocuğu oluyor. Ben, Xu Sanguan, bu utançla nasıl yaşar, nasıl bakarım insanların yüzüne artık?"

"Xu Sanguan, düşün bakalım, ilk gecemizde kan görmüş müydün?"

"Kan görmemin ne alakası var? O gece 'tatilde' değil miydin sen orospu?"

"Ah, merhametli Tanrım!"

6. Bölüm

Xu Sanguan hasır bir koltukta, ayaklarını bir tabureye uzatmış yatarken Xu Yulan içeri girdi ve kocasına "Xu Sanguan, evde pirinç kalmamış, sadece bu akşamı çıkaracak kadar var. İşte tahıl kuponuyla para, bu da çuval; ambara git de pirinç al biraz," dedi.

"Pirinç almaya gidemem," dedi Xu Sanguan, "şu anda hiçbir şey yapamam, eve dönünce tek yapmak istediğim biraz keyif çatmak. Keyif çatmanın ne olduğunu biliyor musun? İşte böyle koltuğa uzanıp ayaklarımı tabureye uzatmak. Neden keyif çatmak istediğimi biliyor musun peki? Seni cezalandırmak için, hayatının hatasını yaptın çünkü. Beni sırtımdan vurup o orospu çocuğu He Xiaoyong'la yattın, bir de Yile'yi peydahladın ondan. Bunları düşündükçe sinirlerim tepeme çıkıyor. Hâlâ beni pirinç almaya göndermeyi düşünüyor musun? Rüyanda görürsün."

"Elli kilo pirinci taşıyamam ki ben," dedi Xu Yulan.

"Elli kilo taşıyamazsan, yirmi beş kilo al sen de," dedi Xu Sanguan.

"Yirmi beş kiloyu da taşıyamam ki."

"O zaman on iki buçuk kilo alırsın."

"Xu Sanguan," diye seslendi Xu Yulan, "çarşafı yıkayacağım ama çarşaf çok büyük, gidip biraz su çeker misin?"

"Olmaz," dedi Xu Sanguan, "şimdi koltukta uzanıyorum, daha yeni uzandım, kalkarsam keyfim kaçar sonra."

"Xu Sanguan," diye seslendi yine Xu Yulan, "şu sandığı taşımama yardım eder misin? Kendi başıma taşıyamıyorum."

"Hayır," dedi Xu Sanguan, "şimdi uzanmış, keyif çatıyorum."

"Xu Sanguan," diye bağırdı Xu Yulan, "hadi sofraya."

"Yemeği önüme getir," dedi Xu Sanguan, "koltukta yiyeceğim."

"Xu Sanguan, ne zaman bırakacaksın keyif çatmayı?"

"Ben de bilmiyorum."

"Yile, Erle ve Sanle uyudular bile, benim de gözlerim kapandı kapanacak, keyif çatman bittiyse yatağa gelsene!"

"Hemen geliyorum."

7. Bölüm

Xu Sanguan'ın ipek fabrikasındaki işinin iyi taraflarından birisi de kendisine her ay bir çift beyaz iş eldiveni verilmesiydi. Fabrikada çalışan kadınlar yeni eldivenleri gördüklerinde onu çok kıskanırlar ve daima "Xu Sanguan, yeni eldivenlerini giymen için daha kaç yıl geçmesi gerekiyor?" diye sorarlardı.

Xu Sanguan her seferinde ellerini havaya kaldırıp çoktandır giymekte olduğu, artık iyice yıpranmış olan eski eldivenlerini gösterirdi onlara. Ellerini sallayınca saplı davulun püskülleri gibi bir sağa bir sola salınırdı bu eldivenlerin sökülmüş iplikleri.

"Bu eldivenleri üç yıldır giyiyorum."

"Ona da eldiven mi diyorsun?" diye sordu kadınlar, "Senden o kadar uzakta olmamıza rağmen on parmağını birden çok rahat görebiliyoruz buradan."

"İlk yıl yenidirler, ikinci yıl eski, şöyle bir onarınca üç yıla kadar yolu var. Bu eldivenleri üç yıl daha giymeyi planlıyorum," diye yanıtladı Xu Sanguan.

"Xu Sanguan, bir çift eldiveni tam altı yıl giyiyorsun, fabrika her ay sana yeni bir çift veriyor. Bu altı yılda yetmiş iki çift eder; bir çiftini kullansan, geriye yetmiş bir çift kalır, bu kadar çok eldiveni ne yapacaksın? Bize de versene birer çift, altı ayda ancak bir çift veriyorlar bize," dedi kadınlar.

Xu Sanguan yeni aldığı eldivenleri düzgünce katlayıp cebine koyduktan sonra kıkırdayarak evin yolunu tuttu. Eve vardığında eldivenleri karısı Xu Yulan'a verdi. Eldivenleri aldıktan sonra yaptığı ilk iş dışarı çıkıp onları ışığa tutmak oldu Xu Yulan'ın; eldivenlerin kaba mı yoksa ince yünden

mi örüldüğünü anlamak istiyordu. Eğer ince yünden örülmüşlerse hemen "Amanın!" diye haykıracaktı her zamanki gibi.

Bu haykırış her seferinde Xu Sanguan'ın korkudan sıçramasına yol açardı, eldivenlerde güve yeniği olmasından korkardı.

"İnce yünden örülmüş!"

Her ayın iki günü Xu Sanguan'ın işten dönmesini kapıda beklerdi Xu Yulan, onu görür görmez elini uzatıp "Ver bakayım," derdi.

Bu iki günden biri maaş günüydü, diğeriyse eldivenlerin verildiği gün. Xu Yulan, yeni eldivenleri sandığın en dibine koyar, sayıları dört çifte ulaştığında Sanle'ye kazak örmek için kullanırdı onları. Altı çift olduğunda Erle'ye, sekiz dokuz çift olduğunda ise Yile'ye kazak örerdi. Sıra Xu Sanguan'a kazak örmeye gelince, eldivenler yirmi çifti bulmadan parmağını bile oynatmazdı Xu Yulan.

"Koltukların giderek kalınlaşıyor, belin iyice yağ bağladı, göbeğin biraz daha şişerse yirmi çift eldiven bile kurtarmaz artık," derdi kocasına.

"O zaman kendine ör sen de," diye yanıtlardı Xu Sanguan.

"Şimdi örmeyeyim."

Xu Yulan, ince yünlü eldiven sayısı on yedi ya da on sekize gelmeden kendisi için hiçbir şey örmezdi. İyi yünden örülmüş eldivenler de yılda ancak iki ya da üç kez eline geçerdi Xu Sanguan'ın. Dokuz yıllık evliliklerinde yedi yılın birikimi olan ince yünlü eldivenlerle kendisine tek bir kazak örebilmişti sadece.

O kazağı örmeyi bitirdiğinde bahar gelmiş, havalar ısınmaya, çiçekler açmaya başlamıştı. Kuyunun yanında saçını yıkamış, sonra kapının eşiğine oturup eline henüz kırılmamış olan o yüz aynasını almış, arkasında duran Xu Sanguan'a saçını nasıl kesmesi gerektiğini tarif ediyordu. Saçları

kesildikten sonra eşikte oturup saçlarının güneşin altında kurumasını bekledi; sonra bir kat krem sürdü yüzüne, yüz kreminin o hoş kokusu ince yünden daha yeni ördüğü kazağının üzerine siniverdi hemen. Sonra, evlenmeden önce taktığı eşarbı sandığın dibinden çıkardı, boynuna dolayıp dışarıya çıktı; tam ikinci adımı atacaktı ki olduğu yerde durdu, ardına dönüp Xu Sanguan'a, "Pirinci ayıklayıp sebzeleri yıka da yemek yap, bugün tatil günüm benim, hiçbir şey yapmayacağım, biraz yürümek istiyorum, şöyle bir dolaşayım sokaklarda," dedi.

"Daha geçen hafta tatile çıkmamış mıydın sen? Şimdi ne tatili bu?" diye sordu Xu Sanguan.

"Aybaşı olmadım ki," dedi Xu Yulan, "yeni kazağımı giydiğimi görmüyor musun?"

İnce yünden ördüğü o kazağı iki yıl giydi Xu Yulan. Bu süre boyunca beş kere yıkadı, bir kez de Xu Sanguan'ın fabrikadan getirdiği ince yünden örülmüş bir çift eldivenle tamir etti kazağı. Xu Sanguan'ın fabrikadan ince yünden örülmüş eldiven getirmesini dört gözle beklerdi Xu Yulan. "Böylece yeni bir kazağım olur," diye geçirirdi içinden.

Xu Yulan ne zaman eldivenleri söküp ipini eğirmek istese bir gece öncesinden, tam da yatmadan önce, göğün yıldızlı olup olmadığını görmek için pencereyi açıp dışarıya bakardı. Eğer ay parlıyor ve yıldızlar da ışıl ışılsa ertesi günün güneşli olacağından emin olur, sabahına da eldivenleri sökerdi.

İp eğirmek için iki kişi gerekirdi, Xu Yulan eldivenin son ilmiğini bulduktan sonra ipi şöyle bir çekti mi gerisi çorap söküğü gibi gelirdi, ardından uzatılmış iki kola sıkıca dolanırdı ip. Eldivenden sökülmüş ip, örgü örmek için çok eğri büğrü olduğundan suda bekletilmesi gerekirdi biraz, ipi iki üç saat suda beklettikten sonra kuruması için iki bambu direğin arasına gererdi, suyun ağırlığıyla düzelirdi ipin eğriliği.

Xu Yulan bir çift eldiveni sökmek üzereyken ihtiyacı olan iki kol için seslendi:

"Yile, Yile."

Yile koşarak içeriye girip "Anne, bana mı seslendin?" diye sordu.

"Yile," dedi Xu Yulan, "gel de eldivenleri sökmeme yardım et."

Başını sallayıp, "Canım istemiyor," dedi Yile.

Yile gittikten sonra bu kez de Erle'ye seslendi Xu Yulan:

"Erle, Erle."

Koşarak içeriye giren Erle, annesinin onu ip eğirmesine yardım etmek için çağırdığını anlayınca neşeyle oturdu taburenin üzerine, kollarını öne uzatıp annesinin ipi kollarına dolamasına izin verdi. O sırada Sanle de geldi, Erle'nin yanında ayakta dikilip onu taklit ederek kollarını öne doğru uzattı. Erle'yi öyle bir sıkıştırdı ki neredeyse yere düşecekti oğlan. Onun bu halini gören Xu Yulan çıkıştı hemen:

"Sanle, hadi git, ellerin sümük içinde."

Xu Yulan ile Erle ne zaman bir araya gelseler durmaksızın konuşurlardı; otuz yaşındaki bir kadınla sekiz yaşındaki bir erkek çocuğunun sohbeti, tıpkı otuz yaşındaki iki kadının ya da sekiz yaşındaki iki erkek çocuğunun sohbeti gibiydi. Yemek yerken, yatmadan önce, sokakta birlikte yürürken filan durmadan konuşur, konuştukça da olmadık şeyler kurarlardı.

"Şehrin güneyinde oturan Zhang'ların kızını gördüm geçen gün," dedi Xu Yulan, "gittikçe güzelleşiyor bu kız."

"Saç örgüsü kalçalarına kadar uzamış olan kız mı Zhang'ların kızı?" diye sordu Erle.

"Evet," dedi Xu Yulan, "hani bir keresinde karpuz çekirdeği vermişti ya sana, gittikçe güzelleşmiyor mu sence de?"

"Birilerinin ona Koca Memeli Zhang dediğini duymuştum," dedi Erle.

"İpek fabrikasında çalışan Lin Fenfang'ı gördüm geçen gün," dedi Xu Yulan, "beyaz spor ayakkabıyla kırmızı naylon çorap giyiyordu. Daha önce kırmızı naylon çorap görmüştüm, bizim evin karşısında oturan Lin Pingping de birkaç gün önce aynısından giyiyordu ama beyaz renkli kadın spor ayakkabısını ilk kez gördüm."

"Ben görmüştüm," dedi Erle, "mağazanın tezgâhında vardı bir tane."

"Beyaz erkek spor ayakkabısı görmüşlüğüm az değil," dedi Xu Yulan, "Lin Pingping'in ağabeyi giyiyor bir tane, bir de bizim sokakta oturan Wang Defu'da var aynısından."

"Sık sık Wang Defu'nun evine giden o sıska kadın da giyiyor bir tane," dedi Erle.

" dedi Xu Yulan.

" dedi Erle.

İkisi bu şekilde konuşmaya devam ettiler bir süre.

Xu Yulan ile Yile konuşacak pek bir şey bulamazlardı, Yile onunla ne birlikte olmak ne de bir şeyler yapmak isterdi. Xu Yulan ne zaman pazara çıkıp sebze almak istese şöyle seslenirdi ona:

"Yile, gel de sepeti taşı."

"İstemiyorum."

"Yile, gel de ipi iğneye geçirmeme yardım et."

"İstemiyorum."

"Yile, çamaşırları katlasana."

"İstemiyorum."

"Yile..."

"İstemiyorum."

Tepesi atan Xu Yulan da kükrerdi tabii:

"Ne yapmak *istiyorsun* peki?"

XU SANGUAN EVİN içinde bir ileri bir geri yürüyordu, başını kaldırıp çatıya bakınca kirişteki aralıklardan gün ışığının içeri süzüldüğünü gördü.

"Çatıya çıkıp kiremitleri aktarayım," dedi, "yağmur mevsimi geldi mi dışarıda bardaktan boşanırcasına yağmur yağması içeride çiselemesi demek yoksa."

Bunu duyan Yile hemen atıldı:

"Baba, gidip komşudan merdiven alayım ben."

"Daha küçüksün," dedi Xu Sanguan, "merdiveni tek başına taşıyamazsın."

"Baba," dedi Yile, "ben gidip isteyeyim de sen kendin taşırsın."

Merdiven ödünç alındıktan sonra, Xu Sanguan tam çatıya çıkmak üzereydi ki "Baba, sen çıkarken ben de merdiveni tutayım," dedi Yile.

Xu Sanguan çatıya çıktı, yürümeye başlar başlamaz kiremitler gıcırdamaya başladı, babasının çatıya çıkmasının hemen ardından ok gibi eve fırladı Yile; Xu Sanguan'ın demliğini getirip merdivenin yanına koydu, sonra bir koşu gidip yüz yıkama leğeniyle döndü bu kez. Leğeni suyla doldurduktan sonra içine bir havlu koydu, ardından demliği iki eliyle havaya kaldırıp Xu Sanguan'a seslendi:

"Baba, aşağıya in de dinlen biraz, bir kâse çay iç."

"İçmeyeceğim, daha yeni çıktım çatıya," diye çatıdan karşılık verdi Xu Sanguan.

Yile havluyu güzelce sıkıp koluna koyduktan sonra tekrar seslendi:

"Baba, aşağı in de dinlen biraz, terini silersin hem."

Çatıda çömelmiş halde duran Xu Sanguan "Daha terlemedim ki," diye yanıtladı.

O sırada sendeleyerek Sanle geldi, onun geldiğini gören Yile havluyla savuşturdu onu.

"Sanle, git buradan. Burada işin yok senin."

Gitmeye niyeti olmayan Sanle, merdivenin bir ucundan tuttu.

"Şimdi tutmana gerek yok," dedi Yile.

Sanle de merdivenin en alt basamağına oturuverdi, onunla baş edemeyeceğini anlayan Yile başını yukarı kaldırıp Xu Sanguan'a seslendi:

"Baba, Sanle buradan gitmek istemiyor."

Xu Sanguan çatıdan bağırdı:

"Sanle, git hadi! Çatıdan başına kiremit düşerse ölürsün bak."

Babasına sık sık, "Baba, annem ve kardeşlerimle birlikte olmaktan hoşlanmıyorum, tek yaptıkları şey kimin güzel olduğunu, en güzel giysileri kimin giydiğini konuşmak. Ben seninle, yani erkeklerle vakit geçirmekten hoşlanıyorum, siz daha ilginç şeylerden bahsediyorsunuz, sizi dinlemeyi seviyorum," derdi Yile.

Xu Sanguan elinde ahşap bir kovayla kuyuya su çekmeye gitti. Kuyunun kovasının bağlı olduğu kenevir ip yüz seferden fazla suyun içine girip ıslanmış, yine yüz seferden fazla güneşin altında kendi kendine kurumuştu. Xu Sanguan kovayı kuyuya sarkıttıktan sonra bir daha yukarıya çıkmadı kova, Xu Sanguan'ın çektiği tek şey kopmuş bir ip parçası oldu. Kuyuya indiği gibi kuyunun dibini boylamıştı kova.

Xu Sanguan eve geri dönüp saçağın altında duran, çamaşır kurutmak için kullandıkları bambu direği aldı, içeriden bir tabure getirdi, kapının ağzına koyduktan sonra üzerine oturdu, bulduğu kalın bir tel parçasını pense yardımıyla kanca gibi büktü, sonra da başka bir tel parçasıyla bambu sırığın ucuna sabitledi kancayı. Bunu gören Yile bir koşu yanına gidip "Baba, kova yine kuyuya mı düştü yoksa?" diye sordu.

Xu Sanguan başını sallayarak, "Yile, gel de düğüm atmama yardım et," dedi sadece.

Oğlan yere oturup sırığın bir ucunu omzuna aldı, Xu Sanguan'ın kancaya düğüm atmasını izledi, sonra biri bir ucundan, diğeri öteki ucundan tutarak direği kuyunun yanına taşıdılar.

Xu Sanguan'ın kovayı bulması genelde bir saatten daha az bir zamanını alırdı, sırığı kuyuya sokup kuyunun dibini yoklardı. Yarım, bilemedin bir saate kancanın ucuna takılırdı kova, sonra da yukarıya çekerdi Xu Sanguan. Fakat bu kez tam bir buçuk saat uğraşmış olmasına rağmen hâlâ bulamamıştı kovanın yerini. Yüzündeki teri silerken, "Ne yukarıda ne solda ne de sağda; dört bir yana baktım ama yok işte, bu kez sapının üzerine kapaklanmış olmalı, kötü oldu bu, başımız belada," dedi.

Xu Sanguan, sırığı geri çekip kuyunun üzerine bıraktı, iki eliyle başını kaşımaya başladı, ne yapacağını bilemez bir haldeydi. Yile kuyunun içine eğilip bir süre baktıktan sonra "Baba, bana baksana, sıcaktan nasıl da terlemişim," dedi.

Xu Sanguan dalgınca homurdandı.

"Baba," dedi Yile, "hatırlıyor musun, hani bir keresinde başımı su dolu leğenin içine sokmuştum ya, tam bir dakika yirmi üç saniye nefes almadan kalmıştım suyun içinde."

"Kova ya sapının üzerine kapaklandıysa?" dedi Xu Sanguan, "Vay anasını, ne yapacağız şimdi?"

"Baba," dedi Yile, "bu kuyu çok yüksek, aşağıya atlayamam; öyle yüksek ki içine indikten sonra tırmanamam bile. Baba, kenevir bir ip bulup belime bağlasana, sonra azar azar aşağıya salarsın beni, kuyunun içine daldım mı bir dakika yirmi üç saniye dayanırım, kovayı bulunca da yukarıya çekersin beni."

Bunu duyan Xu Sanguan, Yile denilen eniğin fikrinin hiç de fena olmadığını düşündü, hemen eve koşturup en yenisinden kenevir ip getirdi, eski bir ipi kullanmaya cesaret edemezdi, aksi halde kovayı yuttuğu gibi Yile'yi de yutuverirdi kuyunun suyu, o zaman gerçekten de her şeyin sonu olurdu bu.

Xu Sanguan ipin bir ucunu Yile'nin bacak arasından geçirip bir güzel bağladı, diğer ucunu ise kendi kemerine bağladı, ardından da azar azar kuyunun içine sarkıtmaya başladı

Yile'yi. O sırada Sanle sendeleye sendeleye yanına geliyordu, onun geldiğini gören Xu Sanguan "Sanle, git hadi, yoksa kuyunun içine düşersin," dedi.

Sanle ise kuyunun yanında sessizce durup Yile'nin ve ipin yavaş yavaş kuyuya inişini izliyordu. Sonunda iyice gerginleşen ip, Xu Sanguan'ın kemerini çekiştirmeye başladı. Xu Sanguan saniyeleri sayarken Sanle ağzı açık bir halde olan biteni izlemeye devam ediyordu. "On saniye... Yirmi... Otuz... Kırk..." Xu Sanguan bir an durup derin bir nefes aldıktan sonra devam etti saymaya. "Elli... Altmış... Bir dakika on saniye..." Kemerinde hissettiği ani bir sarsılmayla kuyunun ağzına doğru bir adım daha sürüklendi Xu Sanguan. Sonra ayaklarını kuyunun duvarına dayayıp var gücüyle ipi çekmeye koyuldu. Xu Sanguan nefes nefese kalmış bir halde ipi çekerken, babasının kaldığı yerden sayıma devam etti Sanle. "Bir dakika on bir saniye... Bir dakika on beş saniye... Bir dakika yirmi saniye..." Suya atılan ağır bir taşın çıkardığı yankıya benzer bir şey duydu Xu Sanguan, ardından Yile'nin sudan çıkmasıyla birlikte iniltiyle bir püskürtme sesi geldi.

Üzerinden sular damlaya damlaya, kuyunun son taşlarına basarak dışarı çıkan Yile, morarmış dudaklarıyla haykırdı: "Baba, kovayı buldum! Baba, neredeyse nefesimi tutamayacaktım! Baba, kova bir taşın çıkıntısına takılmış! Baba, kuyunun içinde ne kadar kaldım?"

Sanle toplam süreyi söylemek için bir heves öne atıldı ama Xu Sanguan elinin tersiyle uzaklaştırdı onu, diğer eliyle de Yile'nin alnındaki suları siliyordu.

"Sanle, sana gitmeni söylememiş miydim ben ha?"

Hem babası hem annesi Sanle'ye sık sık "Hadi git Sanle!" derdi.

Bir de ağabeyleri vardı tabi, Yile ve Erle de arada bir öyle derlerdi: "Sanle, git hadi!"

Onlar Sanle'yi yanlarında istemeyip böyle kovduklarında Sanle'nin yapabileceği tek şey uzaklaşmaktı tabii; sokaklarda bir başına avere avere dolaşır durur, meyve şekeri satan dükkânın önünde uzun süre ağzının suyu akarak dikilirdi. Nehrin kenarına gidip suyun yüzeyinden görünen küçük balıklarla küçük karidesleri izlerdi, ahşap elektrik direklerinin yanında dikilip elektrik kablolarından çıkan seslere kulak kabartırdı; bazen de birisinin kapısının önüne oturur, kollarını bacaklarına dolayıp orada öylece uyur kalırdı... Öyle çok yürürdü ki sık sık nereye gittiğini bile bilmez, sonra sora sora evin yolunu bulurdu.

Xu Sanguan sık sık "Yile bana çekmiş, Erle da sana, ama Sanle denen bu enik kime çekmiş acaba?" derdi.

Xu Sanguan'ın böyle demesinin nedeni üç oğlu arasından en çok Yile'yi sevdiğini göstermek istemesiydi ama gelgelelim Yile'nin bir başkasının oğlu olduğu gerçeğini de değiştirmiyordu bu. Xu Sanguan bazen koltukta uzanırken bunu düşününce içi acır, gözyaşı dökerdi.

Xu Sanguan'ın gözyaşı döktüğü zamanlarda bazen Sanle çıkagelir, babasının ağladığını görünce o da onunla birlikte ağlamaya başlardı. Ne babasının ne de kendisinin niye ağladığını bilmezdi ama. Babasının üzüntüsü hemen ona da bulaşırdı, birisi esnediği zaman diğerinin de esnemesi gibi.

Xu Sanguan ağlarken birisinin kendisinden daha hüzünlü bir sesle ağladığını fark edip başını çevirince o veledi bulurdu yanı başında, onu elinin tersiyle yanından kovarken o cümleyi tekrarlardı hep:

"Sanle, git hadi!"

Sanle de çekip giderdi hemen. O sıralar yedi yaşına girmişti, elinde bir sapan ve bir cep dolusu çakıl taşıyla dolaşıp dururdu sokaklarda; çatıda gezinen ya da ağacın üzerinde daldan dala sıçrayan bir serçe gördü mü sapanıyla nişan alıp

fırlatırdı taşları, kuş vurmada başarılı olamasa da ürkütüp kaçırırdı onları, korkuyla cıvıldaşarak uzaklaşırdı kuşlar. O da hemen bağırırdı arkalarından:

"Geri dönün! Geri dönün diyorum size!"

Sanle'nin sapanı genelde sokak lambalarına, kedilere, tavuklara, ördeklere, kurutulmak için bambu direklere asılmış çamaşırlara, pencere kenarına dizili kurutulmuş balıklara, cam şişelere, sepetlere, nehrin üzerinde süzülen sebze yapraklarına filan nişan alırdı. Bir keresinde bir oğlanın başına isabet etmişliği de vardır attığı taşın.

Sanle ile aynı yaştaydı çocuk, sokakta aylak aylak yürürken başına bir taş parçası isabet etti aniden, aldığı darbeyle biraz sarsıldı, sonra eliyle başını ovuşturdu, ardından da ağlamaya başladı. Ağlarken arkasına döndü, elinde sapanıyla kendisine sırıtıp duran Sanle'yi görünce ağlaya ağlaya Sanle'nin yanına gidip tokatı yapıştırdı ama Sanle'nin yüzüne değil de başının arkasına isabet etti tokat. Tokadı yiyen Sanle de bir tokat attı çocuğa, sonra birbirlerini tokatlamaya başladı iki çocuk, tokatlar karşı tarafın yüzünde patır patır patlarken tokat sesinden çok ağlama sesleri duyuluyordu, Sanle de hüngür hüngür ağlamaya başlamıştı.

"Ağabeyimi çağıracağım," dedi çocuk, "iki ağabeyim var, canına okuyacaklar senin."

"Senin iki ağabeyin varsa," dedi Sanle, "benim de iki ağabeyim var, asıl benim ağabeylerim seninkilerin canına okuyacak."

İki çocuk tartışmaya başlamıştı şimdi, birbirlerine tokat atmayı bırakmışlardı. Evlerine dönüp ağabeylerini çağıracak, bir saat sonra aynı yerde buluşacaklardı. Sanle koşarak eve gitti, Erle'yi evde oturmuş esneyip dururken görünce, "Erle, bir çocukla kavga ettim, gel de yardım et bana," dedi.

"Kiminle kavga ettin?" diye sordu Erle.

"Adını bilmiyorum," dedi Sanle.

Bunun üzerine, "Kaç yaşında bu çocuk?" diye sordu Erle.

"Benimle aynı yaşta," dedi Sanle.

Çocuğun Sanle ile aynı yaşta olduğunu duyan Erle eliyle masaya vurup küfretmeye başladı:

"Vay anasını, demek benim küçük kardeşime kabadayılık taslıyor ha, gidip dersini vereyim hemen."

Sanle, Erle'yi buluşma yerine götürdüğünde diğer çocuk kendi ağabeyini çoktan getirmişti bile, çocuğun ağabeyi Erle'den bir karış daha uzundu; onu görünce Erle'yi bir titreme aldı, arkasında duran Sanle'ye dönerek "Sen arkamda dur, sakın konuşma," dedi.

Diğer çocuğun ağabeyi Erle ve Sanle'nin geldiğini görünce eliyle onları işaret edip umursamaz bir tavırla "Bunlar onlar mı?" diye sordu kardeşine.

Sonra elini onlara doğru sallayıp dik dik bakarak "Kardeşimle kim kavga etti?" diye bağırdı.

Erle ellerini iki yana açıp gülerek, "Ben etmedim," dedi.

Bunu söylerken de bir elini omzunun üzerine götürüp arkasında duran Sanle'yi işaret etti başparmağıyla.

"Benim kardeşim kavga etmiş seninkiyle."

"O zaman ben de senin kardeşini döverim."

"İstersen önce bir konuşalım," dedi Erle çocuğun ağabeyine, "eğer konuşup anlaşamazsak, o zaman döversin kardeşimi, aranıza bile girmem."

"Araya girsen ne olur?"

Çocuğun ağabeyi Erle'yi itince birkaç adım geriledi Erle.

"Ben de senin araya girmeni bekliyordum dört gözle, ikinizi birden bir güzel pataklayacağım şimdi."

"Kesinlikle araya girmem," dedi Erle ellerini sallayarak. "İşi konuşarak halletmekten yanayım ben."

"Konuşacak ne var ki anasının osuruğu," dedi çocuğun ağabeyi. Erle'ye bir tokat savurdu ve "Önce senin canına okuyacağım, sonra da kardeşinin," diye bağırdı.

Erle adım adım geri çekilmeye başlamıştı, aynı zamanda diğer çocuğa da "Senin neyin oluyor bu? Neden konuşmaya yanaşmıyor?" diye soruyordu.

"Büyük ağabeyim," dedi çocuk gururla, "ondan küçük bir ağabeyim daha var."

Çocuğun bu ağabeyinden başka küçük bir ağabeyi daha olduğunu duyan Erle hemen "Elini bile kaldırma," diye itiraz etti.

Eliyle Sanle ve diğer çocuğu işaret ederek, "Hiç de adil değil bu, benim kardeşim küçük ağabeyini çağırdı, senin kardeşinse en büyüğünü çağırmış. Hiç de adil değil, eğer biraz yürekliysen küçük kardeşimin ağabeyimizi çağırmasını beklersin, ağabeyimizle karşılaşmaya cesaretin var mı bakalım?"

Çocuğun ağabeyi elini şöyle bir sallayıp "Bu dünyada cesaret edemeyeceğim hiçbir iş yok, gidip çağırın bakalım ağabeyinizi, üçünüzü de pataklarım ben," diyerek meydan okudu.

Erle ile Sanle eve dönüp Yile'yi çağırdılar. Yile çocuğun ağabeyinin boyunun kendisinden yarım karış daha uzun olduğunu henüz yanına bile yaklaşmadan fark edince kardeşlerine dönerek "Önce gidip bir işeyeyim," dedi.

Bunu söyledikten sonra yandaki sokağa saptı, geri döndüğünde iki eli de arkasındaydı, elinde üçgen şeklinde, sivri bir taş parçası vardı. Başını önüne eğip çocuğun ağabeyine doğru yürüdü.

"Sizin büyük ağabeyiniz bu mu?" dediğini duydu rakibinin. "Daha başını yerden kaldıracak cesareti bile yok bunun."

Yile başını çocuğun ağabeyinin başının nerede olduğunu görecek kadar kaldırıp elindeki taşı tüm gücüyle oğlanın kafasına vurdu. Çocuğun ağabeyi acıyla inlerken üç kez daha vurdu Yile, öteki yere düştü sonra, başı kanıyordu. Onun yerden kalkamayacağını anlayınca elindeki taşı fırlatıp attı Yile, elindeki tozu silkeledikten sonra korkudan donup kalmış Erle ve Sanle'ye döndü:

"Hadi eve dönelim."

8. Bölüm

İnsanlar "Demirci ustası Fang'ın oğlunun başı, ipek fabrikasında çalışan Xu Sanguan'ın oğlu tarafından yarılmış. Duyduğuma göre çekiçle yarmış, kafatasında bir sürü delik açılmış, çocuğun başı yere düşen karpuz gibi yarılıvermiş, kırık içindeymiş...", "Duyduğuma göre satırla yarılmış başı, satır üç santim içeri girmiş, beyni görülüyormuş, hastanedeki hemşirenin dediğine göre haşlanmış tofuya* benziyormuş beyni, kafatasındaki yarıktan duman tütüyormuş...", "Doktor Chen kafatasına yüzlerce dikiş atmış!", "Kafatası gibi sert bir şeye dikiş atılabilir mi?", "Nasıl atmış bilmiyorum", "Çelik iğne kullanarak atmış, tam bu kadar kalınmış iğne, ayakkabı tabanının dikmek için kullandığın iğnenin onlarca katı kalınlığında", "O kalınlıkta iğne de işe yaramaz ki, duyduğuma göre iğneyi çekiçle çakmış kafatasına", "Ama önce saçını yolmuşlar bir güzel", "Saçını yolmuşlar da ne demek?" "Saçını kazımışlar yani", "Ot değil ki bu, öyle yarılmış bir kafatasından saç çekmek kafatasına da zarar verir, çektiğin gibi elinde kalır sonra", "Ameliyat bölgesi temizliği denir ona, ameliyattan önce ilgili bölgenin etrafındaki kıllar tıraş edilir, geçen sene apandisit ameliyatı olmadan önce benim de kasık kıllarımı tıraş etmişlerdi," şeklinde konuşup duruyordu.

Xu Sanguan "İnsanların dediklerini duydun mu?" diye sordu karısı Xu Yulan'a.

İnsanlar kendi aralarında konuşuyordu: "Doktor Chen, demirci ustası Fang'ın oğlunun hayatını kurtarmış, on saat-

* Soya sütünden yapılan, peynir kıvamında bir yiyecek. -ç.n.

ten fazla sürmüş ameliyat", "Demirci ustası Fang'ın oğlunun bütün yüzü sargı beziyle kaplıymış, iki gözü, burnu ve ağzının yarısı görülebiliyormuş sadece", "Demirci ustası Fang'ın oğlu ameliyattan çıktıktan sonra, yirmi saat kıpırdayamamış bile, geçen sabah gözlerini açabilmiş sonunda", "Demirci ustası Fang'ın oğlu birazcık yulaf lapası yiyebiliyormuş sadece, onu da yer yemez çıkarıyormuş, sürekli kusuyormuş hatta dışkısı çıkıyormuş ağzından."

Xu Sanguan "İnsanların dediklerini duydun mu?" diye sordu karısı Xu Yulan'a.

İnsanlar konuşup duruyordu: "Demirci ustası Fang'ın oğlu hastanede kaldığı süre boyunca ilaç içmek, iğne vurulmak zorunda. Bir de her gün alması gereken onca serum var, dünyanın parası demek bu, kim ödeyecek peki bunu? Xu Sanguan mı yoksa He Xiaoyong mu? Asıl Xu Yulan'ın kaçarı yok bu durumdan, babası kimse kim, ama annesinin Xu Yulan olduğunu hepimiz biliyoruz", "Acaba Xu Sanguan mı ödeyecek hastane masraflarını? He Xioayong'un Yile'yi geri alması gerektiğini söyleyip duruyor her yerde", "Masrafları He Xiaoyong ödemeli asıl, Xu Sanguan dokuz yıl boşu boşuna baktı onun oğluna", "Xu Sanguan asıl dokuz yıl boyunca boşu boşuna yattı Yile'nin anasıyla. Ülke askerini savaştaki o bir an için tam bin gün besler dememişler boşuna. Eğer bir kadınla dokuz yıl boyunca ben yatmış olsaydım, kadının oğlunun başı belaya girdi mi, bir kenarda kollarım bağlı durmazdım öyle", "Çok doğru söyledin", "Neden? Bir kadınla dokuz yıl aynı yastığa baş koymuşsun, hem de Xu Yulan gibi güzel bir kadınla, tabii ki iyi bir şey bu, kadının oğlunun başına bir bela geldiğinde elbette ki yardım etmelisin. Hem Xu Sanguan onunla evlenebilmek için bir sürü para harcadı, karı koca oldular sonuçta, karı koca arasında boşu boşuna yatmak diye laf mı olurmuş", "Masrafları Xu Sanguan'ın ödeyip ödemeyeceğini konuşup duruyorlar", "Olmaz. Hayatta ol-

maz", "Xu Sanguan dokuz yıldır boynuzlanıp tosbağa yerine konmuş. Tamam, önceden haberi yokmuş, öğrenmeseydi de sorun yoktu bence ama şimdi biliyor, her şeyi öğrendikten sonra tutup da hastane masraflarını ödemesi, boynuzlandığı için bir de üzerine para vermesi demek olmuyor mu?"

Xu Sanguan, Xu Yulan'a dönüp sordu: "İnsanların dediklerini duydun mu? Hepsini duymadıysan bile bir kısmını duymuşsundur en azından. Demirci Fang kaç kere eve gelip hastane masraflarını karşılamanızı istedi. He Xiaoyong'la yeteri kadar para toplayabildiniz mi bari? Niye ağlıyorsun? Ağlamanın neye faydası var şimdi? Bana yalvarayım deme sakın, eğer Erle ile Sanle'nin başına bir şey gelseydi onlar için seve seve kıçını bile silerdim demirci Fang'ın. Yile benim oğlum değil, dokuz sene boşu boşuna baktım ona, onun için ne kadar para harcadım biliyor musun sen? Bunun hesabını gidip de He Xiaoyong'a sormamakla yeterince nazik davrandım zaten. İnsanların neler dediğini duymadın mı? Ne kadar iyi kalpli olduğumu söyleyip duruyorlar; eğer benim yerimde bir başkası olsaydı çoktan He Xiaoyong'un canına defalarca okumuştu. Benimle tartışma bu konuyu, benimle alakası bile yok bunun. He ailesinin meselesi bu artık, ne dediklerini duymadın mı? Masrafları benim karşılamam demek boynuzuma boynuz eklemekmiş. Tamam be tamam! Ağlama artık, bütün gün ağlayıp durman canıma yetti zaten. Şöyle yapalım, gidip konuş He Xiaoyong'la, ona seninle on yıldır karı koca olmamızın hatırına, Yile'nin dokuz yıldır bana baba demesinin hatırına, Yile'yi ona postalamadığımı söyle. Bundan sonra da ben bakacağım ona, ama tek bir şartla: Bu kez masrafları o ödemeden olmaz, yoksa nasıl bakarım insanların yüzüne... Vay anasını, He Xiaoyong denen o orospu çocuğunun olayı böyle ucuza kapatmasına nasıl izin verdim ben ya?"

9. Bölüm

Xu Yulan, kocasına He Xiaoyong'u görmeye gideceğini söyledi. O sırada oturmuş, paçavralardan paspas yapmakla meşguldü Xu Sanguan; karısını dinledikten sonra önce burnunu, sonra da çenesini kaşıdı; ardından da hiçbir şey söylemeden işine devam etti.

"He Xiaoyong'u görmeye gidiyorum," dedi Xu Yulan, "ama sırf sen istediğin için gidiyorum. Yemin etmiştim, onu bir daha asla görmeyeceğime uzun süre önce yemin etmiştim."

Sonra da "Gitmeden önce hazırlansam mı? Yoksa böyle saçım başım dağınık mı gitsem?" diye sordu kocasına.

Bir de süslenip gitmek istiyor diye düşündü Xu Sanguan. Aynanın karşısına geçip saçını tarayacak demek, saçına yağ sürecek, ince yünden örülmüş kazağını giyecek, ayakkabılarının tozunu alacak, bir de şu eşarbı vardı, onu da bağlar boynuna artık. Sonra dokuz yıldır beni boynuzlayan He Xiaoyong'u görmeye gidecek mutlu mesut bir halde. Xu Sanguan elindeki paspası bir kenara fırlatıp oturduğu yerden doğruldu hemen.

"Hay anasını sattığımın karısı! He Xiaoyong'un memelerini ellemesine izin vermeyi mi düşünüyorsun yoksa?" dedi Xu Sanguan. "Bir de Sile* yapıverin oldu olacak. Süslenip püslenmeyi düşünüyor hâlâ. Böyle saçın başın dağınık gideceksin, yüzüne de sobadan kül sür biraz."

---

* Dördüncü Bahtiyar. -ç.n.

"Eğer yüzüme sobadan kül sürüp saçım başım bu halde gidersem He Xiaoyong el âleme, 'Bakın, Xu Sanguan'ın karısı işte bu,' demez mi?"

Xu Sanguan şöyle bir düşününce hak verdi karısına, He Xiaoyong denilen o piç kurusunun kendisiyle eğlenmesine izin veremezdi.

"Süslenip de git o zaman."

Xu Yulan ince yünden örülmüş kazağını giydi, üzerine yakası kıvrık haki bir ceket geçirdi, ceketin yakasını kazağını göstermek için iyice kıvırdı, sonra eşarbını bağladı boynuna, eşarbı göğsünün önünden bağlamıştı; aynada kendisine baktı, eşarbın kazağın üzerini örttüğünü görünce düğümü boynunun sol yanına atıp ceketin içine sokuşturdu, tekrar aynaya baktı. Bu kez de eşarbın düğümden sarkan iki ucunu dışarı çıkarıp ceketin yakasından aşağıya sarkıttı.

Yüzüne sürdüğü kremin o hoş kokusunu içine çeke çeke gitti He Xiaoyong'un yanına. Eşarbın ceketinin yakasından sarkan iki ucu, küçük bir kuşun kanatları gibi rüzgârda uçuşuyordu. İki sokağı geçip bir sapağa saptıktan sonra He Xiaoyong'un kapısının önüne vardı. Kapının önüne oturmuş, yıkama tahtasında çamaşır ovuşturan, otuzlu yaşlarında bir kadın görünce, onun He Xiaoyong'un karısı olduğunu anladı. Bambu bir direk kadar sıskaydı kadın. On yıl öncesinde de böylesine sıskaydı bu kadın, sokakta He Xiaoyong'la birlikte yürürlerken ne zaman Xu Yulan'a denk gelseler alaycı bir tavırla burun kıvırıp homurdanırdı, onun yanından geçtiklerinde de kendilerini tutamayıp kıkırdamaya başlardı karı koca; Xu Yulan'sa He Xiaoyong'un ne memesi ne de kalçası olan bir kadınla evlendiğini düşünürdü. Şimdi de ne memesi ne de kalçası vardı bu kadının.

Xu Yulan, yarı açık bırakılmış giriş kapısından He Xiaoyong'a seslendi:

"He Xiaoyong! He Xiaoyong!"

"Kim o?"

He Xiaoyong, ikinci katın penceresinden başını çıkardı, aşağıda duran Xu Yulan'ı görünce korkuyla sıçradı önce, sonra da pencereden geri çekildi. Kısa bir süre sonra tekrar çıktı pencereye. Aşağıda duran, kendi karısından daha güzel olan bu kadına bakmaya başladı, daha önce sevişmiş olduğu o kadına, sokakta sık sık karşılaşmalarına rağmen artık kendisine selam bile vermeyen o kadına... Ama işte şimdi ona bakıp gülümsüyordu o kadın.

"Buraya neden geldin?" diye sordu He Xiaoyong kuru bir sesle.

"He Xiaoyong," dedi Xu Yulan, "uzun süredir görüşmemiştik, epey kilo almışsın, gerdanın çıkmış."

He Xiaoyong, karısının tüh diye yere tükürdüğünü duydu.

Adam sorusunu tekrarladı: "Buraya neden geldin?"

"Aşağıya in de öyle konuşalım," dedi Xu Yulan.

He Xiaoyong, karısına bakıp "Aşağıya inmeyeyim, yukarıda iyiyim böyle. Neden aşağıya ineyim ki?" dedi.

"Aşağıya inersen daha rahat konuşuruz," dedi Xu Yulan.

"Ben en iyisi yukarıda kalayım," dedi He Xiaoyong.

Xu Yulan, He Xiaoyong'un karısına bakıp gülerek sordu: "He Xiaoyong, yoksa aşağıya inmeye cesaretin mi yok?"

He Xiaoyong karısına bakıp çekingen bir ses tonuyla yanıtladı:

"Hiçbir şeyden korkmam ben."

O sırada He Xiaoyong'un karısı girdi araya, oturduğu yerden ayağa kalktı.

"He Xiaoyong, aşağıya in hadi, ne yapabilir ki sana? Seni yiyecek hali yok ya!"

He Xiaoyong aşağıya indi, Xu Yulan'ın yanına, konuşmaya gitti.

"Söyle hadi, varsa bir diyeceğin söyle hemen, bütün gün bekleyemem seni."

"Sana iyi bir haberim var," dedi Xu Yulan gülerek, "Xu Sanguan seninle bir alıp vereceği olmadığını söyledi, bugünden itibaren için rahat edebilir artık. Başta, buraya gelip seni satırla doğramayı düşünüyordu, ne de olsa karısını hamile bırakıp gitmiştin, senin oğluna baktı dokuz yıl boyunca, aslında seni satırla doğrasa bile kimse de çıkıp haksız olduğunu söylemez ya, neyse. Xu Sanguan, bugüne kadar Yile için harcadığı paranın tek kuruşunu bile istemiyor senden, hem bundan sonra da Yile'ye o bakacak. He Xiaoyong, ucuz atlattın yine, çocuğun başkası tarafından yetiştirildiği için hazıra kondun sayılır, babalık etmek için ne para harcadın ne de çaba sarf ettin. Xu Sanguan büyük zorluklara katlandı. Yile doğduktan sonra ne gece ne gündüz uyuyabildi adam, çocuk kucağında bir ileri bir geri odayı arşınladı durdu, kucaktan indirildi mi hemen ağlamaya başlardı Yile, ancak kucakta uyurdu. Yile'nin kirli bezlerini de hep Xu Sanguan yıkadı, her yıl yeni giysiler aldı ona, yedirdi içirdi. Yile'nin yediği benimkinden bile fazladır. He Xiaoyong, Xu Sanguan bunun için hesap sormayacak senden, tek isteği demirci ustası Fang'ın oğlunun hastane masraflarını ödemen."

"Demirci ustası Fang'ın oğlunun hastane masraflarıyla benim ne alakam var?" diye sordu He Xiaoyong.

"Senin oğlun çocuğun başını yardı ya..."

"Benim oğlum yok ki!" dedi He Xiaoyong, "Ne zaman oğlum olmuş ki benim? İki tane kızım var sadece, birinin adı He Xiaoying, diğerininki He Xiaohong."

"Seni vicdansız!"

Xu Yulan parmağıyla He Xiaoyong'u dürterek bağırdı: "O yaz gününü unuttun galiba, babamın umumi tuvalete gitmesini fırsat bilip beni yatağa atmıştın hani. Seni kara kalpli, seni ciğeri bozuk! Ah, önceki yaşamımda nasıl bir günah işledim de senin o günahkâr tohumunu karnıma ekmene izin verdim ben."

He Xiaoyong, Xu Yulan'ın parmağını eliyle geri itti. "Benim gibi düzgün bir adam o değerli tohumunu senin gibi birinin karnına niye eksin? Xu Sanguan'ın günahkâr tohumudur o, hem de tam üç kere ekmiş."

"Tanrı aşkına!"

Xu Yulan ağlamaya başladı. "Yile'yi gören herkes onun sana benzediğini söyleyip duruyor. Bunu inkâr edemezsin! Yüzün ateşte yansa da közde haşlansa da inkâr edemezsin bunu. Yile günden güne sana daha çok benzemeye başladı." Etraflarına birilerinin toplandığını gören He Xiaoyong'un karısı araya girdi hemen:

"Gelin, gelin de görün, hava kararmadı daha. Bu yüzsüz kadının gündüz gözüyle nasıl da kocamı çalmaya çalıştığını görün."

Xu Yulan arkasına dönüp kadına cevap verdi hemen: "Birinin kocasını çalacak olsam bile He Xiaoyong olmaz o adam. O zamanlar çiçek kadar güzeldim ben, yeşim taşı gibi güzeldim, Kızarmış Börek Güzeli derdi herkes bana. He Xiaoyong'u çöp atar gibi çıkardım hayatımdan, sen de çok değerli bir hazineymiş gibi kapıverdin hemen."

He Xiaoyong'un karısı öne atılıp bir tokat attı Xu Yulan'a. O da bir tokatla karşılık verdi hemen, ardından ikisi birden öne atılıp saç saça, baş başa kavgaya tutuştular. Birbirlerinin saçını tüm güçleriyle çekiyordu ikisi de. He Xiaoyong'un karısı bir yandan Xu Yulan'ın saçını çekiyor, bir yandan da bağırıyordu:

"He Xiaoyong, He Xiaoyong..."

He Xiaoyong öne atılıp Xu Yulan'ın bileklerini tuttu, öyle bir sıktı ki kadının etini "Amanın," diye bağırdı Xu Yulan. Adam sonra kadının bileklerini bırakıp yüzüne bir tokat attı, tokadı yiyen Xu Yulan kıçüstü yere düştü. Elleriyle yüzünü kapatıp hüngür hüngür ağlamaya başladı.

"He Xiaoyong, seni binlerce keskin kılıca gelesice, seni piç kurusu, vicdanını köpekler yemiş senin!"

Xu Yulan sonra ayağa kalkıp He Xiaoyong'a "He Xiaoyong, bekle de gör, yarına sağ çıkamayacaksın. Bekle hele, Xu Sanguan'ı elinde bir satırla salacağım üzerine, yarına sağ çıkamayacaksın," şeklinde tehditler savurdu.

Xu Yulan'ın dayağı yedikten sonra He Xiaoyong'a kestiği ölüm cezası, kocası Xu Sanguan'dan destek görmedi ama. Xu Yulan eve vardığında hâlâ paspas yapmakla uğraşıyordu Xu Sanguan. Karısı, yüzü gözyaşlarıyla ıslanmış, bitkin bir halde adamın karşısına oturdu; bir süre onu izledikten sonra tekrar gözyaşlarına boğuldu. Karısının ağladığını gören Xu Sanguan parayı alamadığını hemen anladı.

"Eve elin boş döneceğini biliyordum zaten."

"Xu Sanguan," dedi karısı, "gidip He Xiaoyong'u satırla parçala!"

"Vay anasını!" dedi Xu Sanguan, "He Xiaoyong'u görünce kalbin yumuşuyor hemen, parayı isteyemedin, değil mi?"

"Xu Sanguan," dedi Xu Yulan, "gidip He Xiaoyong'u satırla parçala diyorum."

"Söyleyeyim sana," dedi Xu Sanguan, "eğer parayı gidip bugün almazsan, demirci Fang yarın birileriyle gelip evimizdeki eşyalara el koyacak. Senin yatağına, senin masana, senin giysilerine; yüz kremine, eşarbına, artık neyin var neyin yoksa hepsine haciz koyacaklar."

Xu Yulan ağlamaya başladı yine.

"Parayı istedim onlardan ama vermediler işte, saçımı çekip tokat attılar. Xu Sanguan, karına bunları yapmalarına razı mı olacaksın, ha? Xu Sanguan, o herifi satırla parçalaman için yalvarıyorum sana, mutfaktaki satırı daha dün biledim, hadi git de kesiver onu."

"Onu parçalayınca bana ne olacağını sanıyorsun?" diye sordu Xu Sanguan, "Onu öldürdükten sonra hapse düşer, idam edilirim. Sen de dul kalırsın."

Bunu duyan Xu Yulan, ayağa kalkıp kapıya doğru yürüdü, sonra da eşiğe oturdu. Karısının eşiğe oturduğunu gören Xu Sanguan birazdan ne olacağını çok iyi biliyordu. Xu Yulan elindeki mendille gözyaşlarını silerken bağıra çağıra ağlamaya başladı:

"Ah, önceki hayatımda nasıl bir günah işledim ben? He Xiaoyong kullandı beni, kullandığı yetmezmiş gibi bir de hamile bıraktı, hamile bıraktığı yetmezmiş gibi bir de Yile'yi doğurdum, Yile'yi doğurduğum yetmezmiş gibi bir de Yile'nin başına büyük bir bela geldi..."

Xu Sanguan içeriden kısık bir sesle seslendi: "Anasını sattığımın karısı, çabuk içeri gir! Bir de kalkmış nasıl boynuzlandığımı cümle âleme bağıra çağıra anlatıyorsun."

Xu Yulan ağlayıp sızlanmaya devam ediyordu: "Yile'nin başına büyük bir bela geldiği yetmezmiş gibi bir de Xu Sanguan onunla ilgilenmeyeceğini söylüyor. He Xiaoyong'un da umurunda değil. He Xiaoyong parayı vermediği yetmezmiş gibi bir de saçımı çekip tokat attı bana, göğü incitip töreye karşı geldi ama ölümün hiç de güzel olmayacak senin He Xiaoyong! Tüm bunlar yetmezmiş gibi bir de demirci ustası Fang gelecek yarın, o zaman ne yapacağım ben? Ah, nasıl kurtulacağım ben bu durumdan?"

Annelerinin bağıra çağıra ağladığını duyan Yile, Erle ve Sanle koşarak yanına gelip önüne dikildiler hemen.

"Anne ağlama! İçeri gir hadi!" dedi Yile.

"Anne ağlama! Neden ağlıyorsun?" diye sordu Erle.

"Anne ağlama! He Xiaoyong da kim?" dedi Sanle.

Komşuları da gelmişlerdi, hep bir ağızdan konuşmaya başladılar.

"Xu Yulan, ağlama, üzme kendini... Xu Yulan, neden ağlıyorsun? Ağlayacak ne var?"

Erle komşulara yanıt vermeye çalıştı. "Annem ağlıyor çünkü Yile..."

"Erle, kapa çeneni," diye araya girdi hemen Yile.

"Kapatmayacağım işte," dedi Erle, "Yile, benim babamın çocuğu değil."

"Çeneni kapatmazsan öldürürüm seni," dedi Yile.

"Yile, annemle He Xiaoyong'un çocuğu," diye devam etti Erle.

Yile ona bir tokat atınca, Erle de hüngür hüngür ağlamaya başladı.

Xu Sanguan dışarıdan gelen gürültü üzerine "Yile denen bu piç kurusu benim oğluma el kaldırmaya nasıl cüret eder?" dedi. Sonra koşarak dışarı çıktı ve Yile'nin yüzüne bir tokat attı, ardından onu duvara yaslayıp bağırmaya başladı:

"Seni küçük piç kurusu! Baban bana dayılanıyor diye sen de benim oğluma dayılanabileceğini mi sandın, ha?"

Xu Sanguan'dan beklenmedik bir tokat yiyen Yile, iki elini duvara yaslayıp orada öylece durdu. O sırada Xu Yulan parmağıyla onları işaret edip ağlamaya başladı yine.

"Benim kaderim acı ama bu çocuğun kaderi benimkinden de acı. Ne Xu Sanguan ne de He Xiaoyong sahip çıkıyor ona. Yavrum babasız kaldı, bir tane bile babası yok."

"Xu Yulan," diye seslendi komşulardan biri, "Yile'yi He Xiaoyong'un evine gönder bir başına. Kendi canı kendi kanından olan çocuğunu kim görse etkilenmez ki? Üstelik He Xiaoyong'un oğlu da yok, sadece iki kızı var, Yile'yi görür görmez ağlayacağına eminim."

Bu öğüdü duyan Xu Yulan ağlamayı kesti birden, duvarın köşesinde dudaklarını kemiren Yile'ye baktı.

"Yile, duydun mu bak? Hemen git hadi, git de He Xiaoyong'u bul. Onu görünce baba diye seslen ona."

Duvara yapışmış gibi duran Yile başını iki yana sallayıp "Gitmeyeceğim," dedi.

"Yile, annenin sözünü dinle," dedi Xu Yulan, "hemen gidiyorsun, baba diye seslen ona, eğer cevap vermezse bir daha seslen."

Yile başını yine iki yana sallayıp "Gitmeyeceğim," dedi.

Xu Sanguan eliyle oğlana işaret edip "Gitmeyeceksin demek? Gitmezsen dayaktan öldürürüm seni," diye tehdit etti.

Xu Sanguan bunları söylerken Yile'ye yaklaştı iyice, çocuğun elini tutup duvardan uzaklaştırdı önce, sonra da öne doğru birkaç adım iteledi. Xu Sanguan elini bırakınca anında duvara yapıştı yine Yile. Xu Sanguan ardına dönmüştü, onun yine duvara yapıştığını görünce elini kaldırıp üzerine yürüdü çocuğun, tam tokadı basacaktı ki birden bir şey anımsamışçasına elini indirdi.

"Hay anasını, Yile benim oğlum değil ki! Başkasının çocuğuna el kaldırmaya hakkım yok."

Xu Sanguan onun yanından uzaklaşırken çocuk ardından bağırdı:

"Gitmeyeceğim işte. He Xiaoyong babam değil, benim babam Xu Sanguan."

"Amma osurdun şimdi!" dedi Xu Sanguan komşularına dönüp, "Bakın, bu küçük piç kurusu hâlâ benim oğlum olduğunu iddia ediyor."

Kapının eşiğinde oturmuş olan Xu Yulan o sırada tekrar ağlamaya başladı.

"Ah, önceki hayatımda nasıl bir günah işledim ki ben..."

Xu Yulan'ın ağlayıp sızlaması kimsenin ilgisini çekmez olmuştu artık, aynı sözü o kadar çok tekrarlamıştı ki yorgunluktan iyice zayıflamış, giderek kuru bir melodiye dönüşmüştü sesi. Ne netliği ne de yumuşaklığı kalmıştı, boğuk ve kupkuruydu artık. Elindeki mendili giderek daha az sallamaya başlamıştı, nefes alırken çıkardığı sesler de iyice ağırlaşmıştı. Komşular, sanki tiyatro oyunu bitmiş de görülecek bir şey kalmamış gibi dağılmaya başlamıştı artık. Kocası bile çekip gitmişti yanından. Xu Sanguan onun ağlayıp sızlanmalarına alışıktı zaten; oradan uzaklaşırken, karısını ağlarken değil de kapının ağzına oturmuş örgü örerken filan bırakıp

gitmişti sanki. Sonra Erle ve Sanle de uzaklaştı, iki çocuğun oradan ayrılmasının nedeni annelerinin gitgide daha yorgun çıkan iniltilerine ilgilerini kaybetmeleri değil, herkesin yavaş yavaş oradan uzaklaşmaya başlamasıydı. Babaları çekip gitmişti ya, onlar da peşi sıra ayrılmışlardı annelerinin yanından.

Sadece Yile vardı şimdi annesinin yanında, duvara yapışmış gibi duruyor, iki eliyle duvarın kireç badanasını kazıyordu. Herkes gittikten sonra annesinin yanına yürüdü. O sırada vücudunu kapının kasasına yaslamıştı Xu Yulan, elindeki mendili sallamıyordu artık, eliyle çenesini tutuyordu, Yile'nin yanına geldiğini görünce bir süredir durmuş olan gözyaşları akmaya başladı yine.

"Anne," dedi Yile, "ağlama artık, He Xiaoyong'un yanına gidip baba diyeceğim ona."

Yile tek başına He Xiaoyong'un evinin önüne varınca kendinden küçük iki kızın ip atladığını gördü, kızlar ip atlarken saç örgüleri de onlarla birlikte atlayıp sıçrıyordu.

"He Xiaoyong'un kızları mısınız siz?" diye sordu Yile, "O zaman benim de kız kardeşlerim oluyorsunuz."

Kızlar ip atlamayı bıraktılar, biri kapının eşiğine oturdu, diğeri de hemen onun yanına. İkisi bir olup Yile'ye bakmaya koyuldular. He Xiaoyong ile sıska karısının dışarı çıktığını gören Yile hemen seslendi ona:

"Baba."

He Xiaoyong'un karısı, "Senin yabani tohum gelmiş, şimdi ne yapacaksın bakalım?" dedi.

"Baba," diye bir kez daha seslendi Yile.

"Ben senin baban değilim," dedi He Xiaoyong. "Evine geri dön, bir daha da buraya gelme sakın."

"Baba," diye bir kez daha seslendi Yile.

He Xiaoyong'un karısı, "Neden başımızdan atmıyorsun şunu?" diye çıkıştı.

"Baba," diye bir kez daha seslendi Yile.

"Baban kim senin?" dedi He Xiaoyong. "Siktir git hadi!"

Yile eliyle burnundaki sümüğü temizlerken karşılık verdi: "Annem dedi ki sana baba diye seslendiğimde yanıt vermezsen bir kere daha seslenmeliymişim. Sana tam dört kere baba diye seslendim ama hiçbirinde yanıt vermedin bana. Üstelik bir de siktir git diyorsun, ben de giderim o zaman."

10. Bölüm

Demirci ustası Fang, Xu Sanguan'ın evine gelip masrafları ödemesi için acilen hastaneye para getirmesini istedi.

"Eğer parayı getirmezsen hastane oğluma ilaç vermeyecek bir daha," dedi demirci Fang.

"Yile'nin babası ben değilim ki," dedi Xu Sanguan, "yanlış adama söylüyorsun, gidip He Xiaoyong'dan istemelisin parayı."

"Yile'nin babası olmaya ne zaman son verdin?" diye sordu demirci Fang, "Oğlumun başını yarmadan önce mi? Yoksa sonra mı?"

"Tabii ki daha önce," dedi Xu Sanguan, "düşünsene, meğer dokuz yıldır boynuzlanıyormuşum, dokuz yıldır He Xiaoyong'un oğluna bakıyormuşum. Bir de şimdi onun yerine hastane masraflarını ödersem boynuzluların kralı olurum."

Xu Sanguan'ı dinledikten sonra ona hak veren demirci Fang, He Xiaoyong'un yanına gitti.

"Xu Sanguan'a tam dokuz yıl boynuz taktırmışsın," dedi demirci Fang, "Xu Sanguan dokuz yıl boyunca senin oğluna bakmış. Ne derler bilirsin, bir damla suyun borcu selle ödenir ancak. Bu dokuz yılın hatırına oğlumun hastane masraflarını sen ödeyeceksin."

"Yile'nin benim oğlum olduğunu neye dayanarak söylüyorsun?" dedi He Xiaoyong, "Sadece çocuğun bana benzemesine bakarak mı? Dünyada birbirine benzeyen bir sürü insan var."

Bunu dedikten sonra içeri girip sandığın dibinden ikametgâh kâğıdını çıkardı He Xiaoyong, sonra demirci Fang'a

göstererek, "Bak bakalım, bu kâğıdın üzerinde Yile'nin adı geçiyor mu? Var mı ha? Yok tabii... Kimin ikametgâh kâğıdında Yile'nin adı yazılıysa işte onun ödemesi gerek oğlunun hastane masraflarını," dedi.

He Xiaoyong'dan da para çıkmayacağını anlayan demirci Fang, bu kez de Xu Yulan'ın yanına gitti.

"Xu Sanguan, Yile'nin kendi oğlu olmadığını söylüyor, He Xiaoyong da aynı şeyi söylüyor," dedi demirci Fang. "İkisi de Yile'nin babası olmadıklarını söyleyip duruyorlar, bu yüzden ben de sana geldim, en azından bir anası var bu çocuğun."

Demirci Fang'ın sözleri üzerine iki eliyle yüzünü kapayıp bağıra çağıra ağlamaya başladı Xu Yulan, o öyle ağlarken yanında dikilip durdu demirci Fang.

Kadının ağlaması tam bitmiş ki "Eğer parayı hastaneye getirmezseniz yanıma birini alıp evinize hacze geleceğim, evde değerli neyiniz varsa alıp götüreceğim. Ben, demirci ustası Fang, şimdiye kadar ne dediysem onu yapmışımdır," dedi Fang.

İki gün sonra iki yük arabası ve altı adamla birlikte kapıya dayandı demirci Fang, sokağa girdiklerinde tüm sokağı kaplamışlardı. Nerdeyse öğle olmak üzereydi, Xu Sanguan tam işe gitmek için kapıdan çıkıyordu ki demirci Fang ve adamlarını görünce hacze geldiklerini anladı hemen.

Arkasına dönüp karısı Xu Yulan'a, "Yedi bardak çıkar, bir demlik su kaynat, şu kavanozda çay kaldı mı? Misafirlerimiz var, tam yedi kişiler," dedi.

Xu Yulan kimin gelmiş olabileceğini düşündü bir an, bu kadar da çok misafir olur muymuş canım diye söylendi kendi kendine, sonra gelenlerin kim olduğunu görmek için kapıya çıktı. Demirci Fang ve adamlarının gelmiş olduğunu görünce yüzü kireç gibi oldu birden.

"Evimizi hacze gelmişler," dedi Xu Sanguan'a.

"Hacze gelmişlerse de misafir sayılırlar," dedi Xu Sanguan, "hadi çayı hazırla sen."

Demirci Fang'la adamları evin önüne gelince yük arabalarını durdurdular.

"Benim de başka çarem kalmadı. Birbirimizi yirmi yıldan fazladır tanıyoruz, her gün birbirimizin yüzüne bakıyoruz. Başka çarem kalmadı ama; oğlum hastanede para bekliyor, para olmayınca hastane ilaç vermiyor. Yile oğlumun başını yardıktan sonra evinize gelip de olay mı çıkarttım? Hayır. Başından beri hastanede, parayı getirmenizi bekliyorum, iki haftadır bekliyorum," dedi Fang.

Xu Yulan o sırada eşiğin tam ortasına oturdu, kollarını içeri girmelerini önlemek istercesine iki yana açarak, "İçeriye girmeyin, eşyalarımı almayın. Bu ev benim hayatım, on yıldır ne acılara göğüs gerdim ben burada, on yıldır boğazımdan artırdım da yaptım bu evi. Ne olur girmeyin içeriye, almayın eşyalarımı," diye yalvardı.

"Buraya kadar gelmişler artık," dedi Xu Sanguan, "yük arabası bile getirmişler, senin demenle geri gidecekleri yok ya, hadi ayağa kalk da çayı demle."

Xu Yulan ayağa kalktı, gözyaşlarını sile sile içeri girip çay demlemeye gitti. O gittikten sonra, "Hadi içeri girin de başlayın taşımaya, ne kadar taşıyabilirseniz o kadar alın, fakat benim eşyalarıma el sürmeyin sakın. Yile'nin başına gelenle hiçbir alakam yok, o yüzden benim eşyalarımı almayın sakın," diyerek hepsini içeri çağırdı Xu Sanguan.

Xu Yulan ocağın başında çay demlerken adamların açık mutfak kapısından içeri girip sandıkları boşaltmalarını, masayı taşımalarını izledi. İki adam tabureleri kucakladıkları gibi yük arabasına koymuştu, başka biri Xu Yulan'ın elbiselerini aldı, çeyiz olarak getirdiği iki sandığı da yük arabasına koydular. Yine çeyiz olarak getirdiği iki ipek elbiseyi de aldılar; onları giymeye kıyamamıştı bir türlü, şimdiyse yük ara-

basına konmuş sandıkların üzerinden hafifçe aşağıya doğru sarkıyorlardı.

Xu Yulan adamların evini parça parça boşaltmasını izledi, demlenmiş çayı bardaklara koyduğunda masası çoktan gitmişti bile; çaydanlık ve bardakları nereye koyacağını bilemedi. Kocasının birlikte yemek yedikleri ve çocukların ev ödevlerini yaptıkları masayı taşımaları için adamlara yardım ettiğini gördü. Sonra da yük arabasına koydular masayı. Xu Sanguan, masayı taşımaktan yorulmuş olacak, yük arabasının yanında ayakta dikilmiş, ağır ağır soluyordu, sonra da alnındaki teri sildi eliyle. Xu Yulan durmaksızın ağlıyordu, o sırada eşyaları taşımakta olan iki adama, "Dünyada insanın böylesi de varmış demek, evine hacze gelen adamlara yardım edip bir de onlardan fazla çalışıyor," dedi.

En sonunda sıra karı kocanın yattığı yatağı taşımaya gelince Xu Sanguan telaşla öne atılıp adamlara çıkıştı:

"Bu yatağı alamazsınız, yatağın yarısı benim."

"Sizin evde para eden bir şey varsa o da bu yatak," dedi demirci Fang.

"Yemek yediğimiz masayı bile aldınız," dedi Xu Sanguan, "o masanın yarısı da benimdi; madem masayı aldınız, yatağı bırakın bari."

Demirci Fang çoktan tamtakır olmuş olan evin içine şöyle bir göz gezdirip başıyla onayladıktan sonra adamlarına, "Yatağı bırakın, yoksa akşama yatacak yerleri bile olmayacak," dedi.

Demirci Fang ve adamları arabaların üzerindeki masayı, sandıkları, artık ne varsa hepsini sıkıca bağlayıp yola çıkmak için hazırlandılar, arabaları çekmek için birer adam geçti başlarına.

Demirci Fang, "Eh, biz gidelim artık," dedi.

Xu Sanguan gülümseyip başını salladı, Xu Yulan kapının kasasına yaslanmıştı, yanaklarından gözyaşları akarken adamlara seslendi:

"Çaylarınızı içip öyle gitseydiniz bari."

Demirci Fang başını iki yana sallayıp "İçmeyelim," dedi.

"Çayı daha yeni demledim," dedi Xu Yulan, "ocağın üzerine bırakmıştım, için de öyle gidin, sizin için demlemiştim."

Demirci Fang, kadıncağıza bakıp "Eh, öyleyse içip de yola koyulalım o zaman," dedi.

Hepsi içeri girip ocağın yanına gittiler. Xu Yulan kapının eşiğine oturdu, adamlar çaylarını içtikten sonra giderlerken eşiğin üzerinden atlayan ayakları izledi, adamlar yük arabalarını çekmeye başlayınca birden ağlayıverdi. Bir yandan ağlıyor, bir yandan da söyleniyordu:

"Yaşamak istemiyorum artık, yeterince yaşadım zaten! Öleyim de rahata ereyim, öleyim de kurtulayım bu dertten. Orada çile çekmem artık. Ne kocama ne de çocuklarıma yemek pişirip çamaşır yıkamak gibi dertlerim olmaz. Bu kadar yorulmam da üstelik. Acı da çekmem hiç, öleyim de rahata ereyim! Gençliğimde ettiğimden de daha rahat ederim."

Yük arabaları tam hareket edecekken, Xu Yulan'ın ağladığını duyan demirci Fang, arabaları durdurup Xu Yulan'la kocasına seslendi:

"Sizin evden aldığım bu iki araba eşyayı hemen satışa çıkarmayacağım; geçici bir süre evimde alıkoyarım, üç gün veriyorum size, bir gün fazlası olmaz. Eğer parayı hastaneye getirirseniz, ben, demirci ustası Fang, bütün eşyalarınızı getirip aldığım yere geri koyacağım."

"Aslında," diye söze girdi Xu Sanguan, "senin de başka çaren olmadığını o da biliyor ya, böyle birdenbire olunca üzüldü haliyle."

Sonra Xu Sanguan karısının yanına çöküp "Demirci Fang'ın da elinden başka bir şey gelmiyor, oğlun adamın oğlunun başını yarınca kibarlık göstermekten başka bir şey yapmadı demirci Fang. Başka biri olsa evimizi başımıza yıkmıştı çoktan," dedi.

Xu Yulan gözlerini ovuşturup hıçkıra hıçkıra ağlarken, demirci Fang'a doğru el salladı:

"Hadi gidin artık, yola koyulun."

Xu Sanguan, karısıyla birlikte on yıl boyunca didinip de ancak elde ettikleri ev eşyalarının iki yük arabasında birbirlerine çarparak, sokak boyunca tıngır mıngır gidişini izledi. Yük arabaları sokağın köşesinden dönüp gözden kaybolunca Xu Sanguan da ağlamaya başladı. Karısının yanına yığıldı kaldı, artık ikisi birden ağlıyordu.

11. Bölüm

Ertesi gün Xu Sanguan, Erle ile Sanle'yi yanına çağırıp onlarla konuştu. "Benim sadece iki oğlum var artık, bunu aklınıza iyice kazımanızı istiyorum sizden, bizi kimin bu kötü duruma soktuğunu bilin. Evde bir taburemiz bile kalmadı, şimdi durduğunuz yerde masa vardı aslında, benim durduğum yerdeyse iki tane sandık, şimdi hiçbiri yok. Bu evin içi bir zamanlar doluydu, şimdiyse tamtakır. Evimde uyurken dışarıda, yabanda uyuyormuşum gibi hissediyorum. Bize bu kötülüğü yapanı aklınıza iyice kazımanızı istiyorum sizden."

"Demirci Fang," dedi çocukların ikisi birden.

"Hayır, demirci Fang değil," dedi Xu Sanguan. "He Xiaoyong yaptı. Neden mi He Xiaoyong yaptı diyorum? Çünkü He Xiaoyong benim arkamdan iş çevirip annenizi Yile'ye hamile bıraktı, Yile de demirci Fang'ın oğlunun başını yardı. Şimdi söyleyin bakalım bize bu kötülüğü yapan He Xiaoyong mu yoksa başka biri mi?"

Çocukların ikisi birden başlarıyla onayladılar.

"İşte bu yüzden," dedi Xu Sanguan suyundan bir yudum alıp, "büyüdüğünüz zaman benim yerime intikam alacaksınız ondan. He Xiaoyong'un iki kızını tanıyor musunuz? Evet, tanıyorsunuz. Peki, isimlerini biliyor musunuz? Bilmiyorsunuz, bilmeseniz de bir önemi yok, sadece kim olduklarını bilmeniz yeter. Şunu iyi belleyin, büyüdüğünüzde He Xiaoyong'un kızlarına aynı şeyi yapmanızı istiyorum sizden."

Bomboş evinde bir gece uyuduktan sonra bunun böyle devam edemeyeceğine kanaat getiren Xu Sanguan ne yapıp edip eşyaları demirci Fang'dan geri alması gerektiğini

düşündü ve sonunda kanını satmaya karar verdi. On yıl önce A Fang ve Genlong ile nasıl kan satmaya gittiğini düşününce, şimdi sahip olduğu bu evin o zaman kan satarak kazandığı parayla alındığını hatırladı. Tek yapması gereken kanını satmaktı yine; kazandığı parayla da masasını, sandıklarını, taburelerini filan geri alabilirdi demirci Fang'dan. Ama böyle yaparsa He Xiaoyong yine ucuz kurtulmuş olacaktı bu durumdan; dokuz yıl oğluna bakmıştı ya onun, şimdi de borcunu mu ödemek zorundaydı? Bunu düşününce kanı çekildi, göğsü sıkıştı, Erle ve Sanle'yi tekrar yanına çağırdı hemen. He Xiaoyong'un iki kızından bahsetti onlara yine, düzgün bir intikamın on yıl içinde alınması gerektiğini hatırlattı onlara; on yıl sonra, evet, on yıl sonra He Xiaoyong'un kızlarının ırzına geçmelerini istedi yine onlardan.

Xu Sanguan'ın iki oğlu babalarının kendilerinden He Xiaoyong'un kızlarının ırzına geçmelerini istediğini duyunca kıkırdamaya başladılar.

"Büyüyünce ne yapacaksınız?" diye sordu Xu Sanguan onlara.

"He Xiaoyong'un kızlarının ırzına geçeceğiz," dedi çocukların ikisi birden.

Xu Sanguan halinden memnun bir şekilde kıkırdamaya başladı, keyfi yerine gelmişti, artık kan satmaya gidebileceğine karar verdi. Evden çıkıp hastanenin yolunu tuttu. O gün kararını vermişti Xu Sanguan. Hastaneye gidecek, ne zamandır görmediği kan alım şefi Li'yi görecek, kolunu sıvayacak, hastanedeki en kalın iğnenin kolundaki en kalın damara girmesine izin verecek, sonra kanını verecek; tüplerce hem de, tüp üstüne tüp kan verecekti, ta ki koca bir cam şişe dolana dek. Kendi kanını görmüştü daha önce, öyle koyuydu ki yer yer siyaha çalıyordu kanı, şişede duran kanının üzerinde yüzen bir köpük tabakası bile vardı.

Xu Sanguan elinde iki yüz elli gram toz şekerle hastanenin kan alımı odasının kapısını açınca, masasında oturan kan alım şefi Li'yi gördü. Üzerinde kirli, beyaz bir önlük vardı, elinde kızarmış börekleri sarmak için kullanılmış bir gazete kâğıdı tutuyordu, gazete yağın içine batırılmıştı âdeta. Pencereden içeriye vuran gün ışığı, gazeteyi selofan kâğıdı gibi saydamlaştırıyordu.

Kan alım şefi Li o sırada okuduğu gazeteyi bir kenara bırakıp gelen kişiye baktı. Xu Sanguan elindeki şeker paketini masanın üzerine koydu, kan alım şefi Li elini uzatıp paketi yokladıktan sonra Xu Sanguan'ı süzdü. Xu Sanguan gülümseyerek şefin karşısına oturunca, şefin saçlarının iyice dökülmüş, yüzünün de etlenmiş olduğunu fark etti.

"Ne zamandır bizim fabrikaya kızarmış ipek böceği kozası satmaya gelmiyorsun," dedi Xu Sanguan gülerek.

Onu başını sallayarak onaylayan şef, "İpek fabrikasında mı çalışıyorsun?" dedi.

Xu Sanguan da başını sallayarak onayladı onu. "Daha önce buraya bir kere gelmiştim. Ben, A Fang ve Genlong, üçümüz birlikte gelmiştik. Seni çok eskiden beri tanıyorum yani, Güney Kapısı Köprüsü'nün orada oturuyordun. Evdekiler nasıllar, iyiler mi? Beni hatırladın mı?"

Kan alım şefi Li başını iki yana salladı. "Hayır, hatırlayamadım. Buraya o kadar çok gelen giden oluyor ki çoğu zaman onlar beni tanır, ben onları tanımam. Demin A Fang ile Genlong dedin ya, o ikisini biliyorum, üç ay kadar önce yine gelmişlerdi buraya. Sen onlarla buraya ne zaman gelmiştin?"

"On yıl önce."

"On yıl mı?" Kan alım şefi Li yere tükürüp konuşmaya devam etti. "On yıl önce gelmiş birini nasıl hatırlayayım? Tanrı bile olsam hatırlayamazdım seni."

Kan alım şefi Li ayaklarını sandalyenin aralığına koyup iki eliyle dizlerine sarıldı.

"Bugün kan satmak için mi geldin buraya?"

"Evet," diye yanıt verdi Xu Sanguan.

Kan alım şefi Li masanın üzerindeki paketi işaret ederek, "Bunu bana mı getirdin?" diye sordu.

"Evet," dedi Xu Sanguan.

"Bunu kabul edemem," dedi şef eliyle masanın üzerine vurup, "altı ay önce gelmiş olsaydın kabul edebilirdim ama şimdi olmaz. A Fang ile Genlong geçen geldiklerinde yarım koli yumurta getirmişlerdi bana, birini bile kabul etmedim. Komünist Parti üyesi oldum, ne demek istediğimi anladın mı? Halktan iğne iplik bile alamam artık."

Xu Sanguan başıyla anladığını belirtti. "Evde beş boğazız biz, yılda bir kereye mahsus iki yüz elli gramlık beyaz şeker kuponu alıyoruz, bu yılki kuponun hepsini sırf sana ne kadar saygı duyduğumu göstermek için bir kerede kullandım," dedi.

"Rafine şeker mi bu?"

Beyaz şeker sözünü duyan kan alım şefi Li, masanın üzerindeki paketi hemen eline aldı, paketi açıp içindeki kristal gibi ışıl ışıl parlayan şekeri görünce, "Rafine toz şeker çok değerli bir şeydir, sen söyleyene kadar tuz getirdiğini sanıyordum," dedi.

Konuşurken avucuna biraz şeker döktü, avucundaki şekere bakıp konuşmaya devam etti:

"Rafine toz şeker çok güzel, yumuşak ve ince oluyor, tıpkı bir genç kızın teni gibi. Öyle değil mi?"

Sözünü bitirir bitirmez dilini çıkarıp avucundaki şekeri yalamaya başladı şef, gözlerini kısıp şekerin tadına baktıktan sonra paketin ağzını bağlayıp Xu Sanguan'a geri verdi.

"Kabul edin canım," dedi Xu Sanguan paketi geri çevirip.

"Kabul edemem," dedi şef, "halktan iğne iplik bile alamam artık."

"Sana olan saygımdan ötürü getirmiştim bu hediyeyi," dedi Xu Sanguan, "madem kabul etmiyorsun, kime vereyim o zaman?"

"Kendine sakla," dedi şef.

"Bu kadar iyi şekeri kendim yersem ziyan olur, rafine toz şeker başkasına hediye edilir."

"Doğru söyledin," dedi şef ve paketi geri aldı. "Böyle iyi bir şekeri kendi başına yemen büyük ayıp olur, avucuma biraz daha dökeyim bari."

Kan alım şefi Li avucuna biraz daha şeker döküp yalamaya başladı yine. Ağzında şekerin tadını çıkarırken paketi Xu Sanguan'a doğru itti yine, Xu Sanguan da ona doğru itti tekrardan.

"Kabul edin canım, kimseye bir şey söylemem ben."

Kan alım şefi Li bu durumdan hiç de hoşnut değildi, yüzündeki gülümseme kayboluverdi birden.

"Seni zor durumda bırakmamak için biraz tadayım demiştim ama elimi verince kolumu kapmaya çalışıyorsun sen," diye çıkıştı şef.

Şefin hiç de hoşnut olmadığını gören Xu Sanguan hemen pakete uzanıp "O zaman yanıma alayım ben bunu," dedi.

Xu Sanguan'ın paketi cebine koymasını izleyen şef, parmaklarıyla masanın üzerine vurarak ritim tutmaya başladı.

"Adın ne senin?"

"Xu Sanguan."

"Xu Sanguan demek?" Şef parmaklarıyla masaya vurmaya devam ediyordu. "Xu Sanguan, kulağıma çok tanıdık geldi. Bu..."

"Önceden gelmiştim ya."

"Hayır, ondan değil," dedi şef elini masaya vurup "Xu Sanguan, Xu San... Aa!"

Kan alım şefi Li birden kahkahalarla gülmeye başladı.

"Şimdi hatırladım, demek Xu Sanguan sensin. Şu meşhur boynuzlu Xu Sanguan."

12. Bölüm

Xu Sanguan kanını sattıktan sonra parayı hemen götürmedi demirci Fang'a. Önce Zafer Lokantası'na gitti, pencere kenarındaki masaya oturdu. On yıl önce kanını ilk kez sattığı zaman yine burada oturuşunu gözünün önüne getirdi, masaya oturduktan sonra başını kaşıyıp düşünmeye başladı. A Fang ile Genlong'un sipariş verirken masaya nasıl vurduklarını hatırladı, sonra masaya vurup garsona seslendi:

"Bir tabak kızarmış domuz ciğeri, iki kâse de sarı pirinç likörü!"

Siparişi alan garson tam yanından ayrılmak üzereydi ki bir şeyin eksik olduğunu hisseden Xu Sanguan el edip durdurdu onu. Garson yanına gelip masanın başında durdu, zaten tertemiz olan masayı bezle silerken "Başka ne siparişi vereceksin?" diye sordu.

Xu Sanguan, bir eli hâlâ havada, biraz düşündü, aklına bir şey gelmeyince de "Aklıma gelince seni yine çağırırım," dedi.

"Peki," dedi garson.

Garson tam yanından ayrılmıştı ki Xu Sanguan ne diyeceğini hatırladı birden.

"Şimdi hatırladım," diye seslendi garsona.

Garson hemen yanına geldi: "Ne istiyorsun?"

Xu Sanguan eliyle masaya vurup "Likör ılık olsun," dedi.

XU SANGUAN PARAYI verdikten sonra demirci Fang daha geçen gün eşyaları taşımış olan altı adamdan üçünü çağırıp yanına bir de yük arabası alarak Xu Sanguan'ın eşyalarını geri götürdü.

"Aslında bir tane yük arabası bile yetiyormuş sizin evin eşyalarını taşımaya," dedi demirci Fang, "dün yük arabalarından birini ve üç adamı boşu boşuna getirmişim."

Demirci Fang'la birlikte gelen üç adamdan biri arabayı çekerken diğer ikisi arabanın iki yanından eşyaları düşmemeleri için tutuyordu. Xu Sanguan'ın kapısının önüne vardıklarında hep bir ağızdan âdeta haykırdılar:

"Xu Sanguan, parayı dün vermiş olsaydın böyle gelip gitmezdik boşuna."

"Öyle demeyin," dedi Xu Sanguan, arabanın üzerindeki taburelerden birini indirirken, "iş zorla yürür, insan bir çıkmaza varınca aklına bir çözüm yolu gelir. Çıkmaza girmeden önce de çözüm yolu yok demek değildir ama bu; düşünmüş olabilir bu çözümü insan, ancak yapıp yapamayacağını bilmiyordur henüz. O da hastane oğluna ilaç vermeyince sizleri toplayıp bizim eve hacze getirmedi mi sanki. Öyle değil mi demirci Fang, sen söyle?"

Demirci Fang tam başını sallayıp onu onaylamak üzereydi ki birden bağırdı Xu Sanguan:

"Bittim ben!"

Demirci Fang ve adamları korkuyla yerlerinden sıçradılar, Xu Sanguan iki eliyle başını dövüyordu. Xu Sanguan'ın kendi kendine tokat mı attığını yoksa öyle artık nereye isabet ediyorsa orasına mı vurduğuna filan karar veremeden bir süre şaşkınca izlediler onu.

"Su içmeyi unuttum," dedi Xu Sanguan kederli bir yüz ifadesiyle.

Kanını satmaya gitmeden önce su içmediğini hatırlamıştı işte.

"Su içmeyi unuttum," diye yineledi.

"Su içmeyi mi?" dedi adamlar hep bir ağızdan, "Ne suyu içmeyi?"

"Her türlü su olur."

Xu Sanguan az önce yük arabasından indirdiği tabureyi duvarın dibine koyup üzerine oturdu, kan verdiği kolunu havaya kaldırdı, yenini sıyırıp iğnenin açmış olduğu kızarmış deliğe bakarak, "İki kâse sattım ama üç kâseye yetecek kadar yoğundu o iki kâse. Su içmeyi unutmuşum işte, bugünlerde bütün aksilikler de üst üste beni buluyor," dedi onlara.

"İki kâse ne?" diye sordu adamlar.

O sırada babasının evindeydi Xu Yulan, babasının her gün öğle uykusuna yattığı koltuğun üzerine oturmuş, gözyaşlarını siliyordu; tam karşısındaki taburede oturan babasının gözleri de kızarmıştı ağlamaktan. Xu Yulan, geçen gün demirci Fang ve adamlarının eve gelip eşyalarını nasıl götürdüklerini anlatıyordu. Her bir eşya için parmaklarından birini sayıp babasına göstererek, ardından da yine parmaklarını sayarak bu kez de evde kalmış olan eşyaları anlatmaya koyuldu.

"On yıl ne acılar çektim ben, onlarınsa iki saatini aldı onca yıldır biriktirdiğim eşyaları taşımak. O iki ipek elbisemi dahi aldılar, hani çeyizim için vermiştin bana, onları giymeye kıyamamıştım bile..."

Xu Yulan kaybettiği eşyaları bir bir parmaklarıyla saymakla meşgulken demirci Fang'ın adamları da eşyaları eski yerlerine koymakla uğraşıyorlardı. Xu Yulan eve döndüğünde adamlar çoktan gitmişti bile. Kapının ağzında gözleri kocaman, ağzıysa yarı açık bir halde daha dün gitmiş olan eşyaların şimdi eski yerlerinde olduklarını gördü şaşkınlıkla. On yıldır çekmiş olduğu bütün acılar yerli yerindeydi şimdi. Masaya, sandıklara, taburelere, artık ne varsa hepsine, tek tek defalarca baktı, on yıldır kendisiyle birlikte o acılara katlanmış olan kocasını gördü sonra, masanın yanı başında oturuyordu Xu Sanguan.

13. Bölüm

Xu Yulan, "Parayı kimden borç aldın?" diye sordu kocasına.

Eliyle adamın burnunun ucundan tutmuş, konuşurken bir yandan da kocasının burnunu çekiştiriyordu; canı acıyan Xu Sanguan karısının elini burnundan uzaklaştırınca bu kez diğer elini uzattı Xu Yulan.

"Demirci Fang'ın borcunu kapattın ama bu kez de başka birine borçlandın, batı duvarını onarmak için doğu duvarından tuğla almak derler buna, doğu duvarındaki deliği nasıl kapatacaksın şimdi ha? Parayı kimden borç aldın?"

Xu Sanguan kolunu sıyırıp iğnenin açtığı deliği gösterdi ona.

"Görüyor musun? Şu kırmızı noktayı gördün mü? Hani şu böcek ısırığına benzeyeni, işte hastanenin en kalın iğnesi açtı bu deliği."

Sonra yenini düzeltip konuşmasına devam etti:

"Kan sattım! Ben, Xu Sanguan, kanımı sattım. He Xiaoyong'un borcunu ödemek için kendi kanımı sattım ben, yine boynuzlanabilmek için kendi kanımı sattım."

Xu Sanguan'ın kanını sattığını duyan karısı bir "Amanın!" koyuverdi hemen.

"Kanını satmadan önce benimle konuşmadın bile, neden bir şey söylemedin bana? Bittik biz, ailemiz filan kalmadı, evden birinin kanını sattığını duyarlarsa konu komşu ne der? Xu Sanguan kanını sattı diyecekler. Xu Sanguan'ın işi bitmiş, gidici artık, bu yüzden kanını satmış diyecekler şimdi."

"Sesini kıs biraz," dedi Xu Sanguan, "eğer böyle bağırıp durmazsan kimsenin haberi bile olmaz."

Xu Yulan yüksek sesle konuşmaya devam ediyordu hâlâ. "Kanın atalarımızdan geldiğini söyler durur babam küçüklüğümden beri. İnsan börek, ev, tarla filan satabilir ama kanını satmamalıdır. Kanını satacağına vücudunu sat daha iyi, vücudunu satmak kendini satmaktır sonuçta ama kanını satmak atalarını satmaktır. Xu Sanguan, atalarını sattın sen!"

"Sesini kıs biraz!" diye uyardı onu Xu Sanguan, "Ne saçmalayıp duruyorsun?"

Xu Yulan ağlamaya başladı. "Ne dediğini duydum, bana küfrettiğini duydum, benden nefret ettiğini çok iyi biliyorum, bu yüzden ağzından çıkan her lafın altında bir küfür yatıyor."

Xu Yulan ağlaya ağlaya kapıya doğru yürürken Xu Sanguan ardından alçak sesle bağırdı:

"Geri gel, seni cadaloz karı! Kapının eşiğine oturup avazın çıktığı kadar bağıracaksın yine."

Xu Yulan kapının eşiğine oturmayıp üzerinden atladı. Ardına dönüp baktıktan sonra doğruca sokağa çıktı, sokağı geçip caddenin başına doğru yürüdü; o caddeyi geçip başka bir caddeye girdi, onu da geçtikten sonra başka bir sokağa daha girip en sonunda He Xiaoyong'un kapısına dayandı.

He Xiaoyong'un yarı açık sokak kapısının önünde dururken eliyle üzerini silkeledi, saçına çekidüzen verdi, ardından da sesini etraftakilerin duyabileceği bir şekilde ayarlayıp bağırmaya başladı:

"He Xiaoyong'un komşusususunuz hepiniz, onu iyi tanırsınız. Onun nasıl kara kalpli, nasıl ciğeri bozuk biri olduğunu hepiniz iyi bilirsiniz. He Xiaoyong'un öz oğlunu reddettiğini de hepiniz biliyorsunuz. Benim bir önceki hayatımda günah işleyip He Xiaoyong belasını başıma aldığımı da iyi bilirsiniz. Bu yüzden bunların hiçbirini yeniden anlatmayacağım.

Bugün buraya sizlere bir şey söylemeye geldim. Daha önceki hayatımda bir sürü tütsü yaktığımı da öğrendim bugün, yakmasaymışım Xu Sanguan'a varamazdım. Xu Sanguan'ın nasıl iyi bir adam olduğunu hiçbiriniz bilmiyorsunuz, onun iyi bir adam olduğunu size anlatmaya başlasam günlerce sürer, o yüzden hiç anlatmayayım. Ben size Xu Sanguan'ın kanını sattığını söylemek için buraya geldim. Xu Sanguan, benim için, Yile için, ailesi için, bugün hastaneye gidip kanını satmış. Düşünün hele, kan satmak ölüm demektir. Ölmezsen bile başın döner, gözün kararır, mecalin kalmaz. Xu Sanguan işte benim için, Yile için, ailemiz için kendi canını bile seve seve verir."

He Xiaoyong'un sıska karısı kapının ağzında durup alaycı bir tavırla karşılık verdi:

"Madem Xu Sanguan o kadar iyi bir adam, sen neden hâlâ benim He Xiaoyong'umun peşindesin o halde?"

He Xiaoyong'un karısının sırıttığını gören Xu Yulan da sırıtmaya başladı.

"Karşımda durana da bakın hele, önceki hayatında bir sürü günah işlemiş olan bir kadın, şimdi cezasını çekiyor bunun. Bir oğlan doğuracağına bir sürü kız doğurdu, büyüyünce başka ailenin kızları olacaklar, başkalarına tütsü yakacaklar, sizin de soyunuz kuruyacak."

He Xiaoyong'un karısı kapının eşiğinden atladı, iki eliyle kalçalarına vurup bağırdı:

"Şuna bakın hele, utanmazın biri karşıma geçmiş, başkasının tohumunu çaldığı yetmezmiş gibi bir de kalkmış böbürlenip duruyor."

"Üç tane oğlan doğurmuş bir kadın böbürlenmeyip de ne yapacak!" dedi Xu Yulan.

"İki farklı babadan üç oğlan, bununla da böbürleniyor musun bakalım?" dedi öteki

"İki kızının da aynı babadan olduğu ne malum?"

"Onu bir tek sen yaparsın, sadece senin gibi bir orospu yatar o kadar çok erkeğin altına!"

"Orospu sen değil misin? Apış aranda ne olduğunu gördün mü hiç? Apış aranda bir mağaza var senin, isteyen herkes içeri girebilir."

"Benim apış aramda mağaza varsa seninkinde de umumi tuvalet var."

Biri gelip şöyle dedi Xu Sanguan'a: "Xu Sanguan, hemen gidip karını al çabuk. Seninkiyle He Xiaoyong'unki atıştıkça daha da terbiyesizleşiyorlar. Hemen gidip karını almazsan bir daha insan içine çıkacak yüzün kalmayacak."

Sonra biri daha geldi Xu Sanguan'ın yanına: "Xu Sanguan, seninkiyle He Xiaoyong'unki kavga etmeye başladı, saç saça baş başa birbirlerine girdiler; tükürükler havada uçuşuyor, hatta birbirlerini ısırmaya bile başladılar."

En sonunda, Xu Sanguan'ın yanına demirci Fang geldi durumu anlatmak için.

"Xu Sanguan, az önce He Xiaoyong'un evinin önünden geçerken kapının önüne toplanmış bir sürü insan gördüm. En az otuz kişi vardı, karına gülüp duruyorlardı. Senin karınla He Xiaoyong'un karısı bir yandan kavga ediyor bir yandan da birbirlerine sövüyorlardı. Ağızlarından çıkan küfürler de öyle kolay kolay sindirilecek şeyler değildi hani; herkes gülüp eğleniyordu. Hatta birilerinin senin hakkında konuştuğunu bile duydum, boynuzlanmaya devam edebilmek için kanını filan sattığını söylüyorlardı."

"Ne hali varsa görsün!" dedi Xu Sanguan.

Sonra masanın yanındaki taburenin üzerine oturdu, kapının ağzında dikilen demirci Fang'a bakıp "Tuz buz olmaktan korkmayan kırık bir çömlek o; bense artık kaynayan sudan korkmayan ölü bir domuzum," dedi.

14. Bölüm

Xu Sanguan, Lin Fenfang'ı düşünüyordu, saç örgüsü beline kadar sarkan Lin Fenfang gözlüklü bir adamla evlenmiş, bir kız ve bir erkek çocuk doğurduktan sonra kilo almaya başlamıştı. Yıldan yıla daha çok şişmanlıyordu, sonunda saçlarını kestirmişti, kulak hizasına geliyordu artık saçları.

Xu Sanguan, onun boynunun giderek nasıl da kısaldığına, omuzlarının giderek nasıl da kalınlaştığına şahit olmuştu; o ince beli yoktu artık, parmakları da davul gibi şişmişti. Yine de en iyi ipek böceği kozalarını hâlâ ona vermeye devam ediyordu; ta başından beri.

Lin Fenfang şimdilerde sık sık elinde bir alışveriş sepetiyle gezer olmuştu sokaklarda. Sepetinde bazen yağ, tuz, soya sosu ve sirke olurdu; bazen de sebze, sebzelerin üzerine konmuş bir parça yağlı domuz eti ya da çoktan bayatlamış bir iki tatlı su kefali görebilirdiniz arada. Sepetinin içi yıkanacak çamaşırlarla dolu olduğundaysa nehir kenarına giderdi. Diğer elinde küçük, ahşap bir tabure taşırdı; vücudu artık o kadar ağırlaşmıştı ki nehrin kenarına çömeleceği zaman bacakları titreyip durur, bu yüzden de tabureye oturur, ayakkabılarıyla çoraplarını çıkarıp paçalarını kıvırır, en sonunda da o tombul ayaklarını suya sokardı. Tüm bunları yaptıktan sonra sepetten çamaşırları alıp yıkamaya koyulurdu.

Lin Fenfang elinde sepetiyle sokakta yürürken kendi ağırlığını taşıyamadığından her adımda yalpalardı, sokakta en yavaş yürüyen insanlar bile geçerdi onu. İnsanların arkasında güle oynaya yürürdü; kimin arkasında yürüse hemen tanırlardı onu, ipek fabrikasında çalışan Lin Fenfang'dı o, şehrin

en şişman kadını. Ne pirinç ne de sebze yerdi ama su içse yarardı, sokakta güle oynaya yürüyen o kadının adının Lin Fenfang olduğunu herkes bilirdi.

Xu Yulan genelde sabahları sebze almak için dışarı çıktığında rastlardı Lin Fenfang'a, elinde sepetiyle tezgâh tezgâh gezmesini, satıcıların her biriyle tek tek pazarlık etmesini izlerdi onun. Lin Fenfang sonra yavaşça yere çömelir, tek tek seçerek yeşillik, lahana, kereviz filan alırdı. Xu Yulan çocuklarına sık sık ondan bahsederdi.

"İpek fabrikasında çalışan Lin Fenfang'ı tanıyor musunuz? Yeni bir elbise için tam iki kişilik kumaş harcıyor."

Lin Fenfang da Xu Yulan'ı tanıyordu. Onun Xu Sanguan'ın karısı olduğunu, ona tam üç tane oğlan doğurduğunu, üç oğlanı doğurduktan sonra bir gram bile kilo almadığını ama göbeğinin hafifçe dışarıya doğru çıkık olduğunu biliyordu. Xu Yulan satıcılarla yüksek sesle sanki emir verir gibi konuşurdu, önce biraz ezerdi onları, sonra pazarlığa girişince daha da üstlerine giderdi. Sebze alırken başkaları gibi tek tek seçmezdi, sebzelerin hepsini birden sepetine koyar, ardından istemediklerini tek tek sepetten dışarı atardı. Birileriyle birlikte sebze seçmez, kendi istemediklerini başkalarına bırakırdı. Lin Fenfang sık sık onun yanında durur, yere çömeldiğinde yukarıya doğru çekilen elbisesinden görülen bir milim bile kalınlaşmamış belini ve Xu Yulan'ın elleri sebzelerle sepet arasında uçarcasına gidip gelirken gözlerinin sanki çok uzaktaki bir şeyi izlermiş gibi dalıp gitmesini izlerdi.

Bir gün Lin Fenfang, "Karını tanıyorum, adı Xu Yulan. Nantang Caddesi'nde kızarmış börek satan büfenin Kızarmış Börek Güzeli o, üç oğul doğurdu sana ama genç bir kız kadar güzel hâlâ. Bana benzemiyor, şiştikçe şişip bu hale geldim ben. Senin karınsa hem güzel hem de elinden her iş geliyor. Üstelik eli ayağı tez bir kadın. Sebze alırken, nasıl

desem, onun kadar patronluk taslayan bir kadın görmedim hayatımda," dedi Xu Sanguan'a.

Xu Sanguan da "Ne cadalozdur o! Bir şeye üzüldü mü kapının eşiğine oturup bir yandan ağlar bir yandan da bağırıp durur. Üstelik dokuz yıl boyunca boynuzladı beni," diye yanıt verdi.

Bunu duyan Lin Fenfang kıkırdamaya başladı, Xu Sanguan ona bakarak sözlerine devam etti:

"Şimdi düşününce çok pişmanım. Aslında ta en başında seninle evlenseydim böyle boynuzlanmayacaktım... Lin Fenfang, sen her anlamda daha iyisin Xu Yulan'dan. Senin adın bile onunkinden daha hoş geliyor kulağa, adının yazılışı da çok güzel üstelik. Konuşurken ses tonun öyle yumuşak ki! Xu Yulan bütün gün bağırıp çağırıyor, akşamları da horluyor. İşten eve dönünce kapını kapatıp kilitliyorsun sen, evde olan biteni dışarıya yetiştirmiyorsun. O kadar yıl oldu, şimdiye kadar kocan hakkında kötü bir şey dediğini duymadım hiç. Ama Xu Yulan öyle mi, üç gün kapının eşiğine oturup bağırıp çağırmasın, rahatsız oluyor kadın. Sanki bir ay tuvalete çıkmamış gibi. Bunların bir önemi yok aslında, en önemlisi dokuz yıldır boynuzlanmış olmam, farkında bile değilmişim dokuz yıldır boynuzlanmış olduğumun. Eğer Yile büyüdükçe o piç kurusu He Xiaoyong'a benzemeseydi belki de hayatım boyunca saklı kalacaktı bu gerçek."

Xu Sanguan'ın alnının konuşurken ter içinde kaldığını gören Lin Fenfang, elindeki yelpazeyi ona doğru sallayıp adamı serinletmeye çalışıyordu.

"Xu Yulan benden daha güzel ama," dedi Lin Fenfang.

"Senin kadar güzel değil," dedi Xu Sanguan, "hem sen eskiden ondan daha güzeldin."

"Eskiden en güzeli bendim ama şişmanladım sonra. Xu Yulan ile kıyaslanamam bile şimdi." Bunun üzerine, "O zaman eğer seninle evlenmek isteseydim bana varır mıydın?" diye sordu Xu Sanguan.

Lin Fenfang ona bakıp kıkırdayarak, "Hatırlayamadım şimdi," dedi.

"Nasıl hatırlamıyorsun?" dedi Xu Sanguan.

"Hatırlayamıyorum işte," dedi Lin Fenfang, "aradan on yıl geçmiş."

Bu konuşma gerçekleştiğinde Lin Fenfang kendi yatağına uzanmış, Xu Sanguan ise yatağın önündeki sandalyenin üzerinde oturuyor; Lin Fenfang'ın gözlüklü kocasıysa duvardaki bir çerçevenin içindeki fotoğraftan onlara bakıyordu. Lin Fenfang sağ bacağını kırmıştı, nehre inen taş basamaklarda ayağı kaymıştı. Daha yeni yıkadığı çamaşırları sepetine koyup ayağa kalkmış, sol ayağı bir karpuz kabuğuna basınca çığlık atmaya bile fırsat bulamadan düşüvermiş, sağ bacağı da oracıkta kırılıvermişti.

Xu Sanguan o sabah ipek böceği kozası dolu olan el arabasını tezgâhlar arasında sürerken Lin Fenfang'ın olmadığını görünce, onun çalıştığı iplik eğirme makinesinin yanına gidip bir süre orada boş boş ayakta dikildi. Ardından el arabasını fabrikanın diğer köşelerine doğru sürüp ip eğiren kadınlarla bir süre havadan sudan konuştuktan sonra Lin Fenfang'ın hâlâ yerinde olmadığını görünce tuvalete gittiğini düşündü.

"Lin Fenfang kubura mı düştü acaba?" diye sordu Xu Sanguan. "Neden bu kadar uzun sürdü?"

"Lin Fenfang kubura nasıl düşebilir ki?" diye yanıt verdi kadınlar. "O kadar şişman ki kıçı sığmaz deliğe, bizden biri olsa belki ama o hayatta düşemez oraya."

"Nereye gitti ya?" dedi Xu Sanguan.

"Çalıştığı makine kapalı, görmedin mi?" dedi kadınlar, "Bacağını kırmış, bacağı alçıda, evde yatıyor şimdi. Sol ayağı karpuz kabuğunun üzerine basmış, düşer düşmez de sağ bacağı kırılmış. Kendisi bize böyle söyledi, biz hepimiz onu görmeye gittik. Sen de ziyaret etsene?"

İçinden "Bugün onu görmeye gideceğim," diye geçirdi Xu Sanguan.

O öğleden sonra Xu Sanguan, Lin Fenfang'ın yatağının önündeki sandalyeye oturdu işte. Lin Fenfang üzerinde kırmızılı yeşilli bir iç çamaşırıyla yatağına uzanmış, elindeki yelpazeyle serinliyordu. Sağ bacağı sargılar içindeydi, beyaz beyaz parlayan, çıplak sol bacağıysa yatağa serilmiş olan hasırın üzerinde uzanıyordu. Xu Sanguan'ın geldiğini görünce bir battaniye alıp bacaklarını örttü.

Xu Sanguan, onun yatağa sırtüstü uzanmış olan şişman vücuduna baktı, vücudunun etleri yıkılmış bir bina gibi yatağın üzerine serilmişti; özellikle de o iri memeleri, omuzlarının üzerinden iki yana doğru kaymıştı. Battaniyeyle örtülmüş olmasına rağmen, o tombul kalçalarını seçebiliyordu Xu Sanguan.

"Hangi bacağın kırıldı?" diye sordu Xu Sanguan.

Lin Fenfang parmağıyla sağ bacağını işaret edip "Bu bacağım," dedi.

Xu Sanguan elini kadının sağ bacağının üzerine koydu.

"Bu mu?"

Lin Fenfang başıyla evet dedi. Xu Sanguan bacağını sıkarak, "Alçıyı hissettim şimdi," dedi.

Sonra elini yine kadının bacağının üzerine koydu, biraz durduktan sonra devam etti:

"Bacağın terlemiş."

Lin Fenfang kıkırdadı.

"Battaniyenin altı sıcak olmalı," dedi Xu Sanguan.

Bunu söylerken Lin Fenfang'ın üzerindeki battaniyeyi açıp kadının bacaklarına baktı. Biri alçıdaydı, diğeriyse çıplak bir şekilde orada öylece uzanıyordu. Xu Sanguan daha önce hiç bu kadar kalın bir bacak görmemişti, bacağın pembe beyaz eti, hasırın üzerine yayılmış duruyordu. Bacakları o kadar kalındı ki iki yana dağılıyordu etler. Lin Fenfang'ın

bacakları yayılmış, iki geniş et parçasına benziyordu; bacakların arasından görünen kırmızılı yeşilli iç çamaşırı Xu Sanguan'ı nefes nefese bıraktı. Başını kaldırıp Lin Fenfang'a bakınca onun hâlâ gülümsediğini gördü, sonra dişlerini gösteren bir sırıtışla, "Bacaklarının bu kadar yumuşak ve beyaz olabileceğini hiç düşünmemiştim, yağlı domuz etinden bile daha beyazlar," dedi Xu Sanguan.

"Xu Yulan'ınkiler de hem yumuşak hem beyaz," dedi Lin Fenfang.

"Onun yüzüyle seninki neredeyse aynı beyazlıkta ama onun vücudu seninki kadar beyaz değil," dedi Xu Sanguan.

Sonra kadının dizini sıkıp "Burası mı?" diye sordu yine.

"Dizimin biraz altı," dedi Lin Fenfang.

Xu Sanguan bu kez dizinin biraz altını sıkıp "Burası mı acıyor?" diye sordu.

"Biraz acıyor."

"Demek kırılan kemik burada?"

"Biraz daha aşağıda."

"O zaman burası."

"Evet, orası çok acıyor."

Sonra Lin Fenfang'ın dizini tekrar sıktı:

"Burası acıyor mu?"

"Acımıyor," dedi Lin Fenfang.

Ardından dizinin biraz yukarısını sıkıp "Ya burası?" diye sordu.

"Acımıyor."

Xu Sanguan, Lin Fenfang'ın kalçasının iç çamaşırıyla birleştiği yere bakıp orayı da sıktı.

"Kalçan acıyor mu?"

"Kalçam acımıyor," dedi Lin Fenfang.

Lin Fenfang daha sözünü bitirmemişti ki Xu Sanguan ani bir hareketle ayağa kalkıp elini onun iri memelerine götürdü.

15. Bölüm

Xu Sanguan, Lin Fenfang'ın evinden çıkarken sanki hamamdan çıkmış gibi mecalsiz kalmıştı. Yaz güneşinin kavurucu sıcağı altında tepeden tırnağa terlemiş bir halde uzun bir cadde boyunca yürüdü, tam bir sokağa sapacaktı ki başlarında hasır şapka, omuzlarında boş birer taşıma sırığı olan iki köylünün ona el sallayıp adıyla seslendiklerini gördü. Caddenin karşısında dikilip kendisine bağırıyorlardı:

"Xu Sanguan, sen misin o?"

"Evet, benim," dedi Xu Sanguan.

Sonra onların kim olduğunu çıkardı Xu Sanguan, çoktan ölmüş olan dedesinin köyündendi o iki adam; elini onlara doğru sallayarak seslendi:

"Tanıdım sizi! Sen, A Fang'sın, sen de Genlong. Neden şehre geldiğinizi de biliyorum! Kan satmaya geldiniz. Belinize astığınız beyaz porselen fincanları da gördüm şimdi, eskiden ceplerinizde birer kâse olurdu, şimdi porselen fincanlara geçtiniz demek. Ne kadar su içtiniz?"

"Ne kadar su içtik?" diye sordu Genlong, A Fang'a.

İkisi caddenin bu tarafına geçtikten sonra A Fang yanıtladı:

"Ne kadar su içtiğimizi biz de bilmiyoruz."

Xu Sanguan, on yıl önce kan alım şefi Li'nin söylediği bir şeyi hatırladı birden.

"Hâlâ hatırlar mısınız? Kan alım şefi Li ikinizin midesinin, yani mesanelerinizin, hamile bir kadının karnından daha büyük olduğunu söylemişti. Siz ikiniz mide derdiniz de kan alım şefi Li *mesane* derdi hani, bilimsel adını kullanırdı."

Sonra üçü birden kıkırdamaya başladı. Xu Sanguan onlarla birlikte ilk kez kanını sattıktan sonra, on yıl içinde iki kez karşılaşmıştı onlarla, ikisi de köye cenazeye katılmak için gittiği zamanlara denk gelmişti: İlki dedesinin, ikincisiyse dördüncü amcasının cenazesi içindi.

"Xu Sanguan, yedi sekiz yıldır hiç uğramıyorsun köye," dedi A Fang.

"Önce dedem, sonra da amcam öldü," dedi Xu Sanguan, "köydeki en yakın akrabalarımdı onlar. Onları kaybettikten sonra köye gelmek için bir nedenim olmadı hiç."

Onları yedi sekiz yıldır görmeyen Xu Sanguan, A Fang'ın yaşlandığını fark etti. Saçı ağarmıştı, güldüğü zaman derin kırışıklıklar ortaya çıkıyordu yüzünde, hani suya taş attığınızda birbiri ardına su halkaları çıkar ya, işte öyle.

"A Fang, yaşlanmışsın," dedi Xu Sanguan.

A Fang onu başıyla onaylayıp "Kırk beş oldum bile," dedi.

"Biz köylüler yaşımızı gösteririz," dedi Genlong, "şehirdekilerse kırk beş yaşındayken otuzlarında gösterir."

Xu Sanguan, Genlong'u süzdü bir süre, eskisinden daha sağlam duruyordu şimdi, önü açık yeleğinden görünen göğsü ve çıplak kolları iyice kaslanmıştı.

"Genlong," dedi Xu Sanguan, "giderek daha güçlü bir adam oluyorsun. Şu kaslara baksana, en ufak bir hareketinde derinin altında sanki küçük bir sincap varmış gibi zıplıyor kasların. Guihua ile evlendin mi? Hani şu koca kıçlı Guihua ile. Amcam öldüğünde henüz evlenmemiştiniz."

"İki oğul doğurdu bana," dedi Genlong.

A Fang, "Senin karın kaç oğul doğurdu sana?" diye sordu Xu Sanguan'a.

"Genlong'unkiyle aynı, o da iki tane doğurdu."

A Fang bu soruyu iki ay önce sormuş olsaydı, üç tane derdim. Benim dokuz yıl boynuzlanmış olduğumu bilmiyorsunuz demek. Madem bilmiyorsunuz, ben de söylemem o zaman, diyordu içinden Xu Sanguan.

Sonra ikisine dönüp "Şimdi sizin kan satmaya gittiğinizi görünce, nedendir bilmem ben de kan satmak istedim birden," dedi.

"Kanın kaşınmaya başlamıştır," dedi ikisi birden, "yani vücudunda fazlasıyla kan var demektir bu. Kanın fazlaysa rahatsız hissedersin, tüm vücudun şişer. Hadi bizimle birlikte gel de sen de sat kanını."

Xu Sanguan biraz düşündükten sonra onlarla birlikte hastaneye gitti. Yürürken aklı hep Lin Fenfang'daydı. Lin Fenfang'ın kendisine ne kadar iyi davrandığını düşünüyordu, ayağını okşamak istediğinde izin vermişti kadın, kalçasını okşamak istediğinde yine izin vermişti; birden ayağa fırlayıp memelerini sıkmak istediğinde yine izin vermişti, ne yapmak istese hepsine de izin vermişti. Bacağı kırık olmasına rağmen o işi yapmak istemesine de ses çıkarmamış, kırık bacağına çarptığında birkaç kez hafifçe inlemişti sadece. Xu Sanguan, ona beş kilo çorbalık kemikle iki buçuk kilo kuru fasulye hediye etmesi gerektiğini düşündü. Ne de olsa hastanedeki doktorlar kırığı olan hastalara sık sık "Çorbalık kemikle kaynatılmış kuru fasulye yemelisin," derdi.

Ama ona sadece çorbalık kemikle kuru fasulye vermek yetmeyecekti, birkaç kilo da maş fasulyesi vermeliydi; maş fasulyesi ferahlatırdı insanı. Lin Fenfang bütün gün evde yatağa uzanmış yatıyordu; hava da çok sıcaktı, maş fasulyesi yerse ferahlardı biraz. Maş fasulyesi dışında biraz da krizantem çayı almalıydı, kaynar suda bekletilen krizantemi içmek de ferahlatırdı insanı. A Fang ve Genlong ile birlikte kan satacak, kazandığı parayla Lin Fenfang'a çorbalık kemik, kuru fasulye, maş fasulyesi ve krizantem çayı alacaktı; böylece Lin Fenfang'a iyiliğinin karşılığını ödemiş olacaktı.

Sattığı kandan otuz beş yuan kazanabilirdi, Lin Fenfang'a alacağı hediyelerden sonra hâlâ otuz küsur yuan kalacaktı

geriye, bu parayı saklamayı düşündü; kendisi için ya da Erle ve Sanle ve hatta bazen Xu Yulan için bile harcayabilirdi ama Yile için harcamayacaktı.

Hastanenin önüne vardıklarında hemen içeriye girmediler çünkü Xu Sanguan henüz su içmemişti; hastanenin yakınlarındaki bir kuyuya gittiler. Genlong kuyunun yanındaki ahşap kovayı alıp kuyuya daldırdı, A Fang beline bağladığı porselen fincanı çözüp Xu Sanguan'a verdi. Xu Sanguan kuyunun yanına çömelip fincan fincan su içti kovadan, hemen yanında duran A Fang içtiği fincanları sayıyordu, altıncı fincana geldiğinde daha fazla su içemeyeceğini söyledi Xu Sanguan. En az on fincan içmesi gerektiğini söyledi Genlong. A Fang da Genlong'un doğru söylediğini ekledi. Xu Sanguan yedinci fincanı içerken suyu azar azar yudumluyor, arada derin derin nefes alıyordu, dokuzuncu fincanı içmeyi bitirmemişti ki birden ayağa kalkıp daha fazla içemeyeceğini aksi takdirde öleceğini söyledi; hem çömelmekten bacakları da uyuşmuştu. Bacakları uyuşmuşsa ayakta su içebileceğini söyledi A Fang. Genlong bir fincan daha içmesi gerektiğini belirtince, Xu Sanguan başını iki yana sallayıp artık bir yudum bile içemeyeceğini söyledi. Vücudundaki kanın iyice kabardığını, biraz daha su içerse bu şişkinliğe katlanamayacağı da sözlerine ekledi. "O zaman hastaneye gidelim," dedi A Fang ve üçü birlikte hastaneye girdiler.

Kanlarını, kan alım şefi Li'ye satıp şefin elinden parayı aldıktan sonra doğruca Zafer Lokantası'na gittiler, pencere kenarındaki o masaya oturdular yine; Xu Sanguan, iki arkadaşının bakışları altında eliyle masaya vurup garsona seslendi:

"Bir tabak kızarmış domuz ciğeri, iki kâse sarı pirinç likörü. Likör ılık olsun!"

Sonra ardına yaslanıp halinden memnun bir halde A Fang ve Genlong'un kendisi gibi, elleriyle masaya vurup birbiri ardına garsona sipariş vermelerini izledi.

"Bir tabak kızarmış domuz ciğeri, iki kâse sarı pirinç likörü."

"Bir tabak kızarmış domuz ciğeri, iki kâse sarı pirinç likörü."

Xu Sanguan onların "Likör ılık olsun," demelerini unuttuklarını fark edince garsonu yanına çağırdı, eliyle A Fang ve Genlong'u işaret edip garsona, "Likörleri ılık olsun," dedi.

"Kırk üç yaşındayım," dedi garson, "ama bu sıcak yaz gününde ılık likör isteyeni de şimdiye kadar hiç görmemiştim hayatımda."

Bunu duyan Xu Sanguan arkadaşlarına baktı, ikisi birden kıkırdıyordu; kendisini komik duruma düşürmüştü işte, sonra o da onlarla birlikte gülmeye başladı.

Biraz güldükten sonra Xu Sanguan'a, "Şunu aklından çıkarma sakın, kan sattıktan sonra on gün boyunca bir kadınla birlikte olamazsın," dedi A Fang.

"Neden ki?" diye sordu Xu Sanguan.

"Bir kâse pirinç yiyince birkaç damla kan yaparsın ancak, bir kâse kansa ancak birkaç damla tohuma denk gelir; biz köylüler tohum deriz, kan alım şefi Li ise sperm," dedi A Fang.

Xu Sanguan'ın yüreği ağzına geldi birden, daha az önce Lin Fenfang ile işi pişirmişti, eğer böyle devam ederse felç olabileceğini düşündü.

"Önce o işi yapıp ardından kan satarsan ne olur peki?" diye sordu A Fang'a.

"Kendini öldün say," dedi A Fang.

16. Bölüm

Gözlüklü bir adam, omzunda beş kilo çorbalık kemik, iki buçuk kilo kuru fasulye, bir kilo maş fasulyesi ve yarım kilo krizantem çayıyla kan ter içinde Xu Yulan'ın kapısına vardı. Gelenin kim olduğunu bilmeyen Xu Yulan, adamın getirdiklerini masanın üzerine bırakmasını, tişörtüyle yüzündeki teri kurulamasını ve az önce soğuması için masanın üzerine bıraktığı bir bardak kaynamış suyu lıkır lıkır içmesini sessizce izledi. Gözlüklü adam suyu içtikten sonra konuşmaya başladı:

"Xu Yulan'sın sen, seni tanıyorum. Herkes Kızarmış Börek Güzeli diye seslenir sana. Kocanın adı Xu Sanguan, onu da tanıyorum. Benim kim olduğumu biliyor musun peki? Lin Fenfang'ın kocasıyım ben, ipek fabrikasında çalışan Lin Fenfang'ın. Karım kocanla birlikte fabrikanın aynı katında çalışıyor. Karım nehir kenarına çamaşır yıkamaya gitmişti geçenlerde, çamaşırları yıkadıktan sonra ayağa kalkarken düşüvermiş, sağ bacağını kırdı..."

"Nasıl düşmüş?" diye araya girdi Xu Yulan.

"Karpuz kabuğunun üzerine basmış."

"Xu Sanguan nerede?" diye sordu gözlüklü adam.

"Evde yok," dedi Xu Yulan, "fabrikada şimdi, birazdan evde olur ama."

Sonra masanın üzerindeki yiyeceklere baktı Xu Yulan.

"Daha önce bizim eve gelmedin, Xu Sanguan da hiç bahsetmedi senden; az önce içeri girdiğinde bu da kim acaba diye düşündüm kendi kendime, nasıl olur da bu kadar şey getirir bize? Baksana, masada başka bir şey koyacak yer bile kalmadı."

"Bunları size ben getirmedim," dedi gözlüklü adam, "Xu Sanguan karım Lin Fenfang'a vermiş."

"Xu Sanguan senin karına mı vermiş? Senin karın kim ki?" dedi Xu Yulan.

"Az önce söyledim ya, karımın adı Lin Fenfang."

"Biliyorum," dedi Xu Yulan, "ipek fabrikasındaki şişko Lin."

Gözlüklü adam bunları söyledikten sonra konuşmadı bir daha, kapının yanına oturdu, rüzgâr almayan bir ağaç kadar sakin bir haldeydi. Gözü sokak kapısında, Xu Sanguan'ın dönüşünü beklemeye koyuldu. Masanın yanında bir başına ayakta dikilen Xu Yulan, şaşkın bir halde çorbalık kemiklere, kuru fasulyelere, maş fasulyesine ve krizantem çayına bakıyordu.

Xu Yulan, kendi kendine konuşur gibi "Xu Sanguan senin karına neden bunları vermiş ki? Hem de bu kadar çok şeyi tek bir seferde. Masanın üzeri dolup taştı, bu çorbalık kemik beş kilodur, bu kuru fasulyeler iki, iki buçuk kilo; maş fasulyesi bir kilo, krizantem çayı da en azından yarım kilo var. Demek bunların hepsini karına vermiş," diyordu.

Xu Yulan birden anlayıverdi her şeyi: "Xu Sanguan muhakkak karınla yatmıştır senin."

"Xu Sanguan, seni işe yaramaz, seni yuva yıkan adam," diye bağırmaya başladı Xu Yulan. "Normalde herkesten cimrisin, bir parça kumaş alsam altı ay kendine gelemezsin üzüntüden ama kalkmış başkasının karısına hediyeler alıyorsun, hem de bir sürü, o kadar çok ki parmaklarım yetmiyor saymaya."

Bir zaman sonra Xu Sanguan geldi. Kapının önünde oturan gözlüklü adamı görünce onun Lin Fenfang'ın kocası olduğunu anladı, birden kulakları uğuldamaya başladı, içeri girip masanın üzerindekileri görünce bir kez daha uğuldadı kulakları. Sonra Xu Yulan'ın yanına gitti, karısı ona bağırıp

çağırmaya başlayınca o anda birden hayatının bittiğini hissetti.

Gözlüklü adam da o sırada ayağa kalktı, sokağa çıkıp Xu Sanguan'ın komşularına doğru seslendi:

"Hepiniz gelin hadi! Size söyleyeceklerim var, hepiniz gelin, çocuklar da gelsin, diyeceklerimi dinleyin hele!"

Gözlüklü adam eliyle masanın üzerindekileri işaret edip Xu Sanguan'ın komşularına anlatmaya başladı olup biteni:

"Masanın üzerine yığılmış olan şu çorbalık kemikleri, kuru fasulyeleri, maş fasulyelerini görüyor musunuz? Bir de yarım kilo krizantem çayı var, gördünüz mü? Çorbalık kemiklerin arkasında duruyor; Xu Sanguan bunların hepsini karıma vermiş, benim karımın adı Lin Fenfang, şehirdeki pek çok insan tanır onu, sizler de tanıyor musunuz? Ah, işte başınızla onaylıyorsunuz. Benim karımla Xu Sanguan denilen bu adam ipek fabrikasında çalışıyor, hem de fabrikanın aynı katında. Karım nehre çamaşır yıkamaya gittiğinde düşüp bacağını kırdı, Xu Sanguan da bizim eve karımı görmeye gelmiş. Karımı görmeye başkaları da geldi, biraz oturup birkaç şey söyledikten sonra kalkıp gitti hepsi. Ama Xu Sanguan denen bu herif, karımı görmeye geldiğinde yatağına tırmanıp öyle bakmış ona, karıma tecavüz etmiş. Düşünsenize, karımın bir de bacağı kırık."

Xu Sanguan araya girip "Tecavüz değildi," diye itiraz etti.

"Düpedüz tecavüz."

Gözlüklü adam hiç tereddütsüz konuşmaya devam etti:

"Siz söyleyin öyleyse öyle olup olmadığını! Bir bacağı kırık olan karım onu itip kendinden uzaklaştırabilir miydi? En ufak bir hareket yapsa tüm gün her yeri ağrıyor karımın, düşünün hele, karım itip uzaklaştırabilir miydi onu? Bu Xu Sanguan denen herifin elinden bacağı kırık bir kadın bile kurtulamaz. Siz söyleyin, vahşi bir hayvan değil de ne bu adam?"

Komşular gözlüklü adamın sorusuna cevap vermek yerine merakla Xu Sanguan'a bakmaya koyuldular, adamın dediklerine bir tek Xu Yulan katıldı. Kadın bir yandan Xu Sanguan'ın kulağını çekiyor bir yandan da "Vahşi hayvandan daha beter bir adamsın sen. Yüzümü kara çıkardın, mahvettin beni. Bir daha insan içine nasıl çıkarım ben ha?" diyordu.

Gözlüklü adam konuşmaya devam etti: "Bu Xu Sanguan karıma tecavüz ettikten sonra çorbalık kemik, kuru fasulye filan alıp karımın ağzını kapatmaya çalıştı. Eğer onun aldığı bu şeyleri görmeseydim kendi karımın bir başkasıyla yattığından haberim bile olmayacaktı. Bunları görür görmez bir şeylerin ters gittiğini anladım hemen, eğer yumruğumu masaya geçirip bütün gün küfretmeseydim karım hayatta anlatmazdı bunları bana."

Konuşmasının burasında durup masanın yanına gitti gözlüklü adam, masanın üzerindeki çorbalık kemikleri ve kuru fasulyeleri alıp omzuna koyarken yine seslendi komşulara:

"Bugün bütün bunları buraya size göstermek için getirdim. Xu Sanguan'ın nasıl bir adam olduğunu anlamanız için getirdim; bundan sonra dikkat edin ona, adam şehvet düşkünü bir sapık. Kimin evinde karısı kızı varsa çok dikkatli olsun."

Gözlüklü adam beş kilo çorbalık kemiği, iki buçuk kilo kuru fasulyeyi, bir kilo maş fasulyesini ve yarım kilo krizantem çayını sırtladığı gibi evinin yolunu tuttu.

O sırada Xu Sanguan'a küfretmek ve yüzünü tırmalayıp çizmekle meşgul olan Xu Yulan, gözlüklü adamın ne yaptığına dikkat edemedi, tam ardına dönüp masanın üzerinde hiçbir şeyin kalmadığını gördüğü anda adam çoktan uzaklaşmıştı bile, hemen onun peşine düşüp bağırmaya başladı Xu Yulan:

"Geri gel, benim evime ait şeyleri nasıl alırsın!"

Gözlüklü adam onun dediklerini duymazdan geldi, başını bile çevirmeden yoluna devam ediyordu. Xu Yulan eliyle adamı gösterip komşularına seslendi:

"Dünyada yüzünün derisi böyle kalın insanlar da varmış meğer! Çaldığı yetmezmiş gibi bir de üstüne çalım ata ata yürüyor."

Xu Yulan gözlüklü adam uzakta gözden kaybolana dek böyle söylenmeye devam etti, arkasına dönünce Xu Sanguan'ı gördü; onu görür görmez kendisini salıp eşiğin üzerine oturdu. Islak gözlerini elleriyle ovuştura ovuştura komşularına doğru bağırıp çağırmaya başladı:

"Ah, bu ev mahvoldu artık! Ülke yıkılırsa ocak da söner derler ya, bizim ülkemiz yıkılmadı ama ocağımız söndü. Önce demirci Fang geldi eşyalarımızı almaya, bir ay geçmeden evimizden bir de hırsız çıktı, bu Xu Sanguan vahşi hayvandan da betermiş. Normalde cimriliğiyle meşhur zaten, şöyle bir parça kumaş alsam üzüntüden altı ay kendine gelemez ama o şişko Lin Fenfang'a, o şişko orospuya beş kilo çorbalık kemik, iki buçuk kilo kuru fasulye, bir kilodan fazla maş fasulyesi, bir de krizantem çayı almış. Bunlara kaç para harcadı acaba?"

Bunları söyledikten sonra sanki bir şey hatırlamış gibi ayağa kalktı Xu Yulan, sonra Xu Sanguan'a dönüp bağırmaya başladı:

"Paramı çaldın, sandığın dibine sakladığım paramı çaldın! O parayı kuruş kuruş kenara atıp öyle biriktirmiştim. On yılımı verdim o parayı biriktirmek için, kendi canımdan kanımdan, dişimden tırnağımdan artırmıştım ben onu, sense gidip o şişko karıya verdin."

Xu Yulan söylene söylene sandığın yanına koştu, kapağını açıp içini iyice aradıktan sonra sesi de kesildi yavaştan, parası sandığın içindeydi hâlâ. Tam sandığın kapağını kapatırken

Xu Sanguan'ın da kapıyı kapattığını gördü. Komşuları kapı dışarı etmiş olan Xu Sanguan orada yüzünde kendini sevdirmeye çalışan bir gülümseme ve elinde iskambil kâğıtları gibi tuttuğu otuz yuan ile ayakta dikiliyordu. Xu Yulan yanına gidip parayı elinden aldıktan sonra alçak sesle sordu:

"Nereden geldi bu para?"

"Kan satarak kazandım," dedi Xu Sanguan alçak sesle.

"Yine mi kan satmaya gittin?"

Xu Yulan önce bir çığlık attı, hemen ardından da tekrar ağlamaya başladı, bir yandan ağlıyor bir yandan da söyleniyordu:

"Ah, zamanında niye vardım ki sana? On yıldır acı çekip mücadele ediyorum senin yüzünden. Üç oğul doğurdum sana, peki ne zaman benim için kan sattın ha? Senin ne kadar kara kalpli, ne kadar ciğeri bozuk bir adam olduğunu şimdiye kadar anlamamışım hiç! Kanını o şişko orospuya çorbalık kemik almak için sattın demek!"

Xu Sanguan onun omzuna vurup "Bana ne zaman üç oğul doğurdun ki sen? Yile kimin oğlu? Kanımı satıp demirci Fang'a olan borcu öderken bunu kimin için yaptığımı sanıyordun?" dedi.

Xu Yulan bir süre sesini çıkarmadı, kocasına bakıp durdu arada, sonra yine devam etti:

"O şişko Lin ile aranızda ne var söyle bakayım? Böyle şişko bir kadını nasıl istersin?"

Xu Sanguan eliyle çenesini okşarken, "Bacağını kırmış, gidip göreyim dedim, nezaket icabı," dedi.

"Ne nezaketi?" dedi Xu Yulan. "Kadının yatağına da mı nezaketen tırmandın? Söyle hadi."

"Bacağını yoklayıp neresinin ağrıdığını sordum," dedi Xu Sanguan.

"Kalçasını mı? Yoksa baldırını mı?"

"Önce baldırını, sonra da kalçasını sıktım."

"Seni yüzsüz adam," dedi Xu Yulan ve kocasına bir tokat attı. "Sonra ne oldu? Sonra ne yaptın bakayım?"

"Sonra mı?" dedi Xu Sanguan, bir anlık tereddütten sonra devam etti: "Sonrasında memesini sıktım."

"Amanın!" diye bağırdı Xu Yulan, "Seni beş para etmez herif, ne zamandır o piç kurusu He Xiaoyong'dan ders alıyorsun bakayım?"

17. Bölüm

Xu Yulan, kocasının elinden kaptığı otuz yuan'ın yirmi bir yuan beş fen'ini giysi dikmek için harcadı. Hakiyle gri arası bir pantolonla astarı açık mavi, dışı koyu mavi çiçeklerle kaplı kapitone bir ceket dikti kendine. Oğlanlar için de birer kapitone ceket dikti ama Xu Sanguan'a yeni bir şey dikmedi; onunla Lin Fenfang'ın arasında geçenleri düşündükçe sinir oluyordu çünkü.

Göz açıp kapamadan kış gelmişti, Xu Yulan'ın ve oğlanların üzerindeki yeni ceketleri gören Xu Sanguan, "Kan satarak kazandığım parayı kendin, Erle ve Sanle için harcamana sevindim de Yile için harcamana bir türlü sevinemedim," dedi.

Bunun üzerine bağırmaya başladı Xu Yulan. "Parayı şişko Lin için harcasaydın mutlu mu olacaktın?"

Xu Sanguan başını önüne eğdi, biraz kalbi kırılmış bir tavırla, "Yile benim oğlum değil ki! Dokuz yıl baktım ona, önümüzdeki onlarca yıl da bakmaya devam edeceğim, bunu kabul ediyorum. İpek fabrikasında çalışarak alın teriyle kazandığım paranın onun için harcanmasına bir şey dediğim yok. Ama kanımı satarak kazandığım paradan harcanmasına gönlüm elvermiyor bir türlü," dedi.

Bu konuşmadan sonra Xu Yulan otuz yuan'dan kalan sekiz yuan beş fen'in üzerine kendi parasından iki yuan daha ekleyip lacivert bir Mao ceketi* dikti Xu Sanguan'a.

---

* Çincede Sun Yat-sen ceketi denir. Batıdaysa Mao'yla birlikte bilindiği için Mao ceketi diye bilinir. -ç.n.

"Bu ceketi kan satarak kazandığın parayla diktim sana, üzerine de kendi paramdan iki yuan ekledim, şimdi mutlu musun bari?"

Xu Sanguan sesini çıkarmadı, karısı ipleri ele geçirdiğinden beri eskisi gibi sözünü geçiremiyordu evde artık. Eskiden ev işleri Xu Yulan'dan, dışarıdaki işlerse Xu Sanguan'dan sorulurdu. Lin Fenfang meselesi ortaya çıktığından beri külahları değişmişlerdi. Xu Yulan ince yünden örülmüş kazağını üzerine geçirdiği gibi soluğu dışarıda alıyordu artık; avucunda kabak çekirdeğiyle komşuların evlerine girip çıkıyor, çekirdek çitleyerek gün boyu laflıyor; bir oturdu mu iki üç saati buluyordu muhabbet. Xu Sanguan ise o sırada evde, kan ter içinde pilav yapmakla, sebze kızartmakla meşgul oluyordu. Komşular sık sık başlarını kapıdan içeriye sokup eli ayağına dolanmış bir halde yemek yapmakla uğraşan Xu Sanguan'a bakıp gülüyorlardı.

"Xu Sanguan, yemek mi yapıyorsun?"

"Xu Sanguan, biraz yavaş ol, sebze doğramak odun kesmeye benzemez."

"Xu Sanguan, ne zaman bu kadar çalışkan oldun sen?"

Xu Sanguan ise "Başka çarem mi var, ipler karımın elinde artık. Şehvet bir an, acısı bir ömür sürer dememişler boşuna," diye yanıt veriyordu.

Xu Yulan ise şöyle diyordu başkalarına: "Şimdi anladım ki eskiden ne yapsam önce kocamı, sonra çocuklarımı düşünerek yaparmışım. Onların karnı doysun diye aç kalmaya bile razıydım; onlar rahat etsin diye her şeye katlanırdım. Ama akıllandım şimdi, ileride kendimi düşüneceğim artık, eğer ben kendimi düşünmezsem kimse düşünmüyor beni. Erkeklere güven olmaz, evde dünya güzeli bir karıları bile olsa yine de dışarıda olur gözleri. Çocuklara da güven olmaz."

Xu Sanguan sonradan ne kadar aptalca davrandığını anladı, Lin Fenfang ile yatması aptalcaydı ama bir de ona çorbalık

kemik ve kuru fasulye gibi şeyler alması daha da aptalcaydı. Masaya yığılmış o kadar şeyi görünce, ne kadar aptal olsa da elbette ki kuşkulanacaktı Lin Fenfang'ın kocası.

Xu Sanguan düşündükçe Lin Fenfang ile aralarında olanların o kadar da önemli olmadığına karar verdi, ne de olsa Xu Yulan ve He Xiaoyong gibi işi çocuk yapacak kadar ileri götürmemişlerdi. Yile'yi bugüne kadar yetiştirmiş ve ona hâlâ bakmak zorundaydı. Bunu düşününce kızmaya başladı Xu Sanguan. Karısını yanına çağırdı hemen.

"Bugünden sonra ev işlerine elimi bile sürmem."

Kendince nedenini de açıkladı: "Sen He Xiaoyong ile bir kere yattın, ben de Lin Fenfang ile bir kere yattım. İkinizin birlikteliğinden Yile oldu, Lin Fenfang ile benim birlikteliğimden bir çocuk oldu mu peki? Hayır, olmadı. İkimiz de hata yaptık ama seninki benimkinden daha büyük bir hata."

Bunu duyan Xu Yulan avazı çıktığı kadar bağırmaya başladı, iki eliyle Xu Sanguan'ın yüzünü itti.

"Sen gerçekten vahşi hayvandan bile beter bir adamsın. Senin o orospuyla olan ilişkini unutmuştum bile ben ama sen hatırlatıp duruyorsun. Daha önceki hayatımda bunu hak edecek ne yaptım da şimdi çıkıyor acısı?"

Xu Yulan bağıra çağıra kapının eşiğine gitmeye yeltenince kocası önüne geçip engelledi onu.

"Tamam, tamam, bir daha bu konuyu açmayacağım."

18. Bölüm

Xu Sanguan, Xu Yulan'a anlatmaya başladı:

"1958 yılındayız şimdi. Halk Komünü, Büyük Atılım, Çelik Eritme Kampanyası derken şimdi sırada ne var acaba? Dedemle dördüncü amcamın tarlalarına el koydular, bundan sonra kimsenin tarlası olmayacak galiba, tarlaların hepsi devlet malı artık, bir şeyler ekmek istiyorsan, devletten tarla kiralaman, hasadın bir kısmını da devlete vermen gerekiyor; devlet eskinin toprak ağalarının aynısı oldu çıktı, devlete toprak ağası diyemezsin elbette, halk komünü deniyor şimdi. Bizim ipek fabrikası da çelik eritiyor, fabrikaya sekiz tane çelik eritme fırını yapıldı, ben dâhil beş kişi sorumluyuz her birinden. İpek fabrikasında ipek böceği kozası dağıtan Xu Sanguan değilim ben artık, ipek fabrikasında çelik eriten Xu Sanguan'ım, Çelik Eriten Xu diye çağırıyorlar şimdi beni. Eritmek için neden bu kadar çok çeliğimiz olduğunu biliyor musun? Çünkü çelik tahıldır, devletin gıdasıdır; bu çelik dedikleri devletin pirinci, buğdayı; devletin eti, balığı. İşte bu yüzden tarlaya pirinç ekmeye benziyor çelik eritmek..."

Xu Sanguan anlatmaya devam etti:

"Bugün sokakta dolaşırken, kollarına kırmızı pazubent takmış, evlere girip çıkan bir sürü kişi gördüm. İnsanların tencerelerine, kâselerine, pirinçlerine, yağlarına, tuzlarına, soya soslarına, sirkelerine, artık neleri varsa hepsine el koydular. Düşündüm de, iki güne kalmaz bizim eve de uğrayıp neyimiz var neyimiz yok alıp götürürler. Dediklerine göre bugünden itibaren kimse kendi evinde yemek pişiremeyecekmiş, yemek yemek için büyük kantinlere gitmek gere-

kiyormuş. Şehirde kaç tane kantin varmış biliyor musun? Eve gelirken üç tane gördüm ben yol üstünde, biri bizim ipek fabrikasındaydı, diğeri de Tianning tapınağında. Budist rahiplerin manastırını kantine çevirmişler, rahiplerin hepsi beyaz şapka takıp beyaz önlük giyen aşçılara dönüşmüş. Ha bir de bizim evin önündeki tiyatro var ya, orayı da kantine dönüştürmüşler. Kantin tiyatronun mutfağının nerede olduğunu biliyor musun peki? Sahnenin üstünde, Shaoxing operasında* şarkı söyleyip dans eden o kadınlarla genç erkeklerin hepsi sebze yıkayıp pirinç ayıklıyor şimdi, duyduğuma göre baş erkek oyuncu levazım subayı olmuş, hep kötü karakterleri oynayan o palyaço da onun yaveri..."

Xu Sanguan anlatmaya devam etti:

"Geçen gün ipek fabrikasındaki kantine götürmüştüm seni yemek yemeye, dün de Tianning tapınağındaki kantine; bugün ise tiyatronun kantinine götüreceğim. Tianning tapınağındaki kantinin yemeklerinin eti az, yemek yapan rahipler eskiden etyemezlerdi ya, onun için az et koyuyorlar. Dün yeşil biberli kızarmış domuz eti yerken insanların 'yeşil biberli az domuz eti' diye dalga geçtiklerini duymadın mı yoksa? Üç kantini de denedik, çocuklarla sen en çok tiyatronun kantinini seviyorsunuz, bense ipek fabrikasındaki kantini seviyorum. Tiyatronunkinin yemeklerinin tadı fena değil ama porsiyonu az. Bizim ipek fabrikasının kantinindeyse sebze de bol, et de; üstelik istediğin kadar yiyebiliyorsun. Tianning tapınağının kantininde yemek yedikten sonra geğirmedim bile, tiyatronun kantininde de öyle, ama ipek fabrikasının kantininde yemek yedikten sonra öyle bir geğirdim ki ta gün aydınlanana kadar sürdü. Yarın belediyenin büyük kantinine götüreceğim seni yemeğe, şehirdeki en

* Çin'de Pekin operasından sonra en meşhur olan opera türü. Çin'de opera türleri bölge adlarına göre adlandırılır. -ç.n.

lezzetli yemekler orada yapılıyor. Demirci Fang'ın dediğine göre, oranın aşçıları Zafer Lokantası'ndan getirtilmiş, Zafer Lokantası'nın aşçılarının yaptığı yemekler şehrin en lezzetli yemekleri olsa gerek. Yaptıkları en iyi yemek ne peki biliyor musun? Kızarmış domuz ciğeri."

Xu Sanguan anlatmaya devam etti:

"Yarın belediyenin kantinine gitmeyelim, orada yemek yemek çok yoruyor insanı. Şehirdekilerin en azından dörtte biri oraya gidiyor, orada yemek yemek kavga etmekten bile yorucu; hem çocuklar neredeyse eziliyordu izdihamdan, atletim terden sırılsıklam oldu. Bir de yemek yerken gaz çıkaranlar var, insanda ağız tadı filan bırakmıyorlar. İpek fabrikasının kantinine gidelim yarın, tiyatronun kantinine gitmek istediğinizi biliyorum ama orayı çoktan kapattılar ve duyduğuma göre Tianning tapınağının kantini de iki gün boyunca kapalıymış; geriye bir tek ipek fabrikasının kantini kalıyor ama erken gitmeliyiz, geç gidersek yiyecek bir şey bulamayız."

Xu Sanguan anlatmaya devam etti:

"Şehirdeki bütün kantinleri kapattılar, güzel günler buraya kadarmış meğer! Bugünden sonra ne yediğimizle kimse ilgilenmeyecek artık. Yeniden kendi başımıza mı yemek yapacağız demek şimdi bu? Peki, ama ne pişireceğiz?"

Xu Yulan, Xu Sanguan'a karşılık verdi:

"Yatağın altında iki kap pirinç var. Tencerelerimizi, kâselerimizi, yağımızı, tuzumuzu, soya sosu ve sirkemizi almaya geldiklerinde o iki kap pirinci vermeye gönlüm el vermedi. Yıllardır boğazlarınızdan artırıp da biriktirmiştim ben o pirinçleri, onlara vermeye kıyamadım işte."

19. Bölüm

Xu Yulan, Xu Sanguan'la evlendiğinden bu yana on yıl geçti ve bu on yıl boyunca evi geçindirmek için her şeyin hesabını tuttu; yatağın altına koyduğu o iki kabı pirinç tası olarak kullanıyordu aslında. Mutfakta onlardan daha büyük bir kap daha vardı, Xu Yulan yemek yaparken önce mutfaktaki büyük kabın ahşap kapağını açar, sonra evdekilerin günlük tüketimine göre bir tencerenin içine pirinç koyar, ardından da tencereden bir avuç pirinç alıp yatağın altındaki kaplara koyardı.

"Bir avuç fazla pirinç yediğinde kimse fark etmez fazla yediğini, bir avuç az yerse onu da fark etmez," derdi Xu Sanguan'a.

Her gün iki avuç az pirinç veriyordu Xu Sanguan'a; Yile, Erle ve Sanle doğduktan sonra onların istihkakından da iki avuç pirinç kesmeye başlamıştı; kendisine gelince, en çok kendisinden kısıyordu pirinci. Artırdığı pirinçleri yatağın altındaki bir kaba koymaya başladı böylece, başta sadece bir kap vardı, o dolunca ikinci bir kap daha aldı, altı ay geçmeden o da dolunca bir kap daha almayı düşündü ama Xu Sanguan ona karşı çıktı:

"Pirinç ambarı açmıyoruz ya evde, bu kadar çok pirinci saklayıp ne yapacaksın? Yaza kadar bitiremezsek hepsini böcekler basar."

Xu Yulan kocasına hak verdi, yatağın altında sadece iki tane kap olmasının yeterli olacağını düşündü, aklına başka bir çözüm de gelmedi sonradan.

Uzun süre bekleyen pirinci böcekler bastı haliyle; böcekler pirincin içinde yiyip içtiler, pisleyip uyudular, pirinçleri

birer birer ufalayıp una çevirdiler. Böceklerin pisliği de una benziyordu, unun içine karışınca hangisinin un, hangisinin böcek pisliği olduğunu anlamak iyice güçleşti, böcek pisliği biraz sarıya kaçıyordu, o kadar. Yatağın altındaki iki kap dolunca mutfaktaki daha büyük kabın içine boşalttı onları Xu Yulan.

Sonra yatağın üzerine oturup o iki kapta kaç kilo pirinç olduğunu ve ne kadar para ettiğini hesapladı; hesapladığı parayı düzgünce katlayıp sandığının dibine koydu. Bu parayı harcamayacaktı.

"Bu parayı sizlerin boğazınızdan kısıp da azar azar arttırdım, hiç mi fark etmediniz?" dedi Xu Sanguan'a.

"Bu parayı öyle günlük ihtiyaçlar için harcayamayız, ancak önemli bir şey olduğunda harcayalım," diye ekledi sonra.

Bu fikre tamamıyla karşı çıkan Xu Sanguan "Pantolonu indirip de öyle yellenmeye benziyor senin dediğin, tamamen gereksiz," dedi.

"Böyle laf mı söylenir?" dedi Xu Yulan, "Hayatta kimin başına bir hastalık ya da felaket gelmemiş? Kimin başına bir iş gelmemiş? Başına bir talihsizlik geldiğinde hazırlıklı olmak, hazırlıksız yakalanmaktan iyidir. Akıllı olan kendine bir çıkış yolu bırakır her zaman. Bizim için işte böyle böyle para biriktirdim ben." Sık sık da "Kıtlığın gelmesi yakındır, hayatı boyunca birkaç kez zor zamanlardan geçmeden, kimse yaşamını tamamlayamaz, kaçamazsın bundan," diye eklerdi hep.

SANLE SEKİZ, ERLE ON, Yile ise on bir yaşındayken bütün şehri sel aldı; suyun en derin olduğu yerler bir metreyi geçiyor, en sığ olduğu yerlerdeyse diz boyunu buluyordu su seviyesi. O haziran ayında yedi sekiz gün içinde âdeta bir gölete dönüştü Xu Sanguan'ların evi; sel suları evin içine girip çıkıyordu gün boyu, gece uyurken dalga sesi bile duyuyorlardı.

Sel çekildikten sonra kıtlık gelmişti işte. Başlangıçta kıtlığın hemen burunlarının dibinde olduğunun farkına bile varmadı ikisi de; köylerdeki çeltik tarlalarında ekili olan pirincin büyük bölümünün çürüdüğünü duymuşlardı sadece; Xu Sanguan'ın aklına dedesinin ve dördüncü amcasının tarlaları gelmişti. İyi ki ölmüşler, yoksa ne yaparlardı diye geçirdi içinden. Diğer üç amcası sağdı hâlâ ama bu üç amca daha önce ona kötü davranmış oldukları için onlar adına endişelenmedi bile.

Şehirde yiyecek dilenen insanlar günden güne artınca kıtlığın gelmiş olduğunu ancak anlayabildi Xu Sanguan ve karısı. Her sabah evin kapısını açınca sokakta uyuyan dilencileri görüyorlardı, üstelik her gün gördükleri yüzler de aynı değildi. Ama gördükleri gerçek, bu yüzlerin günden güne zayıflıyor olmasıydı.

Şehirdeki pirinç ambarı bazen açık bazen de kapalıydı, kapandıktan sonra her açılışında pirinç fiyatı katlanarak artıyordu. Çok geçmeden, eskiden beş kilo pirinç alınan parayla sadece bir kilo patates alınır oldu. İpek böceği olmadığından ipek fabrikası kapandı; Xu Yulan'ın börek kızartmasına gerek kalmamıştı artık çünkü ne un ne de yağ vardı. Okullar kapandı, şehirdeki dükkânların çoğu kapandı, eskiden yirmiden fazla lokantanın olduğu şehirde geriye bir tek Zafer Lokantası kalmıştı.

"Bu kıtlık da çok zamansız geldi," dedi Xu Sanguan karısına, "eğer birkaç yıl erken gelseydi, durumumuz yine iyi olurdu; birkaç yıl sonra gelseydi yine atlatırdık. Ama aksi gibi şimdi geldi, tam da evin tamtakır olduğu zamanda."

"Düşün hele, önce evdeki tencere, kâse, pirinç, yağ, tuz, soya sosu ve sirkeden olduk, sonra da evdeki sobayı söküp götürdüler; o büyük kantinlerde hayatımız boyunca karnımızı doyurabileceğimizi düşünmüştüm, sadece bir yıllığınaymış meğer! Bir yıl sonunda kendi başımıza kaldık yine.

Yeni bir soba almak para ister, yeni kap kacak da öyle. Bir de yeniden pirinç, yağ, tuz, soya sosu ve sirke almak var. Senin yıllardır kuruş kuruş biriktirdiğin parayı öyle birdenbire harcamak da cabası."

"Paranın harcanması çok da önemli değil ama şöyle birkaç huzurlu yıl daha geçirseydik keşke, maddi durumumuzu biraz toparlardık sonra. Ama bu iki yıl huzur yüzü gördük mü hiç? Önce Yile'nin başına gelenler, Yile'nin benim oğlum olmaması; adamakıllı bir sopa yemiş gibi oldum, bundan hiç bahsetmeyeyim bile. Yile'nin yaptıkları başımıza daha büyük bir iş açtı asıl, demirci Fang'a otuz beş yuan para vermek zorunda kaldım. Bu iki yıl hiç de iyi geçmedi, devamında bir de kıtlık dayandı kapımıza."

"İyi ki yatağın altında iki kap pirinç var."

"Yatağın altındaki pirinci şimdi kullanamayız," dedi Xu Yulan. "Mutfaktaki büyük kapta biraz daha pirinç var. Bugünden başlayarak öğle yemeği yememeliyiz artık; hesap ettim ben, kıtlık en azından altı ay daha devam eder, önümüzdeki yılın baharına kadar yani; tarlalardaki ekinler büyüyünce de bu kıtlık biter. Evdeki pirinci yersek ancak bir ay yeter bize, sadece lapa olarak yersek dört aydan biraz fazla dayanır. Geriye kalan bir, bir buçuk aylık kıtlığı nasıl geçireceğiz peki? Bir buçuk ay yemeden içmeden dayanamaz insan, işte bu bir buçuk ayı da o baştaki dört buçuk ayın arasına sıkıştıracağız, daha az yiyeceğiz yani. Kışın henüz gelmemiş olmasını fırsat bilmeli, şehrin dışına çıkıp yabani sebze toplamalıyız. Mutfaktaki kabın pirinci bir haftayı bulmaz biter, kap boşalınca içine yabani sebzeleri koyarız, sebzelerin üzerine biraz tuz attık mı sebzeler de öyle çabuk bozulmaz; en azından dört beş ay idare eder bizi. Evde para da var biraz, yorganın altına sakladım, senin haberin yok bu paradan; yıllardır pazardan sebze alırken artırıp da kenara koyduğum para bu: On dokuz yuan altmış yedi fen. Bunun on üç yuan'ıyla mısır alırız,

elli kilo alabiliriz sanırım, kabuğunu soyup tanelerini ezerek mısır unu yaparız. On beş kilo un çıkar tahminimce, mısır ununu pirinç lapasıyla karıştırınca lapa da yoğunlaşır ve böylece karnımızı tok tutar."

Xu Sanguan oğullarını yanına çağırdı. "Bir aydır mısır unu lapasıyla besleniyoruz, yüzünüzün rengi soldu, giderek zayıflıyorsunuz, günden güne daha da bitkinleşiyorsunuz, konuşmayı bile bıraktınız; bugünlerde ağzınızdan çıkan tek şey açım, açım, açım; ama yine de hayattasınız ya, önemli olan da bu. Şimdi şehirdeki herkes aynı acıları paylaşıyor bizimle. Komşuların evlerine gidip bakın isterseniz ya da sınıf arkadaşlarınızın evlerine gidin, her gün mısır unu lapası yiyebildiğiniz için şanslısınız yine de. Bu zor günler devam edecek gibi görünüyor. Yabani sebze yemekten bıktığınızı söylüyorsunuz, bıksanız da yemek zorundasınız ama. Sade pilav ya da içinde mısır unu olmayan pirinç lapası yemek istediğinizi biliyorum, annenizle konuştum bu durumu. İstediğinizi yapacak ama şimdi değil, şimdilik yabani sebze ve mısır unu lapası yemeye devam. Mısır unu lapasının da giderek seyreldiğini söylüyorsunuz. Bu konuda haklısınız çünkü zor günler geçmedi daha. Önümüzde bizi bekleyen daha da uzun ve zor günler olacak, annenizle ben de çaresiz kaldık, tek derdimiz sizi korumak ve bu günleri atlatmanızı sağlamak; boşuna *Yeşil dağ orada durdukça yakacak için endişe etmene gerek yok** dememişler. Tek yapmamız gereken hayatta kalmak, bu zor günleri atlattıktan sonra önümüzde bizi bekleyen upuzun ve mutlu günler olacak. İşte bu yüzden mısır unu lapası yemeye devam etmek zorundasınız. Lapanın giderek seyreldiğini biliyorum, o kadar seyreldi ki çişinizi yapar yapmaz midenizde lapa mapa kalmıyor. Kim söylemişti bunu? Yile söylemiş olmalı, onun söylediğini

* Yaşamın olduğu yerde umut vardır anlamına gelen Çin atasözü. -ç.n.

biliyorum, seni küçük velet! Bütün gün açım, açım, açım diye şikâyet ediyorsunuz, daha küçüksünüz, bir günde yediğiniz lapa benimkinden az değil, bir de kalkmış açım diyorsunuz, neden acaba? Çünkü her gün koşup oynuyorsunuz, lapayı yer yemez dışarı oynamaya çıkıyorsunuz, eve çağırdığımda dinlemiyorsunuz bile. Sanle denen şu velet bugün sokakta avazı çıktığı kadar bağırıyordu, böyle bir zamanda kim bağırıp çağırır ki? Böyle zamanlarda alçak sesle konuşup enerjinizi saklamalısınız, karnınız gurul gurul guruldarken, tok bile değilken, bağırıp çağırıyor, koşturup duruyorsunuz; böyle yaparsanız anasını sattığımın lapası kalır mı midenizde ha? Daha yer yemez sindiriyorsunuz. Bugünden sonra Erle, Sanle ve bir de sen Yile, lapayı yedikten sonra yatağa uzanacaksınız hepiniz, hareket etmek yok; hareket ettiniz mi acıkıyorsunuz, hepiniz sessizce uzanacaksınız yatakta, annenizle ben de uzanacağız. Daha fazla konuşamayacağım, öyle acıktım ki konuşacak halim bile yok, daha az önce yediğim lapadan eser kalmadı midemde."

Xu Sanguan'ın bütün aile fertleri o günden itibaren biri sabah, diğeri akşam olmak üzere, günde iki öğün mısır unu lapası yemeye başladı. Diğer zamanlarda ailecek yatakta uzanıyorlardı, ne konuşuyor ne de hareket ediyorlardı. Ne zaman konuşacak ya da hareket edecek olsalar karınları gurul gurul gurulduyor, hemen açlık hissediyorlardı. Yatağın üzerinde öyle sessizce uzanırken uyuyakalıyorlardı. Böylece sabahtan akşama ve akşamdan sabaha kadar uyumaya başladılar, o yılın 7 Aralık gününe kadar tüm günlerini uyuyarak geçirdiler.

Xu Yulan, o gün mısır unu lapası pişirirken bir kâse fazla pişirdi, üstelik lapa diğer günlere nazaran daha yoğundu. Xu Sanguan'ı ve çocukları yataktan kaldırırken gülerek seslendi onlara:

"Bugün lezzetli bir şey yiyeceğiz."

Xu Sanguan ve çocuklar masada otururken kafalarını kaldırıp Xu Yulan'ın ne getirdiğini görmeye çalıştılar. Xu Yulan'ın sofraya getirdiği şey her gün yedikleri mısır unu lapasından başka bir şey değildi elbette. Hayal kırıklığını ilk gösteren Yile oldu: "Yine mi mısır unu lapası!" Erle ve Sanle onunla aynı hayal kırıklığını paylaşıyordu:

"Yine mi mısır unu lapası!"

"İyice dikkatli bakın," dedi Xu Sanguan, "bu mısır unu lapası dün, önceki gün ve ondan önceki günlerde olduğundan daha yoğun."

"Daha ilk yudumda farkı anlayacaksınız," dedi Xu Yulan.

Lapadan birer yudum alan üç oğlanın gözleri yuvalarında dönmeye başladı, lapanın tadında bir değişiklik vardı ama ne olduğunu bir türlü çıkaramıyorlardı, Xu Sanguan da bir yudum aldı lapadan.

"Lapaya ne koyduğumu biliyor musunuz?" diye sordu Xu Yulan.

Oğlanların üçü birden başlarını iki yana salladı, sonra kâselerini ellerine alıp höpürdete höpürtede içmeye başladılar lapayı.

"Gerçekten de gün geçtikçe aptallaşıyorsunuz," dedi Xu Yulan, "tatlı bir şey gelmedi mi ağzınıza?"

O sırada lapanın içinde ne olduğunu anlayan Yile bağırıverdi birden:

"Şeker, lapanın içine şeker koymuşsun."

Erle ve Sanle, Yile'nin dediğini duyduktan sonra başlarını heyecanla salladılar; ağızlarını kâselerinden ayırmadan bir yandan lapayı içiyor, bir yandan da kıkırdıyorlardı. Xu Sanguan da kıkır kıkır gülmeye başladı, lapayı çocuklar gibi höpürdeterek içiyordu o da.

Xu Yulan, "Bugün Bahar Bayramı'ndan* kalan şekeri çıkardım," dedi kocasına. "Lapa hem daha yoğun hem de

* Çin yeni yılı. -ç.n.

yapışkan oldu, üstelik bir kâse fazla pişirdim. Peki neden biliyor musun? Bugün senin doğum gününün de ondan."

Xu Sanguan ilk kâsesini bitirmişti bile, eliyle başına vurup haykırdı:

"Annem bugün doğurmuş beni."

Sonra Xu Yulan'a dönüp "Demek lapaya bu yüzden şeker koydun," dedi, " hem bu lapa diğerlerinden daha yoğun olmuş hem de benim için fazladan bir kâse pişirmişsin, doğum günümün şerefine bugün bir kâse fazla içeceğim demek."

Xu Sanguan tam kâsesine uzanacaktı ki geç kaldığını fark etti birden. Yile, Erle ve Sanle ellerindeki boş kâseleri onun önünden Xu Yulan'a doğru uzatmışlardı bile, Xu Sanguan elini boş ver anlamında salladı.

"Ver de çocuklar içsin."

"Onlara veremem," dedi Xu Yulan, "bunu senin için özel olarak pişirmiştim."

"Kim içse aynı şey olacak," dedi Xu Sanguan. "Boka dönüşecek sonuçta, bırak da çocuklar fazla sıçsın biraz. Hadi onlara ver."

Xu Sanguan oğlanların kâseleri yeniden ağızlarına götürüp içine şeker konmuş olan lapayı höpürdete höpürdete içişlerini seyretti bir süre. Sonra da "Lapayı içtikten sonra hepiniz önümde diz çöküp secde edeceksiniz bana, doğum günümü kutlamak için," dedi. Gerçi böyle dedi diye kendisini biraz kötü hissetti.

Bu zor günler ne zaman bitecek acaba? Bizim veletler şekerin tadını bile unutacak kadar zor günler gördüler. Şekeri yerken ağızlarındakinin şeker olduğunu bile anlayamadılar diye geçirdi aklından Xu Sanguan.

Üç oğlan lapayı bitirdikten sonra kâselerin dibini yaladılar, dilleri kâselerin dibini yumruk gibi dövüyordu. Kâsesinin dibi tertemiz olunca, Yile kâseyi masanın üzerine bıraktı ve

Xu Sanguan'a "Baba, şimdi sana secde edebilir miyim?" diye sordu.

"Hepiniz lapanızı bitirdiniz mi?" diye sordu Xu Sanguan çocuklara tek tek. "Lapalarınızı bitirdiyseniz bana secde edebilirsiniz."

"Sırayla mı secde edelim yoksa hep birlikte mi?" diye sordu Yile.

"Sırayla," dedi Xu Sanguan, "büyükten küçüğe. Yile, önce sen gel."

"Kaç kere secde edeyim?"

"Üç kere," dedi Xu Sanguan.

Yile üç kere secde ettikten sonra Erle ve Sanle de üçer kez secde ettiler Xu Sanguan'a. Çocukların secde ederken başlarını yere değdirmediklerini gören Xu Sanguan, "Başkalarının oğulları babalarına secde ederken başlarını ses çıkarana dek yere vururlar, siz veletlerse yere değdirmediniz bile başınızı," dedi.

Bunun üzerine Yile "Az önceki sayılmaz, yeniden secde edeceğiz sana," dedi.

Bunu der demez diz çöküp başını üç kez yere vurdu; Erle ve Sanle de ondan gördüklerinin aynısını yaptılar. Onların başlarını yere vururken çıkardığı sesi duyan Xu Sanguan kıkır kıkır güldükten sonra, "İşte şimdi oldu, hem gözlerimle gördüm hem de kulaklarımla duydum bana secde ettiğinizi. Tamamdır, doğum günü hediyemi aldım şimdi," dedi.

"Baba, bir de üçümüz beraber secde edelim sana," dedi Erle.

Xu Sanguan başını iki yana sallayıp "Yeter, gerek yok," dedi.

Üç oğlan sıraya girip diz çöktü, aynı anda yeri gümbürdeten bir sesle secde ettiler. Xu Sanguan yerinden telaşla fırlayıp yanlarına gitti, onları teker teker yerden kaldırdı ve "Tamam, secde etmeyin artık. Buranıza baş derler, kış değil;

öyle nedensiz vurup durmayın, başlarınızı çarpıp aptal olursanız olan yine bana olur," dedi.

Xu Sanguan sonra tekrar masaya dönüp oturdu, çocuklarını yanına çağırıp önünde sıraya soktuktan sonra konuşmaya devam etti:

"Başkalarının oğulları babalarına o kadar çok hediye alır ki hediyeler küçük bir dağ gibi yığılır önüne: Yüz tane şeftali, yiyecek, içecek, giyecek, alet edavat, ne ararsan olur. Bir de sizin bana verdiğinize bakın: Hiç, sadece baş gürültüsü."

Çocukların birbirlerine baktıklarını görünce sözünü tamamladı:

"Birbirinize bakıp durmayın öyle, fakirlikten kemik torbasına döndünüz üçünüz de, bana ne hediye alabilirdiniz ki? Başlarınızı yere vururken çıkardığınız ses yeter bana."

O akşam ailecek yatakta uzanırlarken Xu Sanguan çocuklarına döndü ve aklından geçenleri söyledi:

"Aklınızdan en çok geçen şeyin ne olduğunu biliyorum: Yemek yemek, pilav yemek istiyorsunuz, yağda kızarmış şeyler yemek istiyorsunuz; et, balık falan yemek istiyorsunuz. Bugün benim doğum günüm ya, şans sizin yüzünüze de güldü bugün, şeker bile yediniz ama hâlâ aç olduğunuzu biliyorum, ne yemek istiyorsunuz bakayım? Doğum günüm şerefine sizin için özel bir şey yapacağım, her birinize ağzımla yemek pişireceğim, sizler de kulaklarınızla yiyeceksiniz. Sakın ağzınızı kullanmayın ama, ağzınızla bir bok yiyemezsiniz; kulaklarınızı iyi açın şimdi, yemek pişirmeye başlıyorum. Ne yemek istediğinize kendiniz karar verin. Sırayla yiyeceksiniz. Pekâlâ, Sanle ile başlıyorum. Sanle, ne yemek istiyorsun?"

"Lapa yemek istemiyorum artık, pilav yemek istiyorum," dedi Sanle alçak sesle.

"Pilav zaten var," dedi Xu Sanguan, "hem de sınırsız, ne kadar yemek istiyorsan o kadar yersin. Asıl ne yemeği yemek istediğini soruyorum ben sana."

"Et yemek istiyorum," dedi Sanle.

"Sanle et yemek istiyormuş," dedi Xu Sanguan, "o zaman Sanle'ye domuz yahnisi pişireceğim. Elimizde hem yağlı hem de yağsız domuz eti var, domuz yahnisi yaparken en iyisi ikisinden de koymaktır, etin derisinden de koyarsan daha iyi olur. Tamam, önce eti doğramakla başlıyorum, şöyle parmak kalınlığında, avucunun yarısı uzunluğunda üç parça et kesiyorum şimdi..."

"Baba, dört parça kessene," dedi Sanle.

"Sanle'ye dört parça et kesiyorum."

"Baba, beş parça olsun," dedi Sanle.

"Sen en fazla dört parça et yiyebilirsin," dedi Xu Sanguan. "Boyuna bak da konuş, beş parça yersen tıkanıp ölürsün sonra. Bak şimdi, dört parça eti kaynar suyun içine atıyorum, biraz pişsin yeter, fazla kaynatmamak gerek. Piştikten sonra soğuyup kuruması için sudan çıkarıyorum, kuruduktan sonra kızgın yağın içine atıyorum. Şimdi biraz soya sosu ekliyorum; bir tutam baharat, birkaç damla sarı pirinç likörü, sonra da biraz su ekliyorum üzerine. Kısık ateşte kapağı kapalı olarak yavaşça pişiriyorum, iki saat pişiriyorum, suyunu çektikten sonra domuz yahnin hazır."

Xu Sanguan bir yutkunma sesi duydu.

"Şimdi kapağı kaldırıyorum, odanın içi etin o mis gibi kokusuyla doldu bak, yemek çubuklarını al hemen, arasına bir parça et sıkıştır, ağzına atıp çiğnemeye başla."

Xu Sanguan yutkunma sesinin giderek yükseldiğini duyuyordu.

"Sanle'nin mi ağzı sulandı? Yutkunma sesi öyle yüksek ki Yile ve Erle'nin de ağzı sulanıyor sanki. Xu Yulan senin de ağzın sulanmış bak. İyi dinleyin şimdi, bu yemeği özel olarak Sanle için pişirdim, sadece Sanle'nin ağzının sulanmasına izin var. Ağzınızın her sulanışında Sanle'nin domuz yahnisini çalıyorsunuz demektir. Sıra sizin yemeklerinize de

gelecek, bırakın da Sanle şöyle gönlünce yiyebilsin önce, birazdan size de yemek pişireceğim. Sanle, kulaklarını iyice aç şimdi. Eti yemek çubuklarının arasına sıkıştırıp ağzına attın ya, çiğnemeye başladın... Tadına gelince, yağlı domuz eti yağlı olmasına yağlı ama o kadar da yağlı değil, yağsız et tam kıvamında ve sulu. Eti kısık ateşte neden o kadar uzun süre pişirdiğimi biliyor musun? Tadın etin tamamına yayılması için. Sanle, acele etme, afiyetle ye. Sırada Erle var, sen ne yemek istiyorsun Erle?"

"Ben de domuz yahnisi istiyorum, beş parça et olsun," dedi Erle.

"Tamam, şimdi Erle'ye beş parça et kesiyorum, hem yağlısından hem de yağsızından; kaynar suyun içine atıyorum, sudan çıkarıp kurumaya bırakıyorum, şimdi de kızgın yağın içine atıyorum."

"Baba, Yile ve Sanle'nin ağzı sulanıyor," diye araya girdi Erle.

"Yile!" diye kızdı Xu Sanguan, "Senin sıran gelmedi daha."

Sonra devam etti konuşmasına: "Erle'nin beş parça etini kızgın yağın içine atıyorum, üzerine soya soyu ekliyorum ama birazcık, bir tutam kadar."

"Baba, Sanle'nin ağzı hâlâ sulanıyor," diye yine araya girdi Erle.

"Sanle'nin ağzı sulanacak tabii," dedi Xu Sanguan, "çünkü kendi yemeğini yiyor, seninkini değil, senin et pişmedi daha."

Xu Sanguan, Erle'nin domuz yahnisini pişirdikten sonra bu kez de Yile'ye sordu:

"Yile, sen ne yemek istiyorsun?"

"Domuz yahnisi," dedi Yile.

Bu durumdan hoşlanmayan olan Xu Sanguan çocuklara çıkıştı:

"Madem üçünüz de domuz yahnisi yemek istiyordunuz, neden daha önce söylemediniz ki? Erkenden söyleseydiniz

üçünüze birden aynı anda pişirirdim. Yile'ye beş parça et kesiyorum."

"Ben altı parça et istiyorum," dedi Yile.

"Yile'ye altı parça et kesiyorum, yağlısından ve yağsızından..."

"Ben yağsızından istemiyorum," dedi Yile, "hepsi yağlı olsun."

"İkisinden birden koyarsan daha iyi olur," dedi Xu Sanguan.

"Ben yağlısından yemek istiyorum," diye diretti Yile. "Benim yahnimin içinde bir gram bile yağsız et olmasın."

O sırada Erle ve Sanle de girdi araya: "Biz de yağlı et istiyoruz."

Xu Sanguan, Yile için tamamı yağlı domuz etinden oluşan yahniyi pişirdikten sonra Xu Yulan için de kısık ateşte sazan pişirdi. Balığın karnını yarıp içine birkaç dilim jambon, birkaç dilim taze zencefil, birkaç dilim de mantar koydu; balığın pullarını tuzla ovdu, üzerine biraz sarı pirinç likörü döktü, doğranmış taze soğan serpti biraz, bir saat kadar pişmeye bıraktı, balığı voktan çıkardığında odanın içi mis gibi koktu.

Çok canlı bir biçimde betimlediği sazan, odanın içinde bir salya dalgası yaratınca yine çıkıştı çocuklara Xu Sanguan:

"Bu balığı size değil annenize pişirdim. Neden yutkunup duruyorsunuz öyle? Bir sürü et yemediniz mi az önce, hadi uyuyun artık."

En sonunda kendisine de yemek pişirdi Xu Sanguan, kendisine yaptığı yemek kızarmış domuz ciğeriydi.

"Önce domuz ciğerini çok küçük parçalar halinde doğruyorum, sonra ciğerleri bir kâsenin içine atıyor ve azıcık tuz serpiyorum, biraz da mısır nişastası çünkü mısır nişastası domuz ciğerini gevrekleştirir. Yarım bardak sarı pirinç likörü ekliyorum, likör ciğere aroma verir. Sonra iyice kıyılmış taze

soğan serpiyorum, vokun içindeki yağ kızmaya başlayınca ciğerleri içine atıyorum. Ciğerin eşit pişmesi için karıştırıyorum, bir iki üç..."

"Dört... Beş... Altı..."

Yile, Erle ve Sanle onun kaldığı yerden saymaya devam ediyordu, her biri diğerinin kaldığı yerden, ama Xu Sanguan hemen susturdu onları:

"Hayır, sadece üç kez karıştırılacak, dörde kalırsa fazla pişer ciğer, beşincide sertleşmeye başlar, altıncıda öyle sertleşir ki dişin bile geçmez. Üç kez karıştırdıktan sonra ciğerleri voktan çıkarman lazım. Ama yemek için acele etmiyorum, önce kendime iki bardak sarı pirinç likörü dolduracağım, likörden bir yudum alıyorum, boğazımdan mideme doğru ılık ılık akıyor, sıcak bir havluyla yüzünü silmeye benziyor bu, likör bağırsaklarımı bir güzel temizliyor, sonra yemek çubuklarını elime alıyorum, arasına bir ciğer parçası sıkıştırıp ağzıma atıyorum, çiğnemeye başladım... İşte hayat bu, ölümsüzler gibi yaşıyorum."

Odadaki yutkunma sesleri yine yükselince, "Bu kızarmış domuz ciğeri benim yemeğim. Yile, Erle, Sanle ve sen Xu Yulan, ağzınızın suyunu akıtarak yemeğimden çalıyorsunuz benim," dedi Xu Sanguan. Ardından da kahkahalarla gülmeye başladı.

"Bugün benim doğum günüm, hepiniz afiyetle yiyebilirsiniz benim kızarmış domuz ciğerlerinden."

20. Bölüm

Doğum gününün ertesi günü Xu Sanguan parmak hesabıyla ailesinin kaç gündür mısır unu lapası yediğini hesapladı: Elli yedi gün olmuştu. Kendi kendine şöyle dedi: "Kan satmalıyım, böylece güzel bir yemek yiyebilirler."

Sonunda hastaneye gitti ve kendisini bir anda kan alım şefi Li'nin karşında buldu. *Şehirdeki herkesin yüzü kireç beyazına dönmüşken bir tek kan alım şefi Li'nin yüzü kanlı canlı hâlâ; şehirdeki herkesin yüzü incelmişken bir tek şef Li'nin yüzü eskisi gibi etli butlu; şehirdeki herkesin yüzünden acı okunurken bir tek Li'nin yüzü gülüyor.* Şefi görünce işte bunlar geçiyordu Xu Sanguan'ın zihninden.

Kan alım şefi Li sırıtarak "Seni tanıyorum, daha önce kan satmaya gelmiştin, eskiden ziyarete gelirken elin kolun dolu olurdu, nasıl oldu da eli boş geldin bu sefer?" dedi.

"Evde beş boğaz elli yedi gündür mısır unu lapasından başka bir şey yemedik," dedi Xu Sanguan. "Şimdi vücudumdaki kandan başka bir şey yok üzerimde, iki elim boş gelmemin nedeni kanımdan iki kâse satabilmek için sana yalvarmak. Olur da para kazanırsam evdekilere bir öğün güzel bir yemek yedirmek istiyorum. Bana yardım edersen, borcumu öderim sonra sana."

"Nasıl ödeyeceksin?" diye sordu kan alım şefi Li.

"Şimdi elimde bir şey yok," dedi Xu Sanguan, "ama eskiden sana yumurta, et, toz şeker filan hediye etmişliğim var. Toz şekeri almak istememiştin ya hani, sadece istememekle kalmamış bir de sövmüştün bana. Komünist Parti üyesi olduğunu, halkın ne iğnesini ne de ipliğini kabul edemeyeceğini

söylemiştin. Artık hediye kabul ettiğinden haberim yoktu, hazırlıksız geldim o yüzden, sana borcumu nasıl ödeyeceğimi de bilmiyorum."

"Artık ben de çaresiz kaldım," dedi kan alım şefi, "bu kıtlık günlerinde yiyecek ya da içecek bir şeyler kabul etmezsem şehrin meşhur kan alım şefi Li açlıktan ölür. İşler biraz düzelince halkın ne iğnesini ne de ipliğini, hiçbir şeyini kabul etmemeye başlarım yine. Beni Komünist Partisi üyesi olarak görme şimdi, bir hayırsever olduğumu varsay. Bir damla iyiliğin karşılığını selle geri ödemelisin derler ama senden sel filan istediğim yok, bir damla bile yeter. Kan satarak kazandığın paradan birkaç yuan da bana ver, bozuklukları versen yeter, tam para sana kalsın."

Xu Sanguan kan sattıktan sonra beş yuan verdi şefe, kalan otuz yuan'ı da eve götürdü. Parayı Xu Yulan'ın eline sayarken bunu kan satarak kazandığını, beş yuan da şef Li'ye nezaketen verdiğini söyledi. Ardından da elli yedi gündür mısır unu lapası yediklerini, sonsuza kadar her gün mısır unu lapası yiyemeyeceklerini, birkaç gün arayla değişik bir şeyler yemeleri gerektiğini; para bitince yine kan satmaya gideceğini, vücudundaki kanın kuyu suyu gibi olduğunu, her gün su çekse de çekmese de suyun aynı kalacağını söyledi.

"Akşama mısır unu lapası yemeyelim, Zafer Lokantası'na gidip güzel bir şeyler yeriz. Hiç halim kalmadı, konuşurken sesim bile çıkmıyor, fark ettin mi? Bugün kan sattıktan sonra ne iki kâse sarı pirinç likörü içtim ne de bir tabak kızarmış domuz ciğeri yedim, halsizliğim ondan olsa gerek. Paraya kıyamadığımdan değil, lokantaya gitmesine gittim de yiyecek bir şey yoktu. Sade suya tirit erişte vardı sadece. Kıtlık lokantayı da vurmuş; eskiden et suyuyla yaparlardı erişteyi, şimdi bildiğin bir kâse kaynar suyun içine biraz soya sosu damlatıyorlar o kadar. Kıyılmış taze soğan bile koymuyorlar, bildiğin su yani. Hem de bir yuan yedi fen istiyorlar kâsesine,

eskiden dokuz fendi. Gerçekten hiç halim yok şimdi, kan sattıktan sonra kızarmış domuz ciğeri de yiyemedim, midem bomboş. Aç karnına yatsan da uyku doyurur seni derler ya, ben de yatmaya gidiyorum şimdi."

Xu Sanguan konuşmaya devam ederken yatağa uzandı, gözleri kapalı bir halde gerinirken hâlâ konuşuyordu:

"Gözümün önünde karartılar belirdi şimdi, kalbimde atacak hal bile yok; midem bulanıyor, kusacak gibi oluyorum; en iyisi biraz uzanayım şöyle, üç beş saat uyursam sorun yok ama yedi sekiz saat uyur da uyanmazsam birkaç kişi çağır da hastaneye yetiştirsinler beni."

Xu Sanguan uyuduktan sonra karısı elindeki otuz yuan ile kapının eşiğine oturup bomboş sokağı izlemeye koyuldu, rüzgârın kaldırdığı toz bulutunu ve gri duvarları seyrederken kendi kendine konuşmaya başladı:

"Yile, demirci Fang'ın oğlunun başını yardığında gitmişti kan satmaya ilk. Sonra şu şişko Lin bacağını kırdığında bir kez daha gitti, böyle şişman bir orospu için bile kanına kıydı; ter değil ki kan bu sonuçta; bugün de elli yedi gündür mısır unu lapasından başka bir şey yemediğimiz için gitti kanını satmaya. İleride yine gideceğini söylüyor, yoksa bu zor günleri atlatamayacağız. Bu zor günler ne zaman bitecek acaba?"

Xu Yulan kendi kendine işte böyle konuşurken ağlamaya başladı birden, parayı katlayıp cebine koyduktan sonra gözyaşlarını silmeye koyuldu, önce avucunun içiyle yanaklarındaki damlaları sildi, ardından da parmak uçlarıyla göz kenarlarındakileri.

21. Bölüm

O akşam Xu Sanguan ve ailesi güzel bir akşam yemeği yemek için Zafer Lokantası'na gidecekti. "Bugün Bahar Bayramı'ndaymışız gibi davranacağız," dedi Xu Sanguan.

İşte bu yüzden, Xu Yulan'dan ince yünden örülmüş kazağını, haki pantolununu ve astarı açık mavi, dışı koyu mavi çiçeklerle kaplı kapitone ceketini giymesini istedi. Xu Yulan da onun istediği gibi giyindi. Xu Sanguan boynuna ipek eşarbını bağlamasını da istedi ondan; o da hemen sandıktan çıkardı eşarbını; Xu Sanguan yüzünü bir güzel yıkamasını istedi ondan; karısı yüzünü yıkadıktan sonra bir de yüz kremini sürmesini istedi kocası. Xu Yulan da yüz kremini sürdü hemen. Ama Xu Sanguan ondan sokağın köşesine gidip Wang Erhu'nun dükkânından biraz patates almasını isteyince olduğu yerde kalakaldı Xu Yulan. Kocasına, "Aklından ne geçtiğini biliyorum, Yile'yi lokantaya götürmek istemiyorsun. Yile senin oğlun değil diye kan satarak kazandığın parayı onun için harcamaya gönlün el vermiyor. Tamam, Yile, senin oğlun değil, onu lokantaya götürmek istemeyebilirsin de, buna bir şey diyemem; kimse parasını bir yabancı için harcamak istemez ama o şişko Lin karısı senin karın olmamasına, sana oğul doğurmamasına, çamaşırlarını yıkamamasına, sana yemek yapmamasına rağmen kanını satarak kazandığın parayı onun için harcamıştın," diye çıkıştı.

Xu Yulan, Yile'nin sadece patates yemesine karşı çıkınca, başka çaresi kalmayan Xu Sanguan, Yile ile kendisi konuşmak zorunda kaldı. Çocuğu yanına çağırdı, ceketini çıkarıp kolundaki iğne deliğini gösterdi.

"Bunun ne olduğunu biliyor musun?"

"Oradan kan almışlar," dedi Yile.

Xu Sanguan başını sallayıp "Bildin," dedi, "bu deliği iğne açtı, bugün kan satmaya gittim. Neden kan satmaya gittim peki? Sizlere bir öğün güzel bir yemek yedirebilmek için. Ben, annen, Erle ve Sanle lokantaya gidip erişte yiyeceğiz. Sana gelince, şu beş fen'i al, Wang Erhu'nun dükkânından patates alırsın kendine."

Xu Sanguan'ın elindeki beş feni alan Yile, "Baba, az önce annemle konuştuklarınızı duydum. Bana beş fen'lik tatlı patates yedirirken bir yuan yedi fen'lik erişte yiyeceksiniz her biriniz. Baba, senin oğlun olmadığımı biliyorum, Erle ve Sanle senin gerçek oğulların, bu yüzden de benden daha iyi yemek yiyecekler. Baba, bir kere olsun beni öz oğlun olarak kabul etsen de ben de sizinle birlikte erişte yesem nasıl olur?"

Xu Sanguan başını iki yana salladı. "Yile, normalde sana kötü davranmam, Erle ile Sanle ne yiyorsa sen de aynısından yiyorsun. Bugün harcayacağım parayı kanımı satarak kazandım ben. Kolay kazanılmadı bu para, hayatımı ortaya koydum. Kanımı satarak kazandığım parayla sana erişte alırsam o piç kurusu He Xiaoyong'a da bir iyilik yapmış olurum sonra."

Yile, Xu Sanguan'ın dediklerini anlamış gibi başını salladı, beş fen'i alıp kapının ağzına doğru yürüdü, eşikten atladıktan sonra dönüp babasına sordu:

"Baba, eğer ben de senin öz oğlun olsaydım, beni de erişte yemeye götürürdün, değil mi?"

Xu Sanguan parmağıyla onu işaret edip "Eğer benim öz oğlum olsaydın, en çok seni severdim," dedi.

Xu Sanguan'ın bu sözüne çok sevinen Yile sırıta sırıta Wang Erhu'nun dükkânının yolunu tuttu.

Wang Erhu, bir mangalın başında, közde patates pişiriyordu, pişmiş olan birkaç patates bambu bir tepsinin içine

soğuması için bırakılmıştı. Wang Erhu, karısı ve dört çocuğu mangalın etrafında toplanmış pirinç lapası yiyorlardı. Yile yanlarına vardığında altı ağzın hep birden höpürdete höpürtede lapayı içtiklerini duydu. Beş fen'i Wang Erhu'ya uzatıp tepsideki en büyük tatlı patatesi işaret etti.

"Bunu versene bana."

Wang Erhu parayı aldıktan sonra ona küçük bir patates verince Yile itiraz etti:

"Bunu yersem doymam ki!"

Wang Erhu o küçük patatesi Yile'nin eline tutuşturdu ve "En büyüğünü büyükler yer, en küçükleriyse senin gibi küçükler içindir," dedi.

Yile elindeki küçük patatese bakıp durdu.

"Bu patates elimden bile küçük, bunu yersem doymam ki!"

"Daha yemeden doyup doymayacağını nereden biliyorsun?" dedi Wang Erhu.

Wang Erhu'ya hak veren Yile başını sallayıp elinde patatesle evin yolunu tuttu. Eve vardığında diğerleri çoktan ayrılmıştı bile. Tek başına masaya oturup hâlâ sıcak olan patatesi masanın üzerine koydu, sonra dikkatle kabuğunu soymaya başladı, kabuğu soyduktan sonra patatesin içinin güneş gibi turuncu olduğunu gördü. Patatesten gelen o sıcak ve mis gibi kokuyu kokladı, daha kokusunda bile yoğun bir tatlılık vardı. Bir ısırık alınca o hoş koku ağzına doluverdi birden.

Dört ısırıkta patatesi bitiriverdi Yile. Masada öylece oturup ağzında kalan son patates kırıntılarının da tadını çıkarabilmek için dilini ağzının içinde bir güzel çevirmeye başladı, ta ki ağzının içinde tükürükten başka bir şey kalmayana dek. Patatesi yiyip bitirmişti ama hâlâ açtı, az önce soymuş olduğu patates kabuklarına baktı sonra; bir parça alıp ağzına attı hemen, kavrulmuş kabuğun içindeki o tatlı tadı alabiliyordu, sonunda kabukların hepsini midesine indirdi.

Kabukları yedikten sonra bile hâlâ açlık hissediyordu, demek ki doymamıştı daha; masadan kalkıp dışarı çıktı, Wang Erhu'nun dükkânına gitti yine. O sırada pirinç lapalarını çoktan bitirmişti Wang ailesi, altı boğaz dillerini çıkarmış, kâselerin diplerini yalıyorlardı. Yile gözlerini kocaman açıp Wang Erhu'ya seslendi:

"Doymadım işte, bana bir patates daha versene."

"Doymadığını nereden biliyorsun?" diye sordu Wang Erhu.

"Patatesi yedim ama hâlâ açım," dedi Yile.

"Patates tatlı mıydı?" diye sordu Wang Erhu.

Başını sallayıp "Tatlıydı," dedi Yile.

"Çok mu tatlıydı yoksa sıradan mıydı?"

"Çok tatlıydı."

"Doğru," dedi Wang Erhu, "bir şey iyiyse, onu yedikten sonra herkes bir tane daha ister."

Wang Erhu'ya hak veren Yile başıyla onayladı onu.

"Hadi evine dön, çoktan doymuşsun sen," dedi Wang Erhu.

Yile eve dönüp yeniden masaya oturdu, boş masayı görünce karnı acıktı yine. O sırada ailesini düşünmeye başladı, dördünün lokantada oturduğunu, her birinin koca bir kâse erişte yiyişini, kâseden çıkan sıcak dumanları hayal etti. Peki ama kendi ne yemişti? El kadar bile olmayan bir patates sadece. Ağlamaya başladı birden, önce hiç ses çıkarmadan gözyaşı döktü, sonra masaya kapaklanıp hıçkıra hıçkıra ağladı.

Bir süre ağladıktan sonra ailesinin lokantada üzerinde dumanı tüten erişteleri yediğini düşündü yine; işte o an kesti ağlamayı, lokantaya gidip onları bulması gerektiğine karar verdi, kendi de yemeliydi o üzerinde dumanı tüten erişteden. Böylece dışarı çıktı hemen.

O sırada hava çoktan kararmıştı, sokak lambaları elektrik yetersizliğinden mum kadar zayıf aydınlatıyordu ortalığı.

Sokakta soluksuz bir halde hızla yürürken "Hızlı yürü, hızlı yürü, hızlı yürü," diyordu kendine. Koşmaya cesaret edemedi, Xu Sanguan ve Xu Yulan'ın "Yemek yedikten sonra koşarsan karnın koşmaktan acıkır hemen," dediklerini duymuştu çünkü. İşte bu nedenle bir yandan da "Sakın koşma, sakın koşma, sakın koşma," diyordu kendi kendine. Başını eğip ayaklarına bakarak Birinci Batı Caddesi boyunca ilerledi, batıdaki dört yol ağzında Kurtuluş adında bir lokanta vardı. Lokantanın ışıkları akşamları dört yol ağzını şehrin en aydınlık yeri yapıyordu.

Ayaklarına bakıp yürüme temposunu koruyarak karşıya geçti, çıkmaz bir sokağa girene kadar yanlış yöne gittiğinin farkına bile varmadı. Yürümeyi bıraktı, bir süre etrafına bakındı, Kurtuluş Lokantası'nı geçtiğinin farkına vardı sonra, geriye doğru yürümeye koyuldu. Yürürken artık ayaklarına bakmıyordu; bir yandan yürüyor bir yandan da etrafı kolaçan ediyordu, bu şekilde dört yol ağzına geri gelmişti. Kurtuluş Lokantası'nın kapısının ve pencerelerinin kapalı olduğunu, içeride de hiç ışık yanmadığını görünce lokantanın çoktan kapanmış olduğunu düşündü, ailesi de erişteleri çoktan yemiş olmalıydı. Ahşap bir elektrik diğerine yaslanıp hüngür hüngür ağlamaya başladı. O sırada yanından geçen iki kişi gördü onu.

"Kimin çocuğu bu ağlayan?"

"Xu Sanguan'ın oğlu ağlıyor," diye yanıtladı onları Yile.

"Xu Sanguan kim?" diye sordular.

"İpek fabrikasında çalışan Xu Sanguan."

"Bir başına akşamın bu saatinde sokakta ne yapıyorsun, evine dön hadi."

"Annemle babamı arıyorum, lokantaya erişte yemeye gitmişlerdi."

"Lokantaya mı gittiler? O zaman Zafer Lokantası'na bak sen en iyisi. Kurtuluş Lokantası kapanalı iki ay oldu."

Yile yolun kuzey tarafına yöneldi hemen, Zafer Lokantası'nın nerede olduğunu biliyordu, Zafer Köprüsü'nün hemen yanı başındaydı bu lokanta. Başını yine önüne eğip öyle yürümeye başladı, böyle daha hızlı yürüyebiliyordu çünkü. Caddenin sonuna gelince bir ara sokağa girdi, orayı geçince başka bir caddeye saptı, şehrin ortasından geçen nehri gördü sonra, nehir boyunca ilerleyip Zafer Köprüsü'ne vardı.

Zafer Lokantası'nın ışıkları gecenin karanlığında ışıl ışıl parlıyordu, ışıkların ışıltısı Yile'yi mutlu edip neşesini yerine getirdi; bir kâse erişte yemiş gibi mutluydu şimdi, o sırada koşmaya başladı. Köprüyü koşarak geçip lokantanın kapısına vardığında ne Xu Sanguan'ı ne Xu Yulan'ı ne de iki kardeşini gördü içeride. Lokantada yerleri süpüren iki garson vardı sadece; her yeri süpürmüş, kapının ağzına kadar gelmişlerdi çoktan.

Yile kapının ağzında dikilirken garsonlar çöpü onun ayağına doğru süpürdüler.

"Xu Sanguan'lar erişte yemeye geldiler mi?" diye sordu.

"Çekil," dedi garsonlar.

Yile hemen diğer yana çekilip garsonların çöpü süpürmesini izlerken tekrar sordu:

"Xu Sanguan'lar erişte yemeye geldiler mi? İpek fabrikasında çalışan Sanguan var ya, işte onu diyorum."

"Herkes çoktan gitti, kim erişte yemeye geldiyse çoktan gitti," dediler.

Yile başını önüne eğip yolun kenarındaki bir ağacın altına doğru yürüdü, orada başı eğik bir halde dikildi bir süre. Sonra yere oturdu, iki eliyle dizlerini sardı, başını dizlerinin üzerine kapayıp ağlamaya başladı. Kendisini iyice koyuvermişti, öyle yüksek sesle ağlıyordu ki gecenin içinden hiçbir ses duymuyordu artık, ne rüzgârın esintisini ne de yaprakların hışırtısını... Arkasını döndüğü lokantanın içinden gelen

tabure tıkırtısını bile duymuyordu, sadece kendi hıçkırıkları gecenin karanlığında süzülüp yankılanıyordu.

Bir süre ağladı, ağlamaktan yorulunca sustu, eliyle gözyaşlarını sildi; o sırada iki garsonun kapıyı kapattığını duydu. Garsonlar kapıyı kapatırken onun hâlâ orada olduğunu görünce kendisine seslendiler.

"Sen eve dönmeyecek misin?"

"Eve gitmek istiyorum," dedi Yile.

"Eve gitmek istiyorsan gitsene hadi, ne diye burada oturup duruyorsun hâlâ?"

"Burada oturmuş, dinleniyorum," dedi Yile. "Çok yol yürüdüm bugün, çok yorgunum, şimdi dinleniyorum."

İki garson oradan ayrıldı, Yile önce onların birlikte ilerleyişini izledi; köşeye gelince biri sokağın içine daldı, diğeriyse ileriye doğru yürümeye devam etti ve Yile'nin görüş alanından çıktı.

Bunun üzerine ayağa kalktı Yile, eve doğru yürümeye başladı. Bir başına cadde ve ara sokaklarda yürürken kendi çıkardığı ayak seslerini dinliyordu, giderek daha çok acıktığını hissetti, hatta o patatesi yememiş gibi hissediyordu, gittikçe iyice halsizleşiyordu.

Eve vardığında evdekilerin hepsini yatakta uyuyor vaziyette buldu. Xu Sanguan'ın horladığını duydu, Erle yatakta dönüp uykusunda bir şeyler mırıldandı, kapıyı itip içeri girdiğini bir tek Xu Yulan duymuştu.

"Yile," diye seslendi annesi.

"Açım," dedi Yile.

Yile kapının ağzında ayakta dikilirken, "Neredeydin?" diye sordu annesi.

"Açım," dedi Yile.

Kısa bir süre sonra, "Hadi yat artık, uyursan acıkmazsın," dedi annesi.

Yile hâlâ kapının ağzında ayakta dikiliyordu, aradan uzun bir süre geçmiş olmasına rağmen annesinin başka bir şey söylemediğini fark eden Yile, onun uyuduğunu, bir daha da konuşmayacağını anladı. El yordamıyla yatağı buldu, giysilerini çıkarıp yatağa uzandı.

Hemen uykuya dalamadı ama; odanın karanlığını izliyor, Xu Sanguan'ın odayı titreten horultusunu dinliyordu. Sonra kendi kendine "Bu adam, şimdi horul horul uyuyan bu adam, lokantaya erişte yemeye götürmedi beni. Aç karnına yatmamın suçlusu da yine bu adam, durmadan onun öz oğlu olmadığımı söyleyen de yine bu adam," diyordu. En sonunda horlayan Xu Sanguan'a bakarak "Ben senin öz oğlun değilsem, sen de benim öz babam değilsin," dedi.

22. Bölüm

Ertesi günün sabahı, mısır unu lapasını yedikten sonra dışarı çıktı Yile. O sırada annesiyle babası hâlâ yatak odasındaydı; Erle ve Sanle ise kapının eşiğinde oturuyorlardı. Yile üzerlerinden atlayarak dışarı çıktı, Erle uzun süre onun ardından bakmasına rağmen Yile bir kere bile başını çevirip bakmadı onlara.

"Yile, nereye gidiyorsun?" diye seslendi Erle.

"Babamı bulmaya," dedi Yile.

Bu sözün üzerine ardına dönüp evin içinde gezdirdi gözlerini Erle; Xu Sanguan'ın dilini çıkarmış, kâsenin dibini yaladığını gördü. Çok garibine gitti bu, ardından kıkır kıkır kıkırdamaya başladı. Sonra Sanle'ye dönerek, "Babamız evde olmasına rağmen Yile hâlâ onu arıyor," dedi.

Erle'nin bu sözü üzerine Sanle de onunla birlikte kıkırdamaya başladı.

"Yile babamı görmemiş galiba," dedi Sanle.

O sabah He Xiaoyong'un evine doğru yürüdü Yile, öz babasını bulmaya gidiyordu; öz babası olan He Xiaoyong'a bir daha Xu Sanguan'ın evine dönmeyeceğini söyleyecekti, hatta Xu Sanguan onu her gün Zafer Lokantası'na erişte yemeye götürse bile bir daha dönmeyecekti oraya. He Xiaoyong'un evine yerleştikten sonra iki erkek kardeşi olmayacaktı artık, bundan sonra iki kız kardeşi vardı: Birinin adı He Xiaoying, diğerininkiyse He Xiaohong'du. Kendi adı da Xu Yile değil He Yile'ydi artık. Uzun lafın kısası, bundan böyle ne zaman He Xiaoyong'u görse baba, baba, baba diye seslenecekti artık ona.

Yile, He Xiaoyong'un evinin önüne vardığında tam da Xu Sanguan'ın evinden ayrılırken gibiydi her şey: Erle ve Sanle yerine He Xiaoying ve He Xiaohong kapının eşiğine oturmuşlardı bu kez. Yile'nin geldiğini gören iki kız arkalarına dönüp evin içine baktılar.

"Ağabeyiniz geldi," dedi kızlara Yile.

Bunu duyan kızlar önlerine dönüp bu kez de ona baktılar. He Xiaoyong'un evde olduğunu gören Yile durduğu yerden seslendi ona:

"Baba, ben geldim."

Odadan fırlayan He Xiaoyong parmağını Yile'ye doğru uzatıp, "Kim senin baban oluyor?" dedi.

Sonra elinin tersiyle kovdu Yile'yi: "Defol git buradan."

Yile hareket etmeden öylece dikilirken, "Baba," dedi, "bugün buraya gelmemin nedeni geçen seferkinden farklı. Geçen sefer annem zorlamıştı beni, gelmek istememiştim. Ama şimdi kendi isteğimle geldim, annemin haberi yok. Xu Sanguan da bilmiyor buraya geldiğimi. Baba, bugün buraya bir daha geri dönmemek üzere geldim. Baba, artık senin yanında yaşamak istiyorum."

"Kim senin baban oluyor?" diye yineledi He Xiaoyong.

"Benim babam sensin," dedi Yile.

"Amma osurdun şimdi," dedi He Xiaoyong, "senin baban Xu Sanguan."

"Xu Sanguan öz babam değil ki, öz babam sensin benim."

"Bana bir daha baba dersen kıçına tekmeyi, başına yumruğu yersin," dedi He Xiaoyong.

Başını iki yana sallayıp "Yapmazsın," dedi Yile.

He Xiaoyong'un komşuları kapı önüne toplanmışlardı bile, birkaçı öne çıkıp uyardılar onu:

"He Xiaoyong, çocuk senin oğlun olsa da olmasa da ona böyle davranmamalısın."

"Ben onun oğluyum," dedi Yile komşulara.

He Xiaoyong'un karısı dışarı çıkıp parmağıyla Yile'yi göstererek komşulara doğru seslenmeye başladı:

"Yine o Xu Yulan karısının işi bu. Çocuğu buraya o orospu göndermiştir. Bir bakmışsın orada, bir bakmışsın burada birileriyle sürtüp duruyor o orospu. Sonra da piç kurularını salıyor üzerimize, onları başkalarının doyurup başkalarının giydirmesini istiyor. Bu sene kimin ocağı iyi gün yüzü gördü ki, birkaç gündür ailece bir lokma girmedi karnımıza, bir aydır hepimiz açız. Karnımız kıçımıza yapıştı resmen."

Yile, He Xiaoyong'un karısının konuşması bitene kadar bekledikten sonra babasına döndü ve "Baba, sen benim öz babamsın, beni Zafer Lokantası'na erişte yemeye götürsene," dedi.

"Dediğini duydunuz mu?" diye komşulara doğru bağırmaya başladı He Xiaoyong'un karısı, "erişte yemek istiyormuş, biz iki aydır kepek ve yabani sebze dışında bir şey koymadık ağzımıza, bu ise daha gelir gelmez erişte yemek istiyor, hem de Zafer Lokantası'nda!"

"Baba, şimdi paran olmadığını biliyorum," dedi Yile, "ama hastaneye gidip kan satabilirsin, kanını sattın mı paran da olur, kan sattıktan sonra beni erişte yemeye götürebilirsin."

"Aman Tanrım!" diye bağırdı He Xiaoyong'un karısı, "Bir de He Xiaoyong'un hastaneye gidip kanını satmasını istiyor. Benim He Xiaoyong'umun canını istiyor bu, öldürmek istiyor onu. He Xiaoyong, şunu defetsene başımızdan."

He Xiaoyong, oğlanın yanına gidip "Siktir git hadi," dedi.

Yile yerinden bile kıpırdamadan, "Baba, gitmeyeceğim," dedi.

He Xiaoyong, onu yakasından tutup havaya kaldırdı, birkaç adım ilerledikten sonra daha fazla öyle tutamayacağından yere bıraktı, ardından da sürüklemeye başladı. İki eliyle kendi yakasına yapışan Yile, ağzı kocaman açılmış bir halde nefes nefese kalmıştı. He Xiaoyong onu sokağın başına

sürükledikten sonra durdu, Yile'yi duvara itip parmağını çocuğun burnuna doğru uzatarak onu uyardı:

"Bir daha buraya gelirsen öldürürüm seni."

Bunu söyledikten sonra ardına dönüp yürümeye başladı He Xiaoyong. Duvara yapışmış gibi duran Yile, adamın eve dönüşünü izledi, sonra duvardan ayrılıp caddeye geçti; bir süre kaldırımda dikilip sağına soluna bakındıktan sonra başını önüne eğip batıya doğru yürüdü.

Xu Sanguan'ı tanıyan birkaç kişi, başını önüne eğmiş bir halde batıya doğru yürüyen on bir, on iki yaşında bir erkek çocuğu gördüler. Çocuk durmaksızın ağlıyordu, gözyaşları arada bir ayakkabısının üzerine damlıyordu. Acaba kimin oğlu bu, diye düşündü insanlar, kalbi nasıl kırılmış ki böyle ağlıyor, çocuğa biraz daha yakından bakınca onun Xu Sanguan'ın oğlu Yile olduğunu fark ettiler.

İlk konuşan demirci Fang oldu:

"Yile, Yile, neden ağlıyorsun?"

"Xu Sanguan öz babam değil benim," dedi Yile, "He Xiaoyong da öz babam değil, babam olmadığı için ağlıyorum."

"Yile, neden batıya doğru gidiyorsun?" diye sordu demirci Fang, "Sizin ev doğuda değil miydi?"

"Eve dönmeyeceğim," dedi Yile.

"Hadi, evine dön çabuk," dedi demirci Fang.

"Demirci Fang, bana bir kâse erişte alsana!" dedi Yile. "Senin eriştenı yersem öz babam sen olursun benim."

"Yile, ne saçmalıyorsun?" dedi demirci Fang, "Sana on kâse erişte alsam da öz baban olamam ki! "

Ötekiler insanlar da "Xu Sanguan'ın Yile'si değil misin sen, neden ağlıyorsun bakayım? Neden bir başına batıya doğru gidiyorsun? Sizin ev doğuda, hadi, evine dön çabuk," diyordu.

"Eve dönmeyeceğim," dedi Yile, "Xu Sanguan'ı görünce eve dönmeyeceğimi söylersiniz ona."

"Eve dönmüyorsan nereye gidiyorsun?"

"Nereye gideceğimi bilmiyorum, sadece eve dönmek istemiyorum," dedi Yile. Sonra da "İçinizden kim bana erişte alırsa onun öz oğlu olurum, kim bana erişte alacak?" diye sordu.

Bunun üzerine hemen Xu Sanguan'ı bulup durumu açıklamaya gittiler.

"Xu Sanguan, senin Yile hıçkıra hıçkıra ağlayarak batıya doğru gidiyordu."

"Xu Sanguan, çocuk senin onun babası olmanı istemiyor artık."

"Xu Sanguan, senin Yile kimi görse erişte istiyor ondan."

"Xu Sanguan, senin Yile kim ona bir kâse erişte alırsa ona öz baba diyeceğini söylüyor."

"Xu Sanguan, senin Yile nereye gitse kendisine bir öz baba arıyor dilenci gibi, sense koltuğa uzanıp ayaklarını tabureye uzatmış herşeyden bihaber duruyorsun burada. Git de getir çocuğu hemen."

Xu Sanguan koltuğundan kalkıp tüm bunlara yanıt verdi:

"Bu küçük velet giderek aptallaşıyor. Öz babasını istiyorsa gitsin He Xiaoyong'u bulsun, niye başkalarını arıyor? Öz babasını bulmak için He Xiaoyong'ın evine gideceğine batıya gidiyor, böyle giderse öz babasının evinden iyice uzaklaşacak."

Bunları söyledikten sonra yine koltuğuna gömüldü Xu Sanguan.

"Nasıl böyle otursun," dediler, "git de çocuğu eve getir hemen."

"Öz babasını bulmak istiyorsa ona nasıl engel olabilirim ki?" dedi Xu Sanguan.

Xu Sanguan'ın dediklerine hak veren adamlar başka bir şey söylemeden teker teker ayrıldılar yanından. Sonra başkaları da geldi.

"Xu Sanguan, biliyor musun," dediler, "senin Yile bu sabah He Xiaoyong'un evine gitti öz babasını görmek için. Zavallı çocuk! He Xiaoyong'un karısı küfretti ona, senin karına da küfretti, neler söyledi neler, ağzına geleni söyledi. Zavallı Yile, küfürleri yedikten sonra başını alıp yollara vurdu kendisini."

"He Xiaoyong'un karısı bana küfretti mi peki?" diye sordu Xu Sanguan.

"Sana etmedi," dediler.

"O zaman beni ilgilendirmez," dedi Xu Sanguan.

Öğle olmuştu ama Yile hâlâ eve geri dönmemişti. Telaşlanan Xu Yulan "Yile'yi görenlerin hepsi onun batıya doğru gittiğini söylediler, başka bir yere gittiğini gören olmamış. Böyle batıya doğru devam ederse yolu nereye varır acaba? Şehrin dışına çıktıysa yolunu da kaybeder, daha on bir yaşında bir çocuk o. Xu Sanguan, git de getir çocuğu," dedi.

"Gitmiyorum," dedi Xu Sanguan, "Yile denen o piç kurusunu doyurdum, giydirdim, okuttum, ben ona bu kadar iyi davranırken arkamdan iş çevirip öz babasını arıyor bir de. He Xiaoyong denen o piç kurusu sövmüş, dövmüş, yakasından tutup sokakta sürüklemiş onu ama hâlâ öz babamı bulacağım diye diretiyor. Ama artık anladım. Kendi etin, kendi kanından olmadığı sürece, nasıl yetiştirirsen yetiştir öz çocuğun gibi olmuyormuş."

Bunun üzerine Xu Yulan kendi gitti oğlunu bulmaya.

"Sen, Yile'nin öz babası olmayabilirsin ama ben onun öz annesiyim, ben gider bulurum onu," diyerek çıktı evden.

Tüm günü sokaklarda geçirdi Xu Yulan, günbatımında ancak dönebildi eve. İçeriye girer girmez kocasına "Yile döndü mü?" diye sordu.

"Dönmedi," dedi Xu Sanguan, "gittiğinden beri burada oturuyorum, gözüm de hep kapıda. Erle ve Sanle'nin girip çıktığını gördüm ama Yile dönmedi daha."

Bunun üzerine ağlamaya başladı Xu Yulan.

"Tüm gün batıya doğru yürüdüm, kimi görsem sordum. Yile'yi giderken görmüş hepsi. Şehrin dışına da çıktım, herkese sordum ama bir daha gören olmamış onu. Şehirden biraz uzaklaşınca ortalıkta kimseyi göremedim, soracak birileri olmayınca da nereye gideceğimi bilemedim."

Xu Yulan bunları söyledikten sonra evden çıkıp yine oğlunu aramaya koyuldu. O gittikten sonra yerinde duramayan Xu Sanguan da dışarı çıkıp kapının önünde dikilmeye başladı. Havanın karardığını görünce Yile'nin o saate kadar eve dönmemesini başına bir şey gelmiş olabileceğine yordu. Bunu düşününce o da telaşa kapıldı birden. Hava iyice kararınca Erle ve Sanle'ye seslendi:

"Evde bekleyin siz, kimse dışarı çıkmasın. Yile gelirse, annenizle benim onu aramaya çıktığımızı söylersiniz ona."

Xu Sanguan kapıyı kapatıp evden çıktı, batıya doğru yürümeye başladı, daha birkaç adım atmıştı ki birinin ağladığını duydu. Eğilip bakınca ağlayanın Yile olduğunu gördü. Yile komşunun giriş kapısının önündeki merdivenlere oturmuş ağlıyordu, Xu Sanguan'ı görünce titreyerek baktı ona.

"Yile," diye seslendi Xu Sanguan telaşla, "Yile, sen misin?"

Ağlayan çocuğun Yile olduğundan emin olduktan sonra küfrü bastı Xu Sanguan:

"Hay anasını satayım! Anneni öldürecektin korkudan, az kaldı beni de öldürecektin. Ama iyisin ya, komşunun kapısının önünde oturuyormuşsun meğer."

"Baba," dedi Yile, "açım, öyle açım ki konuşacak halim bile yok."

"Hepsi senin suçun," dedi Xu Sanguan, "açlıktan ölsen bile hepsi senin suçun, kim sana evden kaçmanı söyledi ki? Bir de geri dönmeyeceğini filan söylemişsin."

Yile gözyaşlarını silmeye başladı; bir yandan gözyaşlarını siliyor, bir yandan da konuşuyordu:

"Aslında eve geri dönmeyi düşünmüyordum, sen beni öz oğlun olarak görmeyince He Xiaoyong'un yanına gittim, o da beni öz oğlu olarak kabul etmedi, eve dönmeyecektim..."

"Niye döndün o zaman?" diye araya girdi Xu Sanguan, "Gidebilirsin şimdi, geç kalmış sayılmazsın, hatta sonsuza kadar dönmesen de olur, sevinirim bile."

Bunu duyan Yile daha çok ağlamaya başladı.

"Baba, açım, uykum var, yemek yemek istiyorum, uyumak istiyorum. Öz oğlun olarak görmesen de beni He Xiaoyong'dan daha çok sevdiğini bildiğimden geri döndüm eve."

Yile bir eliyle duvara tutunup ayağa kalktı, tutunmaya devam ederek batıya doğru yürümeye başladı.

"Dur!" diye bağırdı Xu Sanguan, "Seni küçük piç! Hâlâ gitmek mi istiyorsun yoksa?"

Yile durdu hemen, omuzları düştü, başını önüne eğdi, titreye titreye ağlamaya başladı. Xu Sanguan yanına gidip önünde çömeldi.

"Sırtıma bin hadi."

Yile'yi sırtına aldıktan sonra doğuya doğru yürümeye koyuldu Xu Sanguan, önce kendi evinin önünden geçti, sonra yan sokağa saptı, orayı da geçip caddeye çıktı, sonra da şehrin ortasından geçen nehir boyunca yürümeye başladı. Yürürken bir yandan da durmadan azarlıyordu Yile'yi:

"Seni küçük velet, seni küçük piç kurusu, seni küçük pislik, bir gün sinirden öldüreceksin beni! Hay anasını satayım, evden kaçmak istiyorsan kaç git, ne diye gördüğün herkese evden kaçtığını söylüyorsun ki? Bütün şehir sana kötü davrandığımı sanıyor şimdi, her gün seni döven, durmadan küfreden bir üvey baba olduğumu düşünüyor hepsi. On bir yıl boyunca sana bakmama rağmen hâlâ üvey baban yerine konuluyorum. O piç kurusu He Xiaoyong senin için tek kuruş harcamamasına rağmen aksi gibi yine de senin öz baban sayılıyor. Benim başıma gelen talihsizlik kimsenin başına

gelmemiştir. Bir sonraki hayatımda, ölsem de yine de baban olmam senin, bir sonraki hayatında sen benim üvey babam olacaksın. Bekle de gör, sana neler yapacağım bak, ölsen mi kalsan mı bilemeyeceksin."

Yile, Zafer Lokantası'nın parlak ışıklarını görünce çekinerek sordu:

"Baba, beni erişte yemeye mi götürüyorsun?"

Sövüp sayması biten Xu Sanguan nazik bir tavırla yanıt verdi:

"Evet."

23. Bölüm

İki yıl sonra günlerden bir gün, sokakta yürürken Şanghay'dan gelen bir kamyon çarptı He Xiaoyong'a. Kamyon onu öyle bir sürükledi ki He Xiaoyong önce bir komşusunun kapalı olan kapısına çarptı, sonra da kırılan kapıdan içeri sürüklenip evin zemininde yatar buldu kendisini.

He Xiaoyong'a kamyon çarptığı haberini duyunca bütün gün bayram etti Xu Sanguan. Bir yaz günü akşamı, üzerinde kolsuz bir tişört ve kısa pantolonla komşularının evine girip çıkan Xu Sanguan gördüğü herkese şöyle diyordu:

"Kötülük eden kötülük, iyilik eden iyilik bulur. Kötülük yapıp da yaptığını kabul etmezsen, insanlar inanabilir sana ama gökteki babamızın gözleri her şeyi bütün açıklığıyla görür. Gökteki babamız cezalandırır seni; bırak araba çarpmasını, bir gün saçak altında yürürken başına kiremit bile düşebilir, köprüden geçerken köprünün yıkılmasıyla nehre çakılabilirsin. Gelin bir de bana bakın hele, güçlü kuvvetliyim, yüzümün rengi yerinde, fakirlik içinde zor günler geçirmeme rağmen sağlığım yerinde. Sağlık sermayemizdir, gökteki babamızın ödülü bu bana."

Xu Sanguan bunları söylerken bir yandan da kolları ve bacaklarını sıkıp kaslarını gösteriyordu komşularına.

"Hazır sırası gelmişken, evet, on üç yıl boyunca boynuzlandım ama Yile'ye bakın hele, onunla ben çok yakınız, hatta Erle ve Sanle ile bile bu kadar yakın değilim. Yiyecek güzel bir şey varsa önce bana soruyor baba, ister misin diye. Erle ve Sanle veletleri şimdiye kadar böyle bir soru sormadılar

bile. Yile, neden bana iyi davranıyor biliyor musunuz? Bu da gökteki babamızın bana verdiği bir ödül."

Xu Sanguan sonunda şöyle bağladı sözünü: "İşte bu yüzden, insan elinden gelenin en iyisini yapmalı, kötülükten uzak durmalı. Kötülük edip de kendini düzeltmezsen sonun He Xiaoyong gibi olur, gökteki babamız cezanı verir hemen. Gökteki babamızın merhameti yoktur birini cezalandırırken, tutar öldürür de adamı. He Xiaoyong'a bakın isterseniz, öleceğini mi yoksa kalacağını mı bile bilmeden öylece yatıyor hastanede.

"Benim gibi sık sık iyilik edenleri ise arada sırada hatırlayıp ödüllendirir gökteki babamız. Söze ne hacet, kanımı satmamı ele alalım mesela; kan sattığımı hepiniz biliyorsunuz, şehirliler kan satmanın utanılacak bir şey olduğunu düşünüyor ama benim dedemin köyünde kanını satan adamın kanını satmayandan daha sağlıklı olduğunu söylerler. Bakın bana, kanımı satınca vücudum mu zayıf düştü? Hayır, düşmedi. Peki neden? Gökteki babamızın ödülü bu bana, her gün kan satsam bile ölmem ben. Vücudumdaki kan hazır para kaynağım benim, tıpkı bir ağaca benzer, salladım mı meyveleri düşer üzerime, gökteki babamız bahşetti bunu bana."

Xu Yulan, He Xiaoyong'a kamyon çarptığını duyunca Xu Sanguan gibi sevinmedi; sanki hiçbir şey olmamış gibi ne yapıyorsa onu yapmaya devam etti. Börek mi kızartılacak, börek kızarttı; eve dönüp yemek mi yapılacak, eve dönüp yemek yaptı; Xu Sanguan'ın, Yile'nin, Erle'nin ve Sanle'nin çamaşırları mı yıkanacak, ahşap leğenini alıp nehir kenarına gitti. He Xiaoyong'un başına gelen talihsiz olayı duyduğu zaman sadece gözlerini ardına, ağzını da yarısına kadar açıp şaşırdı o kadar, yüzünde bir tebessüm bile belirmedi.

Onun bu halinden hoşnutsuz olan Xu Sanguan'a "He Xiaoyong'a kamyon çarptıysa bize ne? Ona her kamyon çarptığında evimize bir kese altın düşse en azından sevinmemizin

bir mantığı olur. Ama evdeki hiçbir şeyin çoğaldığı yok, bu kadar sevinecek ne var o zaman?" diye sordu.

Xu Sanguan'ın kolsuz tişörtü ve yüzünde gülücüklerle, ağzından düşürmediği kötülük eden kötülük, iyilik eden iyilik bulur laflarıyla komşuların evlerine girip çıkmasından hoşnut değildi Xu Yulan.

"Onun hakkında konuşacaksan hiç durma, git de söyle hemen, ama böyle devam etme ne olur. Dün de aynı şeyleri söyledin, bugün de söylüyorsun, muhtemelen yarın da söyleyeceksin. Tamam, He Xiaoyong kötü biri ama ne kadar kötü olsa da şimdi hastanede yarı ölü halde yatıyor, böyle konuşmaya devam edersen gökteki babamız seni de cezalandıracak bak."

Xu Yulan'ın bu son sözü âdeta Xu Sanguan'ın başından aşağıya kaynar sular döktü, başkasının başına gelen felakete böyle sevinirsem gökteki babamız mutlaka beni de cezalandırır diye düşündü. Kendisine çekidüzen verdi ve o günden sonra komşuların evlerine girip çıkmayı bıraktı.

He Xiaoyong hastanede yedi gün yattı. İlk üç gün bilinci kapalıydı, dördüncü gün gözlerini açtı, kısa bir süre etrafına bakındıktan sonra gözlerini kapadı, son üç günü komada geçirdi.

Kazada sağ bacağıyla sol kolu kırılmıştı, doktor kemik kırılmasının o kadar da büyük bir sorun olmadığını söyledi, asıl sorun iç kanamanın hemen durdurulamamasıydı. Tansiyonu bir inip bir çıkıyordu bu yüzden. Sabahları yapılan kan naklinden sonra tansiyonu normal değerine yükseliyor, akşama kadar kaybettiği kanın etkisiyle tansiyonu en düşük değere iniyordu tekrar.

He Xiaoyong'un arkadaşları kendi aralarında konuşup duruyorlardı. "He Xiaoyong'un tansiyonu her gün merdiven gibi inip çıkıyor; sabahları yukarıya, akşamlarıysa aşağıya. Üç dört günü çıkarır ama her gün böyle devam ederse korkarım ki bir daha yukarıya çıkamayacak."

He Xiaoyong'un karısına da açıkladılar durumu: "Doktorların da bir şey yapabileceğini sanmıyoruz, her sabah He Xiaoyong'un yatağının önünde bir iki saat dikilip onu bunu tartışıyorlar. Tartışmaları bittikten sonra, He Xiaoyong burnuna bağlı bir oksijen tüpü ve koluna bağlı bir kan nakil poşetiyle hâlâ yatakta uzanıyor oluyor. Aynı ilacı bir haftadır kullanıyorlar, ne ilacın bir etkisini ne de doktorların ona yeni bir ilaç verdiklerini gördük."

En sonunda da şöyle bir teklifte bulundular: "En iyisi şehrin batısındaki Doktor Chen'i bul sen."

Doktor Chen eski Çin tıbbı uzmanı, kâhin ve falcıydı. He Xiaoyong'un karısını karşısına aldı ve neler yapılması gerektiğini anlattı:

"Size bir reçete yazdım. Kullandığım ilaçlar çok değerli ama sadece vücudu tedavi edebilirler. Yani He Xiaoyong'un ruhunu tedavi edemezler, onun ruhu uçmak istiyor, uçmak isteyen bir ruhu hiçbir ilaç yerinde tutamaz. Ruh uçmak isterse önce bacadan çıkar. Yapman gereken eve gidip oğlunu bacanın üstüne oturtmak. Sonra da Batı'daki Cennet'e* doğru 'Baba, gitme! Baba, geri dön!' diye seslensin yüksek sesle, başka da bir şey söylemesin. Sadece bu iki cümleyi söylemeli, bunu üst üste yarım saat kadar söylesin. He Xiaoyong'un ruhu oğlunun ona seslendiği duyunca, çoktan uçup gitmiş bile olsa hemen geri dönecektir, eğer henüz uçup gitmediyse bir daha uçmaz zaten, olduğu yerde kalır."

"Ama kocamın oğlu yok ki! Sadece iki kızı var," dedi He Xiaoyong'un karısı.

"Kızlar sayılmaz, ele aittir kız çocuğu. Evlenir evlenmez artık köprünün altından akan sudur onlar. Kızlarından birisini bacanın üstüne oturtup avazı çıktığı kadar bağırtsan da, kızın sesi ne kadar uzağa gitse de babasının ruhu duymaz onu" dedi Doktor Chen.

---

* Mahayana Budizmi'ndeki cennet tasviri. -ç.n.

"He Xiaoyong'un oğlu yok, ona oğul veremedim ben, sadece iki kız doğurabildim. Önceki hayatımda nasıl bir günah işlediysem artık... Belki de He Xiaoyong işlemiştir o günahı, bilemedim şimdi. Oğlumuz yok bizim, oğlu olmadan da kurtaramaz mıyız ki onu?"

He Xiaoyong'un arkadaşları müdahale etti: "He Xiaoyong'un oğlu olmadığını kim söylüyor? Xu Sanguan'ların Yile kimin oğlu ya?"

He Xiaoyong'un karısı Xu Sanguan'ların evinin yolunu tuttu sonunda. Bu sıska kadın Xu Yulan'ı görür görmez ağlamaya başladı. Önce kapının ağzında dikilip elindeki mendille ağlamaktan kızarmış gözlerini sildi, sonra kapının eşiğine oturup hüngür hüngür ağlamaya koyuldu.

O sırada evde tek başınaydı Xu Yulan. He Xiaoyong'un karısını kapının önünde görünce acaba niye buraya geldi şimdi bu kadın diye geçirdi aklından. Aradan biraz süre geçtikten sonra, o sıska kadın kapının eşiğine oturup ağlamaya başlayınca artık seslenmek zorunda kaldı:

"Kimin karısı bu acaba? Kim bu utanmaz arlanmaz kadın ki oturup kendi evinde ağlayacağına, başkasının kapı eşiğine oturup ağlıyor? Sadece ağlasa neyse, mart kedisi gibi cırlıyor bir de."

Bu sözleri duyunca ağlamayı kesti He Xiaoyong'un karısı.

"Ah, acılı yazgım benim, evimin erkeği He Xiaoyong'uma, hem de kimselere bulaşmadan, kimseye sataşmadan sokakta yürürken kamyon çarptı. Tam yedi gündür hastanede koma halinde yatıyor, hastanedeki doktorlar onu kurtarmak için bir şey yapamıyor. Dediler ki şehrin batısında Chen diye bir doktor varmış, bir o kurtarabilirmiş onu. Doktor Chen de diyor ki sadece Yile kurtarabilir onu. Bu yüzden yalvarmaya geldim sana..."

Xu Yulan, onun kaldığı yerden devam etti konuşmaya: "Ah, ne iyi yazgım varmış benim, benim erkeğim Xu San-

guan hayatında bir kere bile düşmedi hastaneye. Kırk yaşında adam, bir kere bile bilmedi hastane yatağında yatmanın tadını. Gücü kuvveti yerinde, elli kiloluk pirinci bana mısın demeden taşır. Bakliyat dükkânı buradan bir kilometre uzaklıkta, yolda dinlenmek için durmaz bile."

He Xiaoyong'un karısı hüngür hüngür ağlamaya başladı yine. Bir yandan ağlıyor bir yandan da konuşuyordu:

"Ah, ne acılı yazgım varmış benim! He Xiaoyong hastanede ölüm döşeğinde yatıyor, doktorlar kurtaramayacak onu, şehrin batısındaki Doktor Chen bile kurtaramaz. Sadece Yile kurtarabilir. Yile'nin bizim evin çatısına çıkıp bacanın üstüne oturarak babasının ruhuna yüksek sesle seslenmesi gerek. Ancak bunu yaparsa kurtarabilir onu ama yapmazsa ölecek He Xiaoyong, ben de dul kalacağım."

Xu Yulan karşılık verdi:

"Ah, ne güzel yazgım varmış benim! Xu Sanguan'ın ne kadar uzun yaşayacağını söyleyip duruyor herkes. Diyorlar ki tam cennetlik adammış Xu Sanguan. Avucundaki yaşam çizgisi hem uzun hem de kalın, seksen doksan yıl yaşar diyorlar. Cehennemin Efendisi Yama onu yanına ne kadar çağırsa da başaramayacak bunu. Ben de uzun bir ömür süreceğim ama onunki kadar uzun olmayacak. Xu Sanguan'dan önce öleceğim ben, o da beni ebediyete uğurlayacak. Bir kadının en korktuğu şey nedir? Dul kalmak tabii ki, dul kaldıktan sonra nasıl yaşanır? Evdeki paranın azalmasından bahsetmeyeceğim bile, ama çocuklar babasız kalınca onlara sataşan da çoğalır. Bir de fırtınada çakan şimşekten korkunca başını yaslayacak bir omzun olmaması var."

He Xiaoyong'un karısının hıçkırıkları giderek artıyordu:

"Ah, acılı yazgım benim, biraz merhamet göstermen için yalvarırım sana. İzin ver de Yile, kocamın ruhunu geri çağırsın. Yile'nin hatırı için yalvarırım sana, hem nasıl söylesem, He Xiaoyong üstelik Yile'nin babası."

Xu Yulan kahkahalarla gülmeye başladı.

"Bunu daha önce söylemiş olsaydın Yile'yi çoktan seninle birlikte göndermiştim bile. He Xiaoyong'un Yile'nin babası olduğunu söylemek için çok geç kaldın, Xu Sanguan da hayatta kabul etmez artık bunu. Hatırlar mısın, sizin eve gelmiştim hani, sen küfretmiştin, He Xiaoyong da dövmüştü beni? O zamanlar havanız pek bir yerindeydi, böyle bir günün gelebileceğini düşünemediniz tabii. Xu Sanguan doğru söylemiş, kötülük edip kötülük buldunuz siz, bizse iyilik edip iyilik bulduk. Baksana halimize, günden güne daha iyiye gidiyoruz. Üstümdeki kazağa bak, ince yünden, daha bir ay bile olmadı öreli."

"Evet, kötülük edip kötülük bulduk biz. Başta Yile'yi istememizin nedeni kenara biraz para koymak içindi, hata ettik. He Xiaoyong bir hata işledi, ben de ceremesini az çekmedim onunla birlikte. Şimdi bunları söylemenin anlamı yok, yalvarırım acı bana. Yile'yi gönder de kurtarsın He Xiaoyong'u. Ben de nefret ediyorum ondan, ama nasıl desem, kocam sonuçta. Ağlamaktan gözlerim şişti hatta acıyor. He Xiaoyong ölürse sonra ne yaparım ben?"

"Sonra ne mi yapacaksın? Dul kalacaksın işte," dedi Xu Yulan.

"BUGÜN HE XİAOYONG'UN karısı geldi, ağlamaktan gözleri davul gibi şişmiş," diye anlattı kocasına Xu Yulan.

"Ne diye gelmiş?" diye sordu Xu Sanguan.

"Kadın zaten sıska bir şeydi. He Xiaoyong'un başına gelenden sonra daha da zayıflamış, öyle bambu direği gibi duruyor, üzerine kurutmak için çamaşır assan yeridir."

"Ne diye gelmiş?" diye yineledi sorusunu Xu Sanguan.

"Saçını kaç gündür taramamış, gömleğinin iki düğmesi eksikti; ayakkabılarından biri temizdi ama diğerinin her yeri çamur içinde, kim bilir hangi çukura girdi gelirken."

"Sana bir soru sordum, buraya ne diye gelmiş?" dedi Xu Sanguan.

"Şöyle," diye söze girdi Xu Yulan, "He Xiaoyong hastanede ölüm döşeğinde yatıyormuş, doktorların elinden bir şey gelmiyormuş. O da şehrin batısındaki Doktor Chen'i görmeye gitmiş ama Doktor Chen de kurtaramazmış He Xiaoyong'u. Doktor Chen sadece Yile'nin onu kurtarabileceğini söylemiş, bunların çatıya çıkıp bacaya oturarak ruhunu mu ne çağıracakmış. He Xiaoyong'un ruhunu geri getirecekmiş yani, işte bu yüzden Yile'yi görmeye gelmiş."

"Kendi niye çıkmıyormuş çatıya, bacaya oturup çağırsın kocasının ruhunu? İki kızı var, onlar niye yapmıyormuş?" diye sordu Xu Sanguan.

"O iş şöyle," dedi Xu Sanguan, "kendi çağırırsa He Xiaoyong'un ruhu duymazmış ona seslenildiğini. Kızları çağırsa da duymazmış, öz oğlu seslenmeliymiş ruhuna, ancak o zaman duyarmış. Doktor Chen öyle demiş, işte bu yüzden gelmiş Yile'yi görmeye."

"Rüyasında görür," dedi Xu Sanguan, "dokuz yıl boşu boşuna baktığım oğlanı He Xiaoyong'a geri vermek istediğimde kabul etmemişlerdi. Dört yıl daha baktıktan sonra şimdi mi geri istiyorlar, hayatta vermem. He Xiaoyong ölmeyi hak etti bir kere, bu dünyada kimseye bir faydası da yok artık, bırak ölsün. Hay anasını satayım, bir de Yile'den onun ruhunu çağırmasını istiyorlar. Geri gelse ne olacak, bildiğin piç kurusu olacak yine."

"He Xiaoyong'un karısına gerçekten acıdım ama. Bir kadının başına gelebilecek en kötü şey geldi başına, evinin erkeği ölünce nasıl yaşasın kadın? Ya senin başına gelseydi böyle bir şey, peki ben ne yapardım o zaman?" diye araya girdi Xu Yulan.

"Amma saçmaladın şimdi," dedi Xu Sanguan, "benim sağlığım iyi, gücüm kuvvetim yerinde, bütün vücudum kasla kaplı. Yolda yürürken kaslarım yerinden zıp zıp zıplıyor."

"Bunu kastetmedim ki, demek istediğim kendini başkasının yerine koyman. Düşünmesi bile üzüyor insanı. He Xiaoyong'un karısı kapımıza kadar gelmiş ağlıyor, merhamet dileniyor, eğer yardım etmezsek içim rahat etmez. Eskiden bize nasıl davrandılarsa davrandılar, şimdi bunu düşünmenin zamanı değil. Nasıl desem, adamın hayatı bizim elimizde işte, birini öyle kolay kolay mezara sokamazsın," dedi Xu Yulan.

"İşte tam da bunu yapmalıyız, mezara sokmalıyız onu; toplumdan bir pisliği temizlemek denir buna. O kamyonun şoförü gerçekten de büyük bir iş becerdi," dedi Xu Sanguan.

"Sen her zaman demez misin iyilik eden iyilik bulur diye. İyilik edersen insanlar gözlerinin içine bakar senin, Yile'yi He Xiaoyong'un ruhunu çağırması için gönderirsen, herkes senin ne kadar iyi bir adam olduğunu söyleyecek. He Xiaoyong'un yaptıklarından sonra bile yine de onun hayatını Xu Sanguan kurtardı diyecekler."

"Benim ne kadar aptal olduğumu söyleyecekler. Salak diyecekler, geri zekâlı diyecekler, anasını sattığımın boynuzlusu diyecekler; boynuzlanmada ustalaştığımı, bu işi giderek daha iyi, daha hoş, daha tatlı yaptığımı söyleyecekler," dedi Xu Sanguan.

"Ne dersen de. He Xiaoyong, Yile'nin öz babası sonuçta," dedi Xu Yulan.

Xu Sanguan elini kaldırdı, "He Xiaoyong'un Yile'nin öz babası olduğunu bir daha söylersen ağzını kırarım senin," dedi. "Yile'nin nesiyim ben? On üç yıl ne acılara göğüs gerip büyüttüm onu, söylesene nesi oluyorum Yile'nin?"

Sonra da "Sana söylüyorum bak, eğer Yile'yi o piç kurusunun ruhunu çağırmaya göndermek istiyorsan önce benim ölümü çiğnemelisin. Ben yaşadığım sürece geri dönemeyecek o piçin ruhu," diye ekledi.

Xu Sanguan, Yile'yi yanına çağırdı ve ona "Yile, on üç yaşındasın artık. Ben senin kadarken babam çoktan ölmüş,

annem de adamın biriyle kaçmıştı. Şehirde bir başıma yaşayamayacağımdan bir günlük yol tepip köye, dedemin yanına gittim. Aslında yol o kadar da uzak değildi, yarım gün yeterdi yürümeye, yolun yarısında yolumu kaybetmiştim, eğer tesadüf eseri dördüncü amcamla karşılaşmasaydım kim bilir nerede bulurdum kendimi. Dördüncü amcam tanımadı beni, ama işte hava kararıyordu, ben de tek başına küçük bir çocuktum, nereye gittiğimi sordu. Babam öldü dedim, annem de başka bir adamla kaçtı, dedemin yanına gidiyorum. İşte o an kardeşinin oğlu olduğumu anlayan dördüncü amcam yere çömeldi, saçımı okşayıp ağlamaya başladı, o sırada artık yürüyecek halim bile kalmadığından amcam sırtına aldı beni.

"Yile, dördüncü amcama neden o kadar çok değer verdiğimi şimdi anlıyor musun? Çünkü o akşam beni sırtına alıp dedemin evine kadar taşıdı dördüncü amcam. İnsan olmak vicdan ister. Dördüncü amcam öleli yıllar oldu, onu düşündükçe ağlayasım geliyor. İnsan olmak vicdan ister; on üç yıl baktım sana, bu on üç yıl boyunca seni dövdüğüm de oldu, sana sövdüğüm de oldu ama kalbine işlemesin bunlar, hepsini senin iyiliğin için yaptım. Bu on üç yıl boyunca senin için ne kadar endişelendiğimi söylemeyeceğim bile. Senin öz baban olmadığımı da biliyorsun, öz baban şimdi hastanede yatıyor, ölüm döşeğinde; doktorlar kurtaramıyor onu. Şehrin batısında Chen diye bir doktor var, şu fal bakan hani, aynı zamanda Çin tıbbı uzmanı, işte bu Doktor Chen, He Xiaoyong'u sadece senin kurtarabileceğini söylemiş. He Xiaoyong'un ruhu göğsünden havalanıp uçmuş. Doktor Chen, eğer sen evlerinin çatısına çıkıp bacalarının üstüne oturur ve babanın ruhunu geri çağırırsan, He Xiaoyong'un ancak o zaman kurtulabileceğini söylemiş.

"Yile, o adam eskiden kötülük etti bize, yapmadığını bırakmadı ama olan olmuş artık. Bunu unutalım şimdi, hayatı

tehlikede ve ona yardım etmemiz gerek. Nasıl desem, He Xiaoyong da insan sonuçta, üstelik öz baban senin, şimdi öz babanın hatırına, o çatıya çık da ruhunu geri çağır adamın.

"Yile, He Xiaoyong şimdi seni öz oğlu olarak görüyor ama o seni öz oğlu olarak görmese bile hiçbir zaman öz baban olamam ben senin.

"Yile, bugün sana söylediklerimin hepsini iyice yaz aklına. İnsan olmak vicdan ister, senin için yaptıklarımı ileride bana geri ödemen için söylemiyorum bunu sana, senden tek istediğim ileride beni görmeye gelmen, tıpkı benim dördüncü amcama yaptığım gibi. Bu bana yeter de artar bile. Yaşlanıp öleceğim, seni yetiştirdiğim günleri hatırladığın zaman içinde bir yer acırsa, birkaç damla gözyaşı dökersen, işte bunlar bile beni çok mutlu etmeye yeter...

"Yile, şimdi annenin peşinden git hadi. Sözümü dinle, gidip He Xiaoyong'un ruhunu geri çağır. Yile, yürüsene!"

24. Bölüm

O gün neredeyse şehirdeki herkes duymuştu Yile'nin He Xiaoyong'ların çatısına çıkıp bacanın üstüne oturarak He Xiaoyong'un ruhunu geri çağıracağını. Tüm şehir He Xiaoyong'ların kapısının önüne toplandı haliyle; orada öylece ayakta dikilip annesinin Yile'yi getirmesini, He Xiaoyong'un karısının ikisini karşılayıp bir sürü şey söylemesini, sonra da o sıska kadının oğlanın elinden tutarak onu duvara dayalı bir merdivenin önüne götürmesini izlediler.

O sırada He Xiaoyong'un arkadaşlarından biri çatıda bekliyor, başka bir arkadaşı da aşağıda merdiveni tutuyordu. Yile merdivene tırmanınca, çatıdaki adam elinden tutarak yukarı çekti onu; kiremitlerin üzerinde çaprazlama bir şekilde yürüyüp bacanın yanına vardıklarında Yile'nin bacanın üstüne oturmasına yardım etti adam, bacaya oturduktan sonra iki elini dizlerinin üzerine koydu Yile. Ardından da az önce çatıya çıkmasına yardım eden adamın merdivenin yanına gitmesini izledi. Adam iki eliyle kiremitlere tutunduktan sonra iki ayağıyla merdivenin en üst basamağına basıp suya batan biri gibi Yile'nin görüş alanından çıktı.

Yile bacanın üstünde otururken etraftaki diğer çatıların üzerine vuran güneş ışınlarının yarattığı o ıslak parlaklığı izliyordu. Sonra keskin çığlıklar atan bir kırlangıç geldi, başının üzerinde birkaç tur attıktan sonra ortadan kayboldu. Onun ardından daha küçük kırlangıçlardan oluşan bir kırlangıç sürüsü geldi; çıkardıkları sesler de daha yumuşaktı, Yile'nin oturduğu yerin tam karşısındaki evin saçaklarından geliyordu kırlangıçların sesi. Daha sonra uzakta yükselen dağlara

baktı Yile, dağlar o kadar uzaktaydı ki oradan bakınca bulutlar gibi gerçek dışı, gölge gibi grimsi görünüyorlardı.

Çatının altında bekleyen herkes başını yukarıya kaldırmış, Yile'nin He Xiaoyong'un ruhunu çağırmasını bekliyordu; başlar yukarıda ve ağızlar kocaman açılmış bir halde uzun süre öylece beklediler ama ne bir ses ne de çığlık vardı. Sonunda başlarını teker teker eğip boyunlarını normal biçime getirip çatının üzerinde ne olup bittiği hakkında tartışmaya başladılar. Aşağıdaki sesler bir serçe sürüsünün cıvıltısı gibi geliyordu Yile'nin kulağına.

O sırada Yile'ye seslendi He Xiaoyong'un karısı:

"Yile, ağlamaya başla şimdi, ağlaman gerek. Doktor Chen öyle dedi, ağlarsan babanın ruhu duyarmış seni."

Yile başını önüne eğip aşağıdaki kalabalığa baktı, herkesin parmağıyla onu gösterdiğini görünce hemen kaldırdı başını; çatıda bir tek kendisinin olduğunu fark etti sonra, etraftaki çatılarda da kimse yoktu, bütün çatıların üzerini rüzgârda savrulan otlar kaplamıştı.

He Xiaoyong'un karısı yine seslendi:

"Yile, ağlasana, neden ağlamıyorsun? Yile, ağla çabuk."

Yile ağlamıyordu, aksine He Xiaoyong'un karısı başladı ağlamaya.

"Neden ağlamıyor bu çocuk? Daha az önce her şeyi açıklamadık mı ona, neden ağlamıyor?"

Sonra yine seslendi:

"Yile, ağlasana hadi, yalvarırım ağla hemen."

"Neden ağlamamı istiyorsun?" diye sordu Yile.

"Baban hastanede, ölmesi yakın, babanın ruhu göğsünden havalanıp uçtu bile, uçtukça uzaklaşıyor. Ağla çabuk, eğer ağlamazsan babanın ruhu daha da uzaklara uçacak, o zaman ona seslendiğini duyamaz, ağla hadi."

"Benim babam hastanede yatmıyor, şimdi ipek fabrikasında çalışıyor. Benim babam ölemez, şu an el arabasıyla ipek

böceği kozası dağıtıyordur fabrikada. Babamın ruhu göğsünün içinde güzel güzel duruyor, kim demiş havalanıp uçtu diye?"

"İpek fabrikasında çalışan Xu Sanguan senin baban değil, şimdi hastanede yatan He Xiaoyong senin baban," dedi He Xiaoyong'un karısı.

"Saçmalıyorsun," dedi Yile.

"Doğruyu söylüyorum, Xu Sanguan gerçek baban değil, benim kocam He Xiaoyong senin öz baban."

"Saçmalık," dedi tekrar Yile.

He Xiaoyong'un karısı ardına dönüp Xu Yulan'ın yanına gitti ve "Sana yalvarmaktan başka çarem kalmadı. Annesi sensin, gidip konuş onunla. Ağlasın, ağlasın ki He Xiaoyong'un ruhunu geri çağırsın," dedi.

Xu Yulan yerinden bile kıpırdamadan yanıtladı onu:

"Herkes bana bakıyor, ne söylememi istiyorsun ki? El âleme rezil oldum zaten, içlerinden hepsi bana gülüyor, hem ne diyeceğim ki ona? Gitmiyorum yanına."

He Xiaoyong'un karısı kendisini yere atıp Xu Yulan'ın önünde diz çökerek yalvardı:

"Önünde diz çöküyorum bak, senden daha fazla rezil oldum ben, içlerinden gülüyorlarsa da önce bana gülüyorlar. Önünde diz çöktüm, yalvarırım sana, git de konuş oğlunla."

He Xiaoyong'un karısının gözleri dolmuştu konuşurken.

"Hemen ayağa kalk, önümde diz çökerek kendini değil beni rezil ediyorsun. Kalk hadi, gidip konuşacağım onunla," dedi Xu Yulan.

Xu Yulan birkaç adım öne doğru yürüdü, başını kaldırıp çatıdaki Yile'ye seslendi:

"Yile, bu tarafa bak, ben sesleniyorum sana. Biraz ağla, birkaç kez bağır da dönsün He Xiaoyong'un ruhu. Ruh dönünce ben de eve götüreceğim seni, çağır artık."

"Anne, ne ağlarım ne de çağırırım," dedi Yile.

"Yile, hemen ağla, ardından da ruhu geri çağır. Bir sürü insan toplandı buraya, yüzüm kalmadı bakacak, eğer daha fazla gelen olursa insan içine çıkamam artık. Çağır hadi şunu, ne olursa olsun yine de senin öz baban o," dedi Xu Yulan.

"Anne, He Xiaoyong'un öz babam olduğunu nasıl söylersin? Asıl böyle dersen hiç yüzün kalmaz."

"Ah, daha önceki hayatımda nasıl bir günah işledim ben!"

Xu Yulan bağırdıktan sonra ardına dönüp He Xiaoyong'un karısının yanına gitti.

"Oğlum bile arsız diyor bana, bütün suç senin He Xiaoyong'unda. Ölecekse bırak ölsün, umurumda bile değil, artık karışmıyorum ben bu işe."

O sırada ipek fabrikasında ipek böceği kozası dağıtmakla meşguldü Xu Sanguan. He Xiaoyong'un iki arkadaşı yanına geldi.

"Yile'nin ne ağlayacağı ne de çağıracağı varmış. Çatıda oturmuş, He Xiaoyong benim öz babam değil, benim öz babam Xu Sanguan deyip duruyormuş. Xu Yulan ondan ağlayıp ruhu çağırmasını istediği zaman, arsız demiş kadına. Xu Sanguan, iyisi mi git bir bak sen, ölüm kalım meselesi oldu bu artık."

Bunu duyan Xu Sanguan el arabasını bırakıp haykırdı:

"İşte benim oğlum!"

Sonra da kendisi gitti ve çatıdaki Yile'ye seslendi:

"Aslan oğlum benim! Yile, gerçekten de çok hayırlı bir evlatsın sen, on üç yıl boyunca boşuna bakmamışım sana, bugün dediğin sözden sonra seve seve bir on üç yıl daha bakarım."

Xu Sanguan'ın geldiğini gören Yile, "Baba, çatıda yeteri kadar bekledim, gel de indir beni. Tek başıma inmeye cesaret edemem. Baba, gel de indir beni," diye bağırdı aşağıya.

"Yile, şimdi gelip alamam seni; ne ağlamış ne de ruhu çağırmışsın. He Xiaoyong'un ruhu dönmemiş henüz," dedi Xu Sanguan.

"Baba, ağlamayacağım, ruhu da çağırmayacağım. Aşağıya inmek istiyorum," dedi Yile.

"Yile, sözümü dinle, ağlayıp çağır şu ruhu. İnsanlara yardım edeceğimize dair söz verdim. Verdiğim sözü tutarım ben. İnsan olan bir kere söz verdi mi bin atlı süvari alayı bile durduramaz onu. Hem o orospu çocuğu He Xiaoyong, gerçekten de öz baban senin," dedi Xu Sanguan.

Yile ağlamaya başladı, gözyaşları içinde konuşmaya çalışıyordu:

"Herkes senin öz babam olmadığını söylüyor. Annem de söyledi öz babam olmadığını, şimdi de sen söylüyorsun. Öz babam yok benim, öz annem de yok; öz kimsem yok aslında, bir başımayım ben. Yukarı gelme beni almaya, kendim inerim ben."

Yile ayağa kalkıp birkaç adım yürüdü, çatının ucuna yaklaşınca korkudan kiremitlerin üzerine oturup avazı çıktığı kadar ağlamaya başladı.

He Xiaoyong'un karısı, "Yile, ağladın sayılır bak, hadi çağır bir de," dedi hemen.

"Çeneni kapa," diye bağırdı Xu Sanguan kadına, "Yile o orospu çocuğu He Xiaoyong için ağlamıyor, benim için ağlıyor."

Sonra başını kaldırıp seslendi Yile'ye:

"Yile, güzel oğlum benim, hadi birkaç kez çağır şunu, ruhu çağırdıktan sonra hemen yukarı çıkıp indiririm seni, sonra da Zafer Lokantası'na kızarmış domuz ciğeri yemeğe götürürüm."

Yile ağlayarak, "Baba, gel de indir beni hemen," dedi.

"Yile, çağırsana şunu, çağırdıktan sonra öz baban olacağım senin. Yile, çağır hadi. Ruhunu çağırdıktan sonra He

Xiaoyong denen o orospu çocuğu öz baban olmayacak senin. Bundan sonra senin öz baban benim," dedi Xu Sanguan.

Xu Sanguan'ın bu sözü üzerine göğe doğru seslendi Yile: "Baba, gitme! Baba, geri dön!"

Ardından Xu Sanguan'a "Baba, gel de indir beni," diye seslendi.

He Xiaoyong'un karısı, "Yile, birkaç kez daha seslen," dedi.

Xu Sanguan da "Yile, birkaç kez daha seslen," diye yineledi.

"Baba, gitme; baba, geri dön. Baba, gitme; baba, geri dön."

Sonrasında da "Baba, gel de indir beni aşağıya artık," dedi Xu Sanguan'a.

"Yile," diye araya girdi He Xiaoyong'un karısı, "Doktor Chen dedi ki yarım saat çağırman gerekiyormuş. Yile, hadi devam et çağırmaya."

"Yeter ama!" dedi Xu Sanguan, "Ne Doktor Chen'i? O da orospu çocuğunun teki zaten. Yile ruhunu çağırdı ya işte. He Xiaoyong ölürse ölür yaşarsa yaşar, gerisi ona kalmış artık."

Sonra Yile'ye dönüp "Yile, bekle beni, şimdi yukarıya çıkıyorum," dedi.

Xu Sanguan merdiveni tırmanıp çatıya çıktı, çocuğu sırtına alıp aşağıya indirdi.

Yere indiklerinde Yile'yi sırtından indirdi ve "Yile, burada bekle, sakın kıpırdama," dedi ona.

Xu Sanguan, He Xiaoyong'un evine girdi, hemen ardından elinde bir satırla çıkıverdi, kapının önünde dikilip satırla kendi yanağını kesti, sonra yanağından akan kanı eliyle ovuşturarak kalabalığa döndü:

"Hepiniz gördünüz, yüzümü bu satırla kestim. Bugünden sonra sizler," parmağıyla He Xiaoyong'un karısını gösteriyordu, "ve bir de sen, içinizden her kim Yile'nin benim öz oğlum olmadığını söylemeye cesaret ederse bu satırla hesaplaşırım onunla," dedi.

Sözünü bitirdikten sonra satırı bir yana fırlattı, Yile'nin elini tutarak, "Yile, hadi eve dönelim," dedi.

25. Bölüm

Bir yaz günü eve gelen Xu Sanguan, karısı Xu Yulan'a yolda gördüklerinden bahsetmeye başladı. "Eve dönerken evinde oturan kimseyi göremedim bugün, bütün mahalle sokağa dökülmüş sanki. Hayatım boyunca bu kadar çok insan görmemiştim sokaklarda; kırmızı pazubent takanlar, yürüyüş yapanlar var; duvarlara slogan yazanlar, büyük harflerle yazılmış posterler asanlar var; caddedeki bütün duvarlara poster asılmış zaten, poster üstüne poster yapıştırılmış; yapıştırdıkça kalınlaşıyor duvarlar, kapitone ceket giymişler gibi sanki. Kaymakamı gördüm bir de, hani şu Shangdong'lu şişko herif; eskiden şehrin en havalı adamıydı, onu ne zaman görsem elinde bir çay bardağı olurdu, bugünse elinde eski bir yüz yıkama kabı vardı; bir yandan kaba vuruyor, bir yandan da benim kafam köpek kafası, bacağım köpek bacağı diye diye kendisine sövüyordu.

"Fabrikaların neden çalışmadığını, dükkânların neden kapandığını, okullarda neden ders işlenmediğini ve sen neden artık börek kızartmaya gitmediğini biliyor musun? İnsanların neden ağaçlara asıldığını, kimilerinin neden zorla ahırlara kapatıldığını, kimilerinin neden ölesiye dövüldüğünü filan biliyor musun? Başkan Mao bir şey söylediğinde birilerinin onu şarkıya dönüştürüp dizeleri duvarlara, kaldırımlara, arabaların ve feribotların üzerine, yastık ve çarşaflara, hatta tuvalet duvarlarına ve tükürük hokkalarına bile neden yazdıklarını biliyor musun peki? Başkan Mao'nun adı neden birdenbire böyle uzadı diye düşündün mü hiç? Şunu dinle: 'Büyük Başkan Büyük Öğretmen Büyük Komutan Büyük Dümenci

Başkan Mao Çok Yaşa! Çok Yaşa!' Tam on dört kelime, hem de bir nefeste söylemen gerekiyor, daha ortasında nefessiz kalıyorsun. Tüm bunların neden olduğunu biliyor musun? Kültür Devrimi geldi çünkü...

"Kültür Devrimi'nin ne olduğunu ancak yeni anlayabildim biraz. Aslında bir çeşit eskiyle hesaplaşma zamanı şimdi; eskiden seni kırmış biri varsa, onun hakkında büyük harflerle bir poster hazırlayıp sokağa yapıştırıyorsun hemen, cezasını çekmemiş bir toprak ağası diye de yazabilirsin, karşı devrimci diye de; ne yazsan oluyor. Bugünlerde ne mahkeme var ne de polis; ortalık çeşit çeşit suçlamalardan geçilmiyor, bir tanesini gelişigüzel seçmen yeter. Büyük harflerle posterin üzerine yazıp duvara yapıştırıyorsun, sonrasında elini kaldırmana bile gerek kalmıyor, birileri senin suçladığın kişiyi ölümüne kadar kovalıyor. Ben de şöyle yatağa uzanıp birini bulayım dedim, sağa döndüm yok, sola döndüm yok, intikam alacak birini bulamadım. Tek düşmanım He Xiaoyong'du diyebiliriz ama o orospu çocuğu da dört yıl önce kamyon çarpınca öldü gitti. Ben, Xu Sanguan, iyi bir adamım, şunca yıldır düşmanım olmadı hiç. Ama iyi bir şey bu, düşmanım olmayınca bir başkası da benim adımı büyük harflerle postere yazamaz böylece."

Xu Sanguan tam sözünü bitirmişti ki Sanle kapıyı itip içeri giriverdi birden.

"Biri pirinç ambarının duvarına poster asmış, annem için sürtük diyor," dedi.

Korkudan sıçrayan Xu Sanguan ile karısı, soluğu pirinç ambarının önünde aldılar hemen, duvardaki afişi görünce Sanle'nin doğru söylediğini gördüler. Duvarın üzerinde bir sürü afiş vardı, bir tanesi de Xu Yulan hakkındaydı. Onun bir sürtük, bir kahpe olduğu, on beş yaşında orospuluğa başladığı, iki yuan'a herkesle yatabileceği, şimdiye kadar yattığı adamları on kamyona koysalar yine de sığmayacağı yazılıydı afişte.

Xu Yulan eliyle afişi gösterip küfretmeye başladı:

"Senin anandır sürtük, senin anandır kahpe, senin anandır orospu! Senin ananın yattığı adamlar, bırak on kamyonu, dünyaya bile sığmaz."

Sonra ardına döndü, Xu Sanguan'a bakıp ağlamaya başladı.

"Sadece oğlu olmayan, erkek torun ümidi kalmamış, başında çıbanlar kaynayan, ayak tabanları irin bağlamış biri böylesine bir zehri tükürebilir."

Xu Sanguan ise yanındakilere bakarak, "Düpedüz iftiradır bu, hele yukarıda Xu Yulan'ın on beş yaşında orospuluğa başladığını yazmışlar ya, bildiğin saçmalık! Böyle bir şeyi bilmeyeceğimi mi sanıyorlar? Evlendiğimiz günün akşamı Xu Yulan'dan bu kadar kan aktı," dedi. Bir yandan da iki elini birleştirip büyük bir çember hareketi yapıyordu. Sonra da "Xu Yulan, on beş yaşında orospuluğa başlamış olsaydı gerdek gecemizde kan görür müydüm ben ha?" diye ekledi.

Kimseden ses çıkmayınca, kendi sorusuna kendi yanıt verdi Xu Sanguan: "Göremezdim."

Öğle vakti üç oğlunu da yanına çağırdı Xu Sanguan ve onlara ne yapmaları gerektiğini söyledi. "Yile, on altı yaşındasın artık; Erle, sen de on beş. Sokağa çıkıp şu posterlerden birini kopyalayın hemen, hangisi olursa olsun, fark etmez. Kopyaladıktan sonra anneniz hakkında yazılan posterin üzerine yapıştırın onu. Sanle, sen çenesine salya sümük damlayan küçük bir veletsin daha, elinden başka bir şey gelmez, en iyisi ağabeylerine yardım etmek için bir kova tutkal taşı sen. Aklınızdan şunu çıkarmayın ama: Posterleri yırtamazsınız, öyle bir zamandayız ki her kim poster yırtarsa anında karşı devrimci ilan ediliyor. Bu yüzden sakın ama sakın poster yırtmayın, birini diğerinin üzerine yapıştırmanız yeterli. Bu işi ben yapamam, insan içine çıkarsam dikkat çekerim hemen. Siz yaparsanız o kadar dikkat çekmezsiniz. Hadi bakalım, üç kardeş hava kararmadan halledin şu işi."

Akşam olunca Xu Sanguan karısına, "Bizim üç oğlan posterin üzerini başka bir posterle kapattı, için rahat olsun. Fazla insan görmemiştir zaten, sokaktaki onca posterin hepsi okudun mu sanki? Hem durmadan yenilerini yapıştırıyorlar, birini okuyamadan bir başkasını yapıştırıyorlar üzerine," dedi.

İKİ GÜN GEÇMEDEN kırmızı pazubentler takan bir grup insan geldi Xu Sanguan'ların evine, Xu Yulan'ı alıp götürdüler. Şehrin en geniş meydanında halkın katılacağı büyük bir eleştiri ve kınama toplantısı yapılacaktı. Bir toprak ağası yakalanmıştı bile; zengin bir köylü de bulmuşlardı, sağcısı da vardı, karşı devrimcisi de; yüksek bir mevkide olup da kapitalist yola baş koymuş birisini bile ele geçirmişlerdi. Kısacası ne ararsanız hepsi vardı yani, sadece bir orospu eksikti. Dediklerine göre bir orospu bulmak için tam üç gün harcamışlardı, eleştiri ve kınama toplantısının başlamasına yarım saat kala bir tane bulmuşlardı sonunda. "Xu Yulan, bizimle gel hadi. Acil bir durum söz konusu," demişlerdi.

Xu Yulan öğleden sonra ancak eve dönebildi. Saçının sol tarafı tamamen kesilmişti, sağ tarafınınsa bir teline bile dokunmamışlardı. Yin Yang biçiminde kesmişlerdi saçını, başının tam ortasından ikiye ayırmışlardı. Saçı öyle düzgün kesilmişti ki başı yarısı hasat edilmiş bir çeltik tarlasına benziyordu.

Karısını böyle görünce gayriihtiyari bir çığlık attı Xu Sanguan. Xu Yulan pencerenin önüne gidip pervazdaki aynayı eline aldı, aynada kendisini görünce hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı.

"Bu halde insan içine nasıl çıkarım ben? Nasıl yaşarım? Eve dönerken herkes birbirine beni gösteriyor, ağızları açık sırıtıyorlardı. Xu Sanguan, bu kadar çirkin olduğumu bilmiyordum, saçımın yarısını kestiklerini biliyordum ama

bu kadar çirkin görüneceğimi hiç düşünmemiştim, şimdi aynaya bakınca gördüm. Xu Sanguan, şimdi ne yapacağım ben? Toplantıda saçımı keserlerken, işte o sırada, aşağıdaki insanların gülüştüğünü duymuştum, saçımdan bir tutam ayağımın üzerine düşünce anladım saçımı kestiklerini, elimi uzatıp başımı yoklayınca ağzıma vurdular, öyle sert vurdular ki dişlerim sızladı acıdan. Ondan sonra bir daha elimi bile kaldırmaya cesaret edemedim. Xu Sanguan, nasıl yaşayacağım ben şimdi? Öldürseler daha iyiydi. Onlarla bir alıp veremediğim, hiçbirine bir düşmanlığım filan yok; onları tanımıyorum bile, neden saçımı kestiler? Neden öldürmediler ki beni? Xu Sanguan, neden konuşmuyorsun?"

"Ne diyebilirim ki?" dedi kocası.

Sonra içini çekip "İş bu raddeye geldikten sonra yapabileceğimiz bir şey kaldı mı? Saçını Yin Yang biçiminde kesmişler, saçı böyle kesilmiş kadınlara ya sürtük ya da orospu diyorlar bu günlerde. Artık ne desen de kimse inanmaz sana bu halinle, Sarı Irmak'a atlasan bile temizleyemezsin adını. Dışarı çıkma artık, en iyisi kendini eve kapatman," dedi.

Xu Sanguan, karısının saçının diğer yarısını da kesip eve kapattı onu. Xu Yulan da evde kalmak istiyordu ama kollarına kırmızı pazubent takan insanlar öyle düşünmüyordu. Birkaç gün sonra gelip yine götürdüler Xu Yulan'ı. Şehirde yapılan büyüklü küçüklü hemen her toplantıya katılıyordu Xu Yulan; ama neredeyse hepsinde orada sadece dikilip yardımcı oyuncu görevi görüyordu.

Bir gün kocasına "Benim peşimde değiller. Ne eleştiriyor ne de kınıyorlar beni, hep başkalarını eleştirip başkalarını kınıyorlar. Ben de yanlarında durup onlara eşlik ediyorum," dedi.

Bunun üzerine Xu Sanguan oğullarına, "Aslında annenizin peşinde değiller, anneniz o kapitalist yola baş koymuşlara, o sağcılara, o karşı devrimcilere ve o toprak ağalarına eşlik ediyor sadece. Orada yanlarında durup onlardan biriymiş

gibi numara yapıyor. Anneniz yardımcı oyuncu. Yardımcı oyuncu ne mi demek? Çeşni demek, her yemeğe katılabilir; hangi yemeğe katarsanız katın o yemeği daha lezzetli yapar," diyerek açıklama yaptı.

Daha sonra, Xu Yulan'ı evden bir tabure getirip şehrin en kalabalık yerinde taburenin üzerinde ayakta durmaya zorladılar. Xu Yulan orada taburenin üzerinde öylece ayakta dikilirken göğsünün önünde ahşap bir tabela asılı olurdu, tabelayı da onlar yapmıştı. OROSPU XU YULAN yazıyordu tabelanın üzerinde.

Xu Yulan'ı oraya götürüyorlar, tabelayı boynuna asmasını ve taburenin üzerine çıkmasını izledikten sonra oradan ayrılıyorlardı; sonra da unutuyorlardı Xu Yulan'ı. Xu Yulan gün boyu orada öylece dikiliyor, sağa sola bakıp hava kararana dek onların gelmesini bekliyordu. Akşam olunca caddede insan da olmuyordu pek, o da acaba beni unutmuş olabilirler mi diye soruyordu kendi kendine. Sonra taburesini ve tabelayı eline alıp eve dönüyordu.

Xu Yulan genelde gün boyu orada tutuluyordu, yorulduğunda tabureden inip üzerine oturuyordu bazen; bacaklarını ovup ayaklarını kaşıyordu, yeteri kadar dinlendikten sonra tekrar çıkıyordu taburenin üzerine.

Xu Yulan'ın durduğu yer umumi tuvalete çok uzaktı, tuvalete gideceği zaman o ahşap tabelayı boynunda taşıyarak iki caddeden geçiyor, sonra da pirinç ambarının yanındaki tuvalete varıyordu. Göğsünün önünde duran tabelayı iki eliyle desteklemesini, duvara iyice yapışıp başını önüne eğerek yürümesini izlerdi yanından geçen insanlar. Tuvaletin kapısının önüne varınca tabelayı boynundan çıkarıp yere bırakır, tuvaletten çıktıktan sonra da tabelayı yeniden boynuna asıp dikileceği yere doğru yürürdü.

Xu Yulan taburenin üzerinde toplantı sahnesinde dikildiği gibi dikiliyordu; başını önüne eğiyordu, başını önüne

eğmek suçunu kabul etmekle aynı şeydi çünkü. Taburenin üzerinde ayakta dikilirken başını önüne eğip kendi ayaklarına bakardı. Uzun süre aynı yere bakmaktan acıyan gözlerini caddeden geçen kalabalığa çevirirdi bazen, gördüğü hiç kimse ona dikkat etmezdi, yanından geçerken ona göz ucuyla bakan çok insan olurdu ama durup da iki gözüyle bakan insan çok azdı. Xu Yulan için için sevinirdi bu duruma.

"Caddede öylece dikilirken telefon direğine benziyorum, bana dikkat bile etmiyorlar," derdi kocasına.

"Xu Sanguan, artık hiçbir şeyden korkmuyorum, bütün acılara göğüs gerdim. Bu hale gelmişim, bana artık ne yapabilirler ki? Sonrası ölümse ölüm, ölmekten şu kadarcık bile korkmuyorum. Arada seni düşünüyorum, oğlanlar geliyor aklıma; işte o zaman korkuyorum ama sizler de olmasaydınız hiçbir şeyden korkum olmayacaktı gerçekten de."

Oğullarından bahsederken gözleri dolardı Xu Yulan'ın:

"Yile ve Erle görmezden geliyorlar beni, benimle konuşmuyorlar bile. Seslendiğimde duymazdan geliyorlar; bir tek Sanle konuşuyor benimle, bir tek o hâlâ anne diyor bana. Dışarıda o kadar acıya göğüs germeme rağmen eve dönünce bir sen iyi davranıyorsun bana, ayakta dikilmekten şişen ayaklarımı sokmam için sıcak su getiriyorsun; eve geç döndüğümde yemek soğumasın diye yorganın altında saklıyorsun. Caddede dikilirken bana su ve yiyecek getiren yine sensin. Xu Sanguan, sen bana iyi davrandığın sürece, bu dünyada hiçbir şeyden korkmam ben."

Xu Yulan genelde caddede bütün gün dikildiğinden, ona su ve yiyecek götürürdü Xu Sanguan. Başlarda Yile'den bunu yapmasını istedi ama o kabul etmemiş, "Baba, Erle'yi yollasana," demişti.

Xu Sanguan, Erle'yi yanına çağırıp "Erle, hepimiz yemeğimizi yedik ama annen bir şey yemedi daha, şu yemeği al da annene götür hadi," dedi.

Erle başını iki yana sallayıp "Baba, Sanle'yi yollasana," dedi.

Sinirlenen Xu Sanguan, "Yile götürsün istedim, Erle'ye savdı işi; Erle de Sanle'ye. Sanle denen o velet de kâseyi yere bıraktığı gibi ardından iz bırakmadan ortadan kayboldu. Yemek yerken, üst baş alırken, para harcanırken aslanlar gibi üç oğlum var ama iş annelerine yemek götürmeye gelince bir tane bile oğlum yok," diye söylendi durdu.

Bunun üzerine Erle, "Baba, dışarıya çıkmaya cesaretim bile yok! Kapıdan dışarıya adım atsam, *geceliği iki yuan* deyip duruyor beni tanıyanlar, utançtan başımı bile kaldıramıyorum," dedi.

Yile ise "Geceliği iki yuan demelerinden korkmuyorum ben, onlar bana öyle deyince ben de onlara geceliği iki yuan diye karşılık veriyorum. Hem benim sesim daha gür çıkıyor. Onlarla kavga etmekten de korkmuyorum, sayıları çoksa bir koşu eve gelip satırla çıkıyorum karşılarına. 'Gözümü kırpmadan adam öldürürüm ben, inanmazsanız demirci Fang'ın oğluna sorun,' dedim mi, elimdeki satırı gören kaçmaya başlıyor. Sadece dışarı çıkmak istemiyorum şimdi, dışarıya çıkmaktan korktuğumdan filan değil," diye açıkladı durumunu.

"Asıl dışarıya çıkmaktan korkan ben olmalıydım. Ne zaman sokağa çıksam birileri taş fırlatıyor bana, yüzüme tükürüyor hatta beni durdurup annenizin yaptıklarını kamuya açıklamamı isteyenler bile oluyor. Bunlarla siz karşılaşsanız hiçbir şey bilmediğinizi söyler geçersiniz ama ben hiçbir şey bilmediğimi söylemeye cesaret edemem, sizinle aynı değilim ki. Sizi ne korkutabilir? Yeni toplumda doğdunuz siz; kızıl bayrağın gölgesi altında, tertemiz çocuklarsınız. Sanle'ye bakın, her gün dışarı çıkıp sokakta oynuyor o velet. Ama bugün biraz fazla mı oldu, hava kararacak, hâlâ dönmedi eve," dedi Xu Sanguan.

Sanle eve dönünce babası onu yanına çağırdı. "Nerelerdeydin? Kahvaltıdan sonra bir çıktın, ancak şimdi dönüyorsun eve. Nereye gittin? Kiminle oynuyordun?"

"Bir sürü yere gittim, şimdi hatırlamıyorum nerelere gittiğimi. Kimseyle oynamadım, tek başımaydım. Kendi kendime oynadım," dedi Sanle.

Sanle annesine yemek götürmek istiyordu ama Xu Sanguan daha çok küçük olduğundan izin vermedi ona, onun yerine kendisi gitti. Yemeği küçük bir alüminyum sefer tasına koyup dışarı çıktı, taburenin üstünde dikilen Xu Yulan çok uzaktan bile seçilebiliyordu. Başını öne eğmişti yine, tabelası sarkıyordu göğsünün önünde; saçı uzamaya başlamıştı azar azar, uzaktan bakınca küçük bir erkek çocuğu gibi görünüyordu bu haliyle. Xu Yulan'ın üzerindeki giysiler paçavraya dönmüş, sırtı o büyük harflerle yazılan posterlerde sık sık görülebilen soru işareti gibi kamburlaşmıştı. Elleri iki yanından aşağıya sarkıyordu, sırtı ve başı o an aynı seviyede durduğundan ta dizlerine kadar iniyordu elleri. Karısının bu halini gören Xu Sanguan'ın içi acıyordu yürürken.

Yanına varınca, "Ben geldim," dedi.

Xu Yulan onu görmek için kafasını kaldırdı, Xu Sanguan da elindeki alüminyum sefer tasını kaldırıp gösterdi:

"Sana yemek getirdim."

Xu Yulan taburedeن inip oturdu, tabelasını düzelttikten sonra sefer tasını aldı Xu Sanguan'dan; sefer tasının kapağını açıp yanına koydu, sefer tasının içinde sadece pilav olduğunu gördü; ne et ne de sebze vardı yanında, hiçbir şey demeden pilavı kaşıklamaya koyuldu, yemeğini yerken ayaklarına baktı durdu. Xu Sanguan yanında bekliyordu, hiç sesini çıkarmadan karısının pilavı yemesini izledi, bir süre izledikten sonra başını kaldırıp caddeden gelip geçen insanlara çevirdi gözlerini.

Xu Yulan'ın tabureye oturmuş, yemek yediğini gören birkaç kişi, yanına gelip sefer tasanın içine şöyle bir göz attıktan sonra "Ne yemeği getirdin ona?" diye sordular Xu Sanguan'a.

Xu Yulan'ın elindeki sefer tasını alıp soruyu soranlara gösterdi Xu Sanguan.

"Gördünüz mü, sadece pilav var, ne et ne de sebze. İyice baktınız mı, sadece pilav getirdim ona."

Başlarını sallayıp "Evet, gördük. Et de yok sebze de," dediler.

İçlerinden biri "Pilavın yanına neden bir şeyler koymadın? Sade pilavın ne tadı olur ne de tuzu," dedi.

"Ona lezzetli bir şey veremem," dedi Xu Sanguan parmağıyla Xu Yulan'ı göstererek, "eğer ona lezzetli bir şey verirsem ona yardım ve yataklık etmiş olurum. Ama sadece sade pilav verirsem onu eleştirip kınamış sayılırım."

Kocası diğerleriyle konuşurken önüne bakmaya devam ediyordu Xu Yulan. Ağzındaki pilavı bile çiğnemeye cesaret edemeden, onlar gidene, iyice uzaklaşana kadar öylece durdu orada; sonra devam etti yemeğini yemeye. Etrafta kimsenin olmadığını görünce fısıldayıverdi Xu Sanguan:

"Etleri pilavın altına sakladım, şimdi kimse yokken ye hemen."

Xu Yulan kaşığı pilavın dibine daldırınca bir sürü et gördü, Xu Sanguan domuz yahnisi pişirmişti ona; ağzına bir kaşık yahni atıp başı önüne eğilmiş bir halde yemeye devam etti.

"Bunu sana gizlice yaptım, çocukların bile haberi yok," dedi alçak sesle Xu Sanguan.

Xu Yulan başını salladı, pilavdan birkaç kaşık daha yedi, sonra sefer tasını kapayıp "Artık yemeyeceğim," dedi.

"Sadece bir parça et yedin. Etin hepsini bitirsene," dedi Xu Sanguan.

Xu Yulan başını iki yana salladı. "Çocuklara ver, eve götür de onlar yesin," dedi.

Sonra ellerini aşağıya sarkıtıp bacaklarını ovmaya başladı. "Ayakta durmaktan bacaklarım uyuştu."

Karısının bu halini gören Xu Sanguan ağladı ağlayacaktı.

"Çok gören çok bilir, diye eski bir söz vardır. Çok doğru demişler, şu bir yılda on yaş birden yaşlandım. Boşuna dememişler kalp yüzden ayrıdır diye, birinin yüzünü tanıyabilirsin ama kalbini bilemezsin. O posteri kimin yazdığını bilmiyoruz hâlâ, aklından geçeni anında söyleyen birisin sen, kim bilir kaç kişi gücenmiştir sana, bundan sonra dediklerine dikkat etmen gerek. Çok konuşan, çok kaybeder demiş eskiler."

Bu sözün üzerine içinde bir şeyler uyandı Xu Yulan'ın.

"He Xiaoyong ile ben sadece bir kez yaptık o işi, sonunda düştüğüm hale bak. Lin Fenfang ile sen de yaptınız o işi ama kimsenin eleştirip kınadığı yok seni."

Xu Yulan'ın sözleri korkudan sıçrattı Xu Sanguan'ı, telaşla etrafına bakındı; kimsenin olmadığını görünce rahatladı biraz.

"Böyle şeyler söylememelisin, bunu kimseye söyleme sakın."

"Söylemem zaten."

"Suya batmış durumdasın, bu dünya üzerinde seni kurtarmak isteyen bir ben varım; eğer ben de batarsam seni kurtaracak kimse kalmaz geriye."

XU SANGUAN GENELDE öğleden sonra elinde sefer tasıyla çıkardı evden, Xu Sanguan'ı tanıyanlar onun Xu Yulan'a yemek götürdüğünü bilir ve hemen seslenirlerdi:

"Xu Sanguan, yemek götürüyorsun ha."

O gün biri Xu Sanguan'ı durdurdu.

"Xu Sanguan sen misin? Xu Yulan denen kadına yemek götüren sen misin? Bir şey soracağım sana, eleştiri ve kınama toplantısı yapıldı mı sizin evde hiç? Xu Yulan'ın eleştirilip kınanması yani?"

Xu Sanguan sefer tasını göğsüne bastırıp evet anlamında başını salladı, yüzünde gülümseyen bir ifadeyle, "Şehrin

hemen hemen her yerinde yapılan toplantılara katıldı Xu Yulan," dedi.

Sonra parmaklarıyla sayıp anlatmaya koyuldu adama. "Fabrikada, okulda, caddede, sadece fabrikada bile beş kere eleştirilip kınandı."

"Evde de yapılması lazım," dedi adam.

Xu Sanguan tanımıyordu bu adamı, adamın kolunda kırmızı pazubent de yoktu; adamın kim olduğunu ve nereden geldiğini çıkaramıyordu ama dediklerini de dinlemezden gelemiyordu bir türlü.

Bu yüzden Xu Yulan'a "Birileri bizi gözetliyor, ağzımı arıyorlar; bizim evde de eleştirme ve kınama toplantısı yapılacakmış, olmazsa olmazmış," dedi.

O sırada eve daha yeni girmişti Xu Yulan. Üzerinde OROSPU XU YULAN yazan tabelayı boynundan çıkarıp kapının arkasına, taburesini de masanın yanına koymuş, Xu Sanguan'ı dinliyordu. Bir yandan da başını bile kaldırmadan taburenin üzerindeki ayak izlerini siliyordu elindeki bezle.

"Ne olacaksa olsun," dedi en sonunda.

O akşam Xu Sanguan üç oğlunu da yanına çağırdı ve onlara, "Bu akşam bizim evde eleştiri ve kınama toplantısı yapılacak. Kimin eleştirilip kınanacağını biliyor musunuz peki? Xu Yulan elbette. Şu andan itibaren ona anne değil Xu Yulan diye sesleneceksiniz çünkü bir eleştiri ve kınama toplantısı bu. Toplantı bittikten sonra anne diyebilirsiniz ancak," dedi.

Xu Sanguan üç oğlunu sıraya dizip oturttu, kendisi de onların önlerine oturdu. Xu Yulan onun yanında ayakta dikiliyordu, ona da bir tabure hazırlandı. Dördü oturmuştu, sadece Xu Yulan ayaktaydı; başını önüne eğmiş bir halde, caddede durduğu gibi duruyordu.

"Bugün Xu Yulan'ı eleştirip kınayacağız, o yüzden ayakta durmak zorunda şimdi ama Xu Yulan'ın bütün gün ayakta durduğunu göz önünde bulundurursak ayakları çoktan şişmiş,

bacakları da uyuşmuş olmalı. Sizce oturması için bir tabure verelim mi ona, onaylayanlar el kaldırsın," dedi Xu Sanguan çocuklarına.

Xu Sanguan daha konuşurken kendi elini kaldırmıştı bile, onun ardından Sanle de elini kaldırdı, bir süre birbirlerine baktıktan sonra Erle ve Yile de ellerini kaldırdılar.

Xu Sanguan "Oturabilirsin," dedi Xu Yulan'a.

Xu Yulan tabureye oturunca Xu Sanguan çocuklara döndü: "Üçünüz de söz almak zorundasınız. Söyleyecek bir şeyiniz varsa, çekinmeden söyleyin, söyleyecek bir şeyiniz yoksa fazla uzatmayın lafı. Ama herkes bir iki şey söylemek zorunda. Eğer biri sorarsa, toplantıda hepimizin söz aldığını rahatlıkla söyleyebilirim böylece. Yile, önce sen başla."

Yile, Erle'ye dönüp önce onun konuşmasını istedi.

"Erle, önce sen bir şeyler söyle."

Erle, önce Xu Yulan'a baktı, sonra Xu Sanguan'a. En sonunda da Sanle'ye baktı.

"Bırakalım da önce Sanle konuşsun."

Sanle ağzını araladı, gülmemek için kendisini zor tutuyormuş gibiydi.

"Ne diyeceğimi bilmiyorum," dedi babasına.

Xu Sanguan, Sanle'ye bakıp "Söyleyeceğin çok şey olmasa gerek," dedi.

Sonra öksürerek boğazını temizledi ve "Önce ben başlayayım. Xu Yulan'ın orospu olduğunu, her gece müşteri aldığını söylüyorlar, geceliği iki yuan'mış. Şimdi düşünün bakalım, her gece Xu Yulan ile aynı yatakta kim yatıyor?" dedi.

Konuşmasını bitirdikten sonra sorgularcasına bakışlarını çocuklarının üzerinde gezdirdi, çocuklar da ona bakıyordu.

O sırada, "Sen yatıyorsun, her gece annemle aynı yatakta yatan sensin," dedi Sanle.

"Doğru," dedi Xu Sanguan, "evet, benim! Xu Yulan'ın her gece yatağına davet ettiği müşterisi benim. Peki müşteri sayılabilir miyim ben?"

Xu Sanguan önce Sanle'nin, ardından da Erle'nin kafasını salladığını gördü. Sadece Yile tepki vermiyordu. Xu Sanguan parmağını Erle ve Sanle'ye doğru uzattı:

"Size başınızı sallayarak onaylayın mı dedim ben şimdi? Başınızı iki yana sallayacaktınız, ikiniz de aptalsınız, ben müşteri miyim ulan? O zaman Xu Yulan ile evlenirken az para harcamadım, davul ve gong çalmaları için altı, tahtırevanı taşımaları için de dört adam tuttum. Üç içki masası kurdum bütün akrabalarımla arkadaşlarım yiyip içsin diye; hem yasal hem de töreye uygundu düğünümüz, her şey olması gerektiği gibi gerçekleşti. İşte bu yüzden müşteri filan değilim ben. Xu Yulan da orospu değil. Fakat Xu Yulan büyük bir hata yapmıştır hayatta, o da He Xiaoyong..."

Yile'ye bakarak sürdürdü konuşmasını Xu Sanguan. "Xu Yulan ile He Xiaoyong arasında olanları hepiniz biliyorsunuz, işte bugün burada eleştirip kınamamız gereken olay da bu."

Xu Sanguan, karısına döndü bu kez: "Xu Yulan, bu olayı oğullarına anlatsana şimdi tüm ayrıntılarıyla."

Xu Yulan taburede başını eğmiş otururken alçak sesle mırıldandı:

"Böyle bir şeyi oğullarıma nasıl anlatırım, nasıl başlarım konuşmaya?"

"Onları oğulların olarak görme. Seni eleştirme ve kınama toplantısına katılmış devrimci halk olarak gör," dedi Xu Sanguan.

Xu Yulan başını yerden kaldırıp üç oğluna baktı. Yile başını eğmiş oturuyordu, sadece Erle ve Sanle bakıyordu ona, sonra dönüp Xu Sanguan'a baktı.

"Anlat hadi," dedi Xu Sanguan.

"Daha önceki hayatımda işlediğim günahın suçu bu," dedi Xu Yulan eliyle gözyaşlarını silerken, "demek bedelini bu dünyada ödemek varmış, önceki hayatımda mutlaka çok kötü bir şey yapmış olmalıyım He Xiaoyong'a, o da bu

dünyada ödetti bana cezasını. O ölünce mesele onun için kapandı tabii, bense hâlâ cezamı çekiyorum."

"Bunlardan bahsetme artık," dedi Xu Sanguan.

Xu Yulan peki anlamında kafasını salladı, iki eliyle gözyaşlarını sildi, sonra devam etti konuşmaya:

"Aslında He Xiaoyong ile o işi sadece bir kez yapmıştık. Yile'ye hamile kalacağım aklıma bile gelmedi."

"Benden bahsetme," diye araya girdi birden Yile, "anlatacaksan kendini anlat."

Xu Yulan başını kaldırıp Yile'ye bakınca yüzünün kireç beyazına döndüğünü gördü, ona bakmıyordu bile; Xu Yulan'ın gözleri doldu yine, ağlamaya başladı:

"Hepinizi üzdüğümü biliyorum, benden nefret ettiğinizi de biliyorum. Hepinizi utandırdım ama benim bir suçum yoktu, hepsi onun başının altından çıktı. He Xiaoyong denilen o adam, babamın umumi tuvalete gitmesinden istifade edip beni duvara yasladı, ittim onu, artık Xu Sanguan'ın karısı olduğumu söyledim ama yine de duvara yaslamaya devam etti beni. Tüm gücümle itiyordum onu, benden daha güçlü olduğundan elinden kurtulamadım bir türlü, bağırmak istedim, mememi sıkınca bağıramadım ama, birdenbire yumuşayıverdim."

Xu Sanguan o sırada Erle ve Sanle'nin gözlerini fal taşı gibi açarak dinlediklerini fark etti. Yile başını önüne eğmiş, ayaklarını bir ileri bir geri sürüyordu, Xu Yulan anlatmaya devam etti:

"Beni yatağa sürükledi, gömleğimi çözdü, pantolonumun düğmesini açtı; o sırada ona karşı koyacak gücüm bile kalmamıştı, sonra bacaklarımdan birini pantolonumun paçasından çıkardı, diğer bacağı umursamadı bile. Sonra kendi pantolonunu kalçalarından aşağıya indirdi."

İşte tam o sırada Xu Sanguan kesti sözünü: "Tamam, anlatma artık! Erle ve Sanle'nin gözlerinin yuvalarından çıka-

cakmış gibi dinlediklerini görmedin galiba. Zehir saçıyorsun, bir sonraki kuşağı çoktan zehirlemiş oldun bile..."

"Anlatmamı sen istemiştin," dedi Xu Yulan.

"Bunları anlat dememiştim ama."

Xu Sanguan karısını işaret edip Erle ve Yile'ye doğru şöyle kükredi:

"İşte sizin anneniz bu! Orada öylece oturup nasıl dinleyebildiniz tüm bunları?"

Erle başını tüm gücüyle iki yana sallayıp "Ben bir şey duymadım ki! Sanle dinliyordu," dedi.

"Ben de bir şey duymadım," dedi Sanle.

"Boş verin şimdi bunu," dedi Xu Sanguan, "Xu Yulan'ın itirafı buraya kadardı. Konuşma sırası size geldi şimdi. Yile, ilk sen konuş."

Yile başını yerden kaldırıp Xu Sanguan'a baktı:

"Söyleyecek bir şeyim yok. En çok He Xiaoyong'dan nefret ediyorum şimdi, sonra da ondan nefret ediyorum."

Eliyle Xu Yulan'ı işaret ediyordu. "He Xiaoyong'dan o zaman beni oğlu olarak kabul etmediği için nefret ediyorum, ondansa insan içinde başımı kaldıramadığım için nefret ediyorum," dedi.

Xu Sanguan elini sallayıp susturdu Yile'yi, sonra Erle'ye döndü:

"Erle, sıra sende."

Erle eliyle başını kaşıyarak konuşmaya başladı:

"He Xiaoyong seni duvara yasladığında neden ısırmadın onu? Onu itemedin ama ısırabilirdin, hiç gücün kalmadığını söylemiştin ama onu ısıracak kadar vardı herhalde."

"Erle!"

Xu Sanguan'ın kükremesi Erle'yi korkudan titretti.

"Daha az önce hiçbir şey duymadığını söylemedin mi sen? Hiçbir şey duymadıysan neden konuşup duruyorsun şimdi? Bir şey duymadıysan konuşma. Sanle, sıra sende."

Sanle, Erle'ye baktı; Erle boynunu omuzlarının arasına çekip iyice küçülmüş, korkuyla babasına bakıyordu. Sanle de babasına çevirdi gözlerini, Xu Sanguan'ın yüzündeki sinirli ifade onu öyle korkuttu ki konuşmaya cesaret edemedi. Ağzı açık bir halde öylece kalakaldı. Dudakları titriyordu, sesini bile çıkaramadı. Xu Sanguan elini sallamaya devam etti:

"Boş ver, konuşmasan da olur. Köpeğin ağzından fildişi tüküreceğini sanmıyorum zaten. Bugünkü eleştiri ve kınama toplantısı burada bitmiştir."

O sırada Yile, "Söyleyeceklerimi bitirmemiştim daha," dedi.

Xu Sanguan hoşnutsuz bir halde ona bakarak "Daha ne söyleyecekmişsin bakalım?" dedi.

"Az önce en nefret ettiğim kişileri saymıştım," dedi Yile, "şimdi de en sevdiklerimi söyleyeceğim: En sevdiğim kişi elbette ki Büyük Lider Başkan Mao, ikinci en sevdiğimse..."

Yile bir an durduktan sonra tekrar Xu Sanguan'a döndü ve "Sensin," dedi.

Bunu duyan Xu Sanguan gözünü bile kırpmadan Yile'yi baktı bir süre, sonra ağlayarak Xu Yulan'a döndü ve "Yile'nin benim öz oğlum olmadığını da kim söylemiş!" dedi.

Xu Sanguan önce sağ elini kaldırıp bir süre onunla sildi gözyaşlarını, sonra sol elini kaldırıp bu kez de o eliyle sildi gözyaşlarını; ardından sevgi dolu bakışlarını üç oğluna çevirdi:

"Benim de büyük bir hata işlemişliğim var," dedi. "Lin Fenfang ile ben, hani şu şişko Lin..."

"Xu Sanguan, şimdi ne diye bunu anlatıyorsun?" diyerek araya girdi karısı.

"Anlatmak istiyorum da ondan," dedi Xu Sanguan eliyle karısını savuşturup "olay şöyle gerçekleşti: Lin Fenfang düşüp bacağını kırmıştı, ben de ziyaretine gideyim dedim. Kocası yoktu evde, sadece ikimizdik. 'Hangi bacağın kırıldı?'

diye sordum, 'Sağ bacağım,' dedi. Ben de sağ bacağına dokunup acıyor mu diye sordum. Önce baldırına dokundum, sonra uyluk kemiğine, en sonunda da kalçasına..."

"Xu Sanguan!"

Bu kez Xu Yulan bağırmaya başlamıştı: "Devam etme artık, devam edersen zehirleyeceksin çocukları."

Xu Sanguan başını salladı, sonra üç oğluna döndü; oğulları başlarını önlerine eğmiş, yere bakıyorlardı. Xu Sanguan konuşmaya devam etti:

"Lin Fenfang ile ben de sadece bir kere yaptık o işi, annenizle He Xiaoyong da sadece bir kere. Bugün bunları size bilesiniz diye anlatıyorum. Aslında annenizle ben aynıyız, ikimiz de hayatımızın hatasını yaptık. Ondan nefret etmeyin."

Xu Sanguan, eliyle Xu Yulan'ı göstererek "Eğer ondan nefret ediyorsanız, benden de nefret etmelisiniz. Tencere yuvarlanmış kapağını bulmuş derler bizim halimize," dedi.

Xu Yulan başını iki yana sallayarak konuşmaya çalıştı:

"Babanızın durumu benimle aynı değil, ben onun kalbini yaralayınca o da gidip o Lin Fenfang denen..."

Xu Sanguan da başını iki yana sallayıp "Aslında aynı," dedi.

Xu Yulan, "Hayır değil," dedi Xu Sanguan'a, "eğer He Xiaoyong ile benim yaptıklarım olmasaydı, gidip de ellemezdin Lin Fenfang'ın kalçasını."

Xu Sanguan o sırada hak verdi karısına, ardından da ekledi:

"Ama yine de aynıyız."

BAŞKAN MAO SÖZ ALDI. Başkan Mao her gün konuşma yapıyordu. Şöyle sözler söylerdi:

"Kelimelerle dövüşmeliyiz, silahlarla değil." Bunun üzerine ellerindeki bıçakları ve sopaları bıraktı insanlar. "Devrimi yeniden sınıflara sokmalıyız." Bunun üzerine Yile, Erle

ve Sanle sırtlarına çantalarını alıp okula geri döndüler, okullarda yeniden ders işlenmeye başladı. "Devrimi kavrayıp üretimi teşvik etmeliyiz." Bunun üzerine Xu Sanguan ipek fabrikasına geri döndü, Xu Yulan ise her gün yeniden börek kızartmaya başladı. Xu Yulan'ın saçları gün geçtikçe uzuyordu, sonunda kulaklarını örtecek kadar uzadılar.

Sonra bir gün, Başkan Mao, Tiananmen Meydanı'ndaki konuşma kürsüsüne çıktı, sağ elini kaldırıp batıyı göstererek meydanı dolduran milyonlarca öğrenciye seslendi:

"Eğitimli gençlerin köylere gidip orta sınıf ve fakir köylüler tarafından yeniden eğitilmeleri gerekiyor."

Bunun üzerine döşeğini dürüp eline bir termosla yüz yıkama kabı alan Yile, bir birliğin ardında yürür buldu kendisini. Kızıl bir bayrağın ardından yürüyordu bu birlik; burada Yile ile birlikte yürüyenler onunla aynı yaşta olan gençlerdi. Şarkı söyleyerek, çok mutlu bir şekilde otobüslere ve feribotlara bindiler, annelerinin ve babalarının gözyaşlarına el sallayıp veda ettikten sonra köylerdeki yeni evlerine doğru yola çıktılar.

Yile köye geldikten sonra, genellikle gün batarken, bir dağın yamacında tek başına oturmaya başladı, iki eliyle dizlerini sarıp etrafındaki tarlalara bakıyordu boş boş. Onunla birlikte gelen sınıf arkadaşları Yile'nin bu halini görünce "Xu Yile, burada ne yapıyorsun?" diye sorarlardı.

"Annemle babamı düşünüyorum," derdi Yile.

Onun bu sözü Xu Sanguan ve Xu Yulan'ın kulağına çalındığında ikisi de ağladı. O sırada liseden daha yeni mezun olmuştu Erle. O da döşeğini sırtladı, eline bir termosla bir yüz yıkama kabı alıp kızıl bir bayrağın ardı sıra yürüyerek köydeki yeni evinin yolunu tuttu.

Erle yola çıktığında annesi Xu Yulan ona "Erle, köye vardığında, zor günler geçirdiğin zaman, bir dağın yamacına oturup babanla beni düşün," dedi.

Günlerden bir gün, çalışma odasının koltuğunda oturan Başkan Mao "Yanınızda sadece bir çocuk kalabilir," diye buyurdu. Bunun üzerine annesiyle babasının yanında kaldı Sanle, on sekiz yaşına geldiğinde ise liseden mezun olup şehirdeki makine fabrikasında çalışmaya başladı.

26. Bölüm

Birkaç yıl sonra bir gün köyden şehre döndü Yile; bir deri bir kemik kalmış, beti benzi sararmıştı; içi sebze dolu eski bir sepet vardı elinde, annesine ve babasına hediye olarak getirmişti. Altı aydır eve ziyarete gelmediğinden, kapıyı çaldığında bir süre kim olduğunu çıkaramadan öyle bakakaldı ona Xu Sanguan ile Xu Yulan.

Yile'nin sıska görünüşü şaşırtmıştı ikisini de çünkü daha altı ay önce evden köye giderken hiç böyle değildi. O zamanda kara kuru bir şeydi ama morali yüksekti en azından; giderken sırtına içinde elli kilo pirinç olan bir fıçı atmış, belini eğip takır tukur sesler çıkararak yola koyulmuştu. Köyde pirinç koyacak bir fıçısı olmadığından karton bir kutunun içine koymuştu pirincini. Kutunun altı nemden çürüyünce, çok geçmeden yer yer sararmış, yer yer de yeşermişti pirinç.

Yile eve döndükten sonra Xu Sanguan karısına, "Yile hastalanmış olmasın sakın? Uzanmadığı zamanlar oturup duruyor evin içinde, az yemek yiyor, sırtı da bütün gün kambur duruyor," dedi.

Xu Yulan ateşini ölçmek için elini Yile'nin alnına koydu, bir şeyi olmadığını görünce "Hasta değil, hasta olsaydı ateşi olurdu, sadece köye geri dönmek istemiyor bence. Köyde hayat zor, bırakalım da şehirde biraz daha kalsın, birkaç gün daha dinlensin şöyle, vücudu toparlansın. O zaman daha iyi hissetmeye başlar," dedi kocasına.

Yile şehirde tam on gün kaldı; gündüzleri pencerenin önünde oturuyordu, kollarını pencere pervazına, başını da kollarının üzerine yaslayıp bütün gün dışarıya bakarak soka-

ğı izliyordu. Genelde sokağa sıralanmış evlerin duvarlarına bakardı, neredeyse yüz yıl önce yapılmış o duvarlara; tuğlaların arasında otlar büyümüştü, ona doğru uzanıp rüzgârda salınan yemyeşil otlar... Bazen penceresinin altında dikilip bir şeyler konuşan birkaç komşu kadın olurdu, ilginç bir şey söylediklerinde Yile'nin yüzünde bir gülümseme belirir, ardından kollarını daha rahat bir pozisyona getirirdi.

Sanle o sırada makine fabrikasında çalışıyordu; fabrikanın lojmanında yatacak bir yatağı bile vardı, bir odada beş kişi kalıyor olmalarına rağmen memnundu. Orada yaşıtlarıyla birlikte kalmak çok mutlu ediyordu onu. Yile'nin eve döndüğünü öğrenince her gün akşam yemeğinden sonra eve uğramaya başladı. Sanle eve geldiğinde Yile'yi hep yatakta uzanır vaziyette bulurdu.

"Yile, başkası uyudukça şişmanlar, sense aksi gibi zayıflıyorsun," derdi Sanle.

Sanle'nin eve geldiği zamanlar Yile'nin az da olsa canlandığı görülürdü, yüzünde bir gülümsemeyle sohbet ederdi kardeşiyle, birkaç kez de yürüyüşe çıktılar birlikte. Sanle gittikten sonra yeniden yatağa uzanırdı Yile ya da pencerenin önüne oturup hiç hareket etmeden, sanki felçliymiş gibi dururdu öylece.

Yile'nin günlerce evde oturup ne zaman köye geri döneceği hakkında hiç konuşmaması üzerine annesi Xu Yulan ona "Yile, on gündür evdesin, ne zaman döneceksin?" diye sordu.

"Bu aralar hiç mecalim yok. Köye geri dönsem de bir işe yaramam orada şimdi, gücüm kuvvetim olmadan tarlada çalışmam. Birkaç gün daha evde kalsam ya?" dedi Yile.

"Yile, gitmeni istediğimden değil. Hiç düşündün mü, seninle birlikte köye gidenlerin birçoğu terfi alıp çoktan şehre geri döndüler. Sanle'nin çalıştığı fabrikada bile köyden gelen dört kişi var. Köyde sıkı çalışıp üretim tugayı şefinle iyi

tutmalısın aranı, böyle yaparsan daha erken dönebilirsin şehre," dedi annesi.

Xu Sanguan da karısıyla aynı fikirdeydi: "Annen doğru söylüyor, git demiyoruz sana. Tüm hayatını evde geçirsen dahi git demeyiz ki. Şimdi köye geri dönüp sıkı çalışmalısın ama; eğer evde çok kalırsan üretim tugayındakiler dedikodu yapacak ardından, şefiniz de terfi vermeyecek sana. Yile, köye geri git artık, bir iki yıl daha katlandıktan sonra şehre gelme şansın olur. Ondan sonrası kolay zaten," dedi oğluna.

Yile başını iki yana sallayıp "Şimdi gerçekten de hiç mecalim yok. Geri dönsem de verimli çalışamam," dedi.

"Mecal dediğin şu şey paraya benzemez, parayı ne kadar harcarsan o kadar azalır; mecalse ne kadar harcarsan o kadar çoğalır. Bütün gün evde ya uzanıyor ya da yatıyorsun, mecalin de gün geçtikçe azaldı haliyle. Ama köye dönüp her gün çalışır, her gün ter dökersen mecalin de geri döner, hem de gün geçtikçe çoğalır," dedi Xu Sanguan.

Yile bir kez daha başını iki yana sallayıp "Altı aydır eve gelmemiştim. Erle altı ayda iki kere geldi, ben bir kez olsun gelmedim. Bırakın da birkaç gün daha kalayım," dedi.

"Olmaz," dedi Xu Yulan, "yarın dönüyorsun."

Yile evde on gün kaldıktan sonra köye geri döndü. Gideceği günün sabahı börek kızartmaktan gelen Xu Yulan, iki tane kızarmış börek getirdi Yile'ye. "Sıcak sıcak ye börekleri, yedikten sonra gidersin," dedi.

Pencerenin önünde halsiz bir halde oturan Yile, başını iki yana sallayarak "Yemek istemiyorum, hiçbir şey yemek istiyorum, iştahım yok," dedi. Sonra da ayağa kalktı, köyden gelirken yanında getirdiği giysileri katlayıp eski bir sırt çantasına koydu, çantayı sırtladıktan sonra annesine ve babasına döndü. "Ben gidiyorum," dedi.

"Börekleri ye de öyle git," dedi Xu Yulan.

Yile başını salladı, "Hiçbir şey yemek istemiyorum," dedi.

"Yemezsen olmaz, uzun yola çıkacaksın," dedi bu kez Xu Yulan.

Sonra Yile'yi bekletti bir süre; iki yumurta haşladı, yumurtaları bir mendile sarıp Yile'ye uzattı.

"Yile, al şunu, acıkınca yersin."

Yile yumurtaları alıp dışarı çıktı, Xu Sanguan ve Xu Yulan onu kapıya kadar uğurlayıp uzaklaşmasını izlediler. Xu Sanguan, başını önüne eğmiş bir halde yürüyen Yile'nin ne kadar yavaş ve ne kadar temkinli yürüdüğünü görüyordu; duvara tutuna tutuna ilerliyordu. Zayıflıktan omuz uçları sivrilmişti iyice, eskiden ona küçük gelen gömleği sanki içinde bir beden yokmuş gibi rüzgârda savrulup duruyordu şimdi. Yile telefon direğinin yanına vardığında, onun sol elini kaldırıp gözlerini ovuşturduğunu gördü Xu Sanguan, oğlunun ağladığından emindi.

Karısına "Yile'yi geçirmeye gidiyorum," dedi.

Yile'ye yetişen Xu Sanguan, gerçekten de ağladığını gördü onun.

"Annenle benim de başka çaremiz yok, tek umudumuz köyde sıkı çalışıp terfi alarak bir an önce şehre dönmen," dedi Xu Sanguan.

Yanında yürüyen Xu Sanguan'ı görünce gözyaşlarını silmeyi bıraktı Yile, omuzlarında düştü düşecekmiş gibi duran sırt çantasını düzeltirken "Biliyorum," dedi sadece.

Yolda yürürlerken bir daha konuşmadı ikisi de. Hızlı yürüyen Xu Sanguan birkaç adımda bir durmak zorunda kalıyor, Yile ona yetişince yürümeye devam ediyordu. Hastanenin giriş kapısının önüne geldiklerinde oğluna "Yile, beni biraz beklesene," dedi Xu Sanguan.

Hemen ardından hastaneye girdi. Hastanenin dışında Xu Sanguan'ı ayakta bekleyen Yile, onun gelmemesi üzerine bir tuğla yığınının üzerine oturdu, sırt çantasını kucağına aldı, o iki yumurta da elinde duruyordu hâlâ. O sırada acıktığını

hissetti, yumurtalardan birini bir tuğlanın üzerine hafifçe vurarak kabuğunu kırdı önce, sonra yumurtayı soyup yemeye başladı. Hastanenin giriş kapısını izlerken yumurtayı çiğniyordu ama yiyişi çok yavaştı; ilk yumurtayı bitirdiğinde Xu Sanguan geri dönmemişti henüz, bakışlarını hastanenin girişine çevirdi yine, sırt çantasını dizlerinin üzerine bıraktı, kollarını çantanın üzerine yaslayıp başını da kollarının üzerine dayadı.

Aradan bir süre geçtikten sonra Xu Sanguan çıkageldi.

"Hadi gidelim," dedi oğluna.

Bir süre yürüdükten sonra feribot iskelesine vardılar. Yile'yi bekleme salonuna oturtan Xu Sanguan bilet almaya gittikten sonra gelip yanına oturdu, feribotun kalkmasına yarım saat vardı daha. Bekleme salonunun içi hınca hınç doluydu, bekleyenlerin çoğunluğunu taşıma sırığı olan köylüler oluşturuyordu; hava aydınlanmadan sebze ya da başka bir şeyler satmak için yola koyulurlardı, şimdi de eve dönüyorlardı. Boş sepetlerini kollarına takmış, taşıma sırıklarını ellerinde tutuyorlardı; ucuz sigaralarını içerken neşeli bir sohbete koyulmuşlardı.

Xu Sanguan gömleğinin cebinden otuz yuan çıkarıp Yile'nin eline tutuştururken, "Al şunu," dedi.

Xu Sanguan'ın kendisine bu kadar fazla para verdiğini gören Yile şaşakalmıştı:

"Baba, bu kadar çok parayı bana mı veriyorsun?"

"Hadi al da bir yere sakla güzelce," dedi Xu Sanguan.

Yile paraya bakıp "Baba, on yuan alayım ben," dedi.

"Hepsini al. Az önce kan satarak kazandım bu parayı, hepsini al işte. Erle'nin parası da var içinde. Şimdi sana yakın bir yerde çalışıyor, senin yanına geldiğinde bir on, on beş yuan verirsin ona, parayı dikkatli harcamasını söyle. Uzakta olduğumuzdan ilgilenemiyoruz sizinle, iki kardeş göz kulak olun birbirinize," dedi Xu Sanguan.

Yile onu başıyla onayladıktan sonra aldı parayı.

"Parayı çarçur etmeyin, dikkatli harcayın. Yorulunca, canın da bir şey yemek istemediğinde, bu parayla kendine güzel yiyecekler al ki gücünü geri toplayasın. Bahar Bayramı geldiğinde iki paket sigarayla bir şişe likör alıp üretim tugayı şefine hediye et, zamanı geldiğinde eve daha erken dönmeni sağlayabilir böylece. Anladın mı? Çarçur etmeyin parayı, çeliğin iyisi bıçağın kesen yüzeyinde kullanılır, sapında değil," dedi Xu Sanguan.

O sırada Yile'nin feribota binme zamanı gelmişti. Xu Sanguan ayağa kalkıp bilet kesilen yere kadar eşlik etti ona, feribota binmesini izlerken ardından da "Yile, dediklerimi unutma sakın, çeliğin iyisi bıçağın kesen yüzeyinde kullanılır, sapında değil," diye bağırdı.

Yile arkasına dönüp bir baş hareketiyle tamam dedi babasına, sonra da başını önüne eğip feribota bindi. Xu Sanguan orada bir süre daha bekleyip feribotun kalkmasını izledi, sonra bekleme salonundan çıkıp eve doğru yola koyuldu.

YİLE KÖYE DÖNDÜKTEN birkaç hafta sonra, Erle'nin bağlı olduğu üretim tugayının şefi şehre geldi. Elli yaşlarında sakallı bir adamdı bu; sigara içerken biten sigaranın izmaritini bir sonraki sigaraya eklemekten hoşlanıyordu. Xu Sanguan'ların evinde yarım saat oturdu, üç izmarit ekleyip dördüncü sigarasını yaktı, dördüncü sigarasını yerde söndürüp izmaritini cebine koyduktan sonra ayağa kalkıp öğle yemeğini başka bir yerde yiyeceğini ama akşam yemeği için Xu Sanguan'lara geri geleceğini söyledi.

Erle'nin üretim tugayı şefi gittikten sonra, Xu Yulan kapının eşiğine oturup gözyaşlarını silmeye başladı, bir yandan siliyor, bir yandan da konuşuyordu:

"Ay sonuna geldik, evde iki yuan kaldı sadece, iki yuan ile nasıl misafir ağırlanır? Misafire balıkla et ikram etmek

gerekir, sigara ve likör de lazım. İki yuan ile yarım kilo etle yarım balık alınır sadece, şimdi ne yapacağım ben? Kilerinde pirinç yoksa en hamarat kadın bile dara düşer, para olmadan nasıl misafir ağırlayayım şimdi ben? Üstelik herhangi biri de değil, Erle'nin üretim tugayı şefinden bahsediyoruz burada. Önüne fazla bir şey koyamazsak hoşnut olmayacak adam, o hoşnut olmazsa acısını Erle çeker sonra; terfi alıp şehre dönmesini geçtim, üretim tugayında çalışırken bile zorlanabilir. Erle'nin şefi evimize gelmiş, adamı yedirip içirmeliyiz güzelce, bir de hediye vermek gerek. Ah, iki yuan ile bunları nasıl yapacağım şimdi ben?"

Xu Yulan ardına dönüp odanın içinde oturan Xu Sanguan'a "Xu Sanguan, kan satmanı istemek zorundayım senden," dedi.

Bunu duyan Xu Sanguan, sessizce onayladı karısını. Sonra da "Bana bir kova kuyu suyu getir, kan satmadan önce su içmem lazım," dedi.

"Bardakta su var, bardaktaki suyu içsene," dedi karısı.

"Bardaktaki su yetmez, çok su içmem lazım."

"Termosta da su var."

"Termostaki su sıcaktır, ağzım yanar şimdi, bana bir kova kuyu suyu getir dedim sana, hem de hemen."

Xu Yulan anında ayağa kalkıp telaşla dışarı koştu, çok geçmeden bir kova suyla geri döndü. Xu Sanguan ona kovayı masanın üzerine bırakıp bir kâse getirmesini söyledi. Sonra da kovadaki sudan kâse kâse içmeye başladı, beşinci kâsesini içerken endişelenen Xu Yulan "İçme daha, bir kâse daha içersen başına bir şey gelecek," dedi.

Ona aldırış etmeyen Xu Sanguan, iki kâse daha içti, sonra karnını tutup çok dikkatli bir şekilde ayağa kalktı, iki adım attıktan sonra bir süre durdu, ardından dışarı çıktı.

Hastaneye vardığında kan alım şefi Li'nin yanına gitti hemen.

"Kan satmaya geldim yine," dedi Xu Sanguan.

Artık altmışlı yaşlarındaydı kan alım şefi Li, saçları ağarmış, beli bükülmüştü; orada öylece oturmuş, bir yandan sigara içiyor, bir yandan da öksürüp duruyor ve aynı zamanda durmadan yere tüküyordu. Bez ayakkabı giydiği ayakları da yerinde durmuyordu bir türlü, her tükürükten sonra ayağıyla tükürüğü temizliyordu.

Xu Sanguan'ı görünce "Daha dün gelmemiş miydin sen kan satmaya?" dedi.

"Bir ay kadar oldu," dedi Xu Sanguan.

Kan alım şefi Li gülmeye başladı. "Bir ay önce geldiğin için hatırlıyorum seni, yaşlandığıma bakma sen, hafızam iyidir benim. Önemli önemsiz ne varsa görmem ya da duymam yeter bana, hiçbirini unutmam."

Xu Sanguan yüzünde bir tebessümle başını üst üste sallayarak "Hafızan gerçekten de çok iyiymiş. Ben öyle değilim ama, bir şey ne kadar önemli olsa da başımı yastığa koyar koymaz hemen unutuveririm onu," dedi.

Bunu duyan kan alım şefi Li halinden memnun bir halde sırtını geriye yaslayarak "Benden yaşça çok küçük olmana rağmen hafızan benimki kadar iyi değil," dedi.

"Seninle nasıl kıyaslanabilirim ki?"

"İşte şimdi doğru söyledin bak! Benim hafızam, bırak seninkini, yirmili otuzlu yaşlardaki çoğu gencin hafızasından bile daha iyidir."

Kan alım şefi Li'nin keyiften sırıttığını gören Xu Sanguan "Kan satmama izin veriyorsun o zaman?" dedi.

"Olmaz!" Şef Li yüzündeki sırıtmayı toparlamıştı hemen. "Seni ufaklık, kendini mi öldüreceksin? Kan verdikten sonra üç ay dinlenmek gerek, üç ay dinlendikten sonra tekrar kan verebilirsin ancak."

Bunu duyan Xu Sanguan, orada öylece kalakaldı. Aradan biraz zaman geçtikten sonra devam etti:

"Acil para lazım bana, bizim Erle'nin üretim tugayı şefi..."

Kan alım şefi Li onun sözünü kesip "Buraya gelenlerin hepsinin acil paraya ihtiyacı olur zaten," dedi.

"Yalvarırım sana, bizim Erle'nin üretim tugayı şefi akşama yemeğe gelecek, evdeyse sadece iki yuan paramız kaldı," dedi Xu Sanguan.

Şef Li elinin tersiyle geri çevirdi onu. "Daha fazla konuşma, konuşsan da bir yararı yok, yardım edemem sana. İki ay sonra yine gel."

O sırada ağlamaya başladı Xu Sanguan. "İki ay sonra gelirsem Erle'nin hayatı bitmiş sayılır, hayatı boyunca acı çeker benim yüzümden. Üretim tugayı şefini gücendirirsem sonra hali ne olur Erle'nin?"

"Erle de kim?"

"Oğlum."

"Hmm..." dedi şef Li başı sallayıp.

Kan alım şefinin yüzündeki ifadenin az da olsa yumuşadığını gören Xu Sanguan gözyaşlarını silerken sözlerini sürdürdü:

"Bu sefer de kan satmama izin verirsen, sadece bu seferlik, bir ikincisinin olmayacağına söz veririm sana."

"Olmaz!" dedi kan alım şefi Li başını iki yana sallayarak, "Senin iyiliğin için diyorum, şimdi canından olursan, sonra kim verecek bunun hesabını?"

"Sorumluluğu ben üstleniyorum," dedi Xu Sanguan.

"Sorumluluğu kendi üstleniyormuş, osuruğum," dedi kan alım şefi Li, "zaten öleceksin, öldükten sonra hiçbir sorumluluğun olmayacak, kabak da benim başıma patlayacak. Biliyor musun, tıbbi ihmal denir buna, yukardakiler soruşturma yapar sonra."

Şef Li konuşmayı kesti burada, Xu Sanguan'ın bacaklarının titrediğini görmüştü. Xu Sanguan'ın bacaklarını işaret etti ve "Niye titriyorsun?" diye sordu.

"Çişim geldi, çok sıkıştım," dedi Xu Sanguan.

O sırada biri girdi içeriye, boş bir taşıma sırığı taşıyordu omzunda, elindeyse bir tavuk vardı; içeri girer girmez tanıdığı Xu Sanguan'a seslendi ama Xu Sanguan çıkaramadı onun kim olduğunu.

"Xu Sanguan, tanımadın mı beni? Benim, Genlong," dedi.

Ancak o zaman hatırladı onu Xu Sanguan.

"Genlong, çok değişmişsin, nasıl yaşlandın böyle birdenbire? Saçların bile ağarmış, kırklarında değil miydin sen?"

"Köyde hayat zor, çabuk yaşlanıyor insan. Senin saçların da ağarmış, sen de çok değişmişsin ama daha ilk bakışta tanıdım seni," dedi Genlong.

Sonra elindeki tavuğu kan alım şefi Li'ye uzattı.

"Bu tavuk yumurtlayan cinsinden, daha dün bir tane çift sarılı yumurtladı."

Kan alım şefi Li tavuğu alırken yüzü gözü gülüyordu, gülmekten kısılmış gözleri yuvalarında kayboldu.

"Aman Tanrım, ne kadar da düşüncelisin, Genlong! Çok nazik bir adamsın sen," dedi şef Li.

Xu Sanguan'a, "Demek sen de kan satmaya geldin. Ne büyük tesadüf seninle burada karşılaşmak. On yıldır filan görüşmüyorduk herhalde?" dedi Genlong.

"Genglong, bana bir iyilik yapar mısın, benim için kan alım şefi Li'yi kan vermeme ikna eder misin?" dedi Xu Sanguan.

Genlong ona bakınca şef Li, "Kan vermesine izin vermediğimden değil, daha bir ay önce kan vermeye gelmişti," dedi.

Bunun üzerine Genlong şefi başıyla onayladı ve Xu Sanguan'a döndü:

"Aradan üç ay geçmeli, kan sattıktan sonra üç ay dinlenmelisin."

"Genlong, yalvarırım sana, benim hatırım için yalvar ona. Şu an gerçekten de çok acil paraya ihtiyacım var, oğlum için," dedi Xu Sanguan.

Kan alım şefi Li'ye baktı Genlong ve "Benim hatırım için bir kere olsun kan satmasına izin ver n'olur, sadece bu seferlik," dedi.

Şef Li elini masaya vurup "Bir başkası olsa kabul etmezdim asla. Madem Genlong istedi, onun hatırı için bu seferlik izin veriyorum kan satmana. Arkadaşlarım arasında en çok Genlong'un hatırı var üzerimde. Genlong gelip de bir şey isterse, isteğini asla geri çevirmem," dedi.

Xu Sanguan ile Genlong kanlarını sattıktan sonra hastanenin tuvaletine gidip mesanelerindeki idrarı boşalttılar, sonra da Zafer Lokantası'na gittiler. Nehre bakan, pencere kenarındaki masaya oturup kızarmış domuz ciğeriyle sarı pirinç likörü söylediler.

"A Fang nasıl, iyi mi? Neden gelmedi bugün?" diye sordu Xu Sanguan.

"A Fang'ın sağlığı pek yerinde değil," dedi Genlong.

Korkuyla karışık bir şaşkınlıkla, "Nesi var?" diye sordu Xu Sanguan.

"Mesanesi patladı," dedi Genlong. "Kan satmaya gitmeden önce çok su içtiğimizi biliyorsun. A Fang bu kez çok daha fazla su içince mesanesi patlayıverdi birden. O gün kan filan satamadık tabii; daha hastaneye bile varmamıştık ki A Fang karnının ağrıdığını söyledi. Karnı ağrıyorsa yolun kenarında dinlenmesini söyledim biraz. Sinemanın önündeki merdivenlere oturduk, oturur oturmaz acıdan bağırmaya başladı A Fang. Öyle korktum ki ne olduğunu bile anlayamadım başta, çok geçmeden bayılıverdi hemen oracıkta. Neyse ki hastane yakındı, onu hastaneye götürene kadar bilmiyorduk mesanesinin patladığını."

"Atlattı ama değil mi?" diye sordu Xu Sanguan.

"Atlattı atlatmasına da," dedi Genglong, "sağlığı gitti işte, bundan sonra kan satamayacak."

"Sen iyi misin peki?" diye sordu Genlong.

Xu Sanguan başını iki yana sallayıp "İki oğlum da köye çalışmaya gitti. Sadece Sanle'nin durumu iyi, makine fabrikasında çalışıyor şimdi. Köydeki oğullarım gerçekten de çok zor günler geçiriyorlar. Şehrin saygın ailelerinin çocukları köye gönderildikten bir iki yıl sonra şehre geri geldiler. Elimde avucumda ne olduğunu sen de çok iyi bilirsin Genlong, ipek fabrikasında ipek böceği kozası dağıtan sıradan bir işçiyim sonuçta. Çocukların kendi başlarına bir şeyler başarmalarını izlemekten başka ne gelir ki elimden? Şansları açık olsun, insanlarla iyi geçinsinler, şefleriyle araları iyi olsun; işte ancak böyle yaparlarsa bir an önce şehre geri dönüp burada çalışmaya başlayabilirler," dedi.

"Çocukları neden bizim üretim tugayına göndermedin ki? A Fang şef orada, sağlığı yerinde olmamasına rağmen hâlâ şeflik yapmaya devam ediyor; eğer senin çocuklar bizim üretim tugayında olsalardı iyi bakardık onlara, şehre ilk geri gönderilecekler de onlar olurdu kesinlikle." O sırada birden başını kaşıyarak, "Ne oldu da başım dönmeye başladı şimdi?" dedi Genlong.

"Çok doğru," dedi Xu Sanguan, gözleri ardına kadar açılmıştı şimdi. "O zaman neden düşünemedim ki bunu ben."

Sonra Genlong'un başını masaya dayadığını görünce, "Genlong," diye seslendi, "bir şeyin yok ya?"

"Bir şeyim yok! Sadece başım dönüyor biraz," diye yanıt verdi Genlong.

Tekrar kendi sorununu düşünmeye başladı Xu Sanguan, uzun uzun içini çektikten sonra "O zaman düşünememiştim bunu, şimdiyse çok geç artık," dedi.

Genlong'un gözlerini kapatmış olduğunu gördü sonra, yine de devam etti konuşmasına:

"Bunu o zaman düşünmüş olsaydım da bir işe yaramayabilirdi aslında. Çocukların hangi üretim tugayına gitmesini istediğimizi söyleyemezdik ki yetkililere."

Genlong'un karşılık vermediğini görünce biraz dürttü onu.

"Genlong, Genlong," diye seslendi.

Genlong hareket etmiyordu. Korkuya kapılan Xu Sanguan arkasına baktı, lokantanın içi insan kaynıyordu, çok gürültülüydü; sigara dumanı ve yemeklerden çıkan buharlar içeriyi gri bir buluta boğmuştu, iki garson kalabalığı yarıp yemek taşımaya çalışıyordu. Onu birkaç kez daha dürttü Xu Sanguan ama hiç tepki vermiyordu Genlong. Bunun üzerine garsonlara seslendi Xu Sanguan:

"Çabuk buraya gelin! Genlong öldü galiba."

Birinin öldüğü duyulunca anında sessizliğe büründü lokantanın içi, iki garson kalabalığı yarıp yanlarına koştu hemen; biri omuzlarından sarsıyordu Genlong'u, diğeriyse yüzünü ovuşturuyordu. Genlong'un yüzünü ovuşturan garson "Ölmemiş, yüzü hâlâ sıcak," dedi.

Sonra başka bir garson geldi, Genlong'un yüzünü tutup iyice baktıktan sonra etraftaki kalabalığa dönerek, "Ölmemiş ama öldü ölecek gibi duruyor," dedi.

"Ne yapacağız şimdi?" diye sordu Xu Sanguan.

"Hastaneye götürelim hemen," dedi birisi.

Genlong'u hastaneye götürdüklerinde beyin kanaması geçirdiğini söyledi doktor. Beyin kanamasının ne olduğunu sordular. Kafasındaki damarlardan birinin patlamış olduğunu söyledi doktor, hemen yanında duran başka bir doktor da "Görünüşe bakılırsa, korkarım sadece bir damar da değil patlayan," dedi.

Xu Sanguan hastane koridorundaki sandalyede tam üç saat oturdu. Genlong'un karısı Guihua gelince ancak kalktı ayağa. Yirmi yıldan fazladır görmemişti Guihau'yı, şimdi karşısında duran Guihua eskiden tanıdığı Guihua'ya benzemiyordu hiç; bu Guihua bir erkek gibi güçlü kuvvetli görünüyordu. Sonbahar sonu olmasına rağmen şehre yalınayak

gelmiş, pantolon paçalarını dizlerine kadar kıvırmıştı; iki ayağı da çamur içindeydi, tarladan koşarak, eve bile uğramadan, doğrudan hastaneye gelmişti. Gözleri şişmişti kadının, koşarak gelirken yol boyu ağladığını tahmin etti Xu Sanguan.

Genlong'un karısı gelince, hastaneden ayrılıp eve döndü Xu Sanguan. Eve yürürken çok dalgındı, vücudunun ağırlaştığını hissetti; elli kilo pirinç taşıyormuşçasına titriyordu bacakları. Genlong'un beyin kanaması geçirdiğini söylemişti doktor ama Xu Sanguan inanmıyordu buna. Ona göre Genlong'un bu hale düşmesinin nedeni kanını satmasıydı. "Doktor, daha az önce kan sattığını bilmiyordu ki Genlong'un, o yüzden beyin kanaması dedi," diyordu kendi kendine.

Xu Sanguan eve varınca karısı bağırıp çağırmaya başladı: "Nereye gittin? Meraktan öldürecektin beni, Erle'nin şefi gelecek akşama, sen hâlâ yoksun? Kan sattın mı bari?"

Başını sallayıp "Sattım. Genlong ölmek üzere," dedi Xu Sanguan.

Xu Yulan elini uzatıp "Peki ya para?" diye sordu.

Xu Sanguan parayı uzattı ona, Xu Yulan da hemen saymaya başladı; Xu Sanguan'ın az önce söylediği şeyi düşünmek çok sonra geldi aklına.

"Kim ölmek üzere demiştin?"

"Genlong," dedi Xu Sanguan tabureye oturup, "hani benimle birlikte kan satan adam, dedemin köyünden olan Genlong."

Xu Yulan kim olduğunu bilmiyordu Genlong'un, neden ölmek üzere olduğunu da bilmiyordu. Parayı ceketinin iç cebine koyduğu gibi, kocasının sözünün bitmesini bile beklemeden balık, et, sigara ve içki almak için hemen dışarı çıktı.

Evde tek başına kalan Xu Sanguan önce tabureye oturdu, bir süre sonra yorgun olduğunu hissedip yatağa uzandı. "Otururken bile yoruluyorum," diye söylendi. "Yoksa ben de mi öleceğim?" Böyle düşününce göğsü sıkıştı birden. Ar-

dından da başı dönmeye başladı. "Genlong'un da önce başı dönmüştü," dedi kendi kendine, "sonra masaya yaslandı, seslendik filan ama tepki bile vermedi Genlong."

Karısı alışverişten dönene kadar yatağın üzerinde öyle boylu boyunca uzanıp durdu Xu Sanguan.

Onu yatakta uzanmış halde gören Xu Yulan "Uzanmana bak sen, kan satınca zayıf düştü vücudun tabii. Uzan uzan, hiçbir şeye karışma. Erle'nin şefi geldiğinde kalkarsın ayağa," dedi.

Gün batımına doğru geldi Erle'nin şefi. İçeri girip de masanın üzerindeki yemekleri görünce, "Ne kadar çok yemek yapmışsınız! Masanın üzerinde başka bir şey koyacak yer bile kalmamış. Ne kadar naziksiniz, hem de likörün en iyisinden almışsınız," dedi.

Yemeklere bakmaktan Xu Sanguan'ın ancak farkına varabilmişti şef.

"Zayıflamışsın sen, sabah gördüğümden daha zayıf buldum seni."

Bunu duyan Xu Sanguan'ın göğsüne ağırlık çöktü birden, yine de gülmeye çalışarak "Evet, evet, zayıfladım. Üretim tugayı şefi, oturun lütfen," diyebildi.

"Altı ayda ya da bir yıl içinde zayıflayan çok insan gördüm ama bir gün içinde zayıflayan birisini ilk kez görüyorum hayatımda."

Erle'nin üretim tugayı şefi bunları söylerken masaya oturdu, masanın üzerindeki bir karton sigarayı görünce kendini tutamadı:

"Bir karton mu aldınız? Yemekten sonra bu kadar çok sigara içemem ki."

"Şefim, sana hediye aldık onu, içemediklerini yanında götürürsün," dedi Xu Yulan.

Erle'nin şefi gülerek başını salladı, sonra yine gülerek masanın üzerindeki içki şişesine uzandı ve şişenin kapağını sağ

eliyle çevirerek açtı. Önce kendi bardağına koydu likörden, sonra da tam Xu Sanguan'ın bardağına koyacaktı ki telaşla öne atılıp bardağı çekip aldı Xu Sanguan. "Ben içki içmiyorum," dedi şefe.

"İçmesen de bana eşlik edersin, tek başıma içmeyi sevmiyorum. Ancak birisiyle birlikte içersen bir anlamı oluyor içki içmenin," dedi Erle'nin şefi.

"Xu Sanguan, şefe eşlik etsene," diyerek araya girdi Xu Yulan.

Başka seçeneği kalmayan Xu Sanguan bardağını şefe doğru uzattı. Bardağı doldurduktan sonra kadeh kaldırdı şef:

"Haydi fondip!"

"Bir yudum alsam," dedi Xu Sanguan.

"Olmaz," dedi şef, "hepsi bitecek. Dostlar fondip yapar, ancak tanışlar yudum yudum içer."

Xu Sanguan bardaktaki likörü bir dikişte bitirince içinin ısındığını hissetti birden, sanki biri midesinde kibrit çakmış gibiydi. Vücudu ısınınca biraz toparlandığını hissetti Xu Sanguan; içi rahatlamıştı artık, yemek çubuğunun arasına bir parça et sıkıştırıp ağzına attı.

O sırada karısı "Şefim, Erle eve her dönüşünde senin ne kadar iyi olduğundan bahsediyor. Çok iyi kalpli, çok cana yakınmışsın, ona da çok iyi davranıyormuşsun," dedi.

Erle'nin eve her dönüşünde şefe nasıl da sayıp sövdüğünü hatırladı birden Xu Sanguan, içinden böyle düşünüyordu ama ağzından çıkan sözcükler farklıydı:

"Onlarla çok iyi ilgilendiğin için herkesin seni ne kadar çok takdir ettiğini de anlattı Erle."

Parmağıyla Xu Sanguan'ı işaret eden şef, "İşte bu çok doğru," dedi.

Hemen ardından tekrar kadeh kaldırdı: "Fondip!"

Xu Sanguan da onunla birlikte fondip yaptı. Şef daha sonra eliyle ağzını silip devam etti:

"Ben var ya, atmıyorum ama şu yüz kilometrelik alanda benden daha iyi bir üretim tugayı şefi bulamazsınız. Her işi tek bir prensibe dayanarak hallederim: Eşit adalet. Elime düşen her iş pürüzsüzce hallolur."

Xu Sanguan'ın başı dönmeye başladı yine, sonra Genlong'u hatırladı; onun hastanede yattığını, durumunun ne kadar kötüye gittiğini, ölmek üzere olduğunu filan düşününce, kendisinin de hastaneye düşebileceği geldi aklına. Başının giderek daha hızlı döndüğünü hissetti, gözleri kararıyor, kalbi göğsünden çıkacakmış gibi atıyordu; bacaklarının titrediğini gördü birden, bir süre sonra omuzları da titremeye başladı.

"Neden titriyorsun?" diye sordu şef.

"Üşüyorum," yanıtını verdi Xu Sanguan.

"Biraz daha içersen ısınırsın," dedi şef. Sonra da bardağını kaldırıp "Fondip," dedi.

Xu Sanguan başını durmadan iki yana sallayıp, "İçmesem daha iyi olacak," dedi.

Xu Sanguan "Biraz daha içersem öleceğim galiba," diye geçiriyordu içinden.

Bardağı alıp Xu Sanguan'a uzattı şef, "Hadi fondip," dedi yine.

Xu Sanguan hayır anlamında jestler yapıyordu. "Gerçekten de içemem. Bünyem kaldırmıyor, içersem düşüp bayılacağım, kafamdaki damarlar patlayacak," dedi.

Şef, elini masaya vurup "İçki içerken hiçbir şeyden korkmayacaksın, içkiden ölsen bile içmelisin yine de. Bir dostunun duygularını inciteceğine kendi bedenini incit daha iyi derler. Seninle benim dost olup olmamamız da bu bardağı içip içmemene bağlı," dedi.

"Xu Sanguan, hadi fondiple gitsin şu bardağı. Şef doğru söylüyor, bir dostunun duygularını inciteceğine kendi bedenini incit daha iyi," dedi Xu Yulan.

Xu Sanguan, karısının sözlerinin altında yatanı çok iyi biliyordu ama yüksek sesle dile getiremezdi bunları. Erle'nin iyiliğini düşünüyordu işte. "Erle'nin hatırına," diye düşündü Xu Sanguan, "Erle'nin şehre daha erken gelmesi için içmeliyim bu bardağı."

Xu Sanguan üçüncü bardağı da bir dikişte içmişti ki fırtınada kabaran okyanus dalgalarını andıran bir acı hissetti midesinde. Kusmak istiyordu, kendisini koşarak kapının ağzına atıp kusuverdi oracıkta; tüm vücudu sarsılarak kusuyordu, yere öyle eğilmişti ki acıdan belini doğrultamıyordu. Kapının ağzında bir süre çömeldikten sonra ancak ayağa kalkabildi, elinin tersiyle ağzını sildi, masadaki yerine dönerken gözünden yaş geliyordu hâlâ.

Onun geldiğini gören şef, bir bardak likör daha doldurup uzatıverdi hemen.

"Bir tane daha iç! Bir dostunun duygularını inciteceğine kendi bedenini incit daha iyi, haydi bir bardak daha."

İçinden "Erle için, Erle için içerken ölsem bile yine de içmeliyim," deyip duruyordu Xu Sanguan. Bardağı alıp bir dikişte bitirdi likörü. Onun bu halini gören Xu Yulan korkmaya başlamıştı:

"Xu Sanguan, içme daha, başına bir şey gelecek sonra."

Onu elinin tersiyle susturan şef, "Bir şey olacağı yok," dedi.

Sonra Xu Sanguan'a bir bardak likör daha doldurdu ve başından geçen bir olayı anlattı:

"Bir keresinde iki litre baijiu* içmiştim, ilk litre bittiğinde daha fazla içemeyecek gibiydim, sonra parmağımı boğazıma sokup kustum bir güzel, midemdeki içkiyi boşalttıktan sonra bir litre daha içtim."

Konuşurken şişenin boşaldığını fark eden şef, Xu Yulan'a, "Gidip bir şişe baijiu al," dedi.

---

* Darıdan yapılan, alkol oranı yüksek bir likör çeşidi. -ç.n.

Erle'nin üretim tugayı şefi, o gece sarhoş olana kadar içki içtikten sonra bardağını masaya bırakıp sallana sallana ayağa kalktı, kapının ağzına varınca duvara yaslanıp sokağa doğru işedi. Sonra da yavaş yavaş ardına döndü ve bir süre Xu Sanguan ile karısına baktıktan sonra "Bu akşam buraya kadarmış, bir sonraki gelişimde yine içeriz," dedi.

Şef gittikten sonra, Xu Sanguan'ın koluna girip onu yatağa taşıdı Xu Yulan. Ayakkabılarını ve elbiselerini çıkarttı, yorganı üzerine örttü. Onu yatağa yatırdıktan sonra da masayı toparladı.

Yatakta gözleri kapalı vaziyette uzanan Xu Sanguan durmadan hıçkırıyordu, hıçkırık geçince yerini horultuya bıraktı.

Ertesi gün uyandığında gün çoktan aydınlanmıştı bile, tüm vücudunun ağrıdığını hissediyordu, Xu Yulan börek kızartmaya gitmişti. Yataktan kalktı, başı sanki ortadan ikiye yarılacakmış gibi ağrıyordu. Masaya oturdu biraz, bir bardak su içti. Sonra Genlong geldi aklına, şimdi nasıl olduğunu bilmediğinden hastaneye gidip onu görmeye karar verdi.

Xu Sanguan hastaneye vardığında Genlong'un bir gün önce yattığı yatağı boş buldu. Genlong'un taburcu edilip edilmediğini merak etti bir an. Odadaki diğer hastalara "Genlong nerede?" diye sordu.

"Genlong da kim?" diye bir karşılık geldi.

"Dün beyin kanamasından dolayı hastaneye getirilen adam."

"O öldü."

Genlong öldü mü? Xu Sanguan, ağzı bir karış açık öylece kalakaldı orada. Boş yatağa baktı, yatağın üzerindeki beyaz çarşaf da kaldırılmıştı, sadece çuval bezinden yapılmış bir yatak örtüsü vardı, örtünün üzerindeyse bir kan lekesi, kan lekesi orada o kadar uzun süre kalmıştı ki kararmaya başlamıştı.

Sonra hastaneden dışarıya çıktı Xu Sanguan, bir tuğla yığınının üzerine oturdu, esen sonbahar rüzgârı vücudunu ürpertti, ellerini yenlerine sokup boynunu iyice yakasının içine gömdü. Orada öylece oturup Genlong'u düşündü, bir de A Fang'ı; o ikisiyle birlikte ilk kez kan satmaya gittiği günü düşündü sonra, kan satmaya gitmeden önce su içmesi gerektiğini öğretmişlerdi ona, kan sattıktan sonra bir tabak kızarmış domuz ciğeri yiyip iki kâse sarı pirinç likörü içmesi gerektiğini... Bunları hatırladıktan sonra oturduğu yerde ağlamaya başladı.

27. Bölüm

Yile köye döndükten sonra günden güne güçten düşmeye başladı, en sonunda kolunu kaldırdığında bile nefes nefese kalır bir hale geldi. Bununla birlikte gün geçtikçe daha çok üşüyordu, örtünebileceği ne varsa hepsini örtüyordu üzerine ama yine de bir türlü ısınamıyordu; kapitone ceketini giyip öyle giriyordu pamuklu yorganın altına uyumaya. Yine de bir şey değişmiyordu, sabah uyandığında buz gibi soğuk oluyordu ayakları.

Bu böyle iki ay devam etti. Yataktan kalkmıyor, bazen günlerce uyuduğu oluyordu. Arada soğuk pilav yiyip soğuk su içiyordu, sonunda konuşamayacak kadar güçten düştü vücudu.

O sırada Erle geldi, öğleden sonra kendi üretim tugayından ayrılıp yürüyerek tam üç saatte varmıştı oraya. Geldiğinde hava kararmak üzereydi, Yile'nin kapısının önünde dikilip bir yandan sesleniyor, bir yandan da kapıyı çalıyordu Erle. Yile onu duymuştu duymasına da yataktan kalkmaya mecali yoktu; seslenmek istedi ama ağzını açamadı bile.

Erle kapının önünde bir süre daha seslendikten sonra kapıdaki deliklerden ağabeyinin içeride olduğunu gördü. Yatağına uzanmış, karanlıkta yatıyordu; yüzü kapıya dönüktü, dudakları oynuyordu ama hiç ses çıkmıyordu.

"Kapıyı aç, dışarıda kar yağıyor, karayel uluyor, kar boynumdan içeri doluyor. Donmak üzereyim, hadi aç kapıyı. Geldiğimi biliyorsun, bana baktığını görüyorum, dudakların hareket ediyor, gözlerin de hareket ediyor sanki. Yoksa gülüyor musun, dalga geçmenin zamanı değil şimdi, burada

biraz daha beklersem donarak öleceğim. Hay anasını, oyun oynama benimle. Ayaklarım dondu, ayaklarımla yeri dövdüğümü duymuyor musun? Anasını sattığımın kapısını aç çabuk bana," diye bağırdı Erle.

Erle hava tamamen kararana kadar bağırıp çağırdı, odadaki Yile'yi gecenin karanlığı yutmuştu şimdi ama kalkıp da kapıyı açamamıştı daha. Erle korktu birden, acaba Yile'nin başına bir şey mi geldi diye düşündü. Tarım ilacı içip intihar mı etti yoksa? Bunları düşünürken iki tekme attı kapıya, ikinci tekmede açıldı kapı. Yatağın yanına koşup yüzüne dokundu Yile'nin, onun alev alev yanan yüzü korkudan yerinden sıçrattı Erle'yi; ateşi çıkmış, en azından kırk derece diye düşündü. O sırada ancak konuşabildi Yile, sesi çok zayıf çıkıyordu.

"Hastayım."

Erle yorganı kaldırıp koluna girdi Yile'nin.

"Seni eve götüreceğim, gece feribotuna binip öyle döneriz eve," dedi.

Yile'nin hastalığının hiç de hafif bir hastalık olmadığını bilen Erle vakit kaybetmek istemiyordu, onu sırtına aldığı gibi rıhtıma doğru koşmaya başladı. En yakın rıhtım Yile'nin üretim tugayından beş kilometre uzaklıktaydı. Yile'yi karın ve rüzgârın içinde rıhtıma ulaşana dek bir saatten fazla sırtında taşıdı Erle. Rıhtım kopkoyu bir karanlığın içindeydi, karın üzerine vuran zayıf ay ışığı sayesinde bir çardak gördü, orada yolun ortasında duruyordu işte, çardağın solundan yol geçiyordu, sağındaysa nehre doğru inen taş basamaklar vardı.

Rıhtım orasıydı işte, çardak da bu rıhtım için yapılmıştı, feribot bekleyenleri yağmurdan, kardan ve yazın sıcağından korumak için yapılmıştı. Yile'yi dört bir yanı rüzgâr alan çardağın altına taşıdı Erle, sonra onu beton bir bankın üzerine bıraktı. Yile'nin saçlarının ve sırtının kar tutmuş olduğunu işte ancak o zaman fark etti. Önce sırtındaki, sonra da saçlarındaki karları silkeledi; saçı tamamen ıslanmıştı, boynu da öyle.

Tüm vücudu titreyen Yile "Üşüyorum," dedi.

O sırada yürümekten kan ter içinde kalmış olan Erle, Yile'nin üşüdüğünü söylemesi üzerine ancak fark edebildi rüzgârın etkisiyle dört bir yandan çardağın içine giren karları; kendi ceketini çıkarıp Yile'nin üzerine sardı, hâlâ titrediğini görünce "Feribot ne zaman gelir?" diye sordu.

Yile'nin verdiği cevabı duyamayınca kulağını iyice yaklaştırdı Erle, işte o zaman ancak duyabildi ağabeyinin ne dediğini.

"Saat onda."

Saat olsa olsa en fazla yedidir, feribotun kalkmasına üç saat var daha; karın rüzgârın altında burada üç saat daha kalırsak Yile donarak ölür, diye düşündü Erle. Yile'yi banktan indirip yere oturttu, böylece az da olsa korunabilecekti soğuktan, sonra Yile'nin başına ve omuzlarına örttü ceketini.

"Sen burada böyle otur, ben bir koşu gidip yorganını getireceğim," dedi Erle.

Bunu der demez Yile'nin üretim tugayına doğru koşmaya başladı, ölesiye koşuyordu, bir saniye gecikmeyi bile göze alamazdı, telaşla koştuğu için birkaç kez düştü yol boyunca, sağ koluyla sol kalçasını incitti. Yile'nin odasına varınca bir an durup soluklandı, hemen ardından yorganı kucakladığı gibi son hızla geri, Yile'nin yanına doğru koşmaya başladı

Erle çardağa vardığında Yile yoktu ortalıkta, korkudan çığlık çığlığa seslendi ona:

"Yile! Yile!"

Biraz bağırdıktan sonra yerde yatan, belli belirsiz kara bir şey çarptı gözüne, yanına gidip yere çömeldi, şöyle bir yoklayınca yerde yatan şeyin Yile olduğunu gördü. Ceket yere düşmüştü, şimdi Yile'nin göğsünün sadece bir kısmını örtüyordu. Yile'yi yerden kaldırıp seslendi ona, karşılık alamayınca korkudan ölecek gibi oldu, yüzüne dokundu sonra; Yile'nin yüzüyle kendi eli aynı soğukluktaydı, yoksa öldü mü diye geçirdi içinden, tekrar bağırmaya başladı:

"Yile, Yile! Öldün mü yoksa?"

O sırada Yile'nin başının hareket ettiğini gördü, ölmediğini anlayınca gülmeye başladı.

"Hay anasını," dedi, "ödümü kopardın." Sonra da "Yorganını getirdim, üşümeyeceksin artık," diye ekledi Erle.

Yorganı yere serdi, Yile'yi kucaklayıp yorganın üzerine bıraktı, yorganla iyice sardı onu, kendi de yere oturup ceketini yorganın üzerine örttü, sırtını beton banka dayadı ve Yile'yi kendine yaslayıp bir güzel sarıldı ona.

"Yile, şimdi üşümüyorsun değil mi ?" dedi.

Derken kendi yorgunluğunun farkına vardı Erle, başını arkasındaki beton bankın üzerine yasladı. Yile'yi saran iki kolunun her an düşebileceğini düşündü. Bunu düşünür düşünmez kolları düşüverdi hemen. Ona yaslanan, Yile değilmiş de kocaman bir taş parçasıymış gibi hissediyordu; kollarını dinlendirmek için iki yanına saldı, sonra yorgunluğunu gidermek için kendisini bırakıverdi

Erle'nin vücudundaki ter giysilerini ıslatmıştı, çok geçmeden buz kesti ter, uğuldayarak esen karayel boynundan içeriye girince her yeri titremeye başladı. Başından aşağıya çiy taneleri döküldü, eliyle başını yoklayınca saçındaki karın erimeye başladığını fark etti, sonra üzerini yokladı, vücudundaki karlar da erimeye başlamıştı. Giysilerinin altındaki ter dışarıya çıkmaya, üzerindeki kar suyu da içeriye girmeye çalışıyordu; bu iki su giysilerinin üzerinde birleşince sırılsıklam oldu Erle.

Gece feribotu saat onu geçtikten sonra ancak geldi. Yile'yi sırtına alıp feribota bindi Erle, feribotta pek yolcu yoktu. Erle feribotun kıç tarafına yürüdü, orada büyük bir ahşap plakanın arkasında feribotun motoru vardı, Yile'yi bir sandalyeye oturtup kendi sırtını plakaya dayadı, arkasındaki motorun çalışırken yaydığı ısıdan iyice ısınmıştı plaka.

Feribot şehre vardığında gün aydınlanmamıştı henüz; şehirde de kar yağıyordu, yerler kalın bir kar tabakasıyla çoktan

kaplanmıştı bile. Erle, ağabeyini tekrar sırtına aldı, yorganı yine onun üzerine attı, ikisi birlikte ilerlerken üç tekerlekli bir araba büyüklüğünde görünüyorlardı. Erle'nin ayakları karda, sokak lambalarının ışığı altında soğuk soğuk parlayan yol boyunca, kâh derin kâh sığ düzensiz izler bıraktı.

EVE VARDIKLARINDA Xu Sanguan ile Xu Yulan mışıl mışıl uyuyordu. Tekmeyle açılan kapının gürültüsüne uyandılar, kapı açıldıktan sonra devasa bir kar yığınının evin içine girdiğini gördüler.

Hava aydınlandığında Yile hemen hastaneye götürüldü. Yile'nin hepatite yakalandığı ve durumunun çok ciddi olduğunu söyledi doktor, onu o hastanede tedavi edemeyeceklerinden Şanghay'daki büyük bir hastaneye sevk ettiler; geç kalınırsa Yile'nin hayatı tehlikeye girecekti.

Doktorun cümlesi tam bitmişti ki Xu Yulan'ın ağlaması duyuldu birden, hasta odasının hemen dışındaki sandalyeye oturmuş, Xu Sanguan'ın yenini çekiştirerek ağlıyordu:

"Yile ne hale gelmiş bak, geçen sefer eve geldiğinde hastaydı zaten. İkimiz de ne kadar kötü kalpliyiz, dönmesi için onu hiç zorlamamalıydık. Ama hasta olduğunu bilmiyorduk, bilseydik bu hale gelmezdi. Şimdi de Şanghay'a yolluyorlar onu, eğer Şanghay'a gitmezse hayatta kalacağının bir garantisi yok. Onu Şanghay'a göndermek ne kadar tutar acaba? Evdeki para ambulans tutmaya bile yetmez. Xu Sanguan, şimdi ne yapacağız ha?"

"Ağlama, ne kadar ağlarsan ağla ağlamak iyileştirmeyecek Yile'yi. Paramız yoksa düşünüp taşınıp bir çözüm yolu bulmalıyız. Borç alabiliriz, tanıdıklara soralım, hepsinden biraz borç aldık mı bir şeyler toplanır," dedi Xu Sanguan.

İlk olarak Sanle'nin çalıştığı fabrikaya gitti Xu Sanguan, onu bulup kenarda kaç parası olduğunu sordu. Sanle dört gün önce maaş aldığını ve yirmi yuan'ının kaldığını söyledi.

Xu Sanguan ondan on yuan isteyince Sanle başını iki yana sallayarak "Sana şimdi on yuan verirsem, ayın geri kalanında ben ne yiyeceğim?" dedi.

"Ayın geri kalanında biraz da karayel ye," dedi Xu Sanguan.

Bunu duyan Sanle sırıtmaya başlayınca Xu Sanguan kükreyiverdi birden:

"Sırıtma öyle, ağabeyin Yile ölmek üzere, sense kalkmış sırıtıyorsun..."

Bunu duyan Sanle'nin gözleri fal taşı gibi açıldı birden.

"Baba, ne diyorsun sen?"

Yile'nin başına gelenleri yani onun hepatite yakalandığını ve durumunun çok ağır olduğunu Sanle'ye henüz söylemediğini işte o zaman fark etti Xu Sanguan. Olanları hızlıca anlattı. Sanle yirmi yuan'ın tamamını verdi ona.

"Baba, paranın hepsini alıp hastaneye git şimdi sen, ben de işten izin alır almaz geleceğim yanınıza," dedi Sanle.

Ondan yirmi yuan'ı aldıktan sonra demirci Fang'ın yanına gitti Xu Sanguan, adamın dökümhanesindeki fırının yanına oturdu.

"Birbirimizi yirmi yıldan beridir tanıyoruz, değil mi? Bu yirmi yıl içinde bir kere olsun bir şey istemedim senden, bugün buraya sana yalvarmaya geldim," dedi Xu Sanguan.

Xu Sanguan'ı dinledikten sonra göğsünün önündeki cepten on yuan çıkardı demirci Fang.

"Sana sadece on yuan borç verebilirim, bu paranın yeterli olmadığını biliyorum ama sadece bu kadar verebilirim," dedi.

Demirci Fang'ın dökümhanesinden ayrıldıktan sonra, öğleye kadar on bir komşusunu ziyaret etti Xu Sanguan, bunların sadece sekiz tanesinden borç alabildi. Öğleyin He Xiaoyong'un evine gitti, He Xiaoyong öldüğünden beri çok az görmüştü karısını. He Xiaoyong'un evinin kapı ağzında

dikilirken, kadının ve iki kızının o anda öğle yemeği yediklerini gördü. Kadın bir daha evlenmemişti, aradan geçen onca yıl sonra saçları da ağarmıştı. Kapıdan seslendi Xu Sanguan:

"Yile çok hasta, onu hemen Şanghay'a götürmemizi söyledi doktor, geç kalınırsa ölecek. Elimizdeki para yeterli değil, borç verebilir misin bana biraz?"

He Xiaoyong'un karısı bir süre hiç konuşmadan ona baktı, sonra başını önüne eğip yemek yemeye devam etti. Xu Sanguan orada biraz daha bekledikten sonra tekrar bir şeyler söyledi:

"Borcumu en kısa zamanda öderim, istersen şimdi senet bile yapabiliriz."

He Xiaoyong'un karısı yine bir süre daha baktıktan sonra yemeğine devam etti. Xu Sanguan üçüncü kez seslendi:

"Eskiden gücendirdim seni, çok özür dilerim. Yile'nin hatırına yalvarırım sana, ne de olsa Yile..."

O sırada iki kızına dönerek "Ne de olsa Yile sizin ağabeyiniz. Ölmekte olan birine yardım etmeyecek misiniz? Kızlar ne kadar paranız var? Hadi çıkarın da verin," dedi dul kadın.

İki kız ayağa kalkıp para getirmek için üst kata çıktılar. He Xiaoyong'un karısı elini göğsüne götürüp mendile sardığı paraları çıkardı koynundan, düzgünce katlamış olduğu mendili masanın üzerine koyup çıkınını açtı, içinden beş yuan'lık ve iki yuan'lık iki banknot çıktı, geri kalanı bozuk paraydı hep; banknotları çıkarıp bozuklukları mendile sardıktan sonra çıkını koynuna koydu yine. O sırada kızları aşağıya inmişti, paralarını annelerinin avucuna bıraktılar. He Xiaoyong'un karısı kızlarının verdiği parayla kendi parasını birleştirip katladı, ayağa kalkıp kapıya yürüdü ve parayı Xu Sanguan'a verdi:

"Toplamda on yedi yuan var, sen de sayıver bir."

Xu Sanguan parayı aldı, saydıktan sonra cebine koydu ve "Sabahtan beri on üç hane dolaştım, içlerinde en çok parayı siz verdiniz, önünüzde saygıyla eğilmek istiyorum," dedi.

Önlerinde saygıyla eğildikten sonra oradan ayrıldı Xu Sanguan. Sabahtan beri altmış üç yuan toplamıştı, parayı Xu Yulan'a verip Yile'yi bir an önce Şanghay'a götürmesini istedi ondan.

"Bu paranın yeterli olmadığını biliyorum ama toplamaya devam edeceğim. Yile'ye iyi bak yeter, gerisini ben hallederim. Yeteri kadar para topladığımda Şanghay'a gelip bulurum sizi. Hadi yola çıkın şimdi, ölüm kalım meselesi bu artık," dedi karısına.

Xu Yulan ve Yile'nin Şanghay'a gittikleri o öğleden sonra Erle de hastalandı, Yile'yi sırtında eve taşırken maruz kaldığı soğuk hasta etmişti onu; yatağa uzanmış, ölesiye öksürüyordu, kusma sesini andıran öksürüğü epey korkuttu babasını. Elini Erle'nin alnına koyup ateşini kontrol ettiğinde sanki elini çıplak halde ateşe tutuyormuş gibi hissetti. Hemen hastaneye götürdü onu, Erle'nin ağır bir grip geçirdiğini söyledi doktor, bronşları da iltihaplanmış ama henüz akciğerlerine ulaşmamıştı iltihap; birkaç günlük streptomisin kullanımıyla toparlardı Erle.

Sanle'yi yanına çağıran Xu Sanguan ona, "Erle'yi sana emanet ediyorum, şu birkaç gün işe gitme, evde kalıp Erle ile ilgilen. İyice dinlensin, iyi beslensin, senin yemek yapamadığını biliyorum ama şimdi sana yemek yapmasını öğretecek zamanım yok. Gidip Yile için para toplamam lazım, fabrikanın kantininden alırsın yemeği. Şu on yuan'ı al," dedi.

Sonra da kan alım şefi Li'nin yanına gitti Xu Sanguan, onun yüzünde bir gülümsemeyle içeriye girdiğini gören şef hemen "Kan satmaya mı geldin yine?" diye sordu.

Başıyla onayladıktan sonra yanıt verdi Xu Sanguan:

"Bizim Yile hepatite yakalandı, Şanghay'a gönderdik onu. Erle de hastalandı aksi gibi, şimdi evde yatıyor, her şey para..."

"Anlatma," dedi şef elinin tersiyle onu başından savıp "dinlemiyorum seni."

Xu Sanguan karşısında ağladı ağlayacak bir yüz ifadesiyle dururken şef devam etti:

"Daha bir ay önce kan sattın, yaşamak istemiyor musun yoksa? Eğer yaşamak istemiyorsan, en iyisi kimsenin olmadığı, şöyle ormanlık filan bir yer bul da as kendini."

"Genlong'un hatırı için yalvarırım sana," dedi Xu Sanguan.

"Hay anasını satayım," dedi şef, "Genlong hayattayken de böyle demiştin. Genlong öldü hâlâ aynı şeyi mi söylüyorsun?"

"Genlong öleli çok olmadı, cesedi bile soğumamıştır daha, onun hatırı için bir kerecik daha izin ver," dedi Xu Sanguan.

Bunun üzerine kendisini tutamayıp gülmeye başladı şef.

"Yüzünün derisi de amma kalınmış, o kalın derili yüzünün hatırına bir tavsiye vereyim sana: Burada kan satmana izin veremem ama başka bir hastaneye gidip orada kan satabilirsin, daha bir ay önce kan sattığından haberleri bile olmadığından kabul edeceklerdir, anladın mı beni?"

Xu Sanguan'ın durmadan başını salladığını gören şef devam etti konuşmasına:

"İstediğin kadar kan satıp öldürebilirsin kendini, böylece benim de bu işle bir alakam olmaz."

28. Bölüm

Xu Sanguan, iyileşmekte olan Erle'yi yatağa yatırıp Sanle'ye onunla ilgilenmesini söyledikten sonra sırtına üzerinde beyaz çiçek desenleri olan mavi bir bohça attı, cebine iki yuan üç fen koyup feribotun yolunu tuttu.

Şanghay'a gidiyordu. Yol boyunca Linpu, Beidang, Xitang, Baili, Tongyuan, Songlin, Daqiao, Anchangmen, Jing'an, Huangdian, Hutouqiao, Sanhuandong, Qilibao, Huangwan, Liucun, Changning ve Xinzhen gibi yerlerden geçecekti. Bu yerlerden Linpu, Baili, Songlin, Huangdian, Qilibao ve Changning ilçe merkezleriydi; bu altı yerde karaya çıkıp kanını satacak, yol boyunca kan satarak Şanghay'a doğru ilerleyecekti.

Linpu'ya öğleye doğru vardı Xu Sanguan, ilçeyi ikiye ayıran küçük nehir boyunca yürürken Linpu evlerinin nehrin iki yakasına sıralanmış ve temellerinin suya doğru uzanmış olduğunu gördü. Ceketinin düğmesini çözüp göğsünü kış güneşinin ılık ışınlarına açtı, zamanla bronzlaşmış olan göğsü rüzgârın soğuk esintisiyle iyice kızardı. Nehre inen taş merdivenleri görünce nehir kıyısına gidip oturdu. Nehrin iki yakasında da demir atmış tekneler vardı, sadece onun oturduğu taş merdivenlerin orada hiç tekne yoktu. Çok değil, daha birkaç gün önce Linpu'ya kar yağmış olsa gerek diye düşündü Xu Sanguan çünkü oturduğu taş merdivenlerin çatlaklarında henüz erimemiş, güneşte parlayan kar öbekleri vardı. Karşı kıyıdaki evlerin pencerelerine bakınca Linpu sakinlerinin o sırada öğle yemeği yediklerini gördü, yemeklerden yükselen buhar evlerin pencerelerini buğulandırmıştı.

Bohçasından bir kâse çıkardı, nehre daldırıp su doldurdu, nehrin suyu yeşilimsi duruyordu kâsenin içinde; sudan bir yudum aldı, insanın kemiklerine işleyen soğukluktaki su midesine inince tüm vücudu ürperdi. Eliyle ağzını kuruladı, boynunu yukarı kaldırıp kâsenin içindeki suyun hepsini dikiverdi. Aradan kısa bir süre geçti, midesi yavaş yavaş normal ısısına döndü, nehirden bir kâse daha su aldı, onu da bir dikişte içti, sonra da titremesini önlemek için dizlerine sarıldı.

Pencerelerinin önüne oturmuş, üzerinde dumanı tüten öğle yemeklerini yiyen Linpu sakinleri de farkına vardı Xu Sanguan'ın. Pencerelerini açıp, yarı bellerine kadar aşağıya sarkarak izlediler elli yaşlarında, taş merdivenin en alt basamağına bir başına oturmuş, nehrin buz gibi suyundan kâse kâse içen ve her seferinde tir tir titreyen bu adamı.

"Sen kimsin? Nereden geldin? Hayatımda bu kadar susamış birini daha önce hiç görmemiştim. Neden nehrin o buz gibi suyundan içiyorsun? Kış günündeyiz, böyle yaparsan hasta olacaksın. Yukarı çık da bizim eve gel bir şeyler içmeye; sıcak suyumuz var, çayımız da var, bir demlik çay yaparız sana," diye sesleniyorlardı ona.

Xu Sanguan başını kaldırıp gülerek yanıtladı hepsini:

"Rahatsızlık vermeyeyim sizlere. Hepiniz iyi insanlarsınız, zahmet vermeyeyim; çok su içmem lazım benim, şu halde en iyisi nehrin suyunu içmem."

"Evde yeteri kadar suyumuz var. Korkmadan, istediğin kadar içebilirsin, bir sürahi yetmezse iki, olmadı üç sürahi içersin," dediler.

Xu Sanguan elinde kâsesiyle ayağa kalktı, pencerelerinden onu davet edenlere baktı.

"Çayınızı içmeyeyim, bana biraz tuz verin. Çoktan dört kâse su içtim bile, bu su çok soğukmuş, daha fazla içemem ama biraz tuz verirseniz, tuzu yedikten sonra yine susarım."

Xu Sanguan'ın sözleri duyanların çok tuhafına gitmişti.

"Neden tuz yemek istiyorsun? Daha fazla su içemiyorsan, susamamışsın demektir o zaman," dediler.

"Susamadım zaten, suyu susadığım için içmiyorum," diye açıklamada bulundu Xu Sanguan.

Bazıları gülmeye başladı. İçlerinden biri "Madem susamadın ne diye o kadar çok su içiyorsun? Bir de buz gibi nehir suyundan içiyorsun, o kadar çok nehir suyu içersen akşama karnın ağrır sonra," dedi.

Xu Sanguan orada öylece dikilip etrafındakilere bakmaya devam ediyordu.

"Hepiniz iyi insanlara benziyorsunuz, durun da anlatayım size, kan satmak için su içiyorum ben."

"Kan satmak mı? Kan satmak için neden su içesin ki?"

"Ne kadar çok su içersen vücudundaki kan da o kadar çoğalır, kanın çok oldu mu da iki kâse kan satabilirsin."

Xu Sanguan bunları söylerken kâseyi yukarı kaldırıp birkaç kez ucuna vurdu, sonra gülmeye başladı, yüzündeki kırışıklıklar bir araya toplandı gülünce.

"Neden kan satıyorsun?" diye sordular bu kez de.

"Yile hastalandı, hem de çok ağır bir hastalık, hepatite yakalandı. Biz de Şanghay'a hastaneye yolladık..."

"Yile de kim?" diye sözünü kesti biri.

"Benim oğlum," dedi Xu Sanguan, "çok hasta, sadece Şanghay'daki büyük hastanenin doktorları iyileştirebilir onu. Evde para pul olmayınca ben de kan satmaya çıktım. Yol boyunca kan satabilirsem Şanghay'a vardığımda Yile'nin hastane masraflarını karşılayabilecek kadar para biriktirmiş olurum."

Birden ağlamaya başladı Xu Sanguan. Gözyaşları yanaklarından akarken sessizce gülümsüyordu. Xu Sanguan'ın söyledikleri her birini öyle sarsmıştı ki diyecek söz bulamadan öylece bakakaldılar. Xu Sanguan ellerini onlara doğru uzatıp sordu:

"Hepiniz iyi kalpli insanlarsınız, bana biraz tuz verebilir misiniz?"

Hepsi başlarını salladı, kısa bir süre sonra biri tuz getirdi ona, tuz kâğıda sarılmıştı; birileri de üç demlik çay getirdi. Tuzu ve çayı gören Xu Sanguan "Bu kadar çok tuzu yiyemem ben. Aslında çay olduktan sonra tuz olmasa da olur," dedi.

"Tuzu yanında götürür, bir sonraki sefere kullanırsın. Çayı şimdi iç, soğutmadan iç hadi," dediler.

Xu Sanguan başını salladı, tuzu cebine koydu, az önce oturduğu basamağa tekrar oturdu; kâseyi nehre daldırıp yarısını suyla doldurdu, demliklerden birini alıp kâsenin içine biraz çay döktü. Bu karışımı bir dikişte içti ve eliyle ağzını sildikten sonra "Bu çay çok hoş kokuyormuş," dedi. Ardından üç kâse daha çay içince "Gerçekten çok iyi çay içiyorsun," dediler.

Utangaç bir gülümsemeyle ayağa kalktı Xu Sanguan. "Kendimi içmeye zorluyorum aslında," dedi.

Sonra basamağın üzerinde duran üç demlik çaya baktı.

"Şimdi yola koyulmam gerek. Ama bu demliklerin kime ait olduğunu bilmiyorum, sahiplerine nasıl geri vereceğim ben bunları şimdi?"

"Gitmene bak sen, demlikleri biz kendimiz alırız," dediler.

Xu Sanguan peki anlamında başını salladı, nehrin iki yakasında pencerelerinden onu izleyenlere ve taş merdivenin üzerinde duranlara doğru saygıyla eğildi ve "Çok iyi davrandınız bana, hakkınızı ödeyemem. Elimden gelen tek şey önünüzde saygıyla eğilmek," dedi.

Buradan Linpu'daki hastaneye gitti Xu Sanguan, kan alım odası koridorun sonundaki odaydı. Kan alım şefi Li ile aynı yaşlarda olan bir adam masasının yanında oturuyordu; bir kolunu masanın üzerine dayamış, kapısı olmayan tuvalete

doğru çevirmişti bakışlarını. Adamın, kan alım şefi Li'ninki gibi kirli olan beyaz önlüğünü görünce "Buranın kan alım şefi sen olmalısın, beyaz önlüğünün göğsü ve kolları kararmış; göğsünün karalığı sık sık masaya yaslanmandan, kollarının karalığıysa kollarını sık sık masanın üzerine dayamandan olmalı. Bizim oranın kan alım şefi Li'ye benziyorsun, beyaz önlüğünün kıç tarafının da kararmış olduğunu biliyorum ayrıca, o da bütün gün taburede oturduğun için," dedi Xu Sanguan.

Linpu'daki hastanede kanını sattıktan sonra bir lokantaya gidip bir tabak kızarmış domuz ciğeri yiyip iki kâse sarı pirinç likörü içti. Linpu'nun sokaklarında dolaşmaya başladı sonra, buz gibi soğuk kış rüzgârı yüzüne vurup boynundan içeriye girdiğinde soğuğun ne demek olduğunu nihayet anladı. Kapitone ceketinin içinde bile üşüyordu. Buna, kan satmasının neden olduğunu düşündü, kanıyla birlikte vücut ısısını da satmıştı. Rüzgârın göğsünden girip aşağılara doğru yol aldığını hissetti, beline vuran soğuk midesini kıvrandırıyordu. Ceketinin önünü ilikleyip yakasını yukarı kaldırdı, yakasının iki ucunu öne doğru çekiştirdi; bu haliyle sanki yakasını değil de yürüyebilmek için kendisini çekiyormuş gibi görünüyordu.

Güneşin parlak ışınları Linpu sokaklarına vururken bu ışığın içinde titreye titreye yol alıyordu Xu Sanguan. Bir caddeyi geçip başka birine çıkınca güneş ışınlarının vurduğu bir duvara yaslanıp gözlerini kısmış, ısınmaya çalışan bir grup genç erkek gördü; ellerini yenlerinin içine sokup çaprazlamışlardı, yüksek sesle konuşuyor, bağırıyor ve gülüyorlardı. Xu Sanguan bir süre önlerinde dikildikten sonra aralarına karışıp sırtını duvara yasladı; güneş ışınları yüzüne vurunca o da kıstı gözlerini. Gençlerin başlarını çevirip ona baktıklarını görünce açıklama yapmak istedi:

"Burası ılıkmış, rüzgâr da pek esmiyor."

Hepsi başını salladı, sonra duvara iyice yapışmış olan Xu Sanguan'ın iki eliyle ceketinin yakasını çekiştirmesini izlerken kendi aralarında fısıldaştılar:

"Ellerini gördün mü? Yakasını böyle sımsıkı çekiştirirken, biri onu iple boğuyormuş da, o da can havliyle ipi tutmaya çalışıyormuş gibi görünmüyor mu?"

Konuşmaları duyan Xu Sanguan gülerek yanıt verdi:

"Rüzgârın yakamdan içeri girmesinden korktuğum için böyle yapıyorum."

Sonra bir elini yakasından çekip boynunu göstererek şöyle dedi:

"Burası evinizin penceresi gibidir, kış gelince pencerelerinizi kapatmaz mısınız siz? Kışın pencereleri açık bırakırsanız evdekiler soğuktan donar sonra."

Bunun üzerine hep birlikte gülmeye başladı gençler, gülmeleri bitince de "Soğuktan senin kadar korkan birini görmemiştik daha önce. Dişlerinin ağzında tıkırdadığını bile duyabiliyoruz, üstelik o kadar kalın ceket giymişsin. Bir de bize baksana, ceket bile yok üzerimizde, yenlerimiz de açık hem," dediler.

"Benim yakam da açıktı az önce. O sırada nehrin kenarına oturup buz gibi nehir suyundan tam sekiz kâse içtim," dedi Xu Sanguan.

"Ateşin mi var?" diye sordu gençler.

"Ateşim yok," dedi Xu Sanguan.

"Ateşin yoksa neden saçmalıyorsun?"

"Saçmalamıyorum."

"Kesin ateşin vardır senin, üşümüyor musun yoksa?" dediler.

Başını sallayıp "Üşüyorum," dedi Xu Sanguan.

"O zaman ateşin var işte," dediler. "Ateşi olan insan çok üşür, alnına bak istersen, cayır cayır yanıyordur şimdi senin alnın."

Onların gülüştüğünü gören Xu Sanguan, "Ateşim filan yok benim, sadece üşüyorum, üşüyorum çünkü kan sat..."

"Üşüyorsan kesin ateşin vardır, alnına bak da gör," diye araya girdiler.

Hâlâ onların gülüşmesini izliyordu Xu Sanguan, alnına dokunmayınca ısrar etmeye başladılar:

"Hadi dokunsana şu alnına, dokunur dokunmaz anlayacaksın. Alnına dokunmak için öyle aman aman güç sarf etmene de gerek yok, elini neden kaldırmıyorsun ki?"

Xu Sanguan elini kaldırıp alnına dokundu.

"Sıcak, değil mi?"

Xu Sanguan başını iki yana sallayıp "Bilmiyorum, anlayamadım, alnımla elim aynı soğuklukta," dedi.

"Bir de ben bakayım."

Gençlerden biri öne çıkıp elini Xu Sanguan'ın alnına koyduktan sonra mırıldandı:

"Alnı buz gibi bunun."

Bunun üzerine bir başka genç "Elini az önce yeninden çıkardın ya sen, elin sıcak da ondan, iyisi mi kendi alnını onunkine daya da öyle dene istersen," dedi.

Genç adam kendi alnını Xu Sanguan'ınkine yapıştırdı, bir süre öyle kaldıktan sonra arkasına dönüp elini kendi alnına koydu.

"Benim mi ateşim var acaba? Benim alnım onunkinden daha sıcak," dedi şaşkınlıkla. Sonra da ekledi: "Gelin bir de siz deneyin isterseniz."

Sıraya girip teker teker hepsi kendi alınlarını Xu Sanguan'ınkine dayadıktan sonra hak verdiler ona.

"Doğru söylüyormuşsun, ateşin filan yok senin, aksine bizim ateşimiz var."

Sonra Xu Sanguan'ın etrafında çember oluşturup kahkahalar atmaya başladılar. Kahkahaları kesilince içlerinden biri ıslık çalmaya başladı, ardından birkaçı daha katıldı ona, sonra

hep birlikte ıslık çala çala uzaklaştılar oradan. Xu Sanguan olduğu yerden, gözden yitene kadar izledi onları; ıslıkları da duyulmuyordu artık. O sırada kendi kendine gülmeye başladı Xu Sanguan; duvarın kenarındaki bir taşın üzerine oturdu, etrafını güneş ışınları sarmıştı, vücudunun az öncekinden biraz daha ısınmış olduğunu hissediyordu, yakasını tutan elleri soğuktan çoktan uyuşmuştu bile, ellerini yakasından indirip cebine soktu.

LİNPU'DAN FERİBOTLA Beidang'a geçti Xu Sanguan. Sonra Xitang'a, oradan da Baili'ye. O sırada evden ayrılalı tam üç gün olmuştu, üç gün önce Linpu'da kan satmıştı, şimdi yine kan satmak için Baili'deki hastaneye gidiyordu. Nehir kenarından yürümektense cadde boyunca yürümeyi tercih etti, henüz tam olarak erimemiş kar caddenin iki yanını da çamura bulamıştı. Baili kışının rüzgârını yemekte olan yüzünün saçaklarda kurutulmaya bırakılmış balıklar gibi kuru ve gergin olduğunu hissetti. Su içerken kullandığı kâse ceketinin cebindeydi, tuz paketini ise elinde taşıyordu. Tuz yiyerek yürümeye devam etti, tuzdan ağzı büzüştüğünde taş merdivenden nehir kenarına indi, kâseyi nehre daldırıp su içti biraz, sonra yine yola koyuldu, yürürken tuz yemeye devam etti.

O gün öğleden sonra, Baili'deki hastanede kan sattıktan sonra, tam karşıya geçecekken, -hastanenin karşısındaki lokantaya varmamıştı daha, ne bir tabak kızarmış domuz ciğeri yemiş ne de iki kâse sarı pirinç likörü içmişti henüz- işte tam o an olduğu yerde dondu kaldı, hareket edemiyordu. Kollarıyla vücudunu sarmış bir halde caddenin ortasında duruyordu; bacakları fırtınanın ortasında kalmış ağaç dalları gibi sarsıla sarsıla titriyordu, sonra kırılacak gibi oldular, bacakları bükülünce kendisini yerde buldu.

Caddeden geçenler ne olduğunu bilemeyince hasta olup olmadığını sordular hemen, ama titreyen dudaklarından çıkan sözlerden bir şey anlaşılmıyordu. İçlerinden biri hemen hastaneye götürülmesi gerektiğini söyledi: "Hastane iyi ki hemen karşıda, birkaç adımda varırız."

Biri onu sırtına aldı, tam hastaneye doğru götürüyordu ki Xu Sanguan'ın birden dili çözüldü:

"Hayır, hayır! Olmaz!"

"Hastasın, hem de ağır hasta, senin kadar feci titreyen birini hayatımızda görmedik biz, hastaneye götüreceğiz seni," diye itiraz etti yardım edenler.

"Hayır, hayır, hayır!" demeye devam etti Xu Sanguan. "Hadi söyle bize, ne hastasısın? Böyle birdenbire mi hastalandın? Yoksa kronik mi hastalığın? Eğer birdenbire hastalandıysan hemen hastaneye götürmeliyiz seni," diyordu yanındakiler. Xu Sanguan'ın ağzını oynatıp dudaklarını kıpırdattığını gördüler ama dediklerini kimse anlamıyordu.

"Ne söylemeye çalışıyor?" diye birbirlerine soruyorlardı. "Ne söylediğini bilmiyoruz. Ayrıca ne söylediğini bırakın şimdi, hemen hastaneye götürelim," dediler sonunda.

O anda dili çözüldü yine:

"Hasta değilim."

Bu iki kelimeyi duyduktan sonra birbirlerine baktılar:

"Hasta olmadığını söylüyor, hasta değilse niye böyle titreyip duruyor o zaman?"

"Üşüyorum," dedi.

Bu da çok net duyulmuştu.

"Üşüyorum diyor, sıtma olmasın sakın? Eğer sıtmaya tutulmuşsa hastaneye götürmek de bir işe yaramaz, otele götürelim en iyisi, hem konuşmasından buralı olmadığı da belli," dediler en sonunda.

Onu otele götüreceklerini duyan Xu Sanguan bir daha konuşmadı, sırtlarına alarak en yakın otele götürmelerine ses

çıkarmadı. Onu hemen bir yatağa yatırdılar, odada dört tane yatak vardı, dört yorgan birden örttüler üzerine.

Dört yorganın altında uzanan Xu Sanguan tir tir titriyordu hâlâ. Baş ucunda durup biraz bekledikten sonra "Isındın mı biraz?" diye sordular.

Xu Sanguan başını iki yana salladı, dört yorganın altına gömülen kafası çok uzaklarda kalmış gibi görünüyordu.

Başını iki yana salladığını görünce "Üzerine dört yorgan örtmüş olmamıza rağmen hâlâ üşüyorsun. Sıtmaya tutulmuş olmalısın, bu hastalığa tutuldun mu üzerine dört değil, on yorgan örtsek de işe yaramaz. Soğuk dışarıdan değil, içeriden, kendi vücudundan geliyor, biraz bir şey yersen az da olsa ısınırsın," dediler.

Bunu söyledikten sonra Xu Sanguan'ın üzerindeki yorganların kendi kendine kıpırdanışını izlediler. Aradan biraz zaman geçti, Xu Sanguan'ın ellerinden biri çıktı sonra yorganın altından, parmaklarının arasında bir fen'lik bir banknot tutuyordu.

"Erişte yemek istiyorum," dedi Xu Sanguan.

Bir kâse erişte alıp getirdiler ve yemesine de yardım ettiler. Erişteyi yiyince içinin biraz ısındığını hissetti Xu Sanguan. Bir süre sonra konuşabilecek duruma da gelmişti artık. Dört tane yorgana ihtiyacı olmadığını söyledi.

"Ne olur şu ikisini alın üzerimden, yalvarırım size. Öyle ağırlar ki nefes almakta güçlük çekiyorum."

O akşam altmışlı yaşlarında bir adamla birlikte paylaştı odayı Xu Sanguan. Adam odaya geldiğinde hava çoktan kararmıştı bile; adamın üzerinde yırtık pırtık bir ceket vardı. Esmer yüzü kış rüzgârının soğuğunda yer yer çatlamıştı. Koynunda iki domuz yavrusuyla girdi içeriye, adamın domuz yavrularını yatağın üzerine koymasını izledi Xu Sanguan. Domuz yavruları ciyaklamaya başladılar. Hem tiz hem

de cılızdı sesleri, ayakları iple bağlanmıştı; yatağın üzerinde titreyip durdular.

"Uyuyun, uyuyun hadi," diyordu adam onlara.

Bunu der demez yatağın üzerindeki yorganı örttü üstlerine, kendisi de yatağın diğer ucundan daldı yorganın altına. Yatağa uzandıktan sonra fark etti Xu Sanguan'ın kendisine baktığını.

"Geceleyin çok soğuk oluyor, soğuktan ölmesinler diye yatarken yanıma alıyorum onları," dedi adam.

Xu Sanguan'ın başını salladığını görünce sırıtmaya başladı adam. Beidang'ın aşağısındaki köylerden birinde oturduğunu söyledi. İki kızı, üç de oğlu olduğunu, kızlarının evlendiğini, oğullarının ise henüz evlenmediklerini; iki de torunu olduğunu anlattı. Baili'ye gelmesinin nedeni bu iki domuz yavrusunu satmaktı.

"Baili'de fiyatlar daha yüksek, böylece biraz daha fazla kazanabilirim," dedi. Sonra da "Altmış dört yaşındayım," diye ekledi.

"Hiç göstermiyorsun," dedi Xu Sanguan. "Altmış dört yaşında olmana rağmen vücudun hâlâ sağlam görünüyor."

Bunu duyan adam sırıtmaya başladı. "Gözlerim çok iyi görür, kulaklarım da iyi işitir; bir hastalığım yok, gençliğimdeki kadar güçlü kuvvetli değilim ama yine de her gün tarlada çalışırım. Üç oğlumla aynı işi yaparım, gerçi onlar kadar dayanıklı değilim artık, yorulunca belim ağrıyor."

Xu Sanguan'ın üzerindeki iki yorganı görünce sormadan edemedi:

"Hasta mısın? Üzerinde iki yorgan var ama yine de titreyip duruyorsun."

"Hasta değilim, sadece üşüyorum," dedi Xu Sanguan.

"Şu yatağın üzerinde bir yorgan daha var, üzerine örtmemi ister misin?" diye sordu adam.

Xu Sanguan hayır anlamında başını salladı. "İstemem, şimdi daha iyi hissediyorum. Öğleyin kan sattıktan sonra gerçekten de çok üşüdüm ama şimdi daha iyiyim," dedi.

"Kan mı sattın?" dedi adam, "Benim de önceden kan satmışlığım var. Bizim evin üç numarası, en küçük oğlum yani, on yaşındayken bir ameliyat geçirmişti. Operasyon sırasında kan nakli gerekmişti, ben de kendi kanımı sattım hastaneye. Doktorlar da benim kanımı verdi bizim üç numaraya. Kan sattıktan sonra gerçekten de çok güçsüz hissetmiştim."

Xu Sanguan başıyla onayladıktan sonra "Kanını bir iki kere sattığında güçsüzleşiyorsun, satmaya devam edersen vücut ısısı da azalıyor, sonra da üşüyorsun böyle," dedi.

Xu Sanguan elini yorganın altından çıkarıp üç parmağını gösterdi adama.

"Üç ayda üç kez kan sattım. Her seferinde tam iki kâse. Hastanede dedikleri gibi söyleyecek olursam, tam dört yüz mililitre. Mecalimi sattım yani, bir vücut ısım kalmıştı bana, geçen gün Linpu'da sattım iki kâse, bugün de iki kâse burada. Vücut ısımı da satmış bulundum böylece..."

Konuşmasının burasında durdu Xu Sanguan, nefes nefese kalmıştı. Beidang'ın aşağı köylerinden birinden gelen adam "Kanını böyle satmaya devam edersen canını da satmış olmayacak mısın günün birinde?" diye sordu.

"Birkaç gün geçsin hele, Songlin'e vardığımda orada da kan satacağım," dedi Xu Sanguan.

"Önce mecalini satmışsın, sonra vücut ısını, geriye bir canın kalmış. Böyle devam edersen yakında canını da satacaksın," dedi ihtiyar.

"Canımdan da olsam yine de satacağım kanımı."

Sonra da "Oğlum hepatite yakalandı, şimdi Şanghay'da hastanede yatıyor. Bir an önce para toplayıp yanına gitmem lazım, kan satmaya birkaç ay ara verirsem, oğlumun hastane

masraflarını ödeyecek paramız olmayacak," diyerek açıklamaya devam etti.

Konuşmaktan yorulan Xu Sanguan biraz dinlendikten sonra yine anlatmaya başladı:

"Ellime yaklaştım, şu hayatta insana sunulan ne kadar tat varsa hepsini biliyorum, ölsem de olur yani. Oğlumsa sadece yirmi bir yaşında, hayatın tadına varamadı daha, bir kadını bile olmadı henüz. İnsan olmanın anlamını bile bilmiyor, eğer ölürse gerçekten de çok yazık olacak."

Xu Sanguan'n dediklerini üst üste başını sallayarak onaylıyordu ihtiyar adam. "Sen de doğru söylüyorsun, insan bizim yaşımıza gelince insan olmanın bütün gereklerini yerine getirmiş oluyor," dedi.

Domuz yavruları o sırada ciyaklamaya başladı.

"Az önce ayağım çarptı, o yüzden ciyaklıyorlar," dedi adam.

Xu Sanguan'ın yorganın altında hâlâ titrediğini gördü. "Görünüşüne bakılırsa şehirlisin sen. Siz şehirliler temizliğe bayılırsınız, biz köylülerse o kadar hassas değiliz bu konuda, diyeceğim o ki..." Konuşmasının burasında durdu, sonra da "Diyeceğim o ki, eğer tiksinmezsen bu iki domuz yavrusunu senin yorganın altına koyayım da ısıtsınlar seni," dedi.

Xu Sanguan başını sallayıp "Neden tiksinecekmişim? Çok nazik bir adammışsın, birini koy istersen, biri yeter," dedi.

İhtiyar, domuz yavrularından birini alıp Xu Sanguan'ın ayaklarının yanına bıraktı. O domuz yavrusu çoktan uyumuş, yerinden alınırken sesini bile çıkarmamıştı. Xu Sanguan'ın buz gibi ayakları sırtına değince çığlığı bastı hayvancık. Xu Sanguan da bacaklarını toplayıp titreyen bir topa dönüştü yorganın altında. Bunu gören ihtiyar özür dileyen bir ses tonuyla "Böyle uyuyabilecek misin?" diye sordu.

"Ayaklarım çok soğuk, bu yüzden uyandırdım onu," dedi Xu Sanguan.

"Ne de olsa domuzlar da hayvan sonuçta, insan değiller, yanında insan olsaydı daha iyi olurdu," dedi ihtiyar.

"Isınmaya başladım bile, yorganın altı iyice ısındı şimdi," dedi Xu Sanguan.

DÖRT GÜN SONRA Songlin'e vardı Xu Sanguan, o sırada yüzünün rengi sararmış, iyice zayıflamıştı; elini kolunu zor kaldırıyordu. Başı dönüyor, gözü kararıyordu; kulakları da uğuldamaya başlamıştı bir süredir; kemikleri acıyor, iki bacağıyla yürüyor değil de daha çok süzülüyormuş gibi duruyordu.

Songlin'deki hastanenin kan alım şefi, önünde dikilen Xu Sanguan'ı görür görmez, konuşmasını bitirmesine bile fırsat tanımadan, elinin tersiyle kovalayıp azarladı onu.

"Sen bir işe de kendi çişinin aynasında suratına bak önce. Yüzün öyle sararmış ki neredeyse griye çalıyor, konuşurken nefes nefese kalıyorsun. Bir de buraya gelmiş kan satmak istediğini söylüyorsun, iyisi mi kan nakli yapalım biz sana."

Bunun üzerine hastaneden çıktı Xu Sanguan. Rüzgâr almayan, gün ışığı vuran bir yer bulup yüzüne ve vücuduna güneş banyosu yaptırmak için iki saat oturdu orada. Gün ışığının yüzünü yeteri kadar bronzlaştırdığına karar verip hastanenin kan alım odasına gitti yine, az önceki kan alım şefi kim olduğunu çıkaramadı.

"Bir deri bir kemik kalmışsın, yolda yürürken rüzgâr çıksa yere üfürür seni, ama yüzünün rengi fena değil, tam kararında kızarmış. Ne kadar kan satmak istiyorsun?"

"İki kâse," dedi Xu Sanguan. Cebindeki kâseyi çıkarıp gösterdi.

"Böyle iki kâseye yarım kilo pirinç sığar ama ne kadar kan alır bilemem."

"Dört yüz mililitre," dedi Xu Sanguan.

"Koridorun sonundaki kan alım odasına gidip oradaki hemşireye kan vereceğini söyle," dedi şef.

Yüz maskesi takan bir hemşire Xu Sanguan'ın kolundan dört yüz mililitre kan aldıktan sonra onun sendeleyerek ayağa kalktığını gördü. Tam ayağa kalkmıştı ki birden yere düşüverdi Xu Sanguan. Hemşire şaşkınlıktan çığlık attı, sonra acil servise taşıdılar Xu Sanguan'ı. Acil servisteki doktor onu yatağın üzerine bırakmalarını söyledi, doktor önce şakaklarına dokundu, sonra bileğini tutup nabzını dinledi. Ardından gözkapaklarını kaldırdı ve en sonunda da tansiyonunu ölçtü. Xu Sanguan'ın tansiyonunun altıya dört olduğunu gören doktor "Derhal kan nakli yapılmalı," dedi.

Xu Sanguan'ın az önce vermiş olduğu dört yüz mililitre kan böylece kendi damarlarına geri dönmüş oldu. Başka birinin kanından üç yüz mililitre daha kan nakli yapıldıktan sonra ona altı oldu tansiyonu.

Uyandığında kendisini hastane yatağında bulan Xu Sanguan korkudan yerinden sıçradı, yataktan atladı, tam hastanenin çıkışına doğru koşmaya başlayacakken durdurdular onu; tansiyonunun normale dönmüş olduğunu ama hastanede bir gün boyunca gözetim altında tutulması gerektiğini söylediler, doktorlar hastalığının nedenini henüz bulamamışlardı çünkü.

"Hasta değilim ben, sadece çok fazla kan sattım," dedi Xu Sanguan.

Bir hafta önce Linpu'da, dört gün önce de Baili'de kan sattığını söyledi doktora. Doktor dehşet içinde dinledi onu. Kısa bir sessizlikten sonra "Gözü dönmüş bir haydutsun sen," dedi Xu Sanguan'a.

"Gözü donmuş bir haydut filan değilim, her şeyi oğlum..."

Doktor onu elinin tersiyle susturup "Çık git hastaneden," dedi.

Songlin'deki hastane yedi yüz mililitre kanın parasını ve acil servis masraflarını tahsil edince, Xu Sanguan'ın iki kez kan satarak kazandığı paranın hepsi bir kerede harcanmış oldu böylece. Ona gözü dönmüş haydut diyen doktorun yanına gitti Xu Sanguan.

"Size dört yüz mililitre kan sattım, sizse bana yedi yüz mililitre kan sattınız, kendi kanımı geri almamı unutalım şimdi, ama bana verdiğiniz başkasına ait olan o üç yüz mililitre kanı istemiyorum, geri veriyorum, alın hadi."

"Neden bahsediyorsun sen?" dedi doktor.

"O üç yüz mililitre kanı geri almanızı istiyorum," dedi Xu Sanguan.

"Hastasın sen!" dedi doktor.

"Hasta filan değilim ben, sadece çok kan sattığımdan ötürü üşüyorum o kadar. Yedi yüz mililitre kan sattınız bana, yaklaşık olarak dört kâse kan eder bu, hiç mi hiç üşümüyorum şimdi, hatta ısındığımı bile söyleyebilirim; dayanılmaz bir sıcak bu, işte bu yüzden o üç yüz mililitre kanı geri vermek istiyorum size," dedi Xu Sanguan.

Doktor parmağıyla kendi başını işaret edip "Akıl hastasısın sen demek istemiştim," dedi.

"Akıl hastası filan da değilim, bana ait olmayan kanı vücudumdan geri almanızı istiyorum sadece," dedi Xu Sanguan.

Etrafına toplanan kalabalığı gören Xu Sanguan onlara dönüp, "Ticaret yaparken adil olmak lazım, ben onlara kan satarken kendilerine kan sattığımı biliyorlardı ama onlar bana kan satarken ben bundan bihaberdim," dedi.

"Hayatını kurtardık senin. Şoka girmiştin, eğer sana kan vereceğimizi söylemek için bekleseydik çoktan ölmüştün bile," dedi doktor.

Bunun üzerine Xu Sanguan başını iki yana sallayarak "Hayatımı kurtarmak için yaptığınızı biliyorum, bana verdiğiniz o yedi yüz mililitre kanın tamamını geri vermek iste-

miyorum size zaten, başkasına ait olan o üç yüz mililitre kanı alsanız yeter. Ben Xu Sanguan, elli yaşıma geldim, şu hayatta hiç kimsenin bir şeyini almadım şimdiye kadar," dedi.

Xu Sanguan konuşmasını bitirdiğinde doktorun çoktan çekip gitmiş olduğunu fark etti, etrafını saran kalabalıksa kahkahalarla gülmeye başlamıştı; hepsinin kendisiyle dalga geçtiğini biliyordu Xu Sanguan. Bir daha konuşmadı, bir süre orada dikildikten sonra ardına dönüp hastaneden çıktı.

O sırada hava çoktan kararmıştı bile, Songlin sokaklarında uzun uzun yürüdü Xu Sanguan, sonunda nehre vardı, nehir yolunu kapatınca orada durdu. Günbatımında kızıllaşan suları izledi bir süre; uzaktan bir şilep geçiyordu, dizel motoru gürültüyle çalışan şilebin Xu Sanguan'ın önünden geçerken ardında bıraktığı dümen suyu setin iki yakasındaki taş yığınlarına çarpıyordu.

Orada bir süre öylece durdu Xu Sanguan, üşümeye başlayınca yere çömelip sırtını bir ağaca yasladı. Biraz oturduktan sonra ceketinin iç cebinden bütün parasını çıkarıp saymaya başladı. Toplamda otuz yedi yuan, dört fen'i vardı, üç kez kan satmıştı ama elindeki para bir kan satımından kalan paraydı şimdi, parayı katlayıp tekrar yerine koydu. O sırada haksızlığa uğradığını düşündü, gözleri doldu hemen; buz gibi bir rüzgâr gözyaşlarını yere akıttı, tam elini kaldırıp silecekti ki gözyaşlarının çoktan kurumuş olduğunu fark etti. Orada biraz daha oturduktan sonra ayağa kalkıp yürümeye devam etti. Şanghay'a giderken katetmesi gereken epey yol olduğunu hatırladı: Daqiao vardı daha, Anchangmen, Huangdian, Hutouqiao, Sanhuandong, Qilibao, Huangwan, Liucun, Changning ve Xinzhen.

Yolun geri kalanında yolcu feribotuna binmedi Xu Sanguan; şöyle bir hesaplayınca, Songlin'den Şanghay'a gitmek için üç yuan, altı fen daha harcaması gerekiyordu. Sattığı kanın ikisi boşa gitmişti ya, parasını çarçur edemezdi. Bunun

üzerine o da ipek böceği kozası taşıyan, beton bir mavnaya otostop çekti. Laixi ve Laishun adlarında iki erkek kardeş kullanıyordu mavnayı.

Nehrin kenarındaki taş merdivenlerde dikilirken görmüştü onları Xu Sanguan, o sırada elinde uzun bir bambu sırıkla pruvada duruyordu Laixi, kardeşi Laishun ise mavnanın kıç tarafındaydı. Kıyıdan onlara el sallayıp nereye gittiklerini sordu Xu Sanguan. Qilibao'a gittiklerini söylediler, oradaki bir ipek fabrikasına ipek böceği kozası götürüyorlardı.

"Ben de o tarafa gidiyorum, Şanghay'a doğru, beni Qilibao'a bırakabilir misiniz?" diye sordu Xu Sanguan.

Xu Sanguan konuşurken mavna yanından çoktan geçmişti bile, mavnanın peşi sıra koşarken bir yandan da konuşmaya devam ediyordu Xu Sanguan:

"Bir kişi daha binse batmaz ya mavnanız. Kürek çekmenize yardım ederim, iki kişinin kürek çekmesinden daha kolay olur hem. Yemek masraflarınıza da ortak olurum, üçümüz birlikte yemek yiyebiliriz, üç kişilik yemek iki kişilikten daha ucuza gelir, ikişer kâse fazla pilav yemiş olursunuz, yemeğin etini de size bırakırım."

Xu Sanguan'ın söylediklerini mantıklı bulan iki kardeş, kıyıya yanaşıp mavnaya çıkmasına izin verdiler.

Xu Sanguan kürek çekmesini bilmiyordu, Laishun'un elinden aldığı küreği birkaç kere salladıktan sonra nehre düşürdü; pruvada duran Laixi elindeki bambu sırıkla telaşla durdurmaya çalıştı mavnayı; Laishun ise hemen mavnanın kıç tarafına fırlayıp süzülerek gelen küreği yakaladı, küreği sudan çıkardıktan sonra Xu Sanguan'a bağırmaya başladı Laishun:

"Kürek çekebildiğini söylemiştin hani, hay anasını satayım, daha ilk çekişte suya düşürdün mereti, az önce ne söylemiştin sen? Onu yaparım, bunu yaparım, şunda yardımcı olurum filan, seni bu yüzden aldık mavnaya. Kürek çekmek mi

diyorsun sen şimdi buna, bakalım daha neler yapabiliyorsun?"

"Üçümüz birlikte yemek yiyebiliriz, üç kişilik yemek iki kişilikten daha ucuza gelir demiştim," dedi Xu Sanguan.

"Hay anasını," diye sövdü Laishun. "Yemeği yersin tabii."

Pruvada duran Laixi kahkahalarla gülmeye başladı, ardından da Xu Sanguan'a dönerek "Bize yemek pişirebilirsin," dedi.

Xu Sanguan pruvaya çıktı, pruvada tuğladan yapılmış küçük bir ocak, ocağın üzerinde bir vok, yanındaysa yakacak olarak çalı çırpı vardı. Hemen yemek yapmaya koyuldu Xu Sanguan.

Akşam olunca iki kardeş mavnayı kıyıya yanaştırıp demir attılar, pruvadaki demir kapağı kaldırıp kamaranın içine girdiler, üzerlerine bir yorgan alıp uzandılar, biraz uzanmışlardı ki Xu Sanguan'ın hâlâ dışarıda olduğunu fark edip "Aşağıya in de uyu biraz," diye seslendiler ona.

Kamaranın içinin tek kişilik bir yataktan bile daha küçük olduğunu gören Xu Sanguan "Sizi sıkıştırmak istemem, dışarıda uyurum ben," dedi.

"Kara kıştayız, dışarıda uyursan donarak ölürsün," dedi Laixi.

"Donarak ölürsen bizim de başımız belaya girer," diye ekledi Laishun.

"Aşağı in hadi," dedi Laixi, "ne de olsa hepimiz aynı gemideyiz. İyi kötü ne varsa paylaşacağız artık."

Dışarısının gerçekten de soğuk olduğunu gören Xu Sanguan, Huangdian'da da kan satacağını düşündü birden; hastalanmayı göze alamazdı, kamaraya inip iki kardeşin arasına sokuluverdi. Laixi yorganın bir ucunu ona doğru uzattı, Laishun da yorganın ucunu öteki uca doğru çekiştirdi, böylece iki kardeşin arasında, aynı yorganın altında, kamarada uyudu o gece Xu Sanguan. Uykuya dalmadan önce "Kardeş olmanıza

rağmen, Laixi'nin söylediği her şey Laishun'un söylediklerinden daha hoş geliyor kulağa," dedi.

Bunu duyan iki kardeş kıkırdadı, ardından aynı anda horlamaya başladılar. İkisinin arasına sıkışıp kalmıştı Xu Sanguan, kardeşlerin omuzları onunkileri eziyordu, bir süre sonra bacaklarını da Xu Sanguan'ın bacaklarının üstüne attılar, ardından kollarını onun göğsünün üzerine koydular. Xu Sanguan, ikisinin arasında ezilerek ve nehrin akıntısını dinleyerek orada öylece yattı. Son derece netti suyun sesi, hatta nehirden sıçrayan su damlalarının sesini bile duyabiliyordu; sanki nehrin sularına batıyormuş gibi hissediyordu Xu Sanguan. Kulaklarını tırmalayan su sesi uzun süre uyutmadı onu. O da Yile'yi, Şanghay'daki hastanede durumunun nasıl olduğunu düşündü. Karısı Xu Yulan'ı düşündü sonra, son olarak da evde hasta yatan Erle'yi ve ona bakmakta olan diğer oğlu Sanle'yi düşündü.

O daracık kamarada birkaç gece uyuduktan sonra tüm kemiklerinin ağrıdığını hissetti Xu Sanguan. Gündüzleri pruvada oturup belini ovuyor, omuzlarını mıncıklıyor, kollarını bir öne bir arkaya oynatıyordu.

Onun bu halini gören Laixi "Kamara çok küçük, akşam iyi uyuyamamışsın galiba," dedi.

"Yaşlanıyor," dedi Laishun, "yaşlılıktan kemikleri iyice gevremiş."

Xu Sanguan da hissediyordu yaşlandığını, gençliğiyle kıyaslanamazdı artık.

Laishun doğru söylüyor. Kamara küçük olduğu için değil, ben yaşlandığım için böyle bu. Gençliğimde bırak kamarayı, duvar deliğinde bile uyuyabilirdim, diye geçirdi aklından.

Mavna nehir boyunca güneye doğru ilerliyordu, Daqiao'ı, Anchangmen'i ve Jing'an'ı geçtiler, bir sonraki durak Huangdian'dı. Güneş parlıyordu birkaç gündür, nehrin iki yakasında uzanan tarlaları örten kar erimiş, evlerin çatılarındaki kar

ise daha yeni erimeye başlamıştı. Tarlalar bomboştu, çalışan birilerine pek denk gelmediler; nehrin kenarındaki yolda yürüyen çok insan gördüler ama, hemen hepsi ya taşıma sırıklarıyla ya da sepetleriyle bir şeyler taşıyarak kendi aralarında yüksek sesle sohbet ediyorlardı.

O birkaç gün boyunca Xu Sanguan ve iki kardeş iyice yakınlaştılar, ipek böceği kozalarını tam on gün boyunca taşıdıktan sonra altı yuan kazanacaklarını söyledi kardeşler, adam başı üçer yuan yani. Bunu duyan Xu Sanguan "Kan satmak kadar kazandırmıyor. Bir kere kan sattın mı tam otuz beş yuan kazanıyorsun," dedi. Sonra da "İnsanın vücudundaki kan, kuyunun içindeki su gibidir, istediğin kadar çek yine de kurumaz," diye ekledi.

A Fang ile Genlong'un bir zamanlar kendisine anlattıklarının hepsini anlattı onlara. İki kardeş onu iyice dinledikten sonra "Kan sattıktan sonra sağlığın bozulmaz mı peki?" diye sordular.

"Bozulmaz," dedi Xu Sanguan, "ama sonrasında bacakların güçsüz düşebilir kısa bir süre için. Bir kadınla o işi yaptıktan sonra olduğu gibi."

İki kardeş sırıtmaya başladı, onların sırıttığını gören Xu Sanguan "İşte şimdi anladınız ne demek istediğimi," dedi.

Laixi başını iki yana salladı. Laishun ise "İkimiz de henüz bir kadınla birlikte olmadık, bu yüzden o işi yaptıktan sonra ne hissedildiğini bilmiyoruz," dedi.

İkisinin de şimdiye kadar bir kadınla birlikte olmadığını duyan Xu Sanguan da sırıtmaya başladı, sonra da "Bir kere kan sattıktan sonra öğrenirsiniz nasıl olsa," dedi.

Laishun kardeşi Laixi'ye dönerek "Gidip kan satsak ya bir kere. Hem para kazanır hem de bir kadınla birlikte olduktan sonra ne hissedildiğini öğrenmiş oluruz. Neden bir taşla iki kuş vurmayalım, ha?" dedi.

Huangdian'a vardıklarında mavnayı nehrin kenarındaki ahşap bir direğe bağladılar, sonra da Xu Sanguan'la birlikte hastaneye kan satmaya gittiler.

Yolda giderken Xu Sanguan onlara "Dört grup kan vardır: birincisi 0 grubu, ikincisi AB grubu, üçüncüsü A grubu, dördüncüsüyse B grubu," dedi.

"Bunlar nasıl yazılıyor?" diye sordu Laixi.

"Yabancı harfler bunlar, ben de yazamıyorum. Yazmasını tek bildiğim birincisi, bir tane yuvarlak çiziyorsun, benim kan grubum da işte o yuvarlak," dedi Xu Sanguan.

Huangdian sokaklarında dolaşırlarken önce hastaneye götürdü onları Xu Sanguan, hastanenin yerini öğrendikten sonra nehir kenarındaki taş merdivene gittiler. Xu Sanguan cebindeki kâseyi çıkarıp Laixi'ye verirken "Kan satmadan önce çok su içmek lazım. Ne kadar çok su içersen kanın da o kadar sulanır. Düşünün hele, kana su karışınca çoğalmaz mı kan?" dedi.

Laixi başını salladı, kâseyi Xu Sanguan'dan alırken "Ne kadar içmem gerek?" diye sordu.

"Sekiz kâse," dedi Xu Sanguan.

"Sekiz kâse mi?" dedi Laixi korkuyla, "Eğer sekiz kâse su içersem midem patlar."

"Ben sekiz kâse içebiliyorum, elli yaşıma girdim sayılır, ikinizin yaşının toplamı bile benimki kadar etmiyor. Buna rağmen hâlâ sekiz kâse içemeyeceğinizi mi söylüyorsun?" dedi Xu Sanguan.

Bu lafın üzerine Laishun "O sekiz kâse içebiliyorsa, bizim de dokuz on kâse içebilmemiz gerekmez mi?" dedi Laixi'ye.

"Olmaz!" dedi Xu Sanguan, "En fazla sekiz kâse içebilirsiniz. Bir yudum fazla içtiniz mi mesaneniz patlar. Tıpkı A Fang'ın başına geldiği gibi."

"A Fang da kim?" diye sordular.

"Tanımazsınız siz. Hadi su içmeye başlayın artık, herkes bir kâse içecek sırayla."

Laixi yere çömelip kâseyi nehre daldırdı, sudan tam bir yudum almıştı ki eliyle göğsünü ovuşturup şöyle bağırdı:

"Çok soğukmuş, öyle soğuk ki mideme kramp girdi sanki."

"Nehir suyunun kışın soğuk olması gerekir zaten, kâseyi bana ver de önce ben içeyim," dedi Laishun.

İlk yudumdan sonra Laishun da bağırdı: "Olmaz, olmaz, çok soğukmuş! Dayanamam ben buna."

Onlara tuz yedirmediğinin farkına ancak o sırada vardı Xu Sanguan, tuzu cebinden çıkarıp uzattı. "Biraz tuz yiyin önce, ağzınız tuzlansın, ağzınız tuzlandı mı her suyu içebilirsiniz," dedi.

İki kardeş biraz tuz yediler, kısa bir süre sonra artık su içebileceğini söyledi Laixi, nehirden bir kâse su alıp içmeye koyuldu, üç yudum aldıktan sonra durduğu yerde titremeye başladı.

"Ağzın kuruduğunda su içebiliyormuşsun," dedi Laixi.

Sonra suyu yudum yudum içmeye devam etti, suyu bitirince Laishun'a uzattı kâseyi, kendi de kollarıyla omuzlarını sarıp titreye titreye bir köşede oturdu. Sudan, önce dört yudum aldı Laishun, ilk kâseyi soğuğa saydırdığı bir dizi küfür ve çeşitli ilençlerle ancak bitirebildi. Kâseyi onun elinden alan Xu Sanguan "En iyisi ilk ben başlayayım, nasıl su içtiğimi iyi izleyin," dedi.

İki kardeş taş basamağın üzerinde otururken Xu Sanguan'ın tuzu avucunun içine döküp elini ağzına götürmesini, ağzının hareket edişini, ağzının tuz yemekten kurumasını, kâseyi suya daldırışını, suyu bir dikişte içmesini, hemen ardından bir kâse su daha almasını ve onu da bir dikişte içmesini tek tek izlediler. Üst üste iki kâse su içtikten sonra, kâseyi bir kenara bırakıp tekrar tuz yedi Xu Sanguan. İşte bu yöntemle, bir avuç dolusu tuz yiyip iki kâse su içerek, arada ne titreyip ne de eliyle ağzının kenarından damlayan su damlalarını silerek tam sekiz kâse su içti Xu Sanguan. Sekizinci

kâseyi de içtikten sonra eliyle ağzını sildi. Ardından, elleriyle omuzlarını sarıp sarsıla sarsıla titremeye başladı. Birkaç kere geğirdi, geğirdikten sonra üç kere hapşırdı, hapşırdıktan sonra arkasına dönüp iki kardeşe "Yeteri kadar içtim ben, şimdi sıra sizde," dedi.

Beşer kâse içtikten sonra ikisi de "Daha fazla içemem, daha fazla içersem midem donacak," dedi.

"Roma bir günde kurulmadı*," diye düşündü Xu Sanguan. "Daha ilk seferlerinde buz gibi nehir suyundan beşer kâse içmeleri hiç de fena sayılmaz." Sonra ayağa kalkıp hastaneye götürdü onları. Hastaneye vardıklarında kan gruplarını öğrenmek için kardeşlere kan testi yaptılar önce, ikisi de Xu Sanguan ile aynı gruptan çıktı: 0.

Buna tek sevinen Xu Sanguan "Üçümüzün kanı da yuvarlak," dedi.

Huangdian'daki hastanede kan sattıktan sonra nehir kıyısındaki bir lokantaya götürdü onları Xu Sanguan. Pencerenin önündeki masaya oturdular, Xu Sanguan nehri görecek şekilde oturuyordu, Laixi ile Laishun da onun iki yanına oturdular.

"Başka zaman olsa tutumlu davranırdım, bu kez tutumlu olmayacağım ama. Az önce kan sattınız, bacaklarınızda bir güçsüzlük hissediyor musunuz peki?" diye sordu Xu Sanguan.

İkisi de başlarını sallayınca "Bir kadınla birlikte olduktan sonra da aynı şey olur işte. Bacakların güçten düşer, böyle zamanlarda bir tabak domuz ciğeri yiyip iki kâse sarı pirinç likörü içmeniz lazım. Domuz ciğeri kan yapar, sarı pirinç likörü de kana hayat verir," dedi Xu Sanguan.

Xu Sanguan konuşurken arada titriyordu biraz, bunu gören Laishun "Titriyorsun sen, bir kadınla o işi yaptıktan sonra

* Bu deyimin Çincesi şöyle: Bir lokma yemekle şişmanlamaz insan. -ç.n

bacaklarının güçten düşmesi dışında bir de titriyor musun?" dedi.

Xu Sanguan sırıtmaya başladı, sonra Laixi'ye dönüp "Laishun'un dediği de mantıklı ama şimdi titrememin asıl nedeni yol boyunca kan satmış olmam," dedi.

Xu Sanguan iki elinin işaret parmaklarını birleştirip artı işareti* yaparak konuşmasına devam etti: "Son on günde tam dört kez kan sattım, bir kadınla o işi günde dört kez yapmaya eşdeğer bu. Bırakın bacakların güçten düşmesini, soğuktan tir tir titrersin böyle."

O sırada garsonun yanlarına gelmekte olduğunu gören Xu Sanguan fısıldayarak "Ellerinizi masanın üzerine koyun bakayım. Daha önce hiç lokantaya gelmemiş insanlar gibi masanın altında tutmayın ellerinizi. Lokantaya sık sık içmeye gelen insanlar gibi bir tavır takının; başlar yukarı, göğüsler öne, biraz görmüş geçirmiş bir tavır takının. Yemek sipariş ederken elinizle masaya vurun, sesiniz şöyle yüksek çıksın; ancak böyle yaparsanız kandıramazlar sizi, porsiyondan çalmazlar, içkinin içine su katmazlar; garson geldiğinde iyi izleyin beni," dedi.

Garson yanlarına gelip ne istediklerini sorduğunda, artık titremiyordu Xu Sanguan, iki eliyle birden masaya vurup "Bir tabak kızarmış domuz ciğeri, iki kâse de sarı pirinç likörü," dedi.

Ardından sağ elini havada şöyle bir sallayıp "Likör ılık olsun ama," diye ekledi.

Onun siparişini aldıktan sonra Laishun'a ne istediğini sordu garson, Laishun direk yumruğunu geçirdi masaya, masa aldığı darbenin etkisiyle sallanırken Laishun bağırmaya başladı:

"Bir tabak kızarmış domuz ciğeri, iki kâse de sarı pirinç likörü..."

---

* Çincede on sayısı artı işaretine benzeyen bir karakterle yazılır. -ç.n.

Bunun ardından ne söyleyeceğini unutan Laishun, Xu Sanguan'a baktı, o da başını çevirip Laixi'ye baktı; o sırada Laixi'nin ne istediğini soruyordu garson, Laixi ise parmak uçlarıyla vurdu masaya ama sipariş verirken Laishun'dan bile daha gür çıkıyordu sesi:

"Bir tabak kızarmış domuz ciğeri, iki kâse de sarı pirinç likörü."

Bunun ardından ne söyleyeceğini o da unutmuştu, garson ikisine de "Sizin likörleriniz de ılık mı olsun?" diye sordu.

İki kardeş Xu Sanguan'a baktı birden, Xu Sanguan yine sağ elini kaldırıp havada şöyle bir salladı ve kendini beğenmiş bir edayla iki kardeş adına yanıt verdi:

"Tabii ki."

Garson yanlarından ayrıldıktan sonra, Xu Sanguan "Size bağırın mı dedim ben? Sesinizi biraz yükselterek konuşun dedim sadece, ne diye bağırıp durdunuz öyle? Kavga filan etmiyoruz burada. Laishun, bundan sonra masaya vururken parmaklarını kullan, yumruğunu değil, az kalsın kıracaktın masayı. Bir de şu var, son cümleyi sakın unutmayın, likör ılık olsun diyeceksiniz, bu cümleyi söylediğinizi duyanlar sık sık lokantada yemek yediğinizi sanırlar, en önemlisi bu cümle, tamam mı?" diyerek uyardı onları.

Kızarmış domuz ciğeri yiyip sarı pirinç likörlerini içtikten sonra mavnaya döndüler, Laixi halatı çözüp bambu sırıkla mavnayı kıyıdan uzaklaştırdı, Laishun mavnanın kıç tarafında kürek çekiyordu, mavna nehrin ortasına varınca "Hutouqiao'a gidiyoruz," dedi Laishun.

Sonra vücudunu bir öne bir arkaya oynatarak kürek çekmeye başladı; kâh nehrin içene dalan, kâh nehrin üzerinde süzülen kürek şıpırtılar çıkarıyordu. Pruvada, Laixi'nin arkasında oturan Xu Sanguan, elindeki bambu sırıkla çalışmasını izliyordu onun, bir köprünün altından geçerlerken sırığı payandaya dayayıp mavnanın düzgünce geçmesini sağladı Laixi.

O sırada çoktan öğle olmuştu bile ama güneş pek parlamıyordu o gün; mavna Huangdian'dan ayrılırken esmeye başlayan rüzgâr kıyıdaki sazlıkları salladı. Pruvada oturan Xu Sanguan üşümeye başladı, ceketini üzerine iyice sarıp rüzgârdan korunmak için dertop oldu. Onun bu halini gören Laishun "Aşağıya, kamaraya insene, yukarıda yardımına ihtiyacımız yok şimdi, hem uyursun da biraz," dedi ona.

"Hadi insene," diyerek Laixi de katıldı kardeşine.

Mavnanın kıç tarafında ağır ağır soluk alıp, durmadan yüzündeki teri silerek ama hiç de yorulmuşa benzemeyen bir halde kürek çeken Laishun'u görünce ona "İki kâse kan sattın ama gücün kuvvetin hâlâ yerinde, az önce kan satmış birine hiç benzemiyorsun," dedi Xu Sanguan.

"Başta bacaklarım gevşemişti biraz, şimdi çakı gibiler ama; Laixi'ye sor bakalım onun durumu ne haldeymiş," dedi Laishun.

"Geçti gitti bile," dedi Laixi.

Laishun "Qilibao'ya vardığımızda iki kâse daha satmayı düşünüyorum, sen de satar mısın?" diye sordu Laixi'ye.

"Satarım, sonuçta otuz beş yuan var işin ucunda," dedi öteki.

"Ne de olsa gençsiniz, sizinle yarışamam ben, yaşlandım artık; buraya oturmuş, tir tir titriyorum, en iyisi kamaraya ineyim ben şimdi," dedi Xu Sanguan.

Demir kapağı açıp kamaraya indi hemen, yorganı üzerine çektiği gibi uyuyuverdi. Uyandığında hava kararmış, mavna da kıyıya yanaşmıştı bile. Kamaradan çıkınca iki kardeşin, ay ışığı altında, bir ağaçtan kol kalınlığında bir dalı koparmaya çalıştıklarını gördü. Dalı kopardıklarında çok uzun olduğunu söyleyip ayaklarıyla ikiye kırdılar dalı ve daha kalın tarafını mavnanın yanına taşıdılar; Laixi dalı yere saplayıp sabitledi, Laishun ise büyük bir taş parçasıyla dalı yere çakmaya başladı. Beş vuruştan sonra el uzunluğunda kaldı dal, Laixi

mavnadan halat getirip dala bağladı. Xu Sanguan'ın uyanmış, pruvanın üzerinde dikildiğini görünce "Uyandın demek," dediler.

Xu Sanguan etrafına bakındı, her yer zifiri karanlıktı, uzaktan birkaç ışık görünüyordu sadece.

"Burası neresi?" diye sordu Xu Sanguan.

"Neresi olduğunu bilmiyorum, Hutouqiao'a varmadık daha," dedi Laixi.

Pruvada yemek yapmaya koyuldular sonra, yemek pişince kışın buz gibi rüzgârında sıcak sıcak tüten yemeklerini yediler ay ışığı altında. Yemeği yedikten sonra ısındığını hisseden Xu Sanguan "Isındım biraz, ellerim bile ısındı," dedi.

Sonra yatmak için kamaraya gittiler. Xu Sanguan ortada, ikisinin yorganının altında yatıyordu yine; yine vücutları birbirine yapışık bir halde, sıkış tıkış uzandılar öyle. İki kardeş çok mutluydu çünkü kan satıp otuz beş yuan kazanmışlardı. Para kazanmanın aslında ne kadar kolay bir şey olduğunu düşünüyorlardı; artık mavna sürmek istemediklerini söylediler Xu Sanguan'a; tarladaki işlerini bitirdikten sonra kürek çekip para kazanmak istemiyorlardı bundan böyle. Kürek çekmek yoruyordu adamı, biraz daha para kazanmak istediklerinde kan satacaklardı artık.

"Bu kan satmak da ne güzel iş, bırak para kazanmasını, kızarmış domuz ciğeri yiyip sarı pirinç likörü içtik üzerine bir de; normalde lokantaya gidip bu kadar lezzetli domuz ciğeri yemeye cesaret bile edemem. Qilibao'a vardığımızda yine gidelim kan satmaya," dedi Laixi.

"Olmaz, Qilibao'da kan satamayız," dedi Xu Sanguan elini sallayıp, "gençliğimde ben de sizin gibiydim, vücudumdaki kanı para ağacı sanırdım. Param olmayınca ya da daha fazlasına ihtiyacım olduğunda, ağacı şöyle bir salladım mı para yağardı üzerime. İşin aslı öyle değil ama! Başta A Fang ile Genlong adında iki arkadaş götürdü beni kan satmaya,

A Fang'ın durumu hiç de iyi değil şimdi, Genlong ise kan satmaktan öldü. İleride kan satarsanız sık aralıklarla yapmayın bunu sakın! Her seferinden sonra üç ay ara vermek gerek. Sadece çok acil durumlarda kan satın, üst üste kan satarsanız haliniz harap olur. Dediklerimi iyice yazın aklınıza, ben o yollardan geçeli çok oldu."

Xu Sanguan kollarını gerip iki kardeşe birer şaplak attıktan sonra konuşmasına devam etti:

"Bu kez Linpu'da kan satarak başladım işe. Üç gün sonra Baili'de de sattım, dört gün sonra Songlin'de kan satarken düşüp bayılmışım. Doktor şok geçirdiğimi söyledi. O zaman bilmiyordum, doktor yedi yüz mililitre kan vermiş bana, üzerine acil servis masrafı çıkardılar bir de; iki kere boşa kan vermiş sayıldım böylece, kan satacağıma kan satın aldım. Songlin'de ölüyordum az kalsın."

Konuşmasının burasında uzun uzun içini çektikten sonra devam etti Xu Sanguan:

"Üst üste kan satmamın nedeni başka bir çarem olmadığındandı, oğlum Şaghay'da büyük bir hastanede yatıyor, ağır hasta, yeteri kadar para toplayıp gönderemezsem doktorlar tedavi etmeyecek oğlumu, ne iğne vuracaklar ne de ilaç verecekler. Yıllardır kan vermekten kanım da seyreldi, sizin gibi değilim ben; sizin bir kâse kanınız benim iki kâse kanıma denk geliyor. Aslında Qilibao ve Changning'de de kan satmayı düşünüyordum ama şimdi cesaret edemem buna, eğer yine kan satarsam hayatımı satmış olacağım bu kez.

"Kan satarak yetmiş yuan kazandım, oğlumun tedavisi için muhtemelen yeterli değil bu para, Şanghay'a vardığımda başka bir çözüm yolu düşünmem gerekecek ama oradaki hayat çok yabancı bana."

O sırada Laixi "Bizim kanımızın seninkinden daha yoğun olduğunu mu söylüyorsun? Bizimkinin bir kâsesi seninkinin iki kâsesi mi ediyor yani? Üçümüzün kan grubu da yuvarlak,

Qilibao'a vardığımızda bizim kanımızı satın alırsın, bir kâse satarız sana. Ardından sen de hastaneye iki kâse satarsın, olmaz mı?" diyerek lafa karıştı.

Xu Sanguan onun dediğini mantıklı buldu ama bir sorusu vardı:

"Sizin kanınızı nasıl alacağım peki?

"Kanımızı sana satmazsak bir başkasına satacağız," dedi Laixi.

"Kanımızı sana satmak da başkasına satmış gibi olmayacak ama. Ne de olsa arkadaşımızsın sen bizim," dedi Laishu.

"Ama mavna kullanacaksınız daha, kürek çekeceksiniz, gücünüzü saklamanız gerek," dedi Xu Sanguan.

"Kan sattıktan sonra hiç de azalmadı benim gücüm," dedi Laishun.

"Şöyle yapalım," dedi Laixi, "gücümüzü korumak için az kan satarız, ikimiz de birer kâse. Bizim iki kâse kanımızı satın aldıktan sonra, Changning'e vardığında dört kâse satabilirsin sen de."

Bunu duyan Xu Sanguan gülmeye başladı.

"Bir seferinde en çok iki kâse kan satabilirsin. Oğlumun hatırına bir kâse kan satın alacağım sizden, iki kâseye param çıkışmaz zaten. Sizden bir kâse satın aldıktan sonra, Changning'e vardığımda iki kâse satarım, böylece fazladan bir kâse parası daha kazanmış olurum."

Xu Sanguan tam sözünü yeni bitirmişti ki iki kardeş de horlamaya başladı. Bacaklarını Xu Sanguan'ın üzerine atmışlardı yine, belini acıtıp sırtının ağrımasına neden oluyorlardı. Nefes almasını güçleştiriyorlardı ama o iki genç bedenin arasında ısındığını hissediyordu Xu Sanguan. İşte böyle uzanırken dışarıda ıslık çalan rüzgârı duydu, rüzgârın kamaranın yarı açık bırakılmış kapağından içeriye taşıdığı toz toprak Xu Sanguan'ın yüzüne, omuzlarına bulaştı. Kapağın aralığından bomboş gökyüzündeki birkaç soluk yıldıza baktı,

ayı göremiyordu ama ışığını görebiliyordu; ay ışığının geceyi buza kestiğini gördü, bir süre öyle bakındıktan sonra gözlerini kapatıp dalgaların, sanki kendi kulağını dövermişçesine, mavnayı dövmesini dinledi. Çok geçmeden uykuya daldı.

Beş gün sonra Qilibao'ya vardılar. Qilibao'daki ipek fabrikası şehir merkezinde değil de merkezden bir buçuk kilometre uzaklıktaki bir yerde olduğundan, önce hastaneye gittiler. Hastanenin kapısına gelir gelmez içeriye girmek isteyen iki kardeşe "Hemen girmeyelim, hastanenin nerede olduğunu öğrendik ya, önce nehir kenarına gidelim," dedi Xu Sanguan. Sonra da ekledi: "Laixi, daha su içmedin sen."

"İçemem, sana kan satacağım ya, su içmemeliyim o yüzden," dedi Laixi.

Xu Sanguan eliyle başına vurup "Ne zaman bir hastane görsem aklıma su içmek geliyor hemen, bana kan satacağını az kalsın unutuyordum bak," dedi.

Xu Sanguan bir an durakladıktan sonda "Yine de iç biraz. Kardeşler arasında bile hesap kitap yapılır derler ya, senden faydalanmak istemem," dedi.

"Bunun neresi faydalanmak sayılıyor?" dedi Laishun.

"Su içemem, benim yerinde sen olsaydın, sen de içmezdin," dedi Laixi.

Bunun doğru olduğunu düşündü Xu Sanguan, onun yerinde kendi olsa o da su içmezdi.

"Madem öyle diyorsun, ne istiyorsan onu yap o zaman."

Sonra üçü soluğu hastanenin kan alım odasında aldı, Qilibao'daki hastanenin kan alım şefi onları dinledikten sonra Laixi'yi işaret ederek, "Kanını bana satacaksın," dedi.

Sonra da Xu Sanguan'ı işaret edip "Ben de senin kanını ona satacağım demek?" dedi.

Üçünün birden başını salladığını gören şef kahkahalarla gülmeye başladı. Oturduğu sandalyeyi işaret ederek "Bu sandalyede tam on üç yıldır oturuyorum, buraya kan vermek

için gelen binlerce insan gördüm ama aynı anda hem kan satmak hem de kan satın almak isteyenini ilk kez görüyorum," dedi.

"Belki de iyiye işarettir bu, bu yıl şans yüzüne gülebilir," dedi Laixi.

"Öyle ya," dedi Xu Sanguan, "böyle bir şey şimdiye kadar hiçbir hastanede yaşanmamıştır, Laixi ile ben aynı köyden bile değiliz, tesadüf eseri yolda karşılaştık. Şansımıza bak ki o kan satmak isterken ben de kan satın almak istiyorum. Böylesine bir tesadüf kırk yılda bir gelir insanın başına, o da sana denk geldi; bu yıl muhtemelen şans senin yüzüne gülecek."

Bunu duyan şef istemsiz bir hareketle başını sallayıp "Gerçekten de az rastlanır böyle bir tesadüfe. Belki dediğiniz gibi bu yıl şans benim de yüzüme güler," şeklinde karşılık verdi.

Tekrar başını sallayarak "Ama belli de olmaz, belki de bu yıl bir felaket gelir başıma. Böyle tuhaf bir şeyin ardından felaketin geldiğini söylerler. Hiç duymadınız mı bunu? Eğer bir kurbağa sürüsü sokakta önünden geçerse, gökten böcek yağarsa, şafakta horoz yerine tavuk öterse filan... İşte bu işaretlerin gösterdiği tek bir şey vardır, o da o yıl büyük bir felaketin olacağı," diye sözlerini sürdürdü şef.

Xu Sanguan ve iki kardeş, onunla neredeyse bir saat konuştuktan sonra şefi ancak ikna edebildiler Laixi'nin kanını satmasına ve Xu Sanguan'ın da onun kanını satın almasına. Sonra, hastaneden çıkarlarken Laixi'ye teklifini sundu Xu Sanguan:

"Laixi, seni lokantaya götürelim, kızarmış domuz ciğeri yiyip sarı pirinç likörü iç."

Laixi başını iki yana sallayıp "Gerek yok, bugün sadece bir kâse kan sattım, kızarmış domuz ciğeri yemesem de, sarı pirinç likörü içmesem de olur," dedi.

"Laixi, kan parasıyla cimrilik etmenin âlemi yok şimdi. Hem paran da azalmaz ki, kan sattın az önce, ter değil; eğer ter satmış olsaydın iki kâse su içtin mi geçer giderdi ama kanını geri kazanmak için kızarmış domuz ciğeri yemelisin, yemen gerek, sözümü dinle. Ben bu yollardan çok geçtim," dedi Xu Sanguan.

"Bir şey olmaz bana, az önce bir kadınla o işi yapmış olmadım mı ben? Bir kadınla birlikte olduktan sonra her seferinde kim kızarmış domuz ciğeri yiyor ki, kimin parası yeter buna?" dedi Laixi.

Xu Sanguan başını defalarca iki yana sallayıp "İkisi aynı şey değil," dedi.

"Aynı şey," dedi Laishun.

"Sen ne biliyorsun ki?" dedi Xu Sanguan.

"Bize sen söyledin ya," dedi Laihun.

"Evet, ben dedim ama yalan söylemişim," dedi Xu Sanguan.

"Kendimi iyi hissediyorum şimdi, sadece bacaklarımda sanki çok yol yürümüşüm gibi bir yorgunluk var, o kadar, biraz dinlenince geçer hemen," dedi Laixi.

"Sözümü dinle de kızarmış domuz ciğeri ye," dedi Xu Sanguan.

Böyle konuşa konuşa mavnaya vardılar. Önce Laishun atladı güverteye, ağaç dalına bağladıkları halatı çözdükten sonra Laixi de bindi mavnaya ve pruvanın üzerinden Xu Sanguan'a seslendi:

"Mavnadaki ipek böceği kozalarını fabrikaya götürmemiz gerek şimdi, seni daha uzağa götüremeyiz artık; Tongyuan'ın hemen dışındaki Sekizinci Üretim Tugayı'nda kalıyoruz, ileride yolun Tongyuan'a düşerse misafirimiz olmayı aklından çıkarma sakın, ne de olsa arkadaşınız artık."

Xu Sanguan nehrin kenarında dikilip bir yandan onların uzaklaşmalarını izliyor bir yandan da Laishun'a bağırıyordu:

"Laishun, Laixi'ye iyi bak, öyle bir şeyi yokmuş gibi görünmesine aldanma sakın. İçi boşaldı şimdi onun, fazla yorulmasına izin verme, onun yerine sen yorul biraz, kürek çekmesine filan izin verme sakın. Sen yorulur da daha fazla kürek çekemeyecek hale gelirsen, mavnayı kıyıya çekip dinlen biraz, küreği elinden almasına izin verme sakın."

"Merak etme," dedi Laishun.

Mavnayı tam nehrin ortasına getirmişlerdi ki Laixi'ye tekrar seslendi Xu Sanguan:

"Laixi, kızarmış domuz ciğeri yemeyeceksen uykunu iyi al bari. Boşuna aç karnına yatsan da uyku doyurur seni dememişler. Uykunu iyi al ki gücün yerine gelsin."

Mavnanın iyice uzaklaşmasına rağmen hâlâ Xu Sanguan'a el sallıyordu iki kardeş, Xu Sanguan da onlara el salladı mavna gözden yitene dek. Sonra ardına döndü, taş merdivenleri tırmanıp caddeye çıktı.

O öğleden sonra Xu Sanguan da ayrıldı Qilibao'dan. Feribotla Changning'e geçti, orada dört yüz mililitre kan sattıktan sonra feribota binmedi bir daha; Changning'den otobüs kalkıyordu Şanghay'a, otobüsle gitmek feribotla gitmekten daha pahalı olmasına rağmen yine de otobüse bindi. Yile'yi bir an önce görmek istiyordu çünkü, tabii bir de karısı Xu Yulan'ı. Parmak hesabı yaptı ve Yile'yi karısıyla birlikte Şanghay'a göndermesinin üzerinden tam on beş gün geçtiğini hesapladı. Yile'nin iyi olup olmadığını bile bilmiyordu henüz. Otobüsün motorundan gelen gürültüyle birlikte güm güm atmaya başladı kalbi.

Xu Sanguan, Changnin'den sabah yola çıkmıştı, öğleyin Şanghay'a vardı. Yile'nin yattığı hastaneye ulaştığında hava kararmak üzereydi, oğlunun kaldığı odayı bulduğunda içeride altı yatak olduğunu gördü; yatakların beşi dolu, sadece biri boştu.

"Xu Yile nerede?" diye sordu içerdekilere.

Boş yatağı gösterip, "Orada," dediler.

O sırada kulakları uğuldamaya, başı dönmeye başladı Xu Sanguan'ın. Genlong geldi aklına birden, onun öldüğü sabah, koşarak hastaneye gittiğinde, yatağını boş bulmuştu, Genlong öldü demişlerdi ardından. Yoksa Yile de mi öldü diye düşündü Xu Sanguan; bunu düşünür düşünmez hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı oracıkta, ağlamaktan çok bağırmaya benziyordu çıkardığı sesler; bir yandan da gözyaşlarını siliyordu iki eliyle, sildikçe başkalarının yataklarına sıçrıyordu gözyaşları. O sırada birinin "Xu Sanguan, Xu Sanguan, sonunda gelebildin demek," diye ardından seslendiğini duydu.

O sesi duyunca ağlamayı kesti birden, dönüp bakınca karısını gördü. Xu Yulan, kolundan tutarak desteklediği Yile'yi içeriye getiriyordu. Onları gördükten sonra gözyaşları gülücüklere dönüştü Xu Sanguan'ın. "Yile ölmemiş demek, öldüğünü sandım az önce," dedi.

"Saçma sapan konuşma, şimdi çok daha iyi Yile," dedi Xu Yulan.

Yile gerçekten de daha iyiydi şimdi, kendi başına yürüyebiliyordu artık. Yile yatağına uzandıktan sonra "Baba," diyerek gülümsedi Xu Sanguan'a.

Yile'nin omzunu okşayan Xu Sanguan, "Yile, iyi gördüm seni. Yüzünün rengi yerine gelmiş, sesin cıvıldıyor, keyfin de yerinde görünüyor. Ama omuzların sıska hâlâ. Az önce yatağını bomboş görünce öldüğünü sandım," dedi ona.

Bunu der demez ağlamaya başladı yine Xu Sanguan, karısı onu dürtüp mırıldandı:

"Xu Sanguan, ne diye ağlıyorsun yine?"

Xu Sanguan gözyaşlarını silerken yanıt verdi: "Az önce Yile'nin öldüğünü sandığım için ağlamıştım, şimdiyse sağ olduğunu gördüğüm için ağlıyorum."

29. Bölüm

O gün, sokakta yürüyordu Xu Sanguan; saçı ağarmış, yedi dişi dökülmüş olmasına rağmen gözleri keskindi hâlâ; her şeyi çok net görebiliyordu, kulakları da iyi işitiyordu, ta çok uzaktaki sesleri bile duyabiliyordu.

Xu Sanguan altmış yaşını çoktan geçmişti bile, oğullarından Yile sekiz yıl önce, Erle ise ondan iki yıl sonra şehre geri gönderilmişlerdi. Yile bir gıda fabrikasında, Erle ise pirinç ambarının yanındaki mağazada tezgâhtar olarak çalışıyordu. Birkaç yıl arayla üçü de evlenmiş, çoluk çocuğa karışıp ayrılmışlardı evden. Üç oğul cumartesi günleri eşleri ve çocuklarıyla birlikte ziyaret ediyorlardı anne ve babalarını.

Artık oğullarına bakmakla yükümlü olmayan Xu Sanguan ve Xu Yulan, kazandıkları parayı kendilerine harcıyorlardı, eskisi gibi paraya sıkışmıyorlardı, giysilerinde hiç yama yoktu artık. Hayatları Xu Sanguan'ın sokakta karşılaştığı insanlara sağlığı hakkında söylediği gibiydi: "Çok iyi."

İşte bu yüzden, o gün sokakta yürürken Xu Sanguan'ın yüzünde gülücükler açıyordu. Gülümsemesi yüzündeki kırışıklıkları nehrin suları gibi dalgalandırıyordu, yüzüne vuran gün ışığı bu kırışıklıkların arasını bile aydınlatıyordu. İşte yüzünde böyle bir gülümsemeyle evden çıkmış, Xu Yulan'ın her sabah börek kızarttığı küçük tezgâhın ve Erle'nin çalıştığı mağazanın ve sinemanın önünden yürümüş -eskiden tiyatroydu orası- ilkokulu, hastaneyi geride bırakmıştı. Beş Yıldız Köprüsü'nden sonra saatçinin ve kasabın, ardından da Tianning tapınağıyla yeni açılmış olan bir giyim mağazasının yanından geçmiş; yan yana park etmiş olan iki kamyonu

geride bırakarak en sonunda da Zafer Lokantası'nın önüne gelmişti.

Zafer Lokantası'nın yanından geçerken, lokantanın mutfağının açık penceresinden gelen yanık yağ kokusuyla kızarmış domuz ciğeri kokusunu almıştı. Lokantayı çoktan geçip gitmiş olmasına rağmen ciğer kokusu ayaklarından geriye doğru çekiyordu onu; işte o sırada durdu Xu Sanguan, orada öylece durup burun deliklerini ardına kadar açarak koklamaya başladı o enfes kokuyu, burnuyla birlikte ağzı da kocaman açılmıştı.

Dayanamadı, bir tabak domuz ciğeri yiyip iki kâse sarı pirinç likörü içmek için can atmaya başladı; gittikçe daha çok canı çekiyordu, canı bir kez daha kan satmayı çekiyordu. Eski günleri hatırladı birden, A Fang ve Genlong ile birlikte pencerenin önündeki masaya oturmalarını, Laixi ve Laishun ile birlikte Huangdian'daki lokantaya gitmelerini, onların masaya vurup "Bir tabak kızarmış domuz ciğeri, iki kâse sarı pirinç likörü, likör ılık olsun..." şeklinde bas bas bağırmaları canlandı gözlerinin önünde. Zafer Lokantası'nın kapısının önünde neredeyse beş dakika öylece dikildikten sonra hastaneye gidip kan satmaya karar verdi Xu Sanguan, sonra ardına dönüp yola koyuldu. On bir yıldır kan satmamıştı, o gün kanını satacaktı yine, o gün sadece kendisi için kan satacaktı, hayatında ilk kez kendisi için kan satacaktı. İçinden şöyle diyordu kendi kendine: "Kızarmış domuz ciğeri yemekle sarı pirinç likörü içmeyi kan satmak için yapıyordum eskiden, bugünse kızarmış domuz ciğeri yiyip sarı pirinç likörü içebilmek için kan satacağım." Böyle düşüne düşüne, yan yana park etmiş olan o iki kamyonun önünden geçti yine, yeni açılmış olan o giyim mağazasının ve Tianning tapınağının önünden yürüdü; kasabı ve saatçi dükkânını da geçti, Beş Yıldız Köprüsü'nden sonra hastaneye vardı.

Kan alım odasındaki masanın arkasında kan şefi Li oturmuyordu artık, daha otuzunu bile doldurmamış olan genç-ten biri vardı şimdi. Genç kan şefi, saçı ağarmış, öndeki dört dişinden üçü dökülmüş olan Xu Sanguan'ın kan satmak için geldiğini duyunca parmağını Xu Sanguan'a doğru uzattı ve "Kan satmaya mı geldin? Bu yaşında kan mı satacaksın? Kim ister senin kanını?" gibi sorular sordu.

"Yaşlı olabilirim ama vücudum hâlâ sapasağlam. Saçımın ağarmış, dişlerimin dökülmüş olmasına bakma sen, gözlerim çok keskindir, gözümden hiçbir şey kaçmaz benim, alnının üstündeki o küçük beni bile görebiliyorum, kulaklarım da çok iyi işitir, sokakta konuşanların en ufak bir fısıltısını bile duyarım," dedi Xu Sanguan.

"Senin gözlerin, kulakların ya da artık neyin kaldıysa ilgilendirmez beni, hadi ardına dön de çık git buradan, marş marş," dedi genç kan alım şefi.

"Eski kan alım şefi Li böyle şeyler söylemezdi hiç," dedi Xu Sanguan.

"Benim soyadım Li değil Shen. Ben, kan alım şefi Shen, hep böyle konuşurum," dedi genç şef.

"Şef Li zamanında buraya sık sık kan satmaya gelirdim ben," dedi Xu Sanguan.

"Şef Li öldü ama," dedi yeni şef.

"Öldüğünü biliyorum, üç yıl önce öldü. Tianning tapınağının giriş kapısının önünde dikilirken krematoryum arabasının cesedini taşıdığını görmüştüm," dedi Xu Sanguan.

"Hadi çık git artık, kan man satmana izin veremem ben senin. Çok yaşlısın, damarlarındaki kan da diriden çok ölüdür, kimse istemez senin kanını. Senin kanını istese istese bir vernikçi ister artık," dedi genç şef. Konuşmasının burasında kıkırdamaya başladı.

"Senin kanını neden sadece vernikçi ister biliyor musun? Mobilyayı verniklemeden önce ahşabın üzerine domuz kanı

sürerler de ondan," diye de ekledi hemen. Artık kahkahalar atarak gülmeye başlamıştı genç şef. "Anladın mı şimdi? Senin kanın sadece mobilyaya gider de ondan, şimdi hastaneden çıkıp batıya doğru yürü, o kadar uzağa gitmene gerek yok, Beş Yıldız Köprüsü'nün altında Wang adında bir vernikçi var. Çok da meşhurdur, git de ona sat kanını, bakarsın alır."

Xu Sanguan başını iki yana salladı. "Az önce bana söylediklerini, her ne kadar duymuş olsam da unutacağım ama eğer üç oğlum bunları duymuş olsaydı çeneni kırarlardı senin."

Bunları dedikten sonra ardına dönüp odadan çıktı Xu Sanguan. Hastaneden ayrılıp caddede yürümeye başladı. O sırada öğlen olmuştu, işten çıkıp öğle yemeği için evlerine dönen insanlardan geçilmiyordu sokaklar. Bisiklet sürerek eve dönen bir sürü genç vardı caddede, okul çantalarını sırtlanmış yürüyen ilkokul öğrenci ordusu istila etmişti kaldırımları. Xu Sanguan da kaldırıma çıktı, haksızlığa uğramış hissediyordu, genç kan alım şefinin dedikleri bıçak gibi saplanmıştı kalbine; onun söylediklerini düşünmeden edemiyordu bir türlü. Yaşlanmıştı artık, damarlarındaki kan diriden çok ölüydü, kanını kimse istemiyordu, istese istese vernikçi isterdi sadece. Son kırk yılı düşündü, o gün ilk kez, ilk kez satamamıştı kanını işte. Kırk yıldır evin başına ne zaman bir felaket gelse, kanını satarak kazandığı paraya yaslanıp atlatmıştı o zor günleri, kanını kimse istemiyordu artık, evdekilerin başına bir şey gelirse ne yapacaktı peki?

Xu Sanguan ağlamaya başladı, gömleğinin önünü açıp öyle yürüdü cadde boyunca, rüzgârın yüzüne ve göğsüne doğru esmesine müsaade etti; bulanık gözyaşlarının akmasına, yanaklarından aşağıya doğru süzülmesine, boynunu yalamasına, oradan da göğsünün önüne düşmesine... Ellerini kaldırıp silmek istediğinde avuçlarının içine, parmaklarına aktı gözyaşları. Ayakları ileriye doğru yürürken gözyaşları

aşağıya doğru akıyordu. Başını yukarıya kaldırdı, göğsünü öne çıkardı, bacakları canlı ve güçlü bir şekilde öne atılıyordu, kolları en ufak bir tereddüt bile duymadan bir ileri bir geri sallanıyordu. Ama yüzünden düşen bin parçaydı işte. Gözyaşları yanaklarından, cama vuran yağmur damlaları, kırıldı kırılacak bir kâsenin üzerinden geçen çatlak, bir ağaç dalının yeni filizlenmeye başlamış sürgünü, bir tarladan geçen sulama kanalları ya da bir şehri bölen sokaklar gibi süzülüyordu, sonunda yüzüne kocaman bir ağ dokudu gözyaşları.

Hiç ses çıkarmadan ağlayarak yürümeye devam etti. İlkokulun, sinemanın, mağazanın önünden geçti; Xu Yulan'ın börek kızarttığı küçük büfenin önünden geçti, evin giriş kapısına kadar yürüdü ama onu da geçti. Dümdüz ilerliyordu, bir caddeden geçip ötekine saptı, oradan Zafer Lokantası'na doğru yürüdü. Giyim mağazasının önünden geçti; Tianning tapınağını, kasabı, saatçi dükkânını geride bıraktı, Beş Yıldız Köprüsü'nden yürüyüp tekrar hastanenin önüne vardı. İleri doğru yürümeye devam ediyordu hâlâ, ilkokulu, sinemayı geçti... Şehrin caddelerinde bir yuvarlak çizdi, sonra bir yuvarlak daha, caddelerde yürüyen insanlar durmuş, hiç ses çıkarmadan ağlayan bu adama bakıyorlardı, onu tanıyanlar hemen seslendi ona:

"Xu Sanguan, Xu Sanguan, Xu Sanguan! Neden ağlıyorsun? Neden bir şey söylemiyorsun? Neden görmezden geliyorsun bizi? Neden hiç durmadan yürüyorsun? Ne oldu da böyle davranıyorsun?"

Biri gidip haber verdi Yile'ye. "Xu Yile, hemen caddeye çık, baban yolda ağlaya ağlaya yürüyor."

Erle'ye de haber verdiler. "Xu Erle, ihtiyarın biri caddede ağlıyor, etrafına bir sürü insan toplanmış, git de bir bak, baban olmasın sakın o ihtiyar?"

Biri de Sanle'yi buldu ve "Xu Sanle, baban caddede ağlıyor, öyle üzgün ağlıyor ki evden biri ölmüş sanırsın," diye haber verdi.

Karısına da ulaşmıştı haber: "Xu Yulan, ne yapıyorsun burada? Yemek mi pişiriyorsun hâlâ? Yemek pişirmeyi bırak da caddeye çık hemen, kocan Xu Sanguan caddede ağlıyor. Seslendik ama karşılık vermedi, soru sorduk ama görmezden geldi bizi, ne olduğunu anlayamadık, caddeye çık da bir bak hemen."

Üç oğlu da caddeye geldiler, babalarını Beş Yıldız Köprüsü'nün üstünde durdurdular sonunda.

"Baba, neden ağlıyorsun? Kim gücendirdi seni? Söylesene bize..."

Xu Sanguan köprünün korkuluğuna yaslanıp hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı:

"Yaşlandım ben, kanımı kimse istemiyor artık, istese istese vernikçi istermiş."

"Baba, neden bahsediyorsun sen?" diye sordu oğulları.

Xu Sanguan kendi kendine konuşmaya devam etti: "İleride evin başına bir felaket gelirse bununla nasıl başa çıkacağım ben, ha?"

"Baba, ne demeye çalışıyorsun?" diye tekrar sordu çocuklar.

O sırada Xu Yulan çıkageldi, kocasının yenlerinden tuttu.

"Xu Sanguan, neyin var senin, evden çıkarken gayet iyiydin, ne oldu da sulu gözlü birine dönüştün böyle?" Bakışlarını ona çeviren Xu Sanguan elleriyle gözyaşlarını silmeye başladı.

"Xu Yulan, yaşlandım ben, artık kan satamayacağım, kanımı kimse istemiyor. Evin başına bir felaket gelse nasıl kalkarız altından."

"Xu Sanguan, kan satmana gerek yok ki, paraya sıkışık değiliz şimdi, ileride de olmayacağız. Kanını neden satmak

istiyorsun? Hem bugün niye gittin kan satmaya?" diye merakla sordu Xu Yulan.

"Bir tabak kızarmış domuz ciğeri yemek, iki kâse de sarı pirinç likörü içmek istedim, kan sattıktan sonra lokantaya giderim diye düşündüm," dedi Xu Sanguan.

"Baba, burada ağlayıp durma, kızarmış domuz ciğeri yiyip sarı pirinç likörü içmek istiyorsan ben para veririm sana. Burada ağlayıp durma yeter, senin burada ağladığını görenler, sana kötü davrandığımızı düşünecek sonra," dedi Yile.

"Baba, sadece kızarmış domuz ciğeri yemek için mi bütün gün tantana çıkardın? Olan yüzümüzü de insan içine çıkaramayacağız artık senin yüzünden," dedi Erle.

Sanle de lafa karıştı hemen: "Baba, ağlama artık, ağlamak istiyorsan evde devam edersin, burada ele güne karşı yapma şunu bari."

Çocuklarının bu sözleri üzerine Xu Yulan sayıp sövmeye başladı birden onlara:

"Ah, siz üçünüz yok musunuz, vicdanınızı köpek mi yedi sizin? Babanızla nasıl böyle konuşabilirsiniz, her şeyi sizin için yaptı o, kan üstüne kan sattı, kanını satarak kazandığı parayı hep sizin için harcadı, hepiniz onun kanından beslenerek büyüdünüz. Kıtlığın yaşandığı o yılı ne çabuk unuttunuz, evde sadece mısır unu vardı da her gün mısır unu lapası yemekten yüzünüzde et kalmamıştı, babanızın size erişte yedirebilmek için kanını sattığını unuttunuz tabii. Erle'nin köye gönderildiği o yıl var bir de, Erle'nin üretim tugayı şefine yaranabilmek için babanız gidip kanını sattı, Erle'nin şefini yedirip içirdi, hediyeler aldı ona. Erle bugün bunu da unuttun sen tabii. Yile, bugün babana dediklerin içimi acıttı benim, hayatta hiç kimsenin davranmadığı kadar iyi davrandı sana. Öz baban bile olmamasına rağmen herkesten çok seni sevdi, seni Şanghay'a hastaneye götürdüğüm zaman, beş kuruş yoktu evde; senin için ilçe ilçe gezip kanını sattı baban. Kan sat-

tıktan sonra üç ay dinlenmen lazım kendini toparlaman için ama baban sırf senin hayatını kurtarmak için, kendi hayatını hiçe sayarak, üç beş gün arayla sattı kanını. Songlin'de az kalsın ölecekti kan satmaktan. Yile, sen de bunları unuttun tabii. Ah, siz üçünüz yok musunuz, vicdanınızı köpek mi yedi?"

Xu Yulan'ın sesi iyice ağlamaklı olmuştu, o sırada kocasının elini tuttu. "Xu Sanguan, gidelim hadi, gidelim de kızarmış domuz ciğeri yiyelim, gidelim de sarı pirinç likörü içelim, paramız var artık," dedi. Cebindeki tüm parayı çıkarıp ona gösteriyordu: "Baksana şunlara, bu ikisi beşer yuan'lık; ikişer yuan'lık da var, birer yuan'lık da. Para dolu bu cep, ne yemek istersen onu ısmarlayacağım sana."

"Sadece kızarmış domuz ciğeriyle sarı piriç likörü istiyorum," dedi Xu Sanguan.

Xu Yulan, Zafer Lokantası'na götürdü onu, masaya oturduktan sonra bir tabak kızarmış domuz ciğeriyle iki kâse sarı pirinç likörü söyledi Xu Sanguan'a, siparişi verdikten sonra da "Daha ne yemek istersin? Söyle hadi, ne yemek istiyorsan söylemen yeter," diye ısrar etti.

"Başka bir şey istemiyorum, sadece kızarmış domuz ciğeri yiyip sarı pirinç likörü içmek istiyorum," dedi Xu Sanguan.

Xu Yulan, ona bir tabak kızarmış domuz ciğeriyle iki kâse sarı pirinç likörü daha söyledi, siparişi verdikten sonra menüyü alıp Xu Sanguan'a gösterdi: "Bir sürü yemek var burada, hepsi de çok lezzetli görünüyor, ne yemek istiyorsun? Söyle hadi."

"Yine kızarmış domuz ciğeriyle sarı pirinç likörü istiyorum," dedi Xu Sanguan.

Xu Yulan, üçüncü tabağı da söyledi onun için, likörü şişeyle istedi bu kez. Üçüncü tabak da geldikten sonra tekrar sordu başka ne yemek istediğini, bunun üzerine başını iki yana sallayan Xu Sanguan "Bunlar yeter, daha fazlasını yiyemem," dedi.

Masasının üstü üç tabak kızarmış domuz ciğeri, bir şişe sarı pirinç likörü ve dört boş kâseyle doluydu şimdi. Xu Sanguan gülmeye başladı birden, kızarmış domuz ciğerini yiyip sarı pirinç liköründen içerken Xu Yulan'a "Hayatım boyunca yediğim en güzel yemek bu," dedi.

Xu Sanguan güle oynaya yiyip içerken hastanedeki o genç kan alım şefinin dediklerini hatırladı birden, şefin dediklerini anlatınca karısı küfrü bastı hemen.

"Onun kanıdır domuz kanı, onun kanını vernikçiler bile istemez, onun kanı sadece lağım çukurunda ya da kanalizasyon borusunda kullanılabilir. Kendini ne bok sanıyor o adam? Tanıyorum ben onu, Shen salağının oğlu o. Babası salaktır onun, bir yuan ile beş yuan'ı bile birbirinden ayıramaz, anasını da tanıyorum, ne yırtık ayakkabıdır o orospu. Shen kim bilir kimin piçidir? Çocuğa bak sen, Sanle'den bile küçük yaşı, bir de kalkmış nasıl konuşmuş seninle; ben Sanle'yi doğurduğumda daha anasının karnında bile değildi o, havası kimeymiş?"

Xu Sanguan da "Bilirsin, sikinin kılı kaşından geç çıkar ama çıktı mı da ondan bile uzun olur, derler," dedi karısına.

Zor bir hayata doğmuştur Xu Sanguan: Babası çocukken ölür, annesiyse başka bir adamla evlenip onu terk eder. Dedesi ve amcasının sahip çıkıp büyüttüğü Xu Sanguan artık şehirdeki ipek fabrikasında çalışan genç bir işçidir. Amcasını ziyaret ettiği bir gün, kan satmaya giden iki arkadaşının yardımıyla o da kanını satar. Eline geçen parayı sadece ailesi için harcaması gerektiğine inandığı için evlenmeye karar verir. Xu Yulan'la evlenir ve üç oğlu olur. Büyük oğlu Yile hakkındaki bir gerçeğin ortaya çıkmasıyla sarsılır. Kültür Devrimi, kıtlık yılları gibi zor ve toplumu altüst eden dönemlerde ne zaman başı sıkışsa bir kuyudan su çeker gibi damarlarından kan çektiren ve mücadeleden asla vazgeçmeyen Xu Sanguan'ın öyküsü, tüm bunların yanında yaşama dair birçok tuhaflığı da barındırır.

Kalbin tek bir atışıyla kanın tüm vücuda yayılması gibi, Yu Hua da basit fakat usta işi cümlelerle kurduğu bu olağanüstü öyküde, âdeta insan ruhunun ve yaşamın kılcal damarlarına ulaşır.

Daha önce *Yaşamak* adlı romanını yayımladığımız Yu Hua'nın en önemli eserlerinden *Kanını Satan Adam*'ı Erdem Kurtuldu Çince aslından çevirdi.



Kapak Tasarım Natalia Suvorova

/jaguaryayinlari /jaguarkitap /jaguarkitap

"Mutlu azınlığa!"

9 786056 840531